

P. b. b.  
Verlagsort: 1030 Wien  
Plus.Zeitung 09Z038029P

# KULTURNÍ KLUB

INFORMAČNÍ ČASOPIS  
ČECHŮ A SLOVÁKŮ  
V RAKOUSKU



9-10

září – říjen

2016

36. ročník

- Fejeton Pavla Kohouta
- Příloha: Historia magistra vitae

Pondělní promítání filmů ve spolupráci s Českým centrem a Velvyslanectvím ČR  
v kině **Velvyslanectví ČR, Penzinger StraÙe 11-13, 1140 Wien**  
**Informace:** Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku

**Pondělí 10. 10. 2016 v 19:30**

**Olga** (Česko, 2014, 87 min., titulky anglické)

Scénář a reÙie: Miroslav Janek; kamera: Miroslav Janek, Michael Gahút

Hrají: Olga Havlová, Václav Havel, Miloš Forman, Jack Nicholson, Ivan Martin Jirous, Jiří Němec, Jim Čert, Vratislav Brabenec

Obsah: NejbliÙší a nejspolehlivější parták Václava Havla, kamarádka, která nezkazí žádnou legraci, naopak ji vymýslí, štedrá hostitelka, vášnivá hráčka a houbařka, milovnice přírody, ostrá glosátorka, statečná a neúnavná disidentka, žena věcná, vždy s nohama na zemi a vždy svá. Osobitá žena, veřejnosti známá jako manželka Václava Havla a zakladatelka nadace Výbor dobré vůle, je zde představena ze své civilní stránky.

**Pondělí 14. 11. 2016 v 19:30**

**Ùivot podle Václava Havla** (TV film, Česko / Francie, 2014, 70 min., titulky anglické)

U příležitosti nedoÙitých osmdesátin Václava Havla (5. 10. 1936 – 18. 12. 2011).

Scénář a reÙie: Andrea Sedláčková; kamera: David Cysař; hudba: Quentin Sirjacq

Hrají: Václav Havel, Olga Havlová, Dagmar Veškrnová-Havlová, Ivan Martin Jirous, Jiří Černý, Stanislav Milota, Ladislav Špaček, dalajláma Tändzin, Keith Richards, Mick Jagger, Charlie Watts, Jiří Bartoška, Alexander Dubček, Gustáv Husák, Car a další...

Obsah: Pestrý Havlův ùivot – rodinu, dětství, jeho lásky, dramatickou tvorbu a politickou činnost – zachytila v sedmdesátiminutovém dokumentárním filmu režisérka Andrea Sedláčková, která Havla představuje ve všech životních etapách a rolích, mj. jako intelektuálního rebelu, milovníka žen a ùivota či obdivovatele undergroundu a rockerů.

**Pondělí 12. 12. 2016 v 18:00**

**Malá z rybníku** (animovaný film, Česko, 2015, 71 min., titulky anglické)

ReÙie: Jan Balej; scénář: Jan Balej, Ivan Arsenjev podle předlohy Hanse Christiana Andersena

Hrají: Oldřich Kaiser, Aneùka Kubátová, Petr Forman, Ivana Chýlková, Barbora Hrzánová, Jan Novotný, Nina Divišková, Veronika Źilková, Radek Holub, Vladimír Javorský

Obsah: Hluboko pod mořskou hladinou, doprovázen rybním orchestrem, vypráví hlas moře příběh Mořského krále a jeho dcery Malé. Stejně jako mnozí jiní opustil král se svou staříčkou matkou a třemi dcerami – Malou, Prostřední a Nejstarší – vydrancované vody a odešli žít mezi lidmi. V potemnělé rybníčně uprostřed přístavní čtvrti plné přistěhovalců žijí teď jednotvárný ùivot plný práce a osamění. Jednoho dne vstoupí do jejich rybního obchodu sebevědomý, pohledný, ale poněkud neurvalý mladý muž – Baron. Malá je mužem i dunivou hudbou, která jej doprovází, naprosto okouzlená. Od této chvíle se ùivot Malé a její rodiny změní...

ZMĚNA PROGRAMU VYHRAZENA.

V rámci Európskeho dña jazykov Vás srdečne pozývame  
na tradičný Klubový literárny program v spolupráci s Rakúsko-slovenským kultúrnym spolkom.

**26. 09. 19:00**

**Rakúsko-slovenský kultúrny spolok**  
**Otto-Bauer Gasse 23/11, A-1060 Wien**

Večer je venovaný výročiu úmrtia Jaroslava Seiferta, ktorý v roku 1984 obdržal Nobelovu cenu za literatúru. Čítať sa bude z jeho diel a taktiež z jeho korešpondencie s Ladislavom Chudíkom, ktorá bola knižne vydaná. Doplnkovou témou je tvorba Marie von Ebner Eschenbach, u ktorej si tento rok pripomíname storočné výročie úmrtia.

Marie von Ebner Eschenbach má ako jediná žena pomník na pôde Viedenskej univerzity.

Program pripravili a z ukážok čítajú Marie Brandeis (CZ), Andrea Ozábalová (SK),

Michaela Kováčiková (SK) a Daniela Makový Nedas (SK).

Na přední straně obálky: **František TICHÝ: Hlava klauna**, 1944

**František Tichý** (24. 3. 1896 – 7. 10. 1961) – český malíř a grafik, významný představitel českého moderního umění, absolvent Akademie výtvarných umění v Praze, člen Umělecké besedy. Stál vždy mimo skupinová hnutí. Bytostný romantik, tvorbu rozvíjel v atmosféře dobového poetismu v námětech z cirku-sověho prostředí. Jeho obrazy vynikají krajní úsporností malířské zkratky, kompoziční i barevnou citlivostí a mají tragický podtext. Věnoval se též portrétu.

Na zadní straně obálky: **Karel SVOLINSKÝ: Tanec**, 1963

**Karel Svolinský** (14. 1. 1896 – 16. 9. 1986) byl významný český malíř, grafik, ilustrátor, typograf a tvůrce písma, scénograf a vysokoškolský pedagog. Mimo Národní divadlo navrhoval scénické výpravy i pro mimopražská divadla v Brně, Olomouci, Ostravě a Plzni. Významná byla i realizace výpravy pro Janáčkovu operu *Její pastorkyně* (1946), s níž o dva roky později – uzpůsobenou pro vídeňskou scénu Státní opery – zaznamenal výrazný mezinárodní úspěch. Byl členem Spolku výtvarných umělců Mánes a Sdružení českých umělců grafiků Hollar. Výraznou stopu zanechal ve spojitosti s návrhy na česko-slovenské známky. Jako knižní ilustrátor byl mj. autorem botanických ilustrací, patřících do zlatého fondu českého ilustrátorského umění.



Vážené čtenářky, vážení čtenáři,

bohužel i tentokrát mám pro Vás, kteří jste znali krajana a bývalého župního starostu pana DI. Jiřího Nováčka, smutnou zprávu, 30. července 2016 zemřel. O jeho skonu a jeho pohřbu jsem se dozvěděla až po smutečních obřadech, a tudíž jsem se jich nemohla zúčastnit, ani jsme nemohli položit na jeho hrob věnec za Kulturní klub. Byl to chytrý, charakterní a slušný člověk, zanícený sokol. Kulturní Klub Čechů a Slováků v Rakousku vyjadřuje upřímnou soustrast manželce a rodině. Čest jeho památce!

V rámci projektu Evropský den jazyků Vás srdečně zveme 26. září 2016 na tradiční Klubový literární program ve spolupráci s Rakúsko-slovenským kulturním spolkom. Večer je věnován výročí úmrtí básníka Jaroslava Seiferta, který v roce 1984 obdržel Nobelovu cenu za literaturu. Číst se bude z jeho tvorby a z jeho korespondence se slovenským hercem Ladislavem Chudíkem, která byla knižně vydána. Doplňkovou tematikou je tvorba a osobnost Marie von Ebner Eschenbach – tento rok si připomínáme sté výročí jejího úmrtí. Marie von Ebner Eschenbach má jako jediná žena pomník na půdě Vídeňské univerzity. Program připravily a z ukázek čtou Marie Brandeis (CZ), Andrea Ozábalová (SK), Michaela Kováčiková (SK) a Daniela Makový Nedas (SK).

V září pokračujeme v pravidelných pondělních filmových klubových večerech v kinosálu českého velvyslanectví, nadále ve spolupráci s Českým velvyslanectvím a Českým centrem. Projekci jsme zahájili 12. září 2016 dokumentárním filmem Boží mlýny / Gottes Mühlen režiséra Josefa Císařovského. Film rekonstruuje dobu vzniku železné opony, dokumentuje případy osob zavražděných Pohraniční stráží a analyzuje dosud neznámá fakta. Ve filmu promlouvá poslední generace pamětníků, českých Němců odsunutých po válce a pomocí 3D animace je rekonstruována zapomenutá tvář Šumavy, především vesnice srovnané po válce se zemí. 10. října 2016 následuje český film Olga režiséra a autora scénáře Miroslava Janka. U příležitosti nedožitých osmdesátin Václava Havla bude 14. listopadu 2016 promítnut televizní film Život podle Václava Havla režisérky a také autorky scénáře Andrey Sedláčkové. Režisérka Havla představuje ve všech životních etapách a rolích, mj. jako intelektuálního rebela, milovníka žen a života či obdivovatele undergroundu a rockerů. Promítání zakončíme 12. prosince 2016 v 18:00 vánoční pohádkou režiséra Jana Baleje Malá z rybníka na motivy pohádky Hanse Christiana Andersena.

Přijemné posezení nad stránkami Kulturního klubu přeje

Helena Baslerová

## Obsah

Klub připravuje .....	2
Editorial, obsah, impressum .....	3
Fejeton Pavla Kohouta .....	4
Kalendář: září – listopad 2016 .....	5
Církevní kalendář .....	10
Rozhovor .....	11
Kultura .....	12
Události .....	35
Zajímavosti .....	40
Příloha: Historia magistra vitae .....	51
Ekonomika .....	53
Správy zo Slovenska .....	64
Sokol & sport .....	70
Úvahy a postřehy .....	74
Z české a slovenské Vídně a okolí .....	77
Oznámení .....	83
Informace & inzerce .....	92

### **KULTURNÍ KLUB. Informační časopis Čechů a Slováků v Rakousku**

Majitel: Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku  
Vydavatel: Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku (ing. Helena Basler),  
Mohsgasse 30/9, 1030 Wien

Sazba: KLP – Koniasch Latin Press s. r. o., Praha & Jaroslav Bulíček, Praha  
Tisk: Tiskárna Sládek, Znojmo

### **KULTURNÍ KLUB. Informationszeitschrift der Tschechen und Slowaken in Österreich**

Medieninhaber: Kulturklub der Tschechen und Slowaken in Österreich  
Herausgeber: Kulturklub der Tschechen und Slowaken in Österreich  
(Ing. Helena Basler), Mohsgasse 30/9, 1030 Wien

Verlagsort: 1030 Wien

Hersteller und Herstellungsort: KLP – Koniasch Latin Press s. r. o., Praha &  
Tiskárna Sládek, Znojmo, Tschechische Republik

Gefördert aus Mitteln der Volksgruppenförderung und durch MZV ČR

Dotácia: Úrad pre Slovákov žijúcich v zahraničí

Redakce: Mohsgasse 30/9, 1030 Wien,  
mobil (od 10:00): 0043-0-664 97 33 764, fax: 0043-1-79 88 454  
e-mail: [info@kulturklub.at](mailto:info@kulturklub.at), [www.kulturklub.at](http://www.kulturklub.at)

Vedoucí redaktorka: ing. Helena Basler

Zástupkyně vedoucí redaktorky: Mag. dr. Marie Brandeis

Redakce: Mag. Pavlína Böhmová-Lössl, DI Gabriela Jakelic, Anna Křivanová

Technická redakce: Ing. Kurt Mattola, Mag. Richard Basler

Redakční kruh: Jan Brabeneč, dr. Martin Franc, P. dr. Jan Horák, Ludvík Kavín, Eva Kalinová, Michaela Kováčiková, dr. Marta Marková, Mag. Daniela Makový Nedas, Mag. Andrea Ozábalová, dr. Kweta Ozábalová, Vladimír Stejskal, Nela Štěrbová, doc. JUDr. Marián Veliký, CSc., ing. Jiří Zajíček, ThLic. Petr Žaloudek

Fotografové: Mag. Richard Basler, Vladimír Čevela, Kurt Mattola, Mag. Eva Zemanová

Distribuce: Tiskárna Sládek, Znojmo

Televize Barrandov vysílala upoutávky na ten pořad celý týden před ním. Název „To byl váš rok 1977“ sliboval, že si připomeneme, co jsme nestačili, když jsme onen čas, snad nejdůležitější v našich životech, prožívali. Večer jsme zasedli před obrazovku. Když jsme po dvou hodinách vstali, věděli jsme, že „tato země není pro starý“. Moderací pověřený Vladimír Štancl měl, jak prozradila Wikipedie, v té době 17 let, stejně jako já 1945 po válce, kdy mě k dobrovolným šichtám v kladenských dolech vedla víra, že se stihnu opalovat v nezapadajícím slunci stalinského komunismu. Nemožu ho soudit, že on měl v roce 1977 vidinu úspěšného umělce, která mu slibovala příjemnější přežití duchamorné husákovské normalizace, čemuž napovídá přijaté jméno Michal David. Ted' připomněl, co nejvíc obdivoval on a s ním většina vrstevníků: kalhoty zvonáče, tuzexové džíny mrkváče, skupinu Bee Gees, Hanku Zagorovou, začátky Star Wars, vzlet Concordu, smrt Elvise Presleyho, Jižní město jako první sídliště s wécé v bytě, film Což takhle dát si špenát, hit We are the champions...

V televizním studiu se jako v zmenšeném »kotli« z velkých produkcí mačkal zástup dorostenců. Kamera zabírala tváře, do nichž život nestačil zapsat o moc víc než otřesy puberty. Náctiletí nadšeně tleskali vizitkám z doby na pohled i poslech lákavější, než je dnešní, takže v ní musela být radost žít. V tom je účinkující utvrzovali, osvěžující nostalgii po starých dobrých časech veselými historkami, podobnými těm z vojny a z natáčení.

\*\*\*

A to byl náš rok 1977 (výběr z ledna): Čtvrtek 6. 1. Při odvozu Prohlášení Charty s 242 podpisy do parlamentu zadržení estébáky Václav Havel, Ludvík Vaculík a Pavel Landovský... Pondělí 10. 1. Plošné zatýkání signatářů, Jelena Mašínová brutálně unesena přímo pod našimi okny, i já končím na pár hodin v Ruzyni... Úterý 11. 1. Vezu zraněnou Jelenu na kliniku, zastavení policisty se zamykáme v autě, troubím SOS, civilista nás ohrožuje pistolí, pak tyčí vymlátí klakson; znovu do Ruzyně... Středa 12. 1. Montéři odnášejí náš telefon, pošta přináší zprávu, že nám bude vzat hradčanský byt... Pátek 21. 1. Policie odeberá řidičáky, techničáky i občanky, k výslechům chodíme jako do školy, neboť odmítáme vypovídat v roli kriminálních. Sobota 22. 1. Televize vysílá hodinový pořad o nepřátelské činnosti Pavla Kohouta, uvádí přesnou adresu... Čtvrtek 27. 1. Ve dvou dnech na ni došlo 128 anonymních dopisů. Ukázka: „Jste největší kurva posraná pod sluncem, podpis není třeba, podepíšu se přímo na Tvém zhovadilém těle vlastnoručně“... Pátek 28. 1. Tisíc neznámějších umělců vyslechlo v Národním divadle řeč herečky Švorcové o „samozvancích a ztroskotancích“, pak všichni podepíšíou jejich odsudek a schválí politiku Komunistické strany Československa, což dějiny nazvou Antichartou. Neozve se jediný výkřik nesouhlasu, který by povzbudil nesmělé! Za týden vyzve v Divadle hudby k témuž hvězdy normalizačního šoubyznysu Karel Gott... Rudé právo přináší denně další podpisy, bude jich na deset tisíc; v zemi nepodepsalo asi dvacet statečných...

Dnes je zřejmé, že to masové selhání domácí inteligence – text Charty 77, který proto nikdo nesměl znát, žádal jen dodržení občanských a lidských práv, jež parlament po podpisu dohody z Helsink uzákonil – pomohlo prodloužit uhnívání režimu o dvanáct let. Škody na charakteru společnosti se jeví jako dlouhodobé, důkazy podávají běžně jak politici, tak občanstvo na sítích, jimž by líp slušel název „asociální“.

Diář zaznamenává celý rok podobné zprávy, vyniká z nich smrt jednoho z prvních mluvčích Charty pana profesora Patočky po úmorném výslechu. Silvestrovský zápis uzavírají slova souznicí s názvem barrandovské estrády: „To byl rok...!“

\*\*\*

Tvůrci i redaktoři pořadu „To byl váš rok 1977“ jako by vystoupili z knihy, kterou zřejmě neznají podobně jako dobu, již okouzlovali pozvané »mladočechy«. V románu George Orwella „1984“, sugestivně zobrazujícím fungování totality, vyniká činnost opravovatelů minulosti. Aby nemátla mysl nových pokolení ani v archivech, jsou i ve starých novinách »závadové« články přepisovány podle měnicích se potřeb režimu; původní texty odstraňuje »paměťová díra«.

Bylo by nespravedlivé vinit z falšování historie jednu soukromou televizi a jednoho pobavovatele, když se na vzniku paměťové superdíry podílí tolik činitelů. Lze ještě pochopit rodiče, kteří podepsali Antichartu, aby jejich potomci nezůstali u lopaty, že se jim tím dnes nechlubí. Lze pochopit i filmaře Jiřího Menzela, že podpis hájí zájmem diváků, které chtěl v hnusné době obšťastnit svým uměním. A je-li ted' Gott obecně zván Mistrem, je mu zatěžko přiznat, že i jeho portrét byl účelově opraven. Co pochopit se však duše pamětníka vzpírá, je mizerná role, jakou v tom opravářství dějin hraje demokratický stát!

Je to jeho školství, které zanedbává nejzávažnější úkol, totiž poučit mláďata spíš než – při vši úctě! – o mléku a strádání praotce Čecha či o božích bojovnících hlavně o tom, jakou bezprostřední minulost má doba, do níž vstupují, jaká horká témata dědí, jací džinové puštění z lahví předky je ohrožují. Paní a páni ředitelky/lé a učitelé/lky základních škol i gymnázií, učíňte pilířem výuky stoleté výročí Československa a návazně čtvrtstoletí České republiky, jak nejobektivněji to svedete.

A je to Česká televize, jež by měla bez ohledu na divácké kvóty přepustit bujení bezduchých seriálů soukromým stanicím a rozpoutat ofenzívu hraných filmů, jaké by dramaticky znásobily účinek skvělé řady „Historie.cz“. Diváci seriálových tasemnic sotva podrží přes tři epizody v paměti plytký příběh, natož nulové poselství. Kosatíkovo & Sedláčkovo „České století“ nebo Šaškův & Polesného „Zločin v Polně“ z ní jen tak nevyimí! Páni šéfové Petře Dvořáku & Milane Fridrichu & Jene Maxo, pomozte dokázat, že tato země není pro blbě!!

Psáno pro měsíčník Reportér

**VÝSTAVY, FESTIVALY, KURZY****do 18. 09. Modern Art Slovakia – Kunst aus Trnava**

Seit 2014 pflegt die Landesgalerie Burgenland eine grenzüberschreitende Kooperation mit der Galerie Jan Koniarek in Trnava. Dies trägt nun Früchte: In der Ausstellung werden ausgewählte Kunstwerke der Sammlung der Galerie Jan Koniarek aus den letzten 25 Jahren präsentiert, die einen Überblick über zeitgenössische Tendenzen in der slowakischer Kunst bieten. Die Auswahl der gezeigten Exponate bietet eine spannende Mischung und große Vielfalt unterschiedlichster KünstlerInnen. Unter den ausgewählten Werken finden sich Arbeiten etablierter slowakischer Künstler zweier Generationen, wie etwa Peter Rónai, Viktor Hulík, Marko Blažo, Róbert Szittay und Jozef Srna jr. Neben der künstlerischen Zusammenarbeit wird die Jan Koniarek-Galerie auch die Region Trnava vorstellen. Kuratoren: Roman Popelár, Margit Fröhlich  
Landesgalerie Burgenland, Franz Schubert-Platz 6, 7000 Eisenstadt, [www.landesgalerie-burgenland.at](http://www.landesgalerie-burgenland.at)

**06. 10. 18:00 Vernisáž výstavy 70 let VSL**

Pódiová diskuse, kulturní program  
České velvyslanectví, Penzingerstr. 11-13, 1140 Wien  
přihláška: [events.vienna@mzv.cz](mailto:events.vienna@mzv.cz)  
MR, VSL, ZÚ, ČS

**GEMÄLDEGALERIE DER AKADEMIE DER BILDENDEN KÜNSTE WIEN**

1010 Wien, Schillerplatz 3, 1. Stock rechts, Lift  
Tel.: +43 (0)1 58816 2222, Fax: +43 (0)1 586 33 46  
[gemgal@akbild.ac.at](mailto:gemgal@akbild.ac.at), [www.akademiegalerie.at](http://www.akademiegalerie.at)  
Dienstag bis Sonntag und Feiertag 10:00 bis 18:00 Uhr

**bis 09. 10. Drohnen im Paradies – Eine alltägliche Apokalypse**

Eine Präsentation in der Reihe IM FOCUS von Ivica Capan zum Themenjahr Hieronymus Bosch 500 – temporäre Hommage an Hieronymus Bosch. Konnte der 1966 in Zagreb geborene Künstler Ivica Capan gewonnen werden, sich mit dem „jüngsten Gericht“ von Hieronymus Bosch künstlerisch auseinanderzusetzen und eine Arbeit speziell für die Gemäldegalerie zu schaffen.

**do 31. 10. Rubens, Snyders, Hoogstraten**

Highlights niederländischer Malerei: Fünf hochkarätige Werke aus den Fürstlichen Sammlungen Liechtenstein zu Gast in der Gemäldegalerie

**MAK – ÖSTERREICHISCHES MUSEUM FÜR ANGEWANDTE KUNST / GEGENWARTSKUNST**

Stubenring 5, 1010 Wien  
Tel.: +43 1 711 36-0, Fax: +43 1 713 10 26, [office@MAK.at](mailto:office@MAK.at)  
<http://www.mak.at/besuchen/information>

**do 25. 09. ROBERT LA ROCHE: Personal View**  
MAK Design Labor**ALBERTINA**

täglich 10:00-18:00 Uhr, Mittwoch 10:00-21:00 Uhr  
Albertinaplatz 1, A-1010 Wien, Tel. +43 1 534 83-0  
[http://www.albertina.at/information/oeffnungszeiten\\_preise](http://www.albertina.at/information/oeffnungszeiten_preise)

**do 02. 10. Jim Dine. I Never Look Away**

Die Albertina zeigt 60 faszinierende Selbstporträts von Jim Dine – eine repräsentative Auswahl der großzügigen Schenkung des achtzigjährigen Künstlers, die Dine facettenreich präsentiert.

**do 23. 10. Land & Leute**

Ob als stimmungsvolle Kunstfotografie oder im gesellschaftspolitischen Kontext, ob zur wissenschaftlichen Dokumentation oder als idealisierte Heimatfotografie – Landschaften und ihre BewohnerInnen stehen seit jeher im Fokus zahlreicher Fotografinnen und Fotografen. Die zweite Sammlungspräsentation der Fotosammlung der Albertina widmet sich diesem spannenden sowie vielseitigen Thema: Über 100 Meisterwerke geben einen Überblick über zentrale Strömungen der Fotogeschichte und spannen den Bogen von namhaften KünstlerInnen des 19. Jahrhunderts bis hin zu zeitgenössischen Positionen.

**do 19. 03. 2017 Albertina Contemporary**

Der Fokus von *Albertina Contemporary* liegt auf der Kunst der zweiten Hälfte des 20. Jahrhunderts und zeigt sowohl die Stars als auch die Vielfalt dieser Epoche: Werke von Anselm Kiefer, Gerhard Richter, Arnulf Rainer, Georg Baselitz, Alex Katz und Maria Lassnig bilden neben anderen das Zentrum der diesjährigen Präsentation zeitgenössischer Positionen aus der Albertina. Über 80 Meisterwerke illustrieren die facettenreiche künstlerische Produktion, die von Figuration bis Abstraktion, von farb-ästhetischen bis zu politischen Themen reicht und veranschaulichen die komplexen parallelen Strömungen der vergangenen Jahrzehnte.

**LEOPOLD MUSEUM**

Museumsplatz 1, 1070 Wien, Tel./Fax: +43 1 525 70/1500  
MuseumsQuartier Wien, [www.leopoldmuseum.org](http://www.leopoldmuseum.org)  
Po, st-ne 10:00-18:00 a čt 10:00-21:00

**23. 09. – 09. 01. 2017 Fremde Götter. Faszination Afrika und Ozeanien**

Von Pablo Picasso die Aussage überliefert, wonach er erst angesichts der afrikanischen Masken im Pariser Musée d'Ethnographie erkannt habe, „um was es in der Malerei wirklich geht“. Die Exponenten der expressionistischen Künstlergruppe „Brücke“ schöpften aus den Beständen der Völkerkundemuseen Inspirationen für ihre eigenen Schnitzereien und statteten ihre Ateliers als exotische Refugien aus. Oft übersahen sie jedoch bei ihrer Suche nach einem ekstatischen Naturzustand, dass auch und gerade den Objekten der Stammeskunst strenge Gestaltungsprinzipien zugrunde liegen. Die Dadaisten inszenierten sich mitunter als „wilde“ Maskenträger und verhöhnnten den Habitus des europäischen Kulturmenschen. Für die Surrealisten waren die Kunst und die Mythen Ozeaniens Medien zur Erkundung verborgener Reiche des Unbewussten. In vielfacher Hinsicht war die Rezeption der Kunst der „Naturvölker“ nicht nur ein formaler Gegenentwurf zum bürgerlichen Geschmack, sondern auch Symptom der tiefen Sehnsucht nach einer Lebensreform.

**21. 10. – 30. 01. 2017 Poetiken des Materials**

Benjamin Hirte, Sonia Leimer, Christian Kosmas Mayer, Mathias Pöschl, Anne Schneider, Misha Stroj

Die Ausstellung *Poetiken des Materials* versammelt sechs in Wien lebende Künstlerinnen und Künstler. Ihre Werke zeichnen sich nicht nur durch die Breite der in ihnen aufscheinenden Bezüge zu unterschiedlichen kulturellen Diskursen, Formen der Narration und Repräsentationen von Geschichte(n) aus, sondern ebenso durch die Auffächerung der von ihnen verwendeten Medien und Materialien.

### JEDNOTLIVÉ AKCE

**20. 09. 19:30** *Defiant Requiem: Verdi at Terezín*

Orchester Wiener Akademie, Český filharmonický sbor, Brno, dirigent: Murry Sidlin, moderace: Erwin Steinhauer  
Multimedia-koncert, Grosser Saal,  
Wiener Konzerthaus, Lothringerstr. 20, 1030 Wien  
www.konzerthaus.at, Tel.: 242 002, Info: 24200-100

**21. 09. 19:30** *The Philharmonics: Movie Night*

Großer Saal  
Wiener Konzerthaus, Lothringerstr. 20, 1030 Wien  
www.konzerthaus.at, Tel.: 242 002, Info: 24200-100

**23. 09. 19:30** *Liederabend Magdalena Kožená*

Mozart-Saal  
Wiener Konzerthaus, Lothringerstr. 20, 1030 Wien  
www.konzerthaus.at, Tel.: 242 002, Info: 24200-100

**24. 09. 17:00** *Přednáška: Dr. Jiří MIHOLA: Otec vlasti Karel IV. – 700 let výročí narození*

Bohatý bufet.  
Slovanská beseda, Drachengasse 3, Wien 1  
Akademický spolek a České srdce

**25. 09. 10:15** *Vystoupení pěveckého sboru Lumír*

U příležitosti „Neděle národů“  
Chrám sv. Štěpána

**26. 09. 19:00** *Literární program*

V rámci Európskeho dňa jazykov venovaný výročiu úmrtia Jaroslava Seiferta, ktorý v roku 1984 obdržal Nobelovu cenu za literatúru. Čítať sa bude z jeho diel a taktiež z jeho korešpondencie s Ladislavom Chudíkom. Doplnkovou témou je tvorba Marie von Ebner Eschenbach, u ktorej si tento rok pripomínáme storočné výročné úmrtia.

Čítaní je v češtine a slovenčine.

Rakúsko-slovenský kultúrny spolek, Otto-Bauer Gasse 23/11, A-1060 Wien

KK v spolupráci s Rakúsko-slovenským kultúrnym spolkom

**07. 10. 19:00** *Jiří Bělohávek diriguje Wiener Symphoniker* (Prokofjev, Dvořák)

Großer Saal  
Wiener Konzerthaus, Lothringerstr. 20, 1030 Wien  
www.konzerthaus.at, Tel.: 242 002, Info: 24200-100

**09. 10. 11:00** *Jiří Bělohlávek a Wiener Symphoniker*

Nikolai Lugansky (klavír)  
Leoš Janáček, Sergej Prokofjev, Antonín Dvořák  
Großer Saal  
Wiener Konzerthaus, Lothringerstr. 20, 1030 Wien  
www.konzerthaus.at, Tel.: 242 002, Info: 24200-100



Olga Havlová

**10. 10. 19:30** *Film: Olga* (Česko, 2014, 87 min., titulky anglické)

Scénář a režie: Miroslav Janek, kamera: Miroslav Janek, Michael Gahút  
Kinosál českého ZÚ, Penzingerstr. 11-13, 1140 Wien  
KK, ČcV, ZÚ

**09. 10. 17:00-21:00** *Čaj o páté: Podzimní „Oktoberfest“*

Velká klubovna školy Školského spolku Komenský, Sebastianplatz 3, Wien 3  
Vlastenecká omladina

**15. 10.** *Moravské hody*

Sokol XII/XV

**17. 10. 19:00** *Divadelní představení Studia DVA – Patrik Hartl: Vysavač*

Divadelní sál školy Komenský, Sebastianplatz 3, Wien 3  
Kontakt Forum

**21. 10. 19:00** *Literární beseda: Od člověka k člověku*

Literární kroužek při škole Komenský  
Sebastianplatz 3, Wien 3

**12. 11. 17:00** *Divadelní představení: Zkrocení zlé ženy*

Divadelní sál školy Školského spolku Komenský, Sebastianplatz 3, Wien 3  
Vlastenecká omladina

**13. 11. 17:00-21:00** *Čaj o páté: Strašidelný „Halloween“*

Velká klubovna školy Školského spolku Komenský, Sebastianplatz 3, Wien 3  
Vlastenecká omladina



Václav Havel

**14. 11. 19:30 Film: Život podle Václava Havla** (TV film, Česko / Francie, 2014, 70 min., titulky anglické) U příležitosti nedožitých osmdesátin Václava Havla (5. 10. 1936 – 18. 12. 2011).

Scénář a režie: Andrea Sedláčková, kamera: David Cysař, hudba: Quentin Sirjacq  
Kinosál českého ZÚ, Penzingerstr. 11-13, 1140 Wien  
KK, ČcV, ZÚ

**14. 11. 19:00 Divadelní představení: Divadlo Verze: Matthieu Delaporte – Alexandre de La Patellière: Jméno**  
Divadelní sál školy Komenský, Sebastianplatz 3, Wien 3  
Kontakt Forum

**19. 11. 17:00 Přednáška: Marie Terezie v zrcadle ko-**  
**runních zemí**

Dr. Helena Klein-Watryczová a Vladimír Stejskal  
Slovanská beseda, Drachengasse 3, Wien 1  
Akademický spolek a České srdce

**03. 12. 20:00 Mikulášská merenda**  
Sokolovna Steinergerasse 7, Wien 17  
Sokol XVI/XVIII a Vlastenecká omladina

**11. 12. 17:00-21:00 Čaj o páté: Vánoční**  
Velká klubovna školy Školského spolku Komenský, Sebastianplatz 3, Wien 3  
Vlastenecká omladina

**12. 12. 18:00 Film: Malá z rybárny** (animovaný film, Česko, 2015, 71 min., titulky anglické)  
Režie: Jan Balej, předloha: Hans Christian Andersen, scénář: Jan Balej, Ivan Arsenjev  
Kinosál českého ZÚ, Penzingerstr. 11-13, 1140 Wien  
KK, ČcV, ZÚ

## PROGRAMM DES SLOWAKISCHEN INSTITUTS IN WIEN

**Bis 23. 09. Ausstellung: Alexander Dubček – Das menschliche Antlitz der Politik**

Stadtmuseum, Prandtauerstr. 2, 3100 St. Pölten  
Die Ausstellung beleuchtet mit Fotografien von Vladimír Benko und Infotafeln den tschechoslowakischen Reformpolitiker und die Symbolfigur des Prager Frühlings Alexander Dubček.

In Zusammenarbeit mit dem Honorarkonsulat der Slowakischen Republik für Niederösterreich und dem slowakischen Außenamt.

**21. 09. 18:30 Film: Anton Srholec** (Regie: Alena Čermáková, 2015, 96 Min., mit deutschen Untertiteln)

Slowakisches Institut in Wien

Anton Srholec (1929-2016) war einer der bedeutendsten Dissidenten-Priester in der Slowakei. Er wurde 1999 mit dem Kardinal-König-Preis für Verdienste um Glauben und Freiheit und 2013 mit dem Ján-Langoš-Stiftungs-Preis für Verdienste um die Demokratie ausgezeichnet. Er war Präsident der Konföderation der politischen Gefangenen der Slowakei, die Licht in die totalitäre Zeit von 1948-1989 bringen und den Opfern zu Gerechtigkeit und Genugtuung verhelfen will. Von 1992-2015 leitete Pater Srholec das Obdachlosenprojekt Resoty in Bratislava.

Anschließend: **Podiumsdiskussion** mit Regisseurin Alena Čermáková und Produzent Dávid Čorba.

**22.-25. 09. viennacontemporary**

Marx Halle, Karl-Farkas-Gasse 19, 1030 Wien

Nach dem großen Erfolg der ersten Ausgabe der viennacontemporary im spektakulären Ambiente der Marx Halle versammelt die größte und bedeutendste Kunstmesse der Region auch heuer mehr als 100 österreichische, osteuropäische und internationale Galerien und präsentiert junge und etablierte zeitgenössische Kunst. Auch die slowakische Galerie Gandy Gallery stellt aus. Mit den diesjährigen Sonderpräsentationen – Solo Expanded, ZONE1, Nordic Highlights und Focus: Ex-Yugoslavia and Albania – und vielversprechenden Begleitveranstaltungen ist die viennacontemporary ein Highlight des Kulturherbsts 2016. Tageskarte: 12,50 EUR. Mehr Informationen unter [www.viennacontemporary.at](http://www.viennacontemporary.at).

**23. 09. 19:00 Ausstellungszyklus Mitteleuropa / Donauroaum – Nahe Ferne: Art Connect Europe**

Stift Lilienfeld - Dormitorium, Klosterrotte 1, 3180 Lilienfeld

Zum 11. Mal zeigt das Zisterzienserstift Lilienfeld im Rahmen des Mitteleuropa-Zyklus Gegenwartskunst aus Mitteleuropa bzw. aus dem Donauroaum. Heuer stehen die Slowakei und Niederösterreich im Mittelpunkt. Die Ausstellung folgt dem Grundgedanken, einen Konnex von heimischer und zentraleuropäischer Kunst herzustellen. Neben österreichischen KünstlerInnen werden renommierte slowakische KünstlerInnen quer durch alle Generationen präsentiert (Erik Binder, Jozef Jankovič, Peter Roller, Ondrej Zimka, Zora Palová). Ihre rund 40 hochkarätigen Skulpturen, Plastiken und Objekten sind fast alle in den letzten Jahren entstanden.

Bis 26. 10. 2016, Öffnungszeiten: Fr-So und Feiertage 14-17 sowie nach Voranmeldung (Stadt Lilienfeld, Frau Dür, +43-2762-52212-22)

Mehr Informationen unter <http://mitteleuropakunst.org/>

**26. 09. ab 16:00 Workshops und Lesung**

Haus der Europäischen Union, Wipplingerstraße 35, 1010 Wien

**Der Kleine Prinz – Eine Reise durch Europas Sprachenvielfalt**

**16:00-17:30 Nachmittagsprogramm für Kinder und Jugendliche**

Kleiner-Prinz-Videos in verschiedenen europäischen Sprachen, Ateliers für die Kinder

**19:00 Abendveranstaltung für Erwachsene**

*Der Kleine Prinz – eine Botschaft für Europa?* – Vortrag von Dr. Susanne Schauf

Mehrsprachige Lesung aus *Der Kleine Prinz*

Parallel dazu läuft die Kleiner-Prinz-Ausstellung in 40 Sprachen (5.-26. September, Mo.-Fr., 9:00-17:00 Uhr).

Anmeldung per E-Mail erbeten an: [comm-rep-vie-veranstaltung@ec.europa.eu](mailto:comm-rep-vie-veranstaltung@ec.europa.eu)

In Zusammenarbeit mit dem EUNIC Austria Cluster, dem Informationsbüro des Europäischen Parlaments und der Vertretung der Europäischen Kommission.

**28. 09. 19:00 Feier im Café Central**

Café Central, Herrngasse 14, 1010 Wien

Auftaktveranstaltung anlässlich des 140. Jahrestages des Café Central und des 5. Jahrestages des Tags des Kaffees. Der österreichische Schauspieler Robert Reinagl liest aus ausgewählten Werken von europäischen AutorInnen zum Thema „FluchtPunkt“.

Musikalische Umrahmung von der EUNIC-Collage Band (Andrej Prozorov – Saxophon, Vlado Blum – Gitarre).

In Zusammenarbeit mit dem EUNIC Cluster Wien.

**03. 10. 18:30 Vienna Design Week mit der Ausstellung DialogeSK – Kleinere und größere Themen des slowakischen Designs**

Slowakisches Institut in Wien

Die Ausstellung ist ein Einblick in die Designszene der Slowakei anlässlich der slowakischen EU-Ratspräsidentschaft. 22 Designer und zwei Studios stellen eine breite Skala von Objekten vor, die auf ihre eigene Weise die Aufmerksamkeit auf sich ziehen. Präsentiert werden Glas, Schuhe, Schmuck, Keramik, Holz, Produkt-Design, Papier- und Leder-Design, Interieur-Accessoires, Möbel, Filz, Musikinstrumente, Souvenirs, Leuchter und das „fliegende Auto“ Aeromobil.

Kuratorinnen: Katarína Hubová, Adriana Pekárová

Ausstellungsgestaltung: Matúš Lelovský, Peter Liška

Ausstellungsdauer: 04. 10. – 17. 10. 2016

In Zusammenarbeit mit dem Slowakischen Zentrum für Design in Bratislava, dem Außenministerium der Slowakischen Republik und dem Kulturministerium der Slowakischen Republik.

**05. 10. 11:00 Pressekonferenz zu Bratislava Jazz Days**

Slowakisches Institut in Wien

Bereits zum 4. Mal veranstaltet das Slowakische Institut eine Pressekonferenz zum Festival *Bratislava Jazz Days*,

wobei sich in Bratislava Jazzstars aus der ganzen Welt treffen.

**05. 10. 20:30 Jazzkonzert mit Peter Lipa & Band**

Porgy&Bess, Riemergasse 11, 1010 Wien

Peter Lipa gehört zu den Legenden der slowakischen Jazzszene. Er bekennt sich zu Einflüssen von Sängern wie Ray Charles, Joe Cocker und Bobby McFerrin, und während seiner Karriere als Sänger gelang es ihm stets, sich mit ausgezeichneten Musikern zu umgeben, die ihm zu seinem europaweiten Ruf als Jazzsänger mitverhalfen. Schon in den 80er Jahren des letzten Jahrhunderts fand er sich im Magazin Jazz Forum regelmäßig unter den Top 5 der europäischen Jazzsänger wieder. 1976 begründete er gemeinsam mit Miloš Paško die Tradition der Bratislavaer Jazztage. Kartenverkauf unter [www.porgy.at](http://www.porgy.at).

**06. 10. 19:00 Lesungen mit europäischen AutorInnen anlässlich des Internationalen Tags des Kaffees zum Thema FluchtPunkt**

Café Sperl, Gumpendorfer Str. 11, 1060 Wien

Der österreichische Schauspieler Paul Matić liest aus dem Roman *Die undankbare Fremde* der slowakische-schweizerischen Autorin Irena Brežná und aus dem Werk *Das Kamel ohne Höcker* des schwedischen Autors Jonas Hasen Khemiri.

Irena Brežná wurde in der Tschechoslowakei geboren und emigrierte 1968 in die Schweiz. Anpassung und Dankbarkeit werden von ihr erwartet. Als Heranwachsende rebelliert sie zunächst gegen ihr Gastland. Schließlich nährt sie sich aus verschiedenen Kulturfetzen eine neue Identität zusammen. Klug und reflektiert beleuchtet sie in ihrem Roman *Die undankbare Fremde* das Thema Emigration. Mit kraftvollen und starken Bildern erzählt sie vom Fremdsein.

Mit musikalischer Umrahmung durch den Gitarristen Peter Luha (SK). In Zusammenarbeit mit EUNIC Austria (Netzwerk der ausländischen Kulturvertretungen diverser Länder in Wien), dem Kaffeehausverband und der Schwedischen Botschaft in Wien.

**12. 10. 18:30 Ausstellung: Holzkirchen in der Slowakei**

VIG-Rigturm, Schottenring 30, 1010 Wien

Die Ausstellung beleuchtet die wertvollsten Sakralbauten in der Slowakei. Es sind die faszinierenden Holzkirchen, von den Kulturdenkmälern der Gotik über die der protestantischen Renaissance bis hin zur byzantinischen Kultur in den Ostkarpaten. Mit zwölf Holzkirchenmodellen des Bardejovers Ladislav Cydil. Die Ausstellung wird durch qualitativ hochwertige Bücher mit Fotografien von Gábor Méry und Marcell Jankovics ergänzt.

Ausstellungsdauer: 13. 10. – 04. 11. 2016

In Zusammenarbeit mit dem Denkmalamt Bratislava, der Vienna Insurance Group, dem Šariš-Museum Bardejov, der Ungarischen Botschaft in Wien und dem Balassi Institut-Collegium Hungaricum.

**12. 10. 19:30 Konzert der Wiener Franz Liszt-Gesellschaft zum 130. Todesjahr von Franz Liszt**

**Martin Kovarik (Orgel, CZ), Eva Kovarik (Violine, SK)**

Votivkirche, Rooseveltplatz, 1090 Wien



Das Kovarik-Duo verbindet höchste Virtuosität mit intensivstem Ausdruck und Klassik mit Moderne. Das Künstlerpaar lebt und wirkt in der Schweiz. Ihr Lehrer Jean Guillou wie auch weitere Musiker schätzen die beiden Interpreten außerordentlich, und das Duo durfte sich schon durch seine reiche Konzerttätigkeit einen internationalen Namen machen. Werke von Franz Liszt, Max Reger und Jean Guillou.

Das Konzert steht unter dem Ehrenschild von S. E. Jan Sechter, Botschafter der Tschechischen Republik in Österreich, und S. E. Juraj Macháč, Botschafter der Slowakischen Republik in Österreich. In Zusammenarbeit mit dem Tschechischen Zentrum in Wien und der Wiener Franz-Liszt-Gesellschaft.

### 13.-14. 10., jeweils 10:00 und 16:00 Internationales Festival „Figuren Theater Treff 2016“

#### „Hopsiball“ – Figurentheater Bratislava (SK)

MÖP Puppentheater, Pfarrgasse 2, 2340 Mödling

„Hopsiball“ ist ein Märchen über einen ungehorsamen Ball, der den Freunden Miriam und Andreas vom Drachen Rache entführt wird, damit auch die kleinen Drachenkinder damit spielen können. Weder der Polizist noch der Panzerfahrer, der Kosmonaut oder der kleine Hund haben etwas von diesem Ball oder dem Drachen gehört. Sie werden ein ganzes Stück weit wandern und viele Abenteuer erleben, bis sie den Ball endlich finden.

Spiel in deutscher Sprache von Miriam Kalinková und Andrej Kováč. Regie Róbert Šuchta.

Mehr Informationen zu den Karten und anderen Spielen unter <http://www.puppentheater.co.at/>.

### 13. 10. 19:00 Lesung und Vortrag: *Pavol Strauss – der ewige Dissident*

Forum Zeit und Glaube, Otto-Mauer-Zentrum, Währinger Straße 2-4, 1090 Wien

Pavol Strauss (1912-1994) war ein slowakischer Arzt, Dichter, Aphoristiker und eine der Schlüsselfiguren des slowakischen „Dissens“. In der Zeit des Schematismus (50er Jahre des 20. Jhs.) und während des Sozialismus konnte er nicht publizieren. Seine Bücher wurden erst nach der sog. Sanften Revolution von 1989 herausgegeben.

Sein Werk wird von Prof. Mária Bátorová (Slowakische Akademie der Wissenschaften Bratislava) näher vorgestellt. Ferner wird aus seiner in deutscher Sprache erschienenen Lyrik (Schwarze Verse, Kanone auf dem Ei 1936/37) gelesen. Anschließend wird der neue Lyrikband „Die Enge Pforte“ von Prof. Tibor Žilka und Dr. Ján Gallik von der Universität Nitra präsentiert.

In Zusammenarbeit mit dem Forum Zeit und Glaube und dem Otto-Mauer-Zentrum in Wien.

### 18. 10. 18:00 *Qualysoft-Ausstellung*

Qualysoft GmbH - Saturn Tower, Leonard-Bernstein-Straße 10, 1220 Wien

2016 feiert der IT-Dienstleister Qualysoft sein 10-jähriges Jubiläum. Qualysoft vereint Technologie und Kunst unter der Marke QualysmArt, die eine einzigartige Möglichkeit bietet, Kunstwerke digital darzustellen und zu verbreiten. In der Ausstellung erwarten Sie Werke von namhaften KünstlerInnen aus Ungarn, der Slowakei und Österreich.

### 24. 10. 19:00 Ausstellung: *Looking for the Clouds. Contemporary Photography in Times of Conflict*

Eine Ausstellung des Europäischen Monats der Fotografie MUSA, Felderstraße 6-8, 1010 Wien

*Looking for the Clouds* spannt zeitlich und thematisch einen Bogen vom 11. September 2001 mit seinen tragischen Ereignissen in New York bis herauf in das Jahr 2015, das sich uns allen als Höhepunkt einer beispiellosen, erzwungenen Migrationswelle eingeprägt hat. Die Ausstellung zeigt fotografische Arbeiten sowie Videos von internationalen KünstlerInnen und FotojournalistInnen, auch von Juraj Mravec (SK) und Martin Kollár (SK) zur Geschichte der letzten 15 Jahre.

Ausstellungsdauer: 25. 10. 2016 – 04. 02. 2017. Mehr Informationen unter [www.musa.at](http://www.musa.at).

### 27. 10. 21:00 Jazzkonzert

Lukáš Oravec Quartet feat. Wayne Escoffery (USA)

Piotr Wyleżół (PL) – Klavier, Patryk Dobosz (PL) – Schlagzeug, Tymon Trabcinski (CZ) – Bass, Lukáš Oravec (SK) – Trompete, Bernhard Wiesigner (AT) – Saxophon

Jazzland, Franz-Josefs-Kai 29, 1010 Wien

Das Lukáš Oravec Quartet geht auf Tournee in die Slowakei, die Tschechische Republik und nach Österreich. Das Quartett gewann den ersten Preis des Wettbewerbs „Young Faces of Slovak Jazz“ sowie den „Preis für interpretative Leistung“ für ihren Frontmann; 2013 erschien ihr Debutalbum mit dem Titel „Introducing Lukáš Oravec Quartet“, dem die Auszeichnung ESPRIT 2013 für das beste slowakische Album des Jahres verliehen wurde. 2015 erschien ihr zweites Album *Piotrology*, heuer erscheint das neue Album *Lukáš Oravec Quartet feat. Bob Mintzer*.

Am 28. 10. findet das gleiche Konzert in Klagenfurt statt.

### 07. 11. 19:00 Buchpräsentation: *Von Pressburg nach Salzburg* (Autoren: Peter Janoviček, Robert Hofrichter)

Salzburg – Ort wird noch bekannt gegeben

In ihrem neuen Buch begeben sich der gebürtige Pressburger Robert Hofrichter, Kosmopolit aus Salzburg, und sein slowakischer Neffe Peter Janovick aus Bratislava auf die Spuren des alten Mitteleuropa, des Donaauraums und des Karpatenbeckens. Sie werfen einen analytischen Blick auf Wunden und Narben einer langen gemeinsamen Geschichte der Slowaken, Ungarn, Tschechen, Deutschen (Pressburg war immer eine überwiegend deutsche Stadt), Österreicher und Juden, die einst bis zu 13 % der Stadtbevölkerung Pressburgs ausmachten. Das Buch beinhaltet Anekdoten und Erinnerungen, die durch Gespräche mit Karel Schwarzenberg, Barbara Coudenhove-Kalergi, Erhard Busek, Milan Lasica, Fedor Gál und Friedrich Gottas ergänzt werden.

In Anwesenheit von Dr. Heinz Schaden, Bürgermeister der Stadt Salzburg.

Mehr Information unter [www.pressburg-salzburg.eu](http://www.pressburg-salzburg.eu).

### 08. 11. 12:30 Lunchkonzert: *Konzert der Studierenden der Hochschule für Musik und darstellende Kunst Bratislava*

Slowakisches Institut in Wien

Studierende der Hochschule für Musik und darstellende

de Kunst Bratislava führen Werke von slowakischen und anderen KomponistInnen unter der Leitung von doc. Jordana Palovičová, ArtD. auf. Die ersten Pädagogenkollagen der Hochschule vereinigte namhafte Künstler wie A. Moyzes, J. Cikker, J. Blaho, F. Klinda, Š. Nosál u.v.a.m. In Zusammenarbeit mit der Hochschule für Musische Künste Bratislava.

**08. 11. 18:30 Visegrád-Podiumdiskussion: „Die Rolle der Kultur in der Gestaltung der Identität der Visegrád-Gruppe“**

Polnisches Institut, Am Gestade 7, 1010 Wien  
Welchen Beitrag leistet Kultur zur Identität der Visegrád-Länder? Welche kulturpolitischen Konzepte hat die Visegrád-Gruppe? Was können die Visegrád-Länder voneinander lernen?

Diese und andere Fragen werden bei der Podiumsdiskussion mit Experten und Wissenschaftlern

**INFORMACE:**

Podrobnosti a další programy naleznete v oddílech: *Sokol & sport, Z české a slovenské Vídně a okolí a Oznámení.*

**ČESKÉ OZVĚNY / SLOVENSKÉ OZVENY**

Der ORF bietet im 25-minütigen Magazin mit dem Titel *České ozvěny / Slovenské ozveny* Beiträge in Tschechisch und Slowakisch. *Ozvěny / Ozveny* wird **sechsmal im Jahr jeden zweiten Sonntag in den Monaten Februar, April, Juni, August, Oktober, Dezember um 13:05 Uhr in ORF2 Wien** gesendet.

**SETKÁNÍ ČESKÝCH A SLOVENSKÝCH MAMINEK S DĚTMI**

Pravidelně **každou středu v 15:00** v prostorách českého kostela na Rennwegu 63, 1030 Wien  
Jednota sv. Metoděje

**DŮLEŽITÉ KONTAKTNÍ ADRESY:**

**ČESKÉ CENTRUM:**

Herrngasse 17, 1010 Wien, tel.: 535 23 60  
e-mail: [ccwien@czech.cz](mailto:ccwien@czech.cz)  
[www.tschechischeszentrum.at](http://www.tschechischeszentrum.at),  
<http://wien.czechcentres.cz/cs/>

**RAKÚSKO-SLOVENSKÝ KULTÚRNY SPOLOK a SLOVENSKÝ ŠKOLSKÝ SPOLOK SOVA**

[www.slovaci.at](http://www.slovaci.at)  
e-mail: [rsks@slovaci.at](mailto:rsks@slovaci.at), [sova@slovaci.at](mailto:sova@slovaci.at)  
Otto-Bauer-Gasse 23/11, 1060 Wien,  
tel.: +43 1 596 13 15, fax: +43 1 595 57 99,  
sekretariát: Ut 9:00-10:30, Št 18:00-19:30  
Prehľad našich podujatí:  
<http://www.slovaci.at/program.html>

**SLOWAKISCHER SCHULVEREIN / SLOVENSKÝ ŠKOLSKÝ SPOLOK SOVA**

[www.slovaci.at/sova](http://www.slovaci.at/sova), e-mail: [sova@slovaci.at](mailto:sova@slovaci.at)  
Otto-Bauer-Gasse 23/11, 1060 Wien,  
tel.: 596 13 15, fax: 595 57 99  
Prehľad našich podujatí:  
<http://www.slovaci.at/program.html>

**SLOVENSKÝ INŠTITÚT**

[www.mzv.sk/sivieden](http://www.mzv.sk/sivieden), e-mail: [si.wien@gmx.at](mailto:si.wien@gmx.at)  
Wipplingerstr. 24-26, 1010 Wien, tel./fax: +43 1 535 40 57  
Für alle Veranstaltungen SI ist eine Anmeldung unter [si.wien@gmx.at](mailto:si.wien@gmx.at) erforderlich.

Upozorňujeme, že i přes veškerou naši snahu a kontrolu kalendária může dojít u oznámených programů ke změně jejich data, resp. náplně. Bohužel, i když se tuto skutečnost dozvíme (ale někdy ani nedozvíme), nemáme již možnost provést jakoukoliv opravu. Změna programu vyhrazena. Články podepsané autory nebo opatřené značkou nemusejí být vždy shodné s názorem redakce. Redakce neodpovídá za obsah čtenářských dopisů. Nevyžádané rukopisy a fotografie se nevracejí. Redakce si vyhrazuje právo krátit a upravovat zasláné články po stránce gramatické i stylistické.

**Tschechische  
Gemeinde in der  
Erzdiözese Wien**



**Česká  
duchovní služba  
oblast Vídeň**

Poštovní adresa: Hagenmüllergasse 31, 1030 Wien

Tel.: +43 (0664) 406 55 41  
[www.farnost.viden.web.cz](http://www.farnost.viden.web.cz)

Fax: +43 (01) 711 84 112  
[www.rozhledy.at](http://www.rozhledy.at)

**POŘAD PRAVIDELNÝCH BOHOSLUŽEB:**

**CHRÁM Panny Marie na Nábřeží, Salvatorgasse 12, Wien 1:**  
mše svatá **každou neděli a svátek v 08:30**

**KOSTEL Nejsvětějšího Vykupitele, Rennweg 63, Wien 3:**  
mše svatá **každou neděli a svátek v 10:00**

**KOSTEL Don Bosco, Hagenmüllergasse 31, Salesianum, Wien 3:**  
mše svatá **druhou neděli v měsíci v 11:00**

**KAPLE Panny Marie Pomocnice, St.-Veit-Gasse 25, Don Bosco-Haus, Wien 13:**  
mše svatá **třetí sobotu v měsíci v 18:00**

## Muttergotteskirche: útočisko slovensky hovoriacich veriacich (rozhovor s Liz. Pavlom Dubovským)

V rozhovore s kňazom kostola Muttergotteskirche, Liz. Pavlom Dubovským (1958), sme sa zoznámili s pôsobením slovenskej katolíckej obce vo Viedni. Úvodom sme sa dozvedeli o nezvyčajnej ceste pána Dubovského do Rakúska.

*K: Pán Dubovský, aká bola Vaša cesta k povolaniu kňaza a ako ste sa dostali do zahraničia?*

PD: Pôvodom pochádzam zo Žiliny, po maturite som rok študoval na Vysokej škole dopravnej v Žiline, ale chcel som byť kňazom, preto som v roku 1978 utiekol tak trochu dobrodružne cez Juhosláviu do Rakúska. Vo Viedni som mal tetu, ktorá sa o mňa prvé dni starala, neskôr som sa ocitol aj v utečeneckom tábore Traiskirchen. Už na jeseň v roku 1978 som však nastúpil do viedenského kňazského seminára. Vo Viedni som absolvoval prvú časť štúdia a nasledovne som odcestoval na päť rokov do Ríma, kde som bol v roku 1985 vysvätený za kňaza. Od roku 1986 pôsobím vo Viedni a od roku 1987 som po pátrovi Čikovi prebral vedenie Slovenskej duchovnej služby.

*K: Ako Váš odchod niesla Vaša rodina, vedeli o tom, alebo to bolo spontánne?*

PD: Ja som ani rodičom nič nepovedal, bolo to tak aj pre nich jednoduchšie. Neskôr boli samozrejme vypočúvaní, konal sa proces a v neprítomnosti som bol odsúdený za ilegálne opustenie republiky. Bolo ťažké byť až do roku 1989 úplne odtrhnutý od rodiny a od domova.

*K: Takže Vaša prvá cesta po roku 1989 viedla domov?*

PD: To bolo už koncom novembra. Boli to také pohnuté časy a už vtedy som dostal vízum. V Bratislave sa konala demonštrácia a po nej som cestoval ďalej do Žiliny, tak sme sa po rokoch znovu s rodičmi videli.

*K: Aké boli Vaše prvé dojmy po otvorení hraníc? Predsa len prichádzalo mnoho Slovákov, ktorí chceli vidieť život za hranicami.*

PD: Vtedy to bolo naozaj tak, že sem chodili celé autobusy, skupiny ľudí, každý chcel konečne prísť na ten západ a pozrieť si niečo, kúpiť si nejakú maličkosť. Ale to trvalo možno rok, potom sa to trochu ukludnilo. Mnohí si hľadali prácu.

*K: Ako vnímate Slovensko teraz, dvadsaťsedem rokov po revolúcii?*

PD: Myslím si, že Slovensko sa prispôbilo európskemu vývoju v dobrom, ale aj v zlom.

*K: Sledujete udalosti a dianie na Slovensku?*

PD: Áno, sledujem, nie dopodrobna, ale sú to pre mňa zaujímavé veci. Všeobecne si myslím, že na Slovensku je celkovo nespokojnosť s politickým vývojom. Ale nemyslím si, že je v tomto Slovensko mimoriadne. Myslím si, že v celej Európskej únii vládne nespokojnosť s ľavicovo-liberálnym vývojom v posledných desaťročiach. Na Slovensku je tá nespokojnosť možno väčšia dôsledkom kupónovej privatizácie. Pripasť medzi bohatými a chudobnými je tam ešte väčšia. Možno keby sa taká veľká privatizácia, aká bola na Slovensku, udiala v Rakúsku, pravdepodobne by to tiež neskončilo najšťastnejšie.

*K: Aké vidíte rozdiely medzi veriacimi na Slovensku a v Rakúsku?*

PD: Celá západná civilizácia prežíva „odkresťančenie“, akoby sa ľudia odkláňali od viery, a práve tento vývoj na Slovensku ešte nie je tak ďaleko, najmä nie na severe, na Kysuciach a na východnom Slovensku. V týchto oblastiach kresťanstvo a jeho zvyky ešte stále patria ku každodennému životu.

*K: Myslíte si, že okrem silných rodinných zväzkov k tomu prispieva aj fakt, že západná Európa žije v blahobyte a tieto časti Slovenska patria skôr k tým menej prosperujúcim?*

PD: Samozrejme. Ale to je vidieť celkovo vo svete. Tam, kde je materiálny blahobyť, strácajú ľudia záujem o duchovné hodnoty. Hoci nedávno som čítal, že napríklad v Číne a Indii sa kresťanstvo naopak rozmáha.

*K: Vráťme sa však na domácu pôdu. Vedeli by ste nám priblížiť Vaše aktivity určené predovšetkým Slovákom?*

PD: Samozrejme. V prvom rade sú to slovenské sväté omše v nedeľu a na veľké sviatky. Ďalej máme menší chór



P. Liz. Pavol Dubovský

pre ľudí, ktorí majú záujem spievať na omšiach. Pravidelne slávime sviatky a usporadúvame rôzne slávnosti. Máme taktiež malý folklórny krúžok, ktorý sa venuje slovenským tancom a spevu.

*K: Povedali by ste, že sa aktívne zúčastňujú Slováci narodení vo Viedni, alebo skôr prichodivší krajanovia?*

PD: Väčšinou sú to tí, ktorí prišli, ale nájdu sa aj takí, ktorí sa narodili v Rakúsku a majú záujem o slovenské aktivity.

*K: Z akých oblastí pochádzajú noví členovia?*

PD: Orava je veľmi zastúpená, ďalej Kysuce, Považie a východné Slovensko. Na naše omše chodí asi sedemdesiat až sto ľudí. Vekovo sa pohybujú medzi dvadsať až päťdesiat, ale nájdu sa aj starší, ktorí už sú na penzii. Často sú to starí rodičia, ktorí prišli na pár mesiacov pomôcť mladým rodičom s novonarodenými deťmi.

*K: Chodia na slovenské omše aj veriaci, čo nehovoria po slovensky?*

PD: Je to zaujímavé, ale áno, chodia. Keď ich je viac, prečítam evanjelium aj po nemecky. Ľudia z fary vedia, že v nedeľu večer mávame slovenskú omšu a keď doobeda nestihnú, prídu na slovenskú omšu, aj keď nerozumejú.

*K: Aké sú vaše ďalšie plány? Máte nejaké projekty, ktorým sa chcete venovať?*

PD: Budú sa diať nejaké zmeny. Katolíkov aj kňazov je čoraz menej, takže prichádza k zlučovaniu fár. V priebehu budúceho roku bude i naša vie-

denská fara spojená s inou, väčšou farou. Ja budem naďalej zodpovedný za slovenskú omšu, ale pôsobiť budem neďaleko Korneuburga na fare v obci Spillern.

*K: Nebude sa zlučovať napríklad podľa príbuzných jazykov, české fary a slovenské alebo podobne?*

PD: My Slováci, tým, že máme samostatný štát a vlastný jazyk, tak aj tá liturgia má svoje vlastné piesne a bolo by ťažké to miešať. S českými kňazmi sa síce každý pomocou svojho jazyka dorozumieme, ale ja by som nevedel kázať po česky a ani oni po slovensky.

*K: Existuje nejaký kontakt, alebo výmena medzi ostatnými inojazyčnými skupinami?*

PD: Áno, každoročne sa koná konferencia duchovných, ktorí majú na starosti inojazyčné farnosti. Zastúpené sú všetky väčšie národy, Poliáci, Chor-

váti, Maďari, Rumuni, Francúzi alebo aj Američania radi prídu.

*K: Aký je program tejto konferencie?*

PD: Hovoríme hlavne o aktuálnych veciach, preberajú sa rôzne témy a problémy. Často sa hovorí práve o integrácii našich zverencov a možnostiach, ako im aj charitatívne pomôcť.

*K: Majú Slováci problém integrovať sa v Rakúsku?*

PD: Teraz je iná situácia. Keď to porovnam s generáciou, ktorá prišla napríklad okolo roku 1968, títo ľudia sem prišli s tým, že toto je ich nový domov, a teda väčšina z nich sa dobre integrovala. Vedeli, že niet cesty späť. Tí, čo prichádzajú teraz, nemajú záujem, alebo nie sú nútení zostať v Rakúsku a zapustiť tu korene. Takže mnohí špekulujú, že ostanú možno pár rokov, a potom sa uvidí, kde zakotvia. Mnohí nemajú veľký záujem naučiť sa poriadne po nemecky.

*K: Následkom krízy na Blízkom východe prichádza do Rakúska stále veľký počet utečencov. Podieľala sa fara nejakým spôsobom na charitatívnych akciách a zbierkach?*

PD: Áno, na fare sme organizovali zbierku šatstva a trvanlivých potravín, ktoré boli zaslané do krízových centier. Zbierku potravín a šatstva robievame každoročne na jeseň.

*K: Na záver, chceli by ste čitateľom niečo oznámiť, prípadne ich ozvať na nejakú pripravovanú akciu?*

PD: Áno, 25. septembra v nedeľu sa koná slávnostná veľká Omša národov v Stephansdome. Sú tu pozvané všetky národnostné skupiny, aj my Slováci. Táto omša sa koná každoročne poslednú nedeľu v septembri. Aj zo Slovenskej strany je účasť značná a je dobré, keď aj v Rakúsku vidia, že sú tu Slováci zastúpení.

(DMN)

## VÝTVARNÉ UMĚNÍ

**Národní galerie vstoupila do letní sezóny výstavou věnovanou dílu německého renesančního malíře Lucase Cranacha. Nejde ale čistě jen o umění, autoři výstavy se na Cranacha podívali i prostřednictvím nejnovějších německých výzkumů**

*Cranach ze všech stran* – tak se jmenuje výstava, která je od 23. června k vidění ve Šternberském paláci. Její název napovídá, že tentokrát návštěvník uvidí i to, co mu jinak bývá utajeno, říká kurátorka výstavy Olga Kotková. Autoři výstavy se zaměřili na fungování Cranachovy dílny a postupy, které se v ní používaly a dnes jsou předmětem zájmu chemiků, restaurátorů nebo přírodovědců. Řeší se také otázka falzifikátorství, a to i z opačné strany. Obraz *Bolestná Panna Marie* byl dlouhá léta pokládán za kopii, novým výzkumem ale bylo nakonec potvrzeno, že autorem je skutečně Cranach.

Národní galerie představuje asi tři desítky obrazů, mezi kterými se nacházejí i velmi známá díla: „Je to zejména obraz *Zákon a milost*, Cranachův originál z roku 1529. Dva zlomky Pražského oltáře. Velmi vděčné téma je *Cizoložnice před Kristem* a pak také obraz, který návštěvníci Šternberského paláce vyhledávají a milují. Je to obraz *Starý pošetilec*, který ukazuje starého muže, který se nechává okouzlit mladou dámou, ovšem ta, jak vidíte na obraze, se stará jen o starcovy peníze.“

Výstava přibližuje Cranachovo dílo ve vztahu k českým zemím, kde bylo ve své době velmi oblíbené ve šlechtických i církevních kruzích. Cranach měl vliv i na české umělce, ostatně několik členů jeho dílny bylo českého původu.

Výstava Lucase Cranacha bude k vidění do 22. ledna příštího roku, doplní ji komentované prohlídky i vědecké přednášky, třeba právě o atraktivním tématu rozeznávání originálů a falz.

**Národopisné muzeum představuje tvorbu Václava Hrabánka**

Václav Hrabánek byl neprofesionální malíř, který obnovil šumavskou tradici svatých obrázků malovaných na skle.

JUDr. Václav Hrabánek se narodil v roce 1915 v Terstu a později se jeho rodina odstěhovala do Prahy, kde si jeho otec zařídil bankovní obchod Hrabánek a spol. a syn se stal jeho společníkem. Před druhou světovou válkou začal studovat práva. Když byly v průběhu druhé světové války vysoké školy uzavřené, musel studia přerušit. Dostudoval až v roce 1946 a ve stejném roce se po smrti svého otce stal i majitelem firmy. Po převratu v roce 1948 byl však majetek rodiny zkonfiskován a JUDr. Václav Hrabánek musel ze své banky odejít. Nemohl vykonávat právnickou činnost ani úřednickou práci, pracoval jako lesní dělník, závozník, řidič a nakonec jako taxikář.

V roce 1966 si Václav Hrabánek koupil na Šumavě neďaleko Hartmanic tři sta let starý mlýn, kde nakonec bez vody a elektřiny prožil třicet let. Choval stádo huculských koní, tady se seznámil s tradiční lidovou malbou na skle a sám se jí začal věnovat. Postupně se od tradičního vyobrazení postav jednotlivých světců propracoval až k rozsáhlým kompozicím, scénám s množstvím postav a parafrázím pláten velkých mistrů, která tradiční lidoví umělci neznali. Vytvářel jeden, maximálně dva obrázky, na rozdíl od dřív-



vějších výrobců, kteří podle šablony dělali několik desítek až stovek kopií. O jeho práci se začala brzy zajímat i muzea. Jako první to bylo Národopisné oddělení Národního muzea v Praze. Dnes jsou jeho obrázky zastoupeny ve sbírkách mnoha muzeí, zdobí místní kapličky a kostely a objevují se také v soukromých sbírkách v Čechách i v zahraničí. Oblíbenou historickou postavou Václava Hrabánka byl český král Václav IV., jehož symbolem byl ledňáček ve věníku (zastaralé označení pro trs nebo svazek větvíček). Ledňáček, který je také symbolem lidské duše, se objevuje téměř na všech Hrabánkových podmalbách a nahrazuje vlastně autorův podpis.

Ke konci života se Václav Hrabánek se svojí manželkou odstěhoval do malého domku v Kašperských Horách. Zemřel 20. dubna roku 2005.

Návštěvníci mohou na současné výstavě v Letohrádku Kinských obdivovat malebné obrázky na skle, které jsou vytvářené technikou podmalby (malby na rubové straně tabulového skla podle podložené šablony), patří k velmi oceňovaným dokladům lidové zbožnosti a lidového výtvarného umění.

Václav Hrabánek jako jeden z nejvýraznějších českých naivních umělců poslední čtvrtiny 20. století byl oceněn již ve druhé polovině devadesátých let. Jeho dílo je dokonce zastoupeno v Muzeu civilizací v Evropě a ve Středomoří (MuCEM) v Marseille.

Pražská výstava bude otevřena do 6. 11. 2016.

(mk)

## JUBILEA

### Milan Grygar (\* 24. 10. 1926 Zvolen, Slovensko)

O umění se zajímal už od dětství, malovat začal ve dvanácti letech. Za války studovat Školu uměleckých řemesel v Brně, v letech 1945-1950 Vysokou školu umělecko-průmyslovou v Praze (např. u profesora Emila Filly). Svou první samostatnou výstavu měl v pražské Nové síni, tehdy se věnoval především abstraktní malbě. V následujících letech začal tvořit také lineární kresby, akustické kresby (ke každému obrazu neodlučitelně patřila také hudba), velkoformátové obrazy a kresby dřívkem. Na přelomu let šedesátých a sedmdesátých se v Grygarově tvorbě objevily i kresby hmatové. Od šedesátých do osmdesátých let pracoval na mnoha filmových plakátech. Milan Grygar pracuje především s černou, červenou a bílou barvou. Umělcovo dílo je zastoupeno v mnoha světových galeriích, ku příkladu v Německu, ve Francii, v Polsku nebo v Japon-

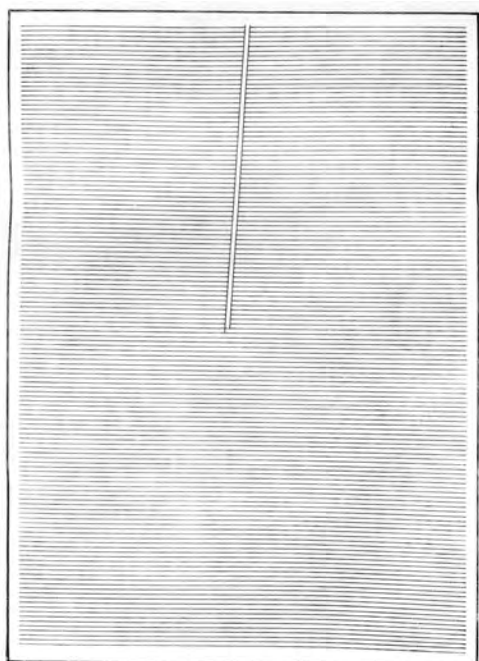
sku. Supraphon již vydal dvě desky Grygarových akustických kreseb. Milan Grygar si vzal za ženu Květu Pacovskou, malířku a ilustrátorku, syn Štěpán je fotografem, syn Ondřej grafikem.

### Jiří Anderle (\* 14. 9. 1936)

Malíř a grafik Jiří Anderle roku 1961 vystudoval AVU (malbu u Antonína Pelce a grafiku u Vladimíra Silovského). Styl jeho kresby grafiky se vyhraňoval v době profesionálního působení v Černém divadle, se kterým sjezdil skoro celý svět jako technik i herec. V letech 1969-73 působil na VŠUP jako asistent Zdeňka Sklenáře a Jiřího Trnky. V desítkách grafických a obrazových cyklů Anderle naléhavě a působivě vyjadřuje existenciální úzkost člověka jak konkrétní (válka), tak i obecnou, nadčasovou (stárnutí, samota). V poslední době se od těchto výstražných až tragických témat posouvá a blíží se k abstrakci. Počet Anderleho samostatných výstav v celém světě se blíží stovce, tam také získal okolo čtyřiceti cen. Je zastoupen například v newyorském Metropolitním muzeu i v pařížském Pompidouově centru. Jako všestranně múzický člověk je kupříkladu i bubeníkem kapely Grafičanka a autorem, hercem i hudebním redaktorem oblíbeného rozhlasového pořadu *Láska za lásku*.

### Jiří Valoch (\* 6. 9. 1946, Brno)

Kurátor, konceptuální umělec, vizuální básník, historik umění a „dvorní vykladač“ díla Ladislava Nováka dostal cenu „Osobnost roku“ za nejvýraznější umělecký počin roku 2015. Cena má dva vítěze, Valoch ji získal společně s mladou výtvarnicí Evou Koťátkovou. Jiří Valoch dokázal sledovat tvorbu mnoha našich a desítek zahraničních umělců, kterým pořádal výstavy a psal texty do katalogů. Během let Jiří Valoch také shromáždil neuvěřitelně rozsáhlou sbírku tisíců děl významných autorů poválečného českého umění, jako jsou Dalibor a Ivan Chatrní, Milan Knížík, Zorka Ságlová, Adriana Šimotová, Karel Malich nebo Zdeněk Sýkora. Část své sbírky Valoch nedávno věnoval Moravské galerii v Brně a část jí galerie odkoupila a vystavila v Pražákově paláci na Husově ulici pod názvem *ART IS HERE*.



Milan Grygar: Kresba, 1973

**Doc. Mgr. Jiří Surůvka** (\* 24. 9. 1961, Ostrava)

Jiří Surůvka je český malíř, performer, fotograf, kurátor, vysokoškolský pedagog, spoluzakladatel performance skupiny „Předkapela Lozinski“, výtvarné skupiny „Přirození“ a kabaretu „Návrat mistrů zábavy“. Jiří Surůvka svou prací obohatil podobu českého umění druhé poloviny devadesátých let a v oblasti performance i jeho následný vývoj. Vstoupil na uměleckou scénu s jasnou hodnotovou orientací a z tohoto východiska začal nahlas a s nadsázkou pojmenovávat a rozkrývat skutečnosti, které jsou v rozporu s obecnou morálkou. Ve svých obrazech, objektech, fotografiích, digitálních obrazech, videích a performancích provádí srozumitelnou, intelektuální manýry prostou kritiku společnosti, která má, díky své jednoduchosti a humoru, šanci splnit svůj účel. Od roku 2003 pedagogicky působí na Ostravské univerzitě jako vedoucí ateliéru Nová média.

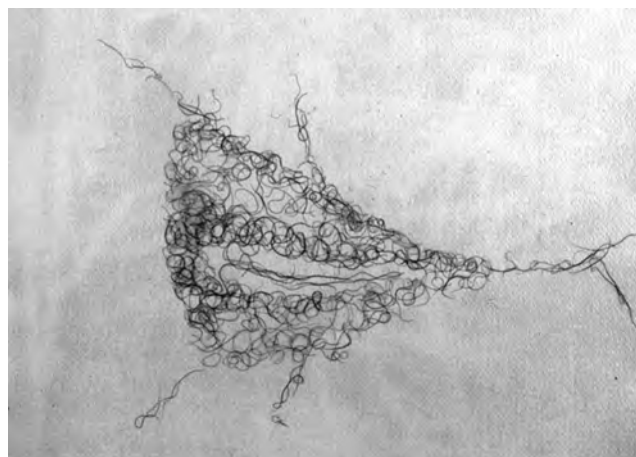
**Alena Kupčíková** (\* 22. 10. 1976, Šumperk)

Alena Kupčíková je česká malířka, sochařka, konceptualistka. Touha i schopnost transformovat zážitek prostoru do dvou rozměrů plochy většinou velkoformátové kresby přivedly Alenu Kupčíkovou na počátku výtvarné dráhy z keramické školy v Bechyni do Prahy na střední výtvarnou školu a potom na Akademii výtvarných umění, kde v otevřené inspirativní atmosféře Veselého školy mohla nalézt cestu k vlastnímu výtvarnému výrazu spojujícímu její osobitý, ryze obrazný talent se silnou citlivostí pro prostor lidského pobytu. Během svého studia na AVU absolvovala několik stáží – například v Jihoafrické republice na Technikon Natal v Durbanu nebo na pařížské École nationale supérieure des beaux-arts. V roce 2010 zakončila své studium získáním doktorského titulu.

Nelze popřít, že zřejmě dosud nejvíce se o autorčině tvorbě hovořilo v souvislosti s její účastí na výstavě *Mladý maso* (2002) v Praze. Ženský akt, tento námět běžný v evropském umění přinejmenším od renesance, o antice

nemluvě, vzbudil v Praze tehdy hodně pozornosti. Nejen že pozice aktu byla provokativnější, než návyk připouštěl, ale kresba nebyla kresbou tužkou či perem, ale intimními chloupky zpodobené ženy. Tentokrát však nestál na počátku řady těchto kreseb koncept, promyšlený program, ale spíše ryze osobní, soukromý zážitek, příběh, snad malá provokace se smyslem pro humor či stále chabé schopnosti společnosti vystoupit ze zaběhaných, pohodlných věkovitých klišé.

Tvorba Kupčíkové je zastoupena ve sbírkách Národní galerie v Praze, v soukromých sbírkách v České republice, Slovensku, Německu, Polsku, Holandsku, Velké Británii, Švýcarsku, Japonsku a USA. Kupčíková je členkou mezinárodní výtvarné skupiny FEMLINK ([www.femlink.org](http://www.femlink.org)), která byla založena v Paříži v roce 2006. Uskupení sdružuje umělkyně věnující se ve své tvorbě videoartu a animacím. Momentálně počet členek čítá na 149 žen z čtyřiašedesáti zemí. Skupina, která cíleně vznikla jako mezinárodní, vystavuje v galeriích, muzeích i uměleckých centrech po celém světě.



Alena Kupčíková: *Chlupatice*, 2003, chlupy, ruční papír, laminováno

## VZPOMÍNKA

**Jiří Winter** (12. 7. 1924 – 30. 10. 2011)

Jiří Winter, známý také pod pseudonymem Neprakta, byl český kreslíř, karikaturista, ilustrátor a humorista. Neprakta byl velmi plodný autor, který za svůj život nakreslil více než 35 000 kreslených vtipů a ilustroval stovky humoristických knih.

**Jindřich Prucha** (29. 9. 1886 – 1. 9. 1914)

Jindřich Prucha byl český malíř, krajinář i pozoruhodný portrétista, významný kolorista, představitel fauvismu, impresionismu a expresionismu. Podstatná část jeho tvorby se váže k pobytu v Železných horách. Mimo výtvarného nadání byl též dobrým houslistou, zpěvákem, sběratelem přírodnin, příležitostným básníkem a nadšeným sportovcem.

**František Kupka** (23. 9. 1871, Opočno – 24. 6. 1957, Francie)

Kupka byl český malíř a grafik světového významu, jeden ze zakladatelů moderního abstraktního malířství. Jeho



Jindřich Prucha: *Autoportrét v zimním šatě*, 1910-1911, olej, plátno

vztah k hudbě se podílel na vzniku a realizaci dalšího nového výtvarného směru – orfismu, tedy směru, přibližujícímu malířství jiným uměním (hudba, poezie). Převážnou část života žil ve Francii. František Kupka byl též i grafikem – ilustrátorem. Svým dílem se nesmazatelně zapsal do dějin české i světové grafické tvorby.

#### **František Kaván** (10. 9. 1866 – 16. 12. 1941)

František Kaván byl významný český malíř-krajinář, básník a překladatel z ruštiny. Studoval na pražské Akademii v krajinářském ateliéru u Julia Mařáka. V roce 1900 získal diplom a zlatou medaili na Světové výstavě v Paříži za obraz *Podmrak*, který vytvořil roku 1894 ve své rodné vsi. Po důsledně realistických začátcích se v letech 1895-1899 přiklonil k symbolismu a udržoval kontakt s osobnostmi kolem *Moderní revue*. Po roce 1900 se vrátil k čisté krajinomalbě, kterou zachycoval pomocí impresionně laděného realismu, známé jsou především jeho zimní motivy. Jeho dílo je spjaté s rodným krajem. Spolu s Otakarem Lebedou a Antonínem Slavíčkem patří Kaván k nejdůležitějším českým krajinářům.



František Kaván: *Na vzduchu domova*, 1895, olej, plátno

#### **Joža Uprka** (25. 10. 1861 – 12. 1. 1940)

Joža Uprka byl moravský malíř a grafik, představitel pleinérového realismu, impresionismu a secesního dekorativismu. Brzy po absolvování akademie a zejména pak studijní návštěvy Paříže, kde načerpal podněty impresionismu a francouzského realismu, zazářil na českém výtvarném nebi jako hvězda. Velmi pochvalně se o něm vyjadřovala dobová kritika. Byl známým reprezentantem výtvarné scény. Co se týká monotematicnosti, jeho životním krédem bylo zachytit život na Slovácku v celém jeho rozsahu, profilu. Uprkovo dílo však není pouhým dokumentem ani lidopisným žánrem. Ceněna je vysoká kvalita jeho malby, což znamená schopnost perfektně se vyjádřit pomocí specifických malířských prostředků. Umělec se samozřejmě postupem času vyvíjel. Podstatnou část doby svých studií působil v Mnichově a byl tak pod vlivem tamní akademie. Vrcholné období trvalo mezi lety 1893-1903, tedy po pařížském pobytu. V něm se nejvíce projevil Uprkovy kvality.

#### **Bohuslav Schnirch** (10. 8. 1845, Praha – 30. 9. 1901, Praha)

Bohuslav Schnirch byl český sochař a pedagog. Studium absolvoval nejprve ve Štýrském Hradci, v dalším studiu pokračoval ve Vídni u profesorů Franze Bauera a Františka Melnického a Mnichově u profesora Maxe Widenmanna. Pobyt v Itálii (především v Římě) v letech 1871-1873, kde jej velice ovlivnila renesance, měl pro jeho tvorbu velmi

zásadní význam. Po návratu do Čech byl osloven architektem Josefem Zítkem, který právě projektoval budovu Národního divadla, aby tuto důležitou budovu ozdobil. Lodžie s korintskými sloupy nad hlavním vstupem do budovy nese jeho sochy Apollon a devět múz. Největší a bezesporu neznámější Schnirchovo dílo jsou obrovské bronzové trigy (antická trojspřeží) s bohyněmi vítězství na nárožních pylonech budovy, na kterých pracoval tři desítky let. Původní trigy však byly zničeny při požáru Národního divadla a nově je vytvořili jeho žáci, sochaři František Rous, Emanuel Hallmann a Ladislav Šaloun.

#### **Ladislav Jan Šaloun** (1. 8. 1870 – 18. 10. 1946)

Ladislav Šaloun byl český sochař období secese, naturalismu a realismu, zakladatel moderního českého sochařství. Byl všestranným výtvarníkem a pedagogem. Věnoval se vlastní tvorbě, a to monumentální a komorní plastice. Patřil k nejpłodnějším umělcům své doby. Rád spolupracoval na sochařské výzdobě architektury, zejména s architektky Antonínem Wiehlem, Osvaldem Polívkou a Josefem Fantou. Dále navrhoval průmyslový design (stolní lampy, popelníky,



Ladislav Jan Šaloun: *Čert a Káča*, černý a bílý mramor

ky, dózy, šperky a šperkownice), který často vlastnoručně prováděl, nejraději v mědi či keramice. Věnoval se také knižní grafice a navrhoval obálky knih. K jeho nejvýznamnějším realizacím patří několik pomníků, především sousoší Mistra Jana Husa na Staroměstském náměstí v Praze. Dlouhá léta žil a tvořil na Václavském náměstí. Dům s ateliérem ve Slovenské ulici čp. 1556 na Královských Vinohradech si dal postavit podle vlastního návrhu roku 1911 pro tvorbu Husova pomníku. Tato tzv. Šalounova vila je nyní chráněnou nemovitou památkou.

Šaloun se výrazně podílel na výzdobě pražských secesních budov, Obecního domu, Pojišťovny Praha na Národní třídě, aj. Byl členem Spolku výtvarných umělců Mánes, dále byl členem Jednoty výtvarných umělců, redaktorem časopisu *Volné směry* a později časopisu *Dílo*. Jako jeden z mála sochařů uměl psát a teoreticky formuloval své myšlenky a názory.

#### **František Bílek** (6. 11. 1872 – 13. 10. 1941)

František Bílek byl český sochař, grafik, architekt, designér, ilustrátor, spisovatel a myslitel. I přes počáteční odmítání kritikou i veřejností se Bílek postupně stal nejvýraznější osobností české symbolistické sochařské generace. Jeho dílo se svou poetičností těsně váže s dílem Otakara Březiny a duchovní charakter jeho umění přesáhl dobové konvence. Jeho díla byla charakteristická svým užitím symbolických spojení reálného a duchovního světa. Výrazný talent Františka Bílka se uplatnil i v oblasti užitého umění a v architektuře. Významným svědectvím o jeho citu pro umění je jeho vila v Mickiewiczově ulici na Hradčanech v Praze, která byla postavena v roce 1911 podle jeho vlastních návrhů. Její interiéry rovněž odrážejí Bílkovy nauky o mystice a symbolech v umění.

## ARCHITEKTURA

### Na Šumavě by za dva roky mohly vyrůst domy nezávislé na okolí

Dva vítěze má soutěž pro studenty architektury, v níž měli hledat podobu ostrovního domu, tedy stavby zcela nezávislé na připojení k inženýrským sítím. Snahou organizátorů soutěže je ukázat, jak je možné stavět šetrně a v souladu s přírodou. Dvě samostatné apartmánové jednotky by měly stát v šumavské obci Kramolín a měly by sloužit příležitostnému ubytování. Jako vítězná porota vybrala návrhy Vojtěcha Lichého, který navrhl dva ve vzduchu jakoby plovoucí černé boxy stojící na pokraji lesa a s velkými prosklenými průhledy do krajiny, a Daniela Brýdy, který pracuje s tradičnější formou domu se sedlovou střechou. Příslušná povolení od úřadů již organizátoři vyřizovali během soutěže. Záměrem je kromě propagace udržitelné architektury nabídnout lidem možnost vyzkoušet si bydlení v takovém domě. Ukázat, že šetrný životní styl nemusí znamenat nutně omezení.

### Soutěž na Kampus Albertov vyhrálo Znamení čtyř – architekti

Architektonickou soutěž na Kampus Albertov vyhrál návrh studia Znamení čtyř – architekti. Druhou cenu získalo studio Atelier M1 architekti. S autory obou oceněných návrhů bude Univerzita Karlova jednat a na základě výsledků jednacího řízení bez uveřejnění rozhodne, jak bu-

dou dvě nová výzkumně-vzdělávací centra vypadat. Centra by měla začít fungovat v roce 2022, pracovat by v nich mělo asi 1 200 lidí. Kampus je největší výstavbou UK v centru Prahy za posledních sto let. Měl by stát 2,5 miliardy korun, které budou financovány ze státního rozpočtu. Bio-centrum a Globocentrum budou sloužit jako vědecká pracoviště Matematicko-fyzikální, Přírodovědecké a 1. lékařské fakulty UK.

### Velkou cenu bienále v Brně dostala Anna Haasová z Curychu

Laureátkou velké ceny 27. Mezinárodního bienále grafického designu Brno je Anna Haasová. Její grafické studio sídlí v Curychu ve Švýcarsku, vítěznou práci vytvořila pro malou galerii v Neapoli. Výsledky bienále oznámil předseda poroty Jon Sueda ze Spojených států. „Je to ambiciózní projekt, kterého bylo dosaženo pomocí velmi skromných finančních prostředků,“ řekl Jon Sueda k ocenění práce Anny Haasové. Cenu primátora města Brna dostala Anja Kaiserová z Německa, Cenou českých center se pyšní Jan Brož a Michal Landa díky práci nazvané *Abeceďa pro Futuru*. Cenu mezinárodní poroty si vysloužil grafický design pro novou budovu Whitney Museum of American Art. Ocenění za celoživotní přínos náleží českému typografovi Františku Štormovi. Pořadatelé obdrželi 878 přihlášek od 1 222 autorů z třiapadesáti států. Do soutěžní části pronikla necelá padesátka děl od autorů z patnácti zemí.

## VZPOMÍNKA

**Prof. Ing. Rudolf Kříženecký, dr. h. c.** (28. 10. 1861, Zadar, Dalmácie – 12. 3. 1939, Praha)

Rudolf Kříženecký byl český novorenesanční architekt a profesor na Českém vysokém učení technickém v Praze, člen České akademie věd a umění. Schulzův žák, který navštěvoval i přednášky J. Zítka, znalec barokní architektury, náležel ke generaci Národního divadla. Ve dvacátých letech 20. století Rudolf Kříženecký řídil přestavbu interiéru Rudolfiny pro účely poslanecké sněmovny a v roce 1929 vypracoval návrhy nové budovy parlamentu. V roce 1927 se zúčastnil mezinárodní soutěže na palác Společnosti národů v Ženevě. Zabýval se zároveň dějinami architektury, je autorem studie *K. I. Dienzenhofer a článkování architektonické letohrádku hraběte Michny a prelatury u sv. Mikuláše na Starém Městě pražském* (1899) a spisu *Vývoj forem estetických na základě forem konstruktivních*.

Jsou lidé, kteří mění tváře měst jen svým uměním. Rudolf Kříženecký mezi ně patřil a z provinční Přelouče udělal město s krásnou tvář. Jeho Občanská záložna, Divišova vila a evangelický kostel jsou architektonické skvosty.

**Otto Rothmayer** (28. 2. 1892 – 24. 9. 1966)

Otto Rothmayer byl český architekt, žák a spolupracovník Slovince Jože Plečnika, kterého po jeho návratu do Lub-

laně nahradil na pozici architekta Pražského hradu. Vyučil se truhlářem, řemeslu svého otce. Těsně před první světovou válkou začal studovat na pražské Uměleckopráhmské škole. Zde se stal žákem slovinského architekta Josipa Plečnika a jeho nadčasová tvorba, těžící z odkazu



Otto Rothmayer: Schodiště v jižním křídle Pražského hradu, 1930-1951



středomořských kultur, poznamenala Rothmayera na celý život. Stal se nejen Plečnikovým žákem, ale i pokračovatelem. Když pak Plečnik odjel roku 1921 definitivně do rodné Lublaně, kde vedl nově založenou architektonickou školu a kde se podílel na novém konceptu města, převzal Rothmayer všechny jeho úkoly. Byla to také příležitost navrhnout část vnitřního zařízení pro interiéry bytu prezidenta Masaryka. Po roce 1930 dostal Rothmayer příležitost pracovat už zcela samostatně na přestavbě tzv. Tereziánského křídla Starého královského paláce. Nový hradní architekt po Plečnikovi, Pavel Janák, nechal Rothmayera dále pracovat na dokončení některých konceptů, především imponantní síně, která dodnes nese jeho jméno, a dále Klínové chodby se slavnostním vstupem do Španělského sálu. K drobnějším realizacím Otto Rothmayera patřily některé interiérové adaptace v Novém paláci, pomník padlým v Jelením příkopu nebo budova lesní správy v lánské oboře. V roce 1947 byl Rothmayer pověřen vedením katedry užití architektury na VŠUP. I když se těšil velké oblibě u posluchačů, jeho pedagogická činnost skončila v roce 1951

na nátlak Ministerstva školství a vedení školy: vyčítaly mu nepřizpůsobivost nové době, politickou neangažovanost a individualismus. Práce na Hradě musel po svém odstranění z funkcí (1956) nechat nedokončeny, dokonce byl posléze svědkem jejich devastace. Odešel do penze a až do své smrti se zabýval navrhováním nábytku, komerčních interiérů a výstav. Stáří strávil ve vile na Břevnově, kterou si sám navrhl. Na její zahradě vznikly známé fotografické cykly jeho přítele Josefa Sudka.

Rodinná vila architekta Otty Rothmayera ve Střešovicích z roku 1928 upadla časem takřka do zapomnění. Teprve přechodem k novému majiteli se díky náročné rekonstrukci opět zaskvěla v plné kráse. Budova prošla za uplynulou dekádu důležitými změnami: přešla ze soukromých rukou do vlastnictví Galerie hlavního města Prahy a po náročné rekonstrukci se stala součástí Muzea hlavního města Praha jako takzvané domovní muzeum s expozicí *Otto Rothmayer a Josip Plečnik – žák a jeho učitel*. Muzeum bude přístupné veřejnosti podobně jako Müllerova vila od Adolfa Loose.

## VÝSTAVY

### Pražské biografy

Muzeum hlavního města Prahy pořádá v hlavní budově muzea zajímavou výstavu pod názvem *Pražské biografy / Pomíjivé kouzlo potměných sálů*. Výstava umístěná ve dvou výstavních sálech vykresluje fenomén pražských biografů od jejich úplných počátků na konci 19. století až do nedávné minulosti.

První filmová promítání proběhla v Praze v říjnu 1896, výstava je tedy koncipována právě ke 120. výročí představení nového technického vynálezu, kinematografu, obyvatelům české metropole. Díky desítkám dobových fotografií nebo programům a plakátům dávno i nedávno uzavřených biografů a kin si návštěvník může udělat názornou představu o tom, jak se množství a umístění pražských biografů v běhu času proměňovalo, jak vypadaly ulice a budovy, v nichž se nacházela moderní premiérová kina jako Lucerna, Adria či Alfa, jak byly řešeny interiéry jejich honosných sálů s kapacitou mnoha set sedadel a stejně tak může získat povědomí o podobě skromnějších biografů na předměstích (Žižkovská Jiskra, Karafiátův biograf v Libni) i o „senzačních dramatech“ v nich uváděných – třeba roku 1914.



*Pražské biografy*

Jeden výstavní sál bude pojatý jako funkční biograf, z jehož dřevěných i polstrovaných dobových sedadel budou návštěvníci-diváci sledovat nejstarší velmi krátké filmové záběry, zachycující pražské reálie před rokem 1900, a stejně tak filmy, které umělecky zdokumentovaly Prahu třicátých let 20. století. V tomto sále je i maketa promítací kabiny, což umožní nahlédnout i do běžně nepřístupného zázemí každého kina.

Expozici mohou zájemci navštívit do 5. února 2017.

(mk)

### Jak jsme kdysi bydleli – retro ožilo v Tančícím domě

Pohled na společnost v bývalém Československu sedmdesátých a osmdesátých let prostřednictvím dobových artefaktů každodenního života ukazuje výstava pod názvem *Retro* v galerii Tančícího domu. Expozice přibližuje návštěvníkům, jak v těch letech vypadaly dny obyčejných lidí i kterými věcmi se obklopovali prominenti tehdejšího režimu. Průvodcem výstavy je animovaná postavička pana Vajčka od výtvarníka Eduarda Hofmana, která oddělovala reklamní spoty v Československé televizi.

Výstava se zaměřuje na bydlení, módu, práci, zájmy a trávení volného času, film a televizní tvorbu, populární hudbu či nakupování a konzum. „Chceme zasadit období sedmdesátých a osmdesátých let do souvislostí a zamyslet se s určitým nadhledem a nadsázkou nad stavem tehdejší společnosti skrze její kulturu, volný čas, práci, bydlení, techniku, design či architekturu,“ říká o výstavě kurátorka Jana Sommerová.

Výstava je doplněna audiovizuálními ukázkami, dobovými plakáty a fotografiemi česko-švýcarské dokumentaristky Iren Stehliové. Známý je třeba její cyklus *Pražské výlohy*, který ukazuje výjevy, jež dnes znají jen pamětníci socialistického obchodu. Jsou na nich dnes těžko uvěřitelná

aranžmá z jednoho druhu výrobku – sterilizovaného zelí, zubní pasty či pracího prášku; jinde spotřební zboží ve výloze obchodů překrývají ideologická hesla a portréty komunistických vůdců – přestože šlo o obchody s jídlem.

Městský život na výstavě přibližuje instalace bytu v panelovém domě. A právě bydlení ukazuje, že mnohé věci se až tak nezměnily. Třeba televizor je stále v obývacím pokoji středem dění, někde i zcela vytěsnil knihy. Řada domácností, zejména starších lidí, žije ostatně ve velmi podobně zařízených bytech, mnohdy s totožným nábytkem.



Jak jsme kdysi bydleli

Některé zde vystavené domácí spotřebiče zná i mladá generace, hlavně z domácností svých babiček, protože mixéry ETA a další výrobky této značky jsou téměř nezníčitelné, důležité součástky se tehdy vyráběly z kovu, nikoliv z plastu. Navíc je často navrhoval Stanislav Lachman (1921-2011), přezdívaný „Pan vysavač“, geniální designér, jehož žehličky, mixéry, vysavače či fény organických tvarů byly zcela srovnatelné s nejlepšími světovými výrobky té doby. Zcela zaslouženě vstoupil tento designér v roce 2007 do Síně slávy soutěže Czech Grand Design.

Nakupování připomene na výstavě dobový obchod na příkladu prostředí, ve kterém prodávala i hlavní hrdinka ze stále reprízovaného propagandistického televizního seriálu *Žena za pultem*. Sekce ukáže i produkty a originální obaly výrobků tehdejších národních podniků a značek. Málokdo z mladých lidí si dnes dokáže představit samoobsluhu s dlouhými regály plnými právě vždy jen jedním, většinou dlouho trvanlivým produktem.

Výstava se věnuje také populární hudbě či tehdejší filmové a televizní tvorbě. Jak vyrůstaly ve zmiňované době děti, ilustrují hračky či autenticky zařízená školní třída, a naopak píchačky a pánská podniková šatna ukazují denní rutinu dospělých. V sekci věnované exkluzivnímu desig-

nu je vystaven nábytek, jako například křeslo, stůl a konvice z již neexistujícího hotelu Praha, křesla z hotelu Thermal a Federálního shromáždění či židle z hotelu Ještěd.

Výstava v Tančícím domě v Praze bude otevřena do 16. 10. 2016.

(mk)

## Výstava *Retro* v Národním muzeu

Konec 19. století, první republika, padesátá a šedesátá léta, doba normalizace, ale i současnost jsou zastoupené na výstavě *Retro*, která je otevřena v Nové budově Národního muzea v Praze a představuje zajímavý průřez technikou, užitým uměním, bytovým designem a samozřejmě módou. Návštěvník tady může spatřit celou řadu retro kousků. Desítky dobových šatů, bot, kabelek, ale i hraček, módních doplňků, vybavení domácnosti nebo populární dobové výrobky. Celá výstava je zasazena do dobových kulis, které propojují hned několik retro věcí. Nábytek, užitě umění nebo šaty od večerních počínaje až po běžný denní oděv. Retro móda se stává znovu čím dál tím více oblíbenější, o čemž svědčí i další výstavy, které nyní probíhají v Praze. Šaty jsou umístěny v kulisách a autentickém prostředí, které tomuto období odpovídají. Je zde zastoupen nábytek, dopravní prostředky, technika či fotografie a plakáty. Výstavu doplňuje také bohatý program, který nabízí tvořivé dílny pro děti, workshopy a módní přehlídky.

Pro některé Pražany může být návrat do období normalizace nepříjemný a může vyvolávat nehezké vzpomínky na těžkou dobu a nelehký život v socialismu. To ale Michal Lukeš, generální ředitel Národního muzea, vyvrací slovy: „Pro nás je retro prostě příjemná vzpomínka na mládí, nostalgické a inspirace krásou, která nestárne. Rozhodli jsme se proto udělat výstavu, která potěší oko i duši, ukáže svět z té lepší stránky. Návštěvník během její prohlídky zavzpomíná, pohraje si nebo se stane průvodcem svých potomků po době, kdy sám byl ještě dítě.“

Výstavu je možné navštívit až do konce dubna příštího roku.

(mk)

## Výstava ukazuje experimentální tvorbu Václava Havla a jeho soupeřů

Experimentální literární i výtvarnou tvorbu Václava Havla u příležitosti jeho letošních nedožitých 80. narozenin připomene výstava v letohrádku Hvězda. Ukáže ji v souvislostech s dílem dalších autorů, zejména ruského umělce Dmitrije Prigova či dalších českých umělců. Výstavu připravil Památník národního písemnictví ve spolupráci s Knihovnou Václava Havla a potrvá do 30. října. Václav Havel se v první významné fázi své tvorby, v šedesátých letech, věnoval i experimentální poezii a jejím výrazovým možnostem, které ztvárnil v několika sériích *Antikódů*. Na výstavě jsou zasazeny do dvou kontextů. Především do souvislosti s tvorbou jeho ruského vrstevníka Dmitrije Prigova, který v *Stichogrammech* v sedmdesátých letech užíval podobných postupů jako Václav Havel, ačkoliv se Prigovo dílo celkově ubíralo jiným směrem a mezi oběma autory a uměleckými kontexty nebyly přímé vazby. Druhá souvislost uvádí Havlovy *Antikódy* i Prigovovu tvorbu do vztahu se silnou českou tradicí vizuální poezie a experimentálního umění.

### Kohoutova kniha *Jolana a kouzelník* vyšla poprvé oficiálně v Česku

Kniha spisovatele a dramatika Pavla Kohouta *Jolana a kouzelník* se po několika desetiletích dočkala oficiálního českého vydání. Vyprávění o osmileté Jolaně provázené fotografiemi Oldřicha Škáchy dosud znali čtenáři jen z německého překladu, nebo samizdatu. Autor v Sázavě na Benešovsku, kde se příběh odehrává, spojil křest knihy s oslavou svých 88. narozenin. Kromě skutečné Jolany a dalších členů Kohoutovy rodiny mu pogrataloval například spisovatel Michal Viewegh nebo guvernér České národní banky Jiří Rusnok, který mu jako dárek přinesl svatováclavský zlatý dukát.

### Jubilant Ivan Klíma

Ivan Klíma (\* 14. 9. 1931) je známý autor, jeho dílo je rozsáhlé a žánrově pestré a zahrnuje prózu, dramata, reportáže, eseje, fejetony i knížky pro děti. Ivan Klíma, rodným jménem Ivan Kauders, je český spisovatel a dramatik s židovskými kořeny, syn vynálezce a světového odborníka na silnoproudé motory Viléma Klímy. Za druhé světové války prožil Klíma tři a půl roku v terezínském ghettu. Po absolutoriu na FF UK pracoval Ivan Klíma jako redaktor týdeníku *Květy*, *Literárních novin*, *Literárních listů* a nakladatelství Čs. spisovatel. V letech 1969-70 byl hostujícím profesorem na Michiganské univerzitě v Ann Arbor v USA. V sedmdesátých a osmdesátých letech nesměla být jeho tvorba vydávána. Krátce pracoval i v dělnických profesích. Publikoval v samizdatu a v zahraničí. Po roce 1989 byl Ivan Klíma spoluzakladatelem Obce spisovatelů a v letech 1990-93 předsedou českého centra Pen-klubu.

Klímovu tvorbu výrazně poznamenali zejména Franz Kafka a Karel Čapek. V jeho dílech se objevuje často téma samoty, humanismu a mechanismu moci a absurdity lidského bytí. Spolu s Pavlem Kohoutem jevištně adaptovali v roce 1974 román Franze Kafky *Amerika*. V roce 2002 mu byla udělena Cena Franze Kafky za celoživotní dílo a knihu *Velký věk chce mít též velké mordy* o životě a dílu Karla Čapka. V roce 2010 mu byla v kategorii literatura faktu udělena cena Magnesia Litera za paměti *Moje šílené stoleť*. Společně s Jiřím Peňásem se stal laureátem Ceny Ferdinanda Peroutky za rok 2013.

Ivan Klíma: „Život je ten hlavní dar, který dostáváme. I když se často vymlouváme na objektivní okolnosti, bude vždycky záležet především na nás, jak s ním naložíme. Já si po léta (i když některá byla, viděno zvenčí, zlá) aspoň jednou denně řeknu: život je krásný. A to, co nazývám krásou života, záleží hodně na tom, jaké si dovedeme vytvářet vztahy s těmi nejbližšími lidmi, s nimiž žijeme. Je mi líto těch, kteří tohle nepochopili a protrápí se, promarní se celým životem.“

### Cena Josefa Škvoreckého má pět finalistů

Pět finalistů, z toho čtyři ženské autorky, zveřejnili pořadatelé literární Ceny Josefa Škvoreckého. Z patnácti nomino-

vaných titulů porota vybrala knížky držitelky ceny Magnesia Litera Anny Bolavé, před rokem zesnulé Zuzany Brabcové, Petra Daniela, Sylvy Fischerové a Markéty Pilátové. Vítěz letošního 10. ročníku ceny nesoucí jméno po známém spisovateli a exilovém vydavateli oznámí pořadatelé počátkem listopadu.

### Cenu F. X. Šaldy získala Terezie Pokorná za kritické texty

Cenu F. X. Šaldy za vynikající výkon v oblasti umělecké kritiky za rok 2015 obdržela Terezie Pokorná za knihu *Kritické chvíle*. ČTK o tom informovali zástupci časopisu *Revolver Revue*, který Terezie Pokorná vede. Řídí rovněž Edici *Revolver Revue*, v níž její kniha vyšla. Komponovaný výbor přináší kritické texty z let 1990-2015 zaměřené zejména na současné české divadlo, film, literaturu a společnost. Cena se udílí za „mimořádný kritický či ediční počin v umělecké a duchovně oblasti“.

### Druhý román Milana Kundery *Život je jinde* poprvé vyšel v Česku

Román Milana Kundery *Život je jinde* poprvé vychází v Česku. Na pulty knihkupců jej poslalo brněnské nakladatelství Atlantis. Román z přelomu šedesátých a sedmdesátých let vyšel ve francouzském překladu v roce 1973. Jediné české vydání je dílem exilového nakladatelství Sixty-Eight Publishers z roku 1979. V Česku byl dosud román jen těžko dostupný. Kniha pojednává o osudech naivního básníka Jaromila na pozadí společenského dění v Československu.

Sedmaosmdesátiletý brněnský rodák žije ve Francii. Svě nové knihy píše ve francouzštině a nesvěřuje českým překladatelům. Do Česka Kundera nejezdí, k dění v rodné zemi se vyjadřuje sporadicky. Výjimku udělal nedávno, když podpisem podpořil plány nového koncertního sálu v Brně.

### Vyjdou dosud neznámé Havlovy deníky z vazby v roce 1977

Jednou z nejvýznamnějších akcí, kterou Knihovna Václava Havla pořádá k letošním nedožitým 80. narozeninám dramatika a politika, je vydání jeho dosud neznámých deníků z roku 1977. Pořizoval si je během několika měsíců vyšetřovací vazby, v níž se ocitl po zveřejnění Charty 77. Věrná faksimile nedávno objeveného diáře spolu s pěticí doprovodných textů vyjde v říjnu pod názvem *Václav Havel: Zápisů obviněného*. O existenci útržkovitých deníkových záznamů přibližujících nejbolestivější setkání Václava Havla s represivními složkami komunistické moci neměl dlouho nikdo ponětí. Sám Václav Havel se o nich nikde nezmiňoval a ani v rozhovorech s nejbližšími se ke své vězeňské zkušenosti příliš nevracel. Deníky objevil až před dvěma lety David Dušek při pořádání pozůstalosti Zdeňka Urbánka, překladatele, esejisty a celoživotního přítele Václava Havla.

## Půjčovna a čítárna knih v Praze

První úředně povolenou půjčovnou a čítárnou knih v Praze se v říjnu 1781 stal podnik Ondřeje Gerleho na Staro-

městském náměstí v domě U Bílého jednorožce. Čtenáři si zde mohli zapůjčit denní tisk i beletrii a později se tady konaly i dražby knih. Po patnácti letech svého působení půjčovna zanikla.

## VZPOMÍNKA

**Antal Stašek** (vl. jm. Antonín Zeman, 22. 7. 1843 – 9. 10. 1931)

Antal Stašek byl český spisovatel a právník. Od roku 1889 byl šest let zemským poslancem za staročechy, byť předtím sympatizoval spíše s mladočechy. V roce 1913 se natrvalo usadil v Praze, kde se svou ženou, spisovatelkou Helenou Malířovou, vychovávali syna Ivana Olbrachta. Autorovy texty se řadí k tzv. kritickému realismu. Ve svých dílech využil své bohaté zkušenosti s dělnickou vrstvou, kterou často právně zastupoval. Jeho první prózy nesou znaky romantismu.

**Alois Mrštík** (14. 10. 1861 – 24. 2. 1925)

Prozaik a dramatik, autor venkovské prózy. Drama *Maryša* (1894) napsal společně s bratrem Vilémem. Je to hra o nuceném manželství, které končí vzpourou ženy a vraždou nemilovaného manžela.

**Eduard Bass** (vl. jm. Eduard Schmidt, 1. 1. 1888 – 2. 10. 1946)

Eduard Bass byl český spisovatel, novinář, zpěvák, fejetonista, herec, recitátor, konferenciér a textař. Proslul zejména knihami *Klapzubova jedenáctka* a *Cirkus Humberto*.

**Karel Teige** (13. 12. 1900 – 1. 10. 1951)

Karel Teige byl český kritik a teoretik umění, publicista a překladatel. Byl mnohostrannou, levicově orientovanou osobností, podílel se na založení poetismu, zasáhl do architektury, výtvarnictví, filmu i literatury. Byl propagátorem avantgardních směrů zejména v architektuře. Jako organizátor a teoretik ovlivnil poetismus a surrealismus. Teige napsal několik estetických programů, kde odmítl výchovné poslání umění. Dalším směrem, který ho zaujal, byl konstruktivismus. Nepovažoval jej za směr vhodný v jiném oboru, než je architektura.



Jarmila Glazarová

**Jarmila Glazarová** (provd. Podivínská, 7. 9. 1901 – 20. 2. 1977)

Jarmila Glazarová byla česká prozaička a publicistka. Její vrozené umělecké nadání, jazykový cit, rozsáhlé čtenářské a specifické životní zkušenosti vytvořily předpoklady pro vznik prozaického díla vysoké literární úrovně.

**Jaroslav Seifert** (23. 9. 1901 – 10. 1. 1986)

Jaroslav Seifert byl český básník, spisovatel, novinář a překladatel. Patřil mezi členy hnutí Devětsil, stál na počátku českého uměleckého směru poetismu. Je jediným českým nositelem Nobelovy ceny za literaturu.

**František Halas** (3. 10. 1901 – 27. 10. 1949)

František Halas byl český básník, autor meditativní a společenské poezie, jeden z nejvýraznějších představitelů české poezie třicátých a čtyřicátých let 20. století.

**Herberta Masaryková** (6. 7. 1915 – 30. 9. 1996)

Herberta Masaryková, vnučka T. G. Masaryka, byla muzikoložka, nakladatelská redaktorka, překladatelka z angličtiny. Od roku 1950 byla redaktorkou hudebního oddělení v nakladatelství Orbis, v roce 1953 přešla do Státního nakladatelství krásné literatury, hudby a umění a v letech 1965-74 byla redaktorkou notového oddělení Supraphonu. Studie, články a stati publikovala v odborném tisku. Sestavila sborník *Václav Talich. Dokument života a díla* (1967), byla editorkou sbírky lidových písní s klavírním doprovodem Jana Masaryka *Písně Jana Masaryka* (1948). Překládala odborné texty a v menší míře beletrii z angličtiny.

**Jiří Orten** (vl. jm. Jiří Ohrenstein, 30. 8. 1919 – 1. 9. 1941)

Jiří Orten byl významný český básník. Pozoruhodným svědectvím o Ortenově životě jsou tři knihy jeho deníků – *Modrá, Žihaná a Červená*, do nichž si zaznamenával své postřehy, básně i výpisky z četby v období od 10. ledna 1938 až do osudného 30. srpna 1941, kdy byl zachycen projíždějící německou sanitkou. Následkům těžkého zranění podlehl 1. září 1941 ve věku dvaadvaceti let.

**Jiří Hubač** (27. 8. 1929 – 27. 9. 2011)

Jiří Hubač byl český dramatik a scénárista. Začínal v Československé televizi jako dramaturg po roce 1961, od roku 1974 se živil výkonem svobodného povolání. Spolupracoval s Jaroslavem Dietlem, vlastního výrazného úspěchu dosáhl hrami *Ikarův pád* (1977) a *Nezralé maliny* (1981). Jeho snahou bylo tvořit role na míru vybraným hercům, v realizaci tohoto přístupu měl oporu ve svém blízkém spolupracovníku, režisérovi Františku Filipovi. Velký ohlas zaznamenaly i jeho televizní seriály *Dobrá voda* (1982) a *Sanitka* (1985). Zdramatizoval řadu románů, např. *Král Krysa* J. Cavella a *Komu zvoní hrana* od Ernesta Hemingwaye. V roce 2000 byl uveden do televizní Dvorany slávy při vyhlašování cen TýTý. Dále obdržel Cenu Trilobit a Cenu Vladislava Vančury.

## Hořice na Šumavě slavily 200 let „svých“ pašijových her

Obnovené pašijové hry v Hořicích na Šumavě představením 6. srpna oslavily 200. výročí od prvního uvedení. Amatéřští divadelníci z obce se hráli novozákonní příběh Ježíše Krista, představení začalo v 16:30 v unikátním prostředí zrekonstruovaného, zastřešeného přírodního amfiteátru. ČTK to řekl Miroslav Kutlák, předseda Společnosti pro zachování Hořických pašijových her, která hry obnovila v roce 1993 a od té doby je uvádí každý rok. V programu vystoupilo šedesát herců včetně dětí. Šlo výhradně o ochotníky z obce a okolí. Nejstaršímu vystupujícímu bylo 83 let, nejmladšímu pět.

Nastudování novozákonního příběhu Ježíše Krista proslavilo Hořice natolik, že se díky tomu obec s 600 obyvateli dostala na čestné místo v mezinárodním společenství Europassion. Tradice hořických pašijových her sahá až do 13. století, první uvedení divadelního představení se datuje rokem 1816. Autorem textu byl hořický tkadlec a sběratel Paul Gröllhesl.

## Bratři Bubeníčkové uvedou v Olomouci premiéru *Orfea*

Slavní tanečníci Jiří a Otto Bubeníčkoví vystoupili v Olomouci se svým unikátním představením *Orfeus* u příležitosti zakončení profesionální taneční kariéry. Šlo přitom o světovou premiéru, Olomouc byla totiž první zastávkou během jejich česko-slovenského turné. Představení se uskutečnilo 8. září na Výstavišti Flora, kapacita byla přes 600 míst. Mezinárodně uznávaní tanečníci se poté představí v Ostravě, Brně, Bratislavě, Českých Budějovicích, Praze a v Plzni.

## Nový festival pantomimy ocenil Kyliána a Hybnera

V pražské La Fabrice proběhl Mezinárodní festival nonverbálního divadla. Zahajovací večer byl spojen s projekcí filmů choreografa světové pověsti Jiřího Kyliána. Ministr kultury Daniel Herman mu předal cenu Silence Speaks Louder (Ticho mluví hlasitěji). Dalším jejím držitelem se stal in memoriam mim a pedagog Boris Hybner. Cenu za přínos nonverbálnímu divadlu předával herec a mim Boleslav Polívka. Přehlídka nonverbálního divadla představila tvorbu pěti zahraničních souborů většinou ověřených mezinárodními cenami se stovkami repríz po celém světě.

## Letní scéna Divadla Ungelt pod Loretou

Dvanáctou sezónu Letní scény Divadla Ungelt na Novém Světě pod Loretou zahájila inscenace komedie s názvem *Filumena Marturano* se Simonou Stašovou a Svatoplukem Skopalem v hlavních rolích. Přehlídka se koná podvanácté, nabídne 52 večerů a vyvrcholí začátkem září projektem nazvaným Ungelt zpívá. Hlavním titulem je letos rodinná tragikomédie *Mezi úterým a pátkem*, v níž se objeví například Regina Rázlová a Jitka Čvančarová. Dalšími tituly jsou mu-

zikál *Touha jménem Einodis*, anglická komedie *Pan Halpern a pan Johnson* s Petrem Kostkou a Františkem Němcem a romance *Kurtizána*, v níž účinkují Chantal Poullain, Regina Rázlová a Igor Orozovič.

## Malé divadlo kjógenu hostovalo v Japonsku a chystá další hry

Brněnské Malé divadlo kjógenu dosáhlo uznání při uvedení tradičních japonských komedií v zemi jejich původu. Soubor v červenci odehrál představení v Tokiu a Kjótu, všechny tři hry vzbudily zájem veřejnosti, kritiky i kjótského primátora. Herci tak navázali na zisk ceny Saikašó, kterou obdrželi letos v lednu jako první cizinci. V nové sezóně chystají kromě další hry žánru kjógen i ukázkou jiného tradičního žánru nó. Při posledním hostování v Japonsku divadelníci uvedli kjógeny v českém překladu, jednu hru odehráli dvojjazyčně.

Kjógen je pevně daný žánr s jasnými pravidly, takže i přesto, že si herci vzájemně nerozumí, nemají problém odehrát hru každý ve svém jazyce. Japonský divadelní žánr je podobný tanci nebo pantomimě, kde jazykové bariéry nehrají roli. Soubor v Tokiu zahájil mezinárodní teatrologické sympozium a později v Kjótu navázal na pokračující oslavy dvaceti let od zahájení spolupráce mezi Prahou a Kjótem.

## Jiří Suchý slaví 85. narozeniny: rekapitulace uplynulých dnů

Divadlo Semafor ukončilo svou 56. sezónu a mně nastaly prázdniny. To znamená, že večery mám pro sebe, a to je pro mne vzácnost. Přes den mám úkolů dost, ale večer si budu připadat jako normální člověk, který po šichtě usedne k tomu, co ho baví a těší, a relaxuje.

Nicméně nezahálím. Pokračuji v práci na muzikálu, kterého by se mělo ujmout velké divadlo. Michal Pavlíček skládá hudbu a já příběh a texty k jeho písním.

Taky jsem dokončil hudbu ke *Skleněnému prknu*, což je semaforový muzikál, který by měl mít premiéru 27. 10. 2016. A pouštím se do návrhů kostýmů a scény.

Když už je řeč o mé výtvarné činnosti, 5. července jsem v Manětíně zahajoval svou výstavu – den poté, co jsem vystupoval s Jitkou M. na Velehradě ve velké cyrilometodějské televizní šou, a poté, co jsem úspěšně absolvoval zánět ústní dutiny, se kterým jsem musel trávit pět dnů v posteli. Pět dnů v posteli – to není tak špatná věc, ale se zánětem ústní dutiny?!

Dokončuju taky tu knížku o klaunovi, který si povídá s Bohem – práce na ní byla velmi rozvěklá. Deset let? Nebo dokonce patnáct? A přitom to bude knížka poměrně útlá, ale neustále jsem ji předělával, protože toto téma se nedá brát na lehkou váhu.

A taky chystám vydání dalších DVD, mapujících představení Semaforu od první hry po dnešek.

Kromě toho chci taky realizovat dovolenou občasnými výlety do českých míst, která stojí za návštěvu. Ajrín pak o tom podá fotozprávu, podobnou té o návštěvě Manětína, kterou můžete najít na mém fejsbuku.

Jo, a když je řeč o paní Ireně Zlámalové, neboli Ajrín – v Semaforu chystáme večer, na němž se představí jako interpretka svých písní (pozoruhodných!), doplněných promítanou výstavou šperků z její dílny a četných fotografií. Večerem ji bude doprovázet Jitka Molavcová a Jiří Suchý, neboli já, a ještě několik členek našeho divadla. Stane se tak v říjnu.

<http://starafontazitra.cz/>



Jiří Suchý

**Jiří Suchý** (\* 1. 10. 1931) je český divadelník, hudebník, textař, básník, skladatel, spisovatel, filmař, grafik, výtvarník, divadelní režisér a sběratel. Spoluzakladatel Divadla Na zábradlí a Semaforu, bratr Ondřeje Suchého.

Jiří Suchý pochází z Plzně. Po několika letech života v Klatovech se rodina přestěhovala do Prahy. Jiří Suchý vystudoval střední školu

a poté pracoval jako reklamní grafik. Zároveň se věnoval divadlu a hudbě. Psal písňové texty a hrál na kontrabas. V pražské Redutě začala spolupráce Jiřího Suchého s Jiřím Šlitrem a Miroslavem Horníčkem, později i s Ivanem Vyskočilem. V roce 1958 založili spolu Divadlo Na zábradlí, jež otevřeli hrou *Kdyby tisíc klarinetů*, později zfilmovanou. Brzy po vzniku Divadla Na zábradlí vytvořil Jiří Suchý spolu s Jiřím Šlitrem a Františkem Havlíkem divadlo SEMAFOR (SEdm MALých FORem), kde v roce 1966 vznikl i Jonáš klub jako středisko nekonformního kulturního života. Po smrti Jiřího Šlitra a díky nepříznivým politickým poměrům byly Suchého tvůrčí možnosti značně omezeny. Spolupráce s F. Havlíkem však pokračovala dál a na jevišti se jeho partnery stali např. Josef Dvořák a zejména zpěvačka a herečka Jitka Molavcová.

Po listopadu 1989 se Jiří Suchý stal opět ředitelem Semaforu, založil vydavatelství Klokočí a filmovou společnost Perplex. Literární činnost Jiřího Suchého je zaměřena především na populární hudbu a divadlo, v menší míře na prózu a poezii. Ta zahrnuje písňové texty nejrůznějších forem a stylů. Vtipné kombinace hovorové a spisovné češtiny ve spojení s humorem působí příjemně a ozdravně. Stejně tomu bylo a je i s prozaickými texty určenými pro divadlo nebo povídkovými prózami, kde se uplatňuje autorův vypravěčský talent.

## Něco z historie:

### Proč zmizelo divadlo Na Slupi

Vyšehradské divadlo Na Slupi mělo mnoho společného s divadlem Na Fidlovačce, které se nachází v blízkosti místa, kde stávalo. Obě divadla vznikla ve dvacátých letech minulého století a měla podobnou architekturu. Fidlovačka se původně jmenovala Tylovo divadlo a byla postavena v roce 1921 jako dřevěná nepodsklepená stavba na kamenné podezdívce. Měla však větší štěstí, již v roce 1939 se dočkala první rekonstrukce a poslední obnova byla provedena v devadesátých letech zásluhou Nadace Fidlovačka. V souvislosti s tím byla tehdy zvažována i možnost postavit znovu divadlo Na Slupi, ale k tomu nakonec nedošlo.

Na vzniku divadla Na Slupi má zásluhu především Vzdělávací sbor vyšehradský, který provozoval i ochotnický spolek. Projekt na stavbu zadal na vlastní náklady profesoru

pražské techniky Josefu Borkovi a stavební práce vedl vyšehradský architekt František Hodek, který byl předsedou Jednoty českých stavitelů a měl v této lokalitě zásadní vliv.



Podobně jako v divadle Na Fidlovačce bylo jako stavební materiál použito dřevo. Divadlo Na Slupi bylo dokončeno v roce 1925 a stalo se poslední nově vzniklou dřevěnou arénou v Praze. Jeho podobu lze v dnešní době rekonstruovat pouze z několika fotografií a plánů. Zajímavá byla i volba pozemku, na němž divadlo stálo, ten totiž dříve patřil městskému chudobinci.



Jiřina Šejbalová tu hrála v roce 1926 Donu Kichotku

Od počátku vzniku divadla se v něm střídali vyšehradští ochotníci s profesionály. Od února 1926 se stalo prvním stálým působištěm Osvozeného divadla, které tu hrálo do jara roku 1927. Již v roce 1931 začalo divadlo chátrat, opadávala omítka a o šest let později bylo dokonce na krátký čas uzavřeno, protože nesplňovalo podmínky pro bezpečný provoz. V roce 1949 se divadlo na přechodnou dobu ocitlo v národní správě Umění lidu a poté se stalo součástí Státního divadelního studia, pod které spadaly nově vzniklé scény, jako bylo například Černé divadlo nebo Semafor.

V padesátých letech byla pravidelnou návštěvnicí divadla Na Slupi Olga Šplíchalová, pozdější manželka Václava Havla. Každých čtrnáct dnů byla v divadle nová premiéra a skoro vždycky bylo plno. A plné divadlo bylo i v šedesátých letech, kdy sem lidé přicházeli za souborem divadla Semafor. Dokonce se na zdejších prknech uskutečnila i pražská premiéra hry *Jonáš a tingltangl*, v níž se poprvé na jevišti společně objevili oba členové autorské dvojice Jiří Suchý – Jiří Šlitr.

V této době ale už bylo divadlo ve špatném stavu a potřebná rekonstrukce se stala pro komunistický režim vítanou záminkou přinejmenším pro ztížení činnosti stále populárnějšího, a tudíž nepohodlného Semaforu. O opravách poté velmi dlouho probíhaly nejrůznější spory a vedla se zdoluhavá korespondence mezi příslušnými orgány. Od roku 1964 bylo divadlo uzavřeno a jeho stávající havarijní stav měl být vyřešen demolicí. To se také nakonec stalo a v roce 1975 byla slupská dřevěná aréna srovnána se zemí.

(mk)

## VZPOMÍNKA

**Saša Rašilov** (vl. jm. Wenzel Rasch rytíř von Hessen, 6. 9. 1891 – 3. 5. 1955)

Saša Rašilov byl český herec – komik, klaun a kabaretiér, otec kameramana Alexandra Rašilova, děd herce Saši Rašilova mladšího a jeho bratra Václava Rašilova, dlouholetý člen činohry Národního divadla v Praze. Z vystupování v kabaretu nabyl mnoho praktických hereckých zkušeností, zejména schopnosti improvizovat a navázat kontakt s diváky. Měl pozoruhodnou schopnost osobitě přetvářet klasické divadelní role podle svého naturelu, což ho posléze udělalo velice populárním.

**Zdeněk Štěpánek** (22. 9. 1896 – 20. 6. 1968)

Národní umělec Zdeněk Štěpánek byl český herec, dramatik, režisér a scénárista, dlouholetý člen činohry Národního divadla v Praze, otec herečky Jany Štěpánkové a herců Martina Štěpánka a Petra Štěpánka a divadelní režisérky Kristiny Taberyové.

Bývá považován za jednu z nejvýraznějších a nejznámějších českých hereckých osobností 20. století; proslul mnoha svými rolami na divadle i ve filmu a dodnes právem patří mezi nejlepší české herce všech dob. Byl to herec robustní postavy a bouřlivácké povahy, jenž oplýval zvláštním charakteristicky něžným i drsně chraplavým hlasem, který našel své uplatnění nejen při herecké práci, ale i jako výborný recitátor poezie, předčítatel krásné literatury i příležitostný rozhlasový hlasatel, nezapomenutelný byl i pohled jeho očí.



Zdeněk Štěpánek jako Maršál, *Bílá nemoc*

Vzpomínka: „Herectví je dřina, ale herec to nemá nosit na trh... Mám a budu mít před očima Zdeňka Štěpánka, když hrál krále Leara,“ vzpomínal Jaromír Hanzlík. „Na závěr nesl Lear v náručí svou nejmladší dceru až na kraj jeviště, které v tom divadle má hloubku dobrých čtyřiceti metrů. Položil ji na forbinu, odmluvil monolog, spadla opona, na jeviště se vrátil garderobiér se židlí, do které ten starý pán padl na pokraji sil. Načež inspicient zatleskal, řekl »opona, děkovačka«, Zdeněk Štěpánek se vymrštil, ohodil židli do portálu a klaněl se tak, že diváci měli pocit, že by mohl klidně hrát dneska večer ještě jednou.“

Zdeněk Štěpánek zemřel 20. června 1968 v malostranském hostinci U Tří pštrosů, kam zašel po představení v Re-

dutě, kde vystupoval s přednesem veršů ze Starého zákona.

**Eduard Kohout** (6. 3. 1889 – 25. 10. 1976)

Eduard Kohout, vlastním jménem František Eduard Kohout, byl český herec, po desítky let jedním z protagonistů činoherního souboru Národního divadla v Praze, kde byl v angažmá v letech 1916-1960, kdy odešel do důchodu, ale pohostinsky zde hrál takřka do své smrti. Vystupoval i ve filmu, v rozhlasu a televizi. Byl to mimořádně talentovaný, vysoce kultivovaný a dokonale profesionálně připravený umělec, který se uplatňoval v širokém repertoáru.

**Jan Libíček** (28. 9. 1931 – 24. 5. 1974)

Jan Libíček byl český filmový a divadelní herec. V divadle i ve filmu ztvárňoval zejména komické role, k nimž jej předurčovala jeho silná postava a baculatá, dobrácká tvář. Jeden z nejvýraznějších českých herců šedesátých a sedmdesátých let minulého století se do povědomí diváků zapsal především jako představitel filmových komediálních rolí, v divadle ale dokázal vytvořit i širokou škálu postav vážných či charakterních.

**Pavel Landovský** (11. 9. 1936 – 10. 10. 2014)

Pavel Landovský, přezdívaný Landák, byl významný český i rakouský herec a dramatik, bývalý disident, signatář Charty 77.

*Před několika lety zveřejnil Reflex velký rozhovor s Pavlem Landovským, z kterého jsme vám vybrali dvě krátké a zkrácené pasáže jako vzpomínku na bouřliváka Landovského.*

„Já udělám všechno na světě, ale musí se na mě někdo dívat,“ cituje Pavel Landovský hrdinku své divadelní hry *Supermanka*. Herec sám jako by byl ze stejného těsta. Sedí na zápraží své usedlosti ve středočeském Kytíně, řve jak na lesy, hrozí pěstí projíždějícím traktorům, kleje česky, rusky i německy, nadává na poměry a vůbec strašně špačkuje... *Kníže Karel Schwarzenberg je vaším „přítelem z vyhnanství“, jak ho označujete. Seznámili jste se až za vídeňského exilu?*

Jo. V roce 1976 mě vyhodili z Činoherního klubu a v devětasedmdesátém už mě hnali za hranice. A když jsem přijel do Rakouska, přišel za mnou do divadla chlápek a povídá: „Nemohl byste se mi podepsat?“ A kdo vy jste, opáčím já. „Schwarzenberg.“ Tak jsme se skamarádili. U jeho historek jsem řval smíchy, on často přišel s takovou perlou, až se mi zatmělo. Jeho humor mi je vlastní, i když já mám takovej hrubší ...

*Nedávno vyšly dvě knihy o Landovském: Karel Hvizďala oprávil své staré interview s vámi a zařadil ho po bok rozhovorů se Suchým a s Havlem do svazku Vzpouř, vaše bývalá žena Helena Albertová s vámi sedmatřicet let po vašem rozvodu dala dohromady biografii s názvem Landák. Ta začíná větou režiséra a divadelního teoretika, profesora Jaroslava Vostrého: „Pavel Landovský je kulturní fenomén.“ Chápete se tak?*

Ne! Leda v tom, že odjakživa jednám bez okolků, že to, co říkám, nemám načtený...

## FILM

**Film o Olze Hepnarové je ve výběru na evropský film roku**

Český snímek *Já, Olga Hepnarová* vybrala do užší selekce na Nejlepší evropský film roku Rada Evropské filmové akademie. Evropské filmové ceny, obdoba amerických Oscarů, oceňují každý rok nejlepší snímky, které vznikly v Evropě. Film o poslední popravené ženě v Československu vypráví příběh mladé ženy, která na začátku sedmdesátých let úmyslně najela nákladním vozem v centru Prahy do lidí a osm jich usmrtila.

**Animovaná dobrodružství Rosy a Dary získala hlavní cenu v Soulu**

Český animovaný film *Rosa & Dara a jejich velké prázdninové dobrodružství* získal na festivalu animovaných filmů SICAF (Seoul International Cartoon & Animation Festival) v jihokorejském Soulu hlavní ocenění Distinction Award v dětské sekci. Nedávno vyšla k filmu i knížka nazvaná *Sešit aktivit Rosy & Dary*. „Cena je pro mě potvrzením, že náš film má mezinárodní přesah a venku si ho cení. Mám velkou radost, že porota ocenila kromě příběhu i výtvarné pojetí filmu,“ uvedl režisér a výtvarník Martin Duda, který se festivalu zúčastnil. Film uvedený do kin loni v říjnu byl dříve úspěšně prezentován na Cartoon Foru ve francouzském Toulouse a na festivalech ve Stuttgartu, Festivalu krátkých filmů Praha, slovenském Febiofestu nebo Academia Filmu Olomouc. Brzy se objeví na festivalu Supertoona v Chorvatsku nebo na festivalu Anibar Animation v Kosovu.

**Nová filmová adaptace Erbenovy Polednice**

Od prvních záběrů na klasy obilí a blankytné nebe, od první jízdy po silnici obsypané stromy se ukazuje to, co už bylo k vidění mnohokrát jako největší stereotyp české kinematografie. A přesto je od prvních chvil jasné, že takhle ještě česká krajina na plátně nepůsobila.

Mladý filmař Jiří Sádek ve spolupráci se scénáristou Michalem Samirem a kameramanem Alexandrem Šurkalou mezi obilné klasy zalité sluncem vnáší zlověstnou náladu. Jiří Sádek se teď od zcela konkrétní Erbenovy balady, která snímku dala název, odpíchl k hororu, který se nakonec bez monstra docela dobře obejde. Síla českého debutu *Polednice* spočívá v tom, že tuto hrůzu s velkou elegancí usadil do malebné české kotliny. V *Polednici* jsou lidé v zásadě dobrotiví, jen si občas přihnou a pak mají nepěkné choutky. Nebo se trochu pomátli vinou nešťastného osudu.

Volný přepis balady Karla Jaromíra Erbena našel v pojetí režiséra Jiřího Sádka podobu souboje tří žen. „Pod plachetkou osoba“ je místní podivínka v podání Daniely Kolářové, svou dcerku před ní chrání Aňa Geislerová v roli ženy, která se vrací do rodné vsi zemřelého manžela, aby začala znovu. Ale nejsilnější part sehraje v dětské roli Karolína Lipowská. V dalších rolích hrají Zdeněk Mucha, Jiří Štrébl, Marie Ludvíková, Tomáš Bambušek nebo Halka Třešňáková. Jednou z největších předností snímku *Poled-*

*nice* je fakt, že díky přesnému vedení herců, kteří vědí, jaké postavy hrát, vytvořil živoucí prostor.

Kupodivu erbenovská látka i v moderní úpravě a kulíškách stále zabírá, až k onomu lehce vyděračskému finále, kdy se divák začne podvědomě obávat doslovnosti vtělené do básnickových veršů „avšak dítě – zalknuté“. Tedy divák, který původní *Polednici* zná ještě z povinné školní četby.

Film *Polednice***Ohlas Mezinárodního filmového festivalu v Karlových Varech**

Hlavní cena Mezinárodního filmového festivalu v Karlových Varech putuje do Maďarska. Ve Velkém sále hotelu Thermal režisér Szabolcs Hajdu převzal Křišťálový glóbus za snímek *Rodinné štěstí*. Současně si odnesl cenu za svůj herecký výkon. Za ženský herecký výkon byla oceněna slovenská herečka Zuzana Mauréryová v titulní roli snímku Jana Hřebejka *Učitelka*. Naprázdno nevyšel ani další český zástupce v hlavní soutěži – poslední opus v březnu zesnulého režiséra Jana Němce *Vlk z Královských Vinohrad*. Spolu s rumunsko-švédským příběhem *U trati* dostal zvláštní uznání. Zvláštní cena poroty patří filmu *Zoologie*, který v rusko-francouzsko-německé koproduci natočil režisér Ivan Tverdovskij. Cenu za režii získal slovinský režisér Damjan Kozole za komorní rodinné drama *Noční život*.

**Celovečerní dokument Lucie – Příběh jedné kapely**

Mezinárodní filmový festival Karlovy Vary uvedl premiéru celovečerního dokumentu *Lucie – Příběh jedné kapely*. Film, který shrnuje třicet let existence nejúspěšnější české skupiny poslední doby, vznikl čtyři roky a několikrát za tu dobu hrozilo, že se projekt zastaví, řekl novinářům v Karlových Varech člen kapely David Koller. Otevřeně zpovědi členů kapely nakreslí portrét čtyř výrazných osobností, které spolu leckdy nedokázaly sedět v jedné místnosti, přesto se potkávají na jednom jevišti. *Příběh jedné kapely* prý ukáže Lucii ve všech jejích náladách. Za třicet let se skupina Lucie stala legendou, která oslovuje široké věkové spektrum fanoušků. Drží ocenění pro skupinu dvacetiletí (1990-2010), interpreta dvacetiletí (1990-2010) a také pro album dvacetiletí za *Černý kočky, mokry žaby* (1990-2010). Unikátní záběry a výpovědi ve filmu mapují dramatický život,



který s takovým úspěchem souvisí. Od strmé cesty vzhůru, přes krize, skandály, přerušování činnosti, vylučování členů ze skupiny až po společný triumfální návrat na pódia.

### **Dny Franka Daniela**

Projekce na MFF v Karlových Varech také připomněla českého filmaře, scénáristu, producenta, režiséra a pedagoga Franka Daniela (1926-1996), od jehož narození uplynulo devadesát let a dvacet let od úmrtí. Před projekcí jeho snímku *Letos v září*, který natočil v roce 1963 ještě v Československu, o něm hovořili pamětníci včetně jako synů Martina a Michala. Než emigroval do Ameriky, byl Daniel, později zvaný Frank, v letech 1967 a 1968 děkanem pražské FAMU. Jeho legendárním činem bylo, že v srpnu rozdál školní kamery studentům. Podle odborníků se Daniel řadí k mezinárodně nejrespektovanějším filmařům českého původu. Významně zasáhl do historie moderní české kinematografie, když se jako autor námětu, scénárista, režisér, producent či vedoucí jedné z nejprogresivnějších barrandovských tvůrčích skupin podílel na čtyřicítce domácích snímků. Nejúspěšnějším byl oscarový *Obchod na korze* (1965), kde si proti komunistické byrokracii prosadil postavení producenta, funkci, kterou se snažil zavést do českého filmového průmyslu. Již od poloviny padesátých let se věnoval pedagogické činnosti. K jeho nejnadanějším žákům patřili například Pavel Juráček nebo Miloš Forman. V letech 1967-68 byl děkanem pražské FAMU.

V roce 1969 František Daniel emigroval do Spojených států, kde pokračoval především v pedagogické činnosti. Stal se prvním děkanem Amerického filmového institutu v Los Angeles, pro který vypracoval vzdělávací program, který převzala řada dalších škol. Právě zde byl jeho žákem mladý režisér David Lynch, jemuž Frank Daniel pomohl s realizací prvního filmu *Mazací hlava*. Lynch dodnes uznává Daniela jako svého mentora, nejlepšího učitele filmu v historii, který zásadním způsobem ovlivnil jeho kariéru. Po odchodu z AFI, zapříčiněném právě spory kolem Lynche, vyučoval Daniel na Carleton College v Minnesotě a na Kolumbijské univerzitě v New Yorku. V roce 1981 nabídl Franku Danielovi Robert Redford místo uměleckého ředitele nově vznikajícího Sundance Institutu. Kromě toho Daniel vybudoval katedru scénáristiky na University of Southern California a působil jako poradce Rockefellerovy nadace a osobní konzultant Davida Rockefellera.

### **Populární herec a legenda francouzské kinematografie Jean Reno převzal Cenu prezidenta festivalu**

Ve Velkém sále Thermalu byl uveden snímek Luka Bessona *Leon*. Reno v něm ztvárnil mlčenlivého zabijáka, v této titulní roli se báječně doplňoval s mladičkou Natalií Portmanovou. Snímek vznikl v roce 1994. Mezinárodní popularitu Renovi přinesla především spolupráce s Bessonem na filmech *Magická hlubina* a *Brutální Nikita*, za *Leona* získal druhou nominaci na Césara. Díky tomu se prosadil ve velkorozpočtových hollywoodských filmech *Mission: Impossible* (1996), *Ronin* (1998), *Godzilla* (1998) a *Šifra mistra Leonarda*. Reno je rovněž držitelem Evropské filmové ceny za mimořádný přínos světové kinematografii.

### **Učitelka**

Režisér Jan Hřebejk na 51. Mezinárodním filmovém festivalu Karlovy Vary uvedl svůj nový film *Učitelka*. Komorní drama vzniklo ve slovensko-české produkci a natáčelo se na Slovensku. Film vznikl podle předlohy Hřebejkova scénáristy Petra Jarchovského. Ten zpracoval příběh, který v sedmdesátých letech sám zažil. Hlavní postavou je zdánlivě laskavá a sympatická učitelka základní školy, která však manipuluje s rodiči svých žáků. Tuto roli ztvárnila slovenská herečka Zuzana Mauréry, v dalších rolích Csongor Kassai, Zuzana Konečná, Tamara Fischer nebo Martin Havelka.

### **Seriál Pustina**

Dva díly seriálu *Pustina* z produkce HBO přivezla na karlovarský festival herečka Zuzana Stivínová. Jde o projekt režisérů Ivana Zachariáše a Alice Nellis, ve kterém se objeví i Jaroslav Dušek. Odehrává se v prostředí českých Sudet. Stivínová hraje drsnou starostku severočeské vesnice, která ztrácí podporu svých občanů, potkává jí rodinné drama a na to se nabalují další temné události. V seriálu se objeví tři roční doby, ale na plátně bude jen sychravo a mlha.

### **Já, Mattoni**

Česká televize na karlovarském festivalu představila jeden z dílů seriálu *Já, Mattoni* držitele Českého lva za režii Marka Najbrta. Na obrazovkách se objeví od září. Životopisná sága o osudech ambiciózního Heinricha Mattoniho se vrací k tradici velkých historických seriálů.

### **Jiřina Bohdalová, která nedávno oslavila 85. narozeniny, na letošním festivalu v Karlových Varech převzala Cenu prezidenta festivalu**

Herečka Jiřina Bohdalová osobně uvedla film *Ucho*. Politický thriller z roku 1969 natočil Karel Kachyňa a film na dlouhou dobu skončil v trezoru. Film *Ucho* se na rozdíl od řady kritických snímků z šedesátých let, které se zaměřovaly na dopad socialismu na běžného člověka, věnuje komunistickým politikům. V prostoru čtyř zdí vládní vily se tu za jedinou noc odehraje působivé a v klíčových aspektech exemplární drama jednoho z čelných představitelů stranické elity, jemuž by v rámci tvrdého mocenského boje mohlo hrozit okamžité sesazení a možná i fyzická likvidace. Ve filmu excelují v hlavních rolích Bohdalová a Radoslav Brzobohatý.

### **Historická dramata bodovala**

Ve scénáristické soutěži Filmové nadace Barrandov Studia, skupiny RWE a České televize zabodovala tři historická dramata. Vítězem byl v rámci karlovarského festivalu vyhlášen Marek Epstein za projekt *Tatar*. Druhé místo obsadila Kristina Dufková (*Dobrá hodina*), za ní skončil Kristián Suda (*Kryštof*). Od zástupců nadace převzali šeky na 300 000, 250 000 a 200 000 korun. Za jedenáct let nadace přispěla ke vzniku osmi snímků, odměnila 85 autorů celkovou částkou 8,1 miliónu korun. Termín uzávěrky přihlášek nového ročníku je 28. února 2017.

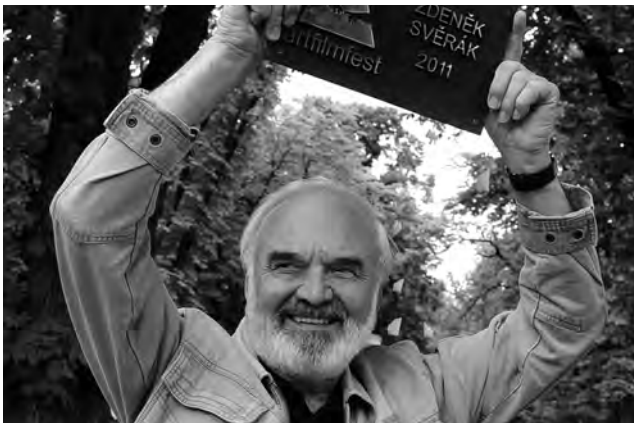
## Po strništi bos

Začátkem srpna letošního roku začal Jan Svěrák natáčet film na námět stejnojmenné knihy svého otce Zdeňka Svěráka. Nový film pod názvem *Po strništi bos* uvede distribuční společnost Bioscop do kin 17. srpna příštího roku.

Film *Po strništi bos* čerpá ze vzpomínek na dětství, které prožil Zdeněk Svěrák za války na venkově. Svým námětem zapadá do řady filmů *Obecná škola*, *Kolja* a *Vratné lahve*, v nichž rodinná tvůrčí dvojice vypráví o různých fázích života mužského protagonisty na pozadí dějinných událostí. Zdeněk Svěrák přiznal, že ke své vzpomínkové knížce přistupoval jako ke krásné literatuře; nejde o kroniku jeho dětství či rodiny. „V knížce vyprávím o tom, jak byl malý kluk přesazen z města na venkov – a co to udělalo s jeho duší. Jsem to já a nejsem to já. Je to mozaika, v níž jsou některé kamínky pravé a jiné přidané. A nemělo by být poznat, který je který,“ podotkl.

Ve snímku *Po strništi bos* je osmiletý Eda vytoužené, opatrované dítě, které rodiče střeží víc, než je zdravé, protože o jedno dítě už přišli. Hlavní role rodičů dětského hrdiny, malého Edy, si zahrají Tereza Voříšková a Ondřej Vetchý. Dějově film předchází první společné práci Zdeňka a Jana Svěrákových, *Obecné škole* z roku 1991. Poslední film Jana Svěráka, pohádka *Tři bratři*, se stal v distribuci Bioscopu nejúspěšnějším českým filmem roku 2014.

(mk)



Zdeněk Svěrák

## Letní filmová škola představila nejen tvorbu krále braku Rogera Cormana

Letní filmová škola v Uherském Hradišti (LFŠ) představila v letošním 42. ročníku i tvorbu nekorunovaného krále braku Rogera Cormana. Letos devadesátiletý muž stojí jako producent za více než 400 filmy, šest desítek z nich sám režíroval. Přestože nikdy neopustil laciné produkce a pokleslé žánry, je Corman považován za jednu z nevlivnějších postav americké kinematografie. Když přebíral čestného Oscara za rok 2009, tleskal mu celý Hollywood. Částečně i proto, že u něj začínala řada později slavných režisérů a herců, například Martin Scorsese, James Cameron, Francis Ford Coppola, Jack Nicholson, David Carradine, Dennis Hopper, Robert De Niro či Sylvester Stallone. LFŠ nabídla devět Cormanových snímků z padesátých až sedmdesátých let minulého století, tedy od éry autokin až po nástup videotrhu.

Projekce filmů režiséra a scénáristy Ivana Passera provázely na letošním 42. ročníku Letní filmové školy (LFŠ) v Uherském Hradišti zaplněné sály. Na zahajovacím večeru obdržel Výroční cenu za celoživotní boj o zachování umělecké svobody jak v československé, tak exilové tvorbě. „Viděl jsem už hodně festivalů, ale tento je jeden z nejsympatičtějších. Cannes je o byznysu, LFŠ o filmu, proto jí dávám přednost,“ uvedl. Také uvedl své filmy a vedl také lekci filmu v odborném programu. Česko-americký režisér a scénárista je představitelem nové vlny československé kinematografie šedesátých let minulého století. Léta spolupracoval s Milošem Formanem, v tuzemsku i v USA, kam letos třiaosmdesátiletý Passer odešel v roce 1969.

Letošní 42. ročník Letní filmové školy v Uherském Hradišti zařadil do programu i retrospektivu děl italského režiséra Luchina Viscontiho. Připomenul tím hned dvě výročí, Visconti se narodil v roce 1906 a zemřel roku 1976. Návštěvníci mohli zhlédnout celkem patnáct snímků.

V kinosálech 42. ročníku Letní filmové školy se za devět dní vystřídalo 5 700 akreditovaných diváků. Ve srovnání s loňským ročníkem tohoto největšího nesoutěžního filmového festivalu v ČR jich bylo o 200 více. Návštěvníci LFŠ měli letos možnost zhlédnout 230 snímků z celého světa. Filmová přehlídka byla letos tematicky zaměřena na Filipíny a nezávislý americký film.

## Další filmy z festivalu *Jeden svět* může kdokoliv promítat zdarma

Více než čtyři desítky dokumentárních filmů z festivalu *Jeden svět* může zdarma promítat kdokoliv. Mezi dostupné tituly v projektu Promítej i ty! nově přibýly dva snímky z letošního ročníku festivalu filmů o lidských právech. ČTK o tom informovala nezisková organizace Člověk v tísni, která za festivalem i volným šířením některých filmů stojí. Od roku 2010 se do projektu Promítej i ty! zapojilo více než 3 000 dobrovolných promítačů a promítaček, kteří uspořádali téměř 13 000 projekcí pro více než 100 000 diváků. Z letošního ročníku festivalu je volně ke stažení a promítání k dispozici šest filmů včetně snímku britského režiséra Seana McAllistera *Syrská love story*, který získal hlavní cenu. Nově nedávno přibýly filmy *Švédská teorie lásky* a *Hooligan Sparrow*. První z nich poukazuje na zprerhané rodinné vazby ve Švédsku, které je mnohdy vnímáno jako symbol sociálního státu. Film *Hooligan Sparrow* často skrytou kamerou zprostředkovává působení čínské aktivistky, která bojuje zejména za práva žen.

## Komedie *Sezn@mka* s Jiřím Langmajerem dorazila do kin

O jednom z fenoménů současné doby, internetové seznamce, vypráví nová česká komedie *Sezn@mka*. V hlavní roli šéfa seznamky čelící stížnostem nespokojených dam se v ní objeví Jiří Langmajer. Snímek je inspirovaný skutečnými zážitky a historkami, dodala scénáristka a režisérka filmu Zita Marinová. Šéf seznamky Kristián (Langmajer) se rozhodne ve jménu firmy dokázat, že muži nejsou tak špatní. Vyrazí na schůzky s klientkami a vyzbrojen informacemi z jejich dotazníků vystupuje jako muž jejich snů. Po několika schůzkách ovšem vždy beze stopy mizí. On totiž manželku nehledá, doma už jednu má (Adéla Gondíková). Její kamarádka

však hledá na seznamce partnera a tu záletný šéf seznamky svede. Nastartuje tím Kristiánovu osobní katastrofu.

### Medailista Hradilek si zahrál horolezce ve filmu *Tenkrát v ráji*

Na podzim se do kin dostane nový český film *Tenkrát v ráji*. Roli českého horolezce Josefa Smítky, který se v době protektorátu skrýval ve skalním městě Hruboskalska, si ve filmu zahrál Vavřínek Hradilek, olympijský medailista a mistr světa ve vodním slalomu. Film vypráví o osudové lásce, nezlomném přátelství a vztazích českých a německých horolezců, do kterých zasáhla válečná doba. Autor čerpal ze skutečných postav a událostí. Český horolezec Josef Smítka odmítl nastoupit k totálnímu nasazení v Říši a několik let se před německými úřady a gestapem skrýval, podporován kamarády z řad českých a německých horolezců. Výpravný film se natáčel v Českém ráji, Česko-saském Švýcarsku, Adršpachu, Vysokých Tatrách a Praze.

### Petr Ják chystá vysokorozpočtový velkofilm *Jan Žižka*

Režisér, producent a scénárista Petr Ják připravuje velkofilm *Jan Žižka*, který údajně bude nejdražším projektem v historii české kinematografie. Autor hororu *Choul* a thrilleru *Kajíněk* začne natáčet počátkem roku 2017 v České republice s mezinárodním obsazením. Na snímku se podílí filmová agentura William Morris Endeavor, která zastupuje úspěšné hollywoodské projekty, jako jsou *Vlk z Wall Street*, *Hanební pancharti*, *Kill Bill*, *Batman* a další. Tato agentura zastupuje režiséry Quentina Tarantina, Ridleyho Scotta nebo Stevena Spielberga.

„Film o Janu Žižkovi, který je jedním ze sedmi nikdy neporažených vojevůdců všech dob, je zajímavý pro celý svět, a má tak možnost oslovit masu i propagovat krásy naší země a historie. To by mělo přilákat takzvané filmové turisty, ale i ty běžné, kteří ve filmu uvidí hrady a přírodu, za kterou stojí vycestovat,“ uvedl Ják. Pro svůj film momentálně hledá stovky dospělých bojovníků a bojovnic včetně dětských bojovníků s prakem – práčat.

### Hřebejk začal natáčet trilogii *Zahradnictví*

Režisér Jan Hřebejk začal natáčet výpravnou filmovou trilogii *Zahradnictví*. Rodinná sága vyprávěná ve třech samostatných filmech časově předchází oblíbenému snímku *Pelíšky* a vychází ze života rodiny scénáristy Petra Jarchového. Premiéry všech tří filmů by se měly uskutečnit v roce 2017. Hlavní ženské postavy ztvární Aňa Geislerová, Klára Melíšková a Gabriela Míčová. Jedna ze sester je manželkou Jindřicha, postavy, kterou nezapomenutelným způsobem v *Pelíškách* ztvárnil Jiří Kodet. V *Zahradnictví* bude Jindřicha hrát Martin Finger. Rozsahem na tuzemské poměry nevídaný projekt s rozpočtem 120 milionů korun produkuje Viktor Tauš ze společnosti Fog'n'Desire Films.

### Česká premiéra filmu *Anthropoidu* se očekává do konce roku

Britsko-český snímek *Anthropoid* přibližující atentát na říšského protektora Reinharda Heydricha, který byl třetím

nejmocnějším mužem nacistické říše, měl premiéru v USA 12. srpna. Pak se film podle producentů objeví i v dalších zemích. „Doufáme, že českou premiéru stihneme do konce roku,“ řekl ČTK na tiskové konferenci v Karlových Varech producent za českou stranu David Ondříček. Podle Ondříčka použil režisér ve filmu některé lokace z jeho thrilleru *Ve stínu*. „Režisér dokonale vystihl atmosféru válečné Prahy roku 1942. Bylo to nákladné, ale zas ne tolik. Předešlím to bylo pracné,“ podotkl producent. Bez zahraničních partnerů a jejich podpory by tak velký projekt, který považuje za velmi důležitý pro budoucí generace, nebylo možné zaplatit.

### Hudečkův krátký snímek *Furiant* bojuje o studentského Oscara

Krátkometrážní snímek Ondřeje Hudečka *Furiant* z produkce FAMU, který byl s úspěchem uveden na mnoha zahraničních festivalech, bojuje o studentského Oscara, kterého od roku 1972 uděluje americká Akademie filmového umění a věd. „*Furiant* předčil 1 749 studentských snímků a společně s dalšími sedmi tituly postoupil do užšího finále v kategorii zahraniční hraný snímek. Slavnostní vyhlášení se uskuteční 22. září v Los Angeles. Jediným českým kandidátem, který doposud studentského Oscara získal, byl film *Ropáci* Jana Svěráka z roku 1989, a to i přesto, že nominováno na tuto cenu bylo doposud šest českých filmů.

### Teorie tygra se dostala do hlavní soutěže festivalu v Montrealu

Komedie *Teorie tygra* režiséra Radka Bajgara s Jiřím Bartoškou a Eliškou Balzerovou v hlavních rolích se proboujela do hlavní soutěže filmového festivalu v Montrealu. Mezinárodní festival, který patří k nejstarším v Kanadě, se letos uskutečnil od 25. srpna do 5. září. V Montrealu se objevily i koprodukční filmy s českou účastí *Krycí jméno Holec* a *The Constitution*. Snímek *Teorie tygra* pojednávající o tom, že i „ochočení“ muži mohou zdivočet, je režisérovým debutem. V tuzemských kinech ho vidělo přes 306 tisíc diváků a utržil téměř 40 milionů korun. Rodinný příběh vypráví o veterináři Janovi, který se rozhodl vzít svůj život do vlastních rukou. A to navzdory přesvědčení jeho manželky, že „chlapi nechápou, proč jsou na světě, a je na nás ženách, abychom jim to vysvětlily“.

### Václavův film *Nikdy nejsme sami* se objevil v Torontu

Film *Nikdy nejsme sami* režiséra a scénáristy Petra Václava byl začátkem září uveden na prestižním festivalu v Torontu v sekci Contemporary World Cinema. Snímek měl premiéru na letošním Berlinale v sekci Forum, odkud si odnesl i cenu čtenářů *Tagespiegel*. Následně byl uveden na několika mezinárodních festivalech. V loňském roce zde byl v oficiálním programu uveden krátký film Ondřeje Hudečka *Furiant* a koprodukční snímky *Koza* Ivana Ostrochovského a *Eva Nová* režiséra Marka Škopa. V letošním roce uspěly české snímky v ohromné konkurenci, byly uvedeny v Sundance, Berlíně, Cannes, v Šanghaji a mnoha dalších festivalech.

## Česko je podle magazínu *Variety* filmovou lokací snů

Za filmovou lokací snů označuje Českou republiku týdeník *Variety*, jeden ze tří nejvýznamnějších a vůbec nejčtenějších odborných filmových magazínů na světě. Jeho číslo z 21. června věnuje výjimečnou pozornost a prostor českému filmovému průmyslu, uvedla vedoucí České filmové komise Ludmila Claussová. „Jedná se o třetí speciál naší série *Billion Dollar Location*, předcházely mu zatím jen reportáže o amerických státech Louisianě a New Mexiku. To znamená, že Česká republika je vůbec první zemí mimo USA, kterou jsme si pro toto speciální vydání vybrali,“ komentoval Steven Gaydos, viceprezident a šéfreditor *Variety*. Podle Claussové jde o velký úspěch, potvrzení toho, že Česká republika se v posledních letech vrátila na mapu oblíbených filmařských destinací. Točí se tu historické velkofilmové hvězdným obsazením i evropské koprodukce.

Magazín *Variety* na téměř dvaceti stranách představuje současný český filmový průmysl a dění v jeho různých oblastech přibližuje svým čtenářům, kterými jsou filmoví odborníci a producenti. Provází je infrastrukturou filmového průmyslu, přibližuje podmínky a profesionální zázemí pro výrobu filmů, informuje o probíhajícím natáčení mezinárodních štábů i o tom, které zahraniční produkce využily ČR jako lokaci v minulosti. Nechybí komentáře zahraničních producentů a filmařů. Příloha obsahuje také informace o filmových pobídkách, které mají na zvýšeném zájmu o natáčení v Česku velkou zásluhu.

## Zemřel filmový a televizní dramaturg Miloslav Vydra

Ve věku 73 let zemřel někdejší dramaturg Filmového studia Barrandov Miloslav Vydra. Podílel se na vzniku osmdesáti celovečerních filmů. Od poloviny devadesátých let pracoval v České televizi, od roku 2008 v Centru vzdělávacích pořadů. Mezi filmy, na nichž spolupracoval, byly úspěšné snímky *Léto s kovbojem*, *Holky z porcelánu*, *Rozpuštěný a vypuštěný*, *Romaneto*, *Schůzka se stíny*, *Nejistá sezona*, *Hadí jed*, *Tichá bolest*, *Čas sluhů*, *Vesničko má středisková* či *Obecná škola*. Podílel se i na vzniku řady televizních seriálů o historii a umění, například *Planeta záhad*, *Štítý království českého*, *Národní klenoty* či *Magické hory*.

Vydra byl také autorem filmových scénářů *Dívka s mušlí* a *Poslední vlak*, televizních adaptací *Český pekáč*, *Děti za mřížemi*, *Honoré de Balzac*, *Rembrandt van Rijn*, *Maska*, *Mstitel* a řady dalších.

„Miloslav Vydra byl mimořádnou tvůrčí osobností. Jako dramaturg měl cit pro látku. Když jí věřil, uměl se za ni postavit a doslova o ni bojovat, což za bývalého režimu na Barrandově nebylo jednoduché,“ komentovala jeho úmrtí režisérka a scenáristka Irena Pavlášková. „Vznikla tehdy spousta kvalitních snímků, na čemž měl osobní zásluhu,“ zdůraznila. Jedním z nich byl i její celovečerní debut *Čas sluhů*. „Dal mi příležitost jako mladé holce, čerstvé absolventce FAMU,“ dodala.

## VZPOMÍNKA

### Film v českých zemích

V českých zemích se poprvé promítalo 15. července 1896 v Karlových Varech a již na počátku srpna 1897 natočila americká společnost vůbec první film v Čechách věnovaný pašijovým hrám v Hořicích na Šumavě, jež byly pod názvem *The Horitz Passion Play* uvedeny téhož roku v Americe.

18. 10. 1896 se konalo první filmové představení v Praze v hotelu U Černého koně Na Příkopě.

K českým průkopníkům kinematografie patří Viktor Ponrepo (vlastním jménem Dismas Šlambor), majitel prvního stálého kina v Praze, v Karlově ulici, v domě U Modré štiky (od roku 1907).

### Oldřich Lipský (4. 7. 1924 – 19. 10. 1986)

Oldřich Lipský byl český režisér a scenárista, mladší bratr herce Lubomíra Lipského. V létě 1945 se přestěhoval z rodného Pelhřimova do Prahy, kde studoval práva a filozofii, ale po čase dal přednost divadlu, pracoval jako herec, režisér i umělecký ředitel v Divadle satiry. Po jeho uzavření pracoval ve filmovém studiu Barrandov, nejprve jako spoluscenárista a spolurežisér, svůj první vlastní film *Cirkus bude* natočil v roce 1954. Osobitým experimentálním snímkem vyprávěným pozpátku *Happy end* (1967) začala spolupráce Oldřicha Lipského se scenáristou Milošem Mačkourkem. Z této spolupráce postupně vznikly snímky *Zabil jsem Einsteina, pánové* (1969), *Čtyři vraždy stačí, drahoušku* (1970) a *Slaměný klobouk* (1971).

Období normalizace se v Lipského tvorbě odrazilo povinnou veselohrou *Tři chlapi na cestách* (1973), který vycházel z oblíbeného televizního seriálu Jaroslava Dietla *Tři chlapi v chalupě*. Počínaje dnes téměř zlidovělou komedií *Jáchyme, hod' ho do stroje!* (1974) začala spolupráce Oldřicha Lipského s autorským tandemem z Divadla Járy Cimrmana Zdeňkem Svěrákem a Ladislavem Smoljakem. Po úspěchu prvního společného filmu na sebe nedala dlouho čekat další kultovní komedie *Marečku, podejte mi pero!* (1976). Podle scénáře Zdeňka Svěráka (na kterém se i autorsky podílel) natočil Lipský ještě dodnes oblíbený dětský film *Ať žijí duchové!* (1977) a nadčasovou Weřichovu pohádku *Tři veteráni* (1983) s nezapomenutelnými hudebními čísly.

Kromě filmové parodie *Limonádový Joe* (1964) došlo ještě dvakrát na spolupráci Oldřicha Lipského se scenáristou Jiřím Brdečkou. Vznikly tak nezapomenutelné filmové klenoty postavené právě na bázi parodie – *Adéla ještě nevečeřela* (1977) a *Tajemství hradu v Karpatech* (1981). Podle scénáře Vladimíra Jiráňka, Oldřicha Lipského a Alexandra Lukeše byla natočena další Lipského komedie *Srdečný pozdrav ze zeměkoule* (1982). V průběhu roku 1986 natáčel Lipský veselohru *Velká filmová loupež*, jež se odehrává během výstavy probíhající u příležitosti 40. výročí znárodnění československé kinematografie v pražském paláci U Hybernů. Během natáčení však Oldřich Lipský náhle zemřel a jeho poslední film musel dokončit kolega Zdeněk Podskalský.

### Pavel Jiras představil fotografickou knihu o Formanovi

Příběh jednoho z nejvýznamnějších českých režisérů a držitele dvou Oscarů Miloše Formana vypráví prostřednictvím tisícovky fotografií na pěti stech stranách kniha filmového historika Pavla Jirase. Má název *Barrandov – nezapomenutelní: Miloš Forman* a podle názvu je začátkem nové edice. Autor ji představil na karlovarském festivalu. Unikátní obrazový soubor mu poskytla režisérova rodina, jeho nejbližší přátelé a spolupracovníci. Řada snímků je zveřejněna poprvé. *Barrandov* hodlá publikaci připravit i v anglickém vydání. „To koupí každá univerzita na světě, podobné publikace jsou žádané – a tato je zdaleka nejlepší,“ komentoval to režisér Ivan Passer. Miloš Forman, kterému bylo v polovině února čtyřiaosmdesát let, je držitelem dvou Oscarů a tří Zlatých glóbulů.

### Ve věku 42 let zemřel Adam Holý, Ioni oceněný jako fotograf roku

Ve věku dvaadvaceti let zemřel fotograf Adam Holý. Holý se stal Ioni Fotografem roku za knihu intimních portrétů svých modelek s názvem *The Overview Effect*. Šlo o jednu z jedenácti kategorií ocenění Czech Grand Design za rok 2014. Holý se narodil v roce 1974 v Ústí nad Labem. Vystudoval Střední průmyslovou školu grafickou v Praze, poté žil v Praze. Vytvořil například plakáty k filmům *Pelíšky*, *Želary*, *Paralelní světy* či *Pouta*, spolupracoval na plakátech karlovarského filmového festivalu. Svou tvorbu vystavoval v pražských galeriích Langhans, Laboratorio či Jelení. Módní fotky otiskly časopisy *Elle*, *Variety*, *Harper's Bazaar*, *Dolce Vita* či *VICE*.

### Kniha fotografií ukazuje zaniklý svět pod Lipenskou přehradou

Zmizelou podobu Vltavy a dávné šumavské přírody, měst či lidí před vznikem Lipenské přehrady ukazuje kniha *Lipno – krajina pod hladinou*. Kniha dává prostřednictvím 280 historických snímků pocházejících většinou z Fotoateliéru Seidel, ale například i archivu ČTK, nahlédnout do míst, která jsou dnes skryta pod hladinou. Snímky pocházejí z let 1872-2015. Autorům se podařilo nalézt a sestavit dosud neznámé panorama krajiny kolem Horní Plané, např. snímek grafitových dolů z roku 1872, pohlednice, která zachycuje Černou v Pošumaví v roce 1899 nebo panoramatické záběry dokumentující postupné zatopení Frymburka.

Autoři: Petr Hudičák, Zdena Mrázková, Jindřich Špinar  
Vydal: Českokrumlovský rozvojový fond, spol. s r. o. – Museum Fotoateliér Seidel

### Fotograf Jindřich Štreit slaví sedmdesátku vydáním knihy o bezdomovcích

Vydáním neobvyklé knihy s názvem *Kde domov můj* oslaví své nadcházející 70. narozeniny známý český fotograf Jindřich Štreit. Zpracovává téma lidí bez domova, řekla ČTK

Barbora Baronová z nakladatelství wo-men. Intenzivně se tématem bezdomovectví Štreit věnuje poslední čtyři roky. Výsledek práce nyní uspořádal do série, kterou symbolicky uzavřel do kartonové krabice a tu převázal motouzem. Limitovaný náklad 700 knih je číslován a osobně podepsaný Jindřichem Štreitem. Koncept nabízí šest různých titulních fotografií, které si mohou zájemci sami vybrat. Krabice jsou vyrobeny z třívrstvé lepenky a obsahují 91 fotografií.

**Jindřich Štreit** (\* 5. 9. 1946) je jedním z nejvýznamnějších českých sociálně-dokumentárních fotografů. V rané tvorbě vytvořil soubory s romskou tematikou a ze zákulisí olomouckého divadla. Za největší přínos v jeho díle můžeme považovat zobrazování vesnice, soukromí a mezilidských vztahů. V osmdesátých letech se mu na malém prostoru několika obcí, kde žil, podařilo zachytit kolektivizovanou socialistickou vesnici doby reálného socialismu, vyjádřit pocit z doby a ještě k tomu přinést osobitou autorskou výpověď o lidském údělu.

Od roku 1991 pracuje na řadě dokumentárních projektů v zahraničí. Svou vesnici domova objevuje na Slovensku, ve Francii, Velké Británii, Německu, Rakousku, Maďarsku, Rusku, ale pravidelně se vrací i do vesnic Bruntálska a Olomoucka. Rozvádí motivy, kterých si všiml už v osmdesátých letech, ale na místo projevů dobové komunistické ideologie sleduje nové ikony doby. Pracuje ale i na řadě dalších tematicky zaměřených souborech (*Ženská věznice Pardubice*, *Břevnovský klášter*, *Lidé olomouckého okresu*, *Mikulovsko*, *Cesta ke svobodě*). Na Institutu tvůrčí fotografie FPF SU v Opavě umělecky vedl několik studentských fotografických projektů (*Lidé Hlučínska devadesátých let 20. století*, *Náš svět*, *Zlín a jeho lidé*, v současnosti *Opava na prahu nového tisíciletí*).

### VZPOMÍNKA



Josef Sudek: *Okno mého ateliéru*, 1944

**Josef Sudek (17. 3. 1896 – 15. 9. 1976)**

Josef Sudek byl významný český fotograf pražských motivů, ateliérových aranžmá, zátiší, reportáže, krajiny i reklamy. Začal fotografovat ve svých sedmnácti letech. Svá vrcholná díla vytvořil ve zralém věku – poté, co rezignoval na vlivy moderních proudů. Za svůj život nashromáždil více než dvacet tisíc pozitivů a přes padesát tisíc negativů. O jeho odkaz pečují dvě pražské instituce: galerie a ateliér nesoucí jeho jméno.

Mezi jeho přátele patřili vynikající umělci, například fotograf Jaromír Funke, malíři Emil Filla a František Tichý, designér

Ladislav Sutnar či architekt Otto Rothmayer. Podobnými osobnostmi se obklopoval i po druhé světové válce – pravidelně se stýkal například s básníkem Jaroslavem Seifertem či malířem Janem Zrzavým. Jeho ateliér byl místem nespočetných schůzek především s pražskými umělci. Jako velký milovník hudby pořádal pravidelné poslechové úterky.

V roce 1924 absolvoval studium na Státní grafické škole v Praze a stál u zrodu České fotografické společnosti, se kterou poté léta vystavoval. Od poloviny dvacátých let spolupracoval s nakladatelstvím Družstevní práce, jež mu poskytovalo zázemí.

## HUDBA

**Kapela Vltava letos slaví 30. narozeniny**

Ke svému jubileu si nadělila nové album *Čaroděj* a nejen s jeho písničkami vyrazila na turné s názvem *Já čekám v Čechách*.

Skupina Vltava vznikla v roce 1986 a do oněch třiceti let patří i sedmiletá pauza mezi roky 2003 a 2010. Za dobu své existence vydala šest alb. Asi nejznámější písničky najdeme na druhé desce *Mládí i tak velkou lásku bere s humorem*. Právě na ní zazněla vltavská verze znělky *Majora Zemana, Baby boogie* a taky písnička o prasátku, co nemá hlad. Svérázné a originální písničky, znějící tak nějak mezi jazzem, rockem a popem, si brzy našly své publikum. K desátému výročí kapely vyšlo album *Šťastnej jako trám*, následovaly jej *Marx Engels Beatles, Když bozi zestárnou, Best of!, Komedianti se vracejí domů* a letošní *Čaroděj*. Aktuální sestavu kapely tvoří frontman s nezaměnitelným hlasem Robert Nebřenský (kytara, foukací harmonika), František Svačina (klávesové nástroje, akordeon), Tomáš Uhlík (basová kytara), Ondřej Pomajsl (bicí nástroje) a Ondřej Klímek (saxofony, flétna). Kromě alba *Čaroděj* vychází k narozeninám také kniha s ilustracemi Roberta Nebřenského a texty skupiny.

**My jsme muzikál**

S programem nazvaným *My jsme muzikál* vyrazili zpěváci a orchestr Hudebního divadla Karlín v Praze na čtyři letní hudební festivaly. Vystoupili na Sázavafestu, který probíhal v areálu zámku ve Světlé nad Sázavou. Během hodinového vystoupení zazněly nejslavnější písně z muzikálů *Jesus Christ Superstar, Aida, The Adams Family, Carmen, Producenti* a *Bonnie a Clyde*. Na velkém festivalovém pódiu je zpívali Václav Noid Bárta, Kamil Střihavka, Bohouš Josef, Marián Vojtko, Kamila Nývltová a další.

„Na festivaly jezdíme proto, abychom dokázali, že písně z muzikálů jsou pro všechny. Není třeba poslouchat jenom jeden hudební styl. Těžko někdo může namítnout něco proti tomu, že například v *Jesus Christ Superstar* jsou skvělé skladby,“ řekl novinářům na Sázavafestu Václav Noid Bárta. Zpěváci vystoupili bez kostýmů, masek, rekvizit, zkrátka civilně. Doprovázel je živý orchestr a ohlasy nejenom na Sázavafestu byly skvělé. Projekt *My jsme muzikál* byl předtím představen i na festivalech Barvy léta a Keltská noc.

**Michal Prokop 70**

V Amfiteátru v Lokti nad Ohří proběhl ve dnech 12.-13. srpna 2016 festival Krásný ztráty Live 70, okouřený oslavou životního jubilea hlavního protagonisty Michala Prokopa. Oslava nesla název podle jedné ze zpěvákových nejznámějších písní a také podle talk show *Krásný ztráty*, kterou měl čtrnáct let v České televizi. Byla pokřtěna reedice alba *Město ER*, které původně vyšlo v roce 1972, a následně společně s Karlovarským symfonickým orchestrem a svou kapelou zahrál historicky poprvé naživo úvodní skladbu z uvedeného alba, tedy *Město ER*. O skladbě samotné Prokop *Právu* řekl: „Nese pečeť doby, ve které vznikla. Kříží v sobě vážnou hudbu, jazz i rock, což tehdy bylo obvyklé. Dnes se tomu říká crossover, nebo art rock. Má v sobě i určitý dobový patos a také je dost náročná na hraní i poslech. To všechno ale v koncertní verzi ctíme. Měla by znít jako na albu. I já budu zpívat tak, jak jsem to tehdy vymyslel, i když můj hlas i výrazové prostředky jsou dnes dost jiné.“ Kmotry reedice alba *Město ER* jsou Vojtěch Dyk a Jan Unger, zpěvák skupiny Zrní. Obě tyto kapely na festivalu vystoupily, program uzavřela skupina Tata Bojs.

**Michal Prokop** (\* 13. 8. 1946) je český rockový zpěvák, hudební skladatel, bývalý politik Občanské demokratické aliance, moderátor a kulturní činitel. Působí v hudební skupině Framus Five. V roce 2007 byl uveden do beatové síně slávy v kategorii osobnost.



Michal Prokop

## Zagorová si z rockového festivalu Benátská! odvezla perník a pivo Zagorka

Zpěvačka Hana Zagorová zaznamenala velký úspěch na spíše rockově laděném hudebním festivalu Benátská! ve sportovním areálu v libereckém Vesci. Její známé popové hity vyvolaly velké nadšení davu shromážděného pod hlavním pódiem. Zagorová, která musela dvakrát přidávat, dostala od jedné z fanynek perníkové srdce a od pořadatelů speciální plechovkové pivo se značkou Zagorka.

Zagorová dokončuje v těchto dnech nové album. Nahrávku s názvem *O Lásce* vydá u příležitosti svých sedmdesátin. Členka Síně slávy cen Anděl zatím své poslední album *Význání* vydala v roce 2014. Za svoji kariéru nazpívala přibližně 800 písní. Pořadatelé Benátské! do programu často zařazují jméno, které z dramaturgie podobných akcí trochu vybočuje.

## Český král rockové kytary Michal Pavlíček slaví šedesátiny

K narozeninám si nadělil koncert s mnoha hosty zvучných jmen a pilně se připravuje na velkolepý návrat Pražského výběru. Jeho vyvrcholením má být nové album natočené po dvaceti letech. „Tu desku uděláme, i kdyby čert na koze jezdil,“ říká.

*Na obzoru je návrat Pražského výběru, a to nejen na pódiích, ale má vydat i novou desku.*

„Bude to deska po dvaceti letech, i když pro její zrod nejsou úplně ideální podmínky. Každý jsme hudebně někde jinde a domluvit se na textech nebude vůbec snadné. Ale přesto je to pro nás přece jenom zásadní výzva. Překo-

nali jsme už horší peripetie, takže si myslím, že se s tím porveme.“

*Koncert Pražského výběru proběhne sedmého prosince. Co všechno pro fanoušky chystáte?*

„Měla by to být jedinečná akce, velká podívaná. Těšte se na obří stage s propracovaným designem. Koncert bude mít tři části. V první zazní písně Výběru v podání Českého národního symfonického orchestru za naší decentní asistence, potom bude následovat sólový blok Pražského výběru, v jeho rámci se objeví velmi překvapivý host, a na závěr se do mohutné salvy spojí Výběr, orchestr a velký pěvecký sbor. Na aranžích se podílejí světově uznávaní profíci, přípravy jsou v plném proudu a moc se na to těšíme.“

**Michal Pavlíček** (\* 14. 2. 1956) je český hudební skladatel, kytarista, zpěvák, textař a producent. Je znám jako autor introvertních rockových opusů, stejně jako melodicky silných působivých balad, skladatel symfonické a scénické hudby se zcela původním rukopisem, vyhledávaný producent i mentor mladých hudebníků. Je široce respektovanou individualitou, což konečně dokumentuje i řada vítězství a ocenění v odborných anketách. Vydal přes 70 nosičů CD a DVD. Získal mnoho ocenění, např. jeho DVD *Síně slávy* se stalo double-platinové a získalo hudební cenu Anděl. Vyšla mu biografie *Země vzdálené*. V roce 2016 vstoupil do síně slávy a získal ocenění Anděl za celoživotní tvorbu.

## Vzpomínka na Mikiho Volka

14. srpna tomu bylo již dvacet let, kdy bylo v Praze v jeho žižkovském bytě nalezeno tělo nekorunovaného krále českého rock'n'rollu Mikiho Volka. Nejdivočejší představitel domácího rokenrolu a idol šedesátých let proslul nespoutaným životním stylem. Jeho vizáž i projev byly na začátku šedesátých let něčím nevídaným. Byl nepřehlédnutelný, byl kontroverzní. V nakladatelství XYZ před nedávnem vyšla jeho první biografie *Miki Volek: nespoutaný život krále českého rock and rollu*.

Miki (Michael) Volek se narodil 21. května 1943 v Uheruském Hradišti jako syn armádního důstojníka. Spíše než s ním si ale jemný a citlivý Miki rozuměl s maminkou, kterou celý život velmi miloval. Vyrůstal jako jedináček, odmala se učil hrát na klavír, k němuž později přidal ještě kytaru a bicí. Po otcově smrti se Miki s maminkou přestěhoval do Prahy, kde se pokoušel o přijetí na konzervatoř (obor bicí nástroje). Když neuspěl, začal pracovat jako rekvizitář na Barrandově, ale láska k muzice byla silnější. Miki se zhlédl v rock'n'rollu a vydal se za ním. Založil skupinu Crazy boys, s níž vystupoval, kde to jen šlo a často i bez nároku na honorář.

Miki Volek ovládal dobře němčinu, a proto zpíval zpočátku převážně německy. K anglickým textům jej čásem přivedl až Pavel Sedláček. Období šedesátých a sedmdesátých let, kdy se Miki Volek stal členem Olympiku, s nímž nazpíval také své první gramofonové singly, patřilo k vrcholům jeho kariéry. Miki Volek – blondák v tmavých brýlích, křiklavé košili, přiléhavých černých kalhotách, s řetězem na krku a s masivním zlatým prstenem – na počátku své kariéry byl na české hudební scéně nepřehlédnutelný. Svůj černošsky chraptlavý hlas a pokřiky doprovázel spontánními pohybovými kreacemi, které v té době neměly obdoby. Byl sebejistý a charismatický a rock'n'rollu obětoval úplně všechno.



Michal Pavlíček

Málokdo ale tušil, že za provokativní maskou bohéma a rebelanta se ukrývá Mikiho strach z neúspěchu a obrovská tréma, které se nedokázal zbavit jinak než skleničkou alkoholu anebo nějakou tou „tabletkou“ pro povzbuzení. Vzestup jeho popularity byl úžasný, jenomže když se objevili Beatles a big beat se začal ubírat jiným směrem, Miki to odmítl vzít na vědomí. Na vlastní žádost odešel koncem května 1966 z Olympiku a vydal se cestou sólového zpěváka. Příležitostně spolupracoval s řadou kapel, hostoval u Country beatu Jiřího Brabce, oženil se a začal studovat na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy. Nic z toho mu ale nevycházelo – manželství se rozpadlo a studia nedokončil. Zato však čím dál tím víc podléhal zhoubnému vlivu drog a alkoholu. Po maminčině smrti zůstal sám, jeho zdravotní stav se velice horšil a strmý pokles popularity nezastavilo ani jeho první a zároveň poslední sólové dlouhohrající album s názvem *Miky Volek. Miky Volek? Miky Volek!*

Finanční nouze Mikiho počátkem devadesátých let donutila k rozprodeji osobních věcí. Poslední skupina, s níž příležitostně vystupoval po žižkovských hospodách, se jmenovala Žižkov orchestra. Dny Mikiho Volka se naplnily 14. srpna 1996, kdy jako třiapadesátiletý zemřel zcela sám ve svém pražském bytě. Osobnost Mikiho Volka si kromě několika sporadických televizních záběrů je možné připomenout hlavně dokumentárním snímkem režiséra Igora Chauna *Nesmrtelný život a smrt Mikiho Volka, rokenrolového krále*.

Kniha *Miky Volek: nespoutaný život krále českého rock and rollu* byla vydána k 20. výročí hudebníkovy úmrtí a přibližuje jeden z nejkontroverznějších životních příběhů na české hudební scéně se všemi jeho vzlety i pády. Doprovází ji bohatá obrazová příloha. Její autor, publicista a fotograf Jaroslav Kříženecký, má na svém kontě již několik knih o známých českých muzikantech, například *Eva Olmerová, Pavel Bobek – Půlstoletí na pódiu* či *Všechno je jen jednou – portrét Václava Neckáře*. Dění v české populární hudbě se věnuje přes čtyřicet let. Pracoval pro řadu deníků a časopisů.

(mk)

## Skladatel Jaromír Klempíř zemřel

13. července zemřel muzikant a hudební skladatel Jaromír Klempíř. Bylo mu dvaasedmdesát let. Klempíř hrál krátce v kapele Olympic a byl autorem hitů například pro Karla Gotta *Hej, páni konšelé* a *C'est la vie*.

Jaromír Klempíř se narodil v roce 1944 v Praze a už od studií na Státní konzervatoři byl spjatý s tuzemským bigbitem. Ještě na škole, kde se věnoval pianu, bicím, skladbě i dirigování, vstoupil do rockenrollové skupiny Pavla Sedláčka, která působila v divadle Semafor, v roce 1962 byl potom u zrodu Olympiku. V polovině šedesátých let se stal členem divadelního uskupení Apollo, kde se dal dohromady s bratry Štaidlovými a Karlem Gottem. Zde taky začal skládat, nakonec napsal více jako stovku písní. Psal pro Pavlínu Filipovskou, Helenu Vondráčkovou nebo Václava Neckáře. „Kdyby nenapsal nic jiného než *C'est la vie* pro Karla Gotta, zasloužil by si pomník. To je tak geniální věc, jaká napadne člověka jednou za život. A ještě ne každého. Je mi to líto,“ řekl Aleš Ulm, pro kterého Klempíř rovněž psal.

Dráhy aktivního hudebníka se musel Klempíř na čas vzdát po automobilové nehodě v roce 1967. Jako redak-

tor působil v Supraphonu a stal se také členem Orchestru Československé televize.

Z oblasti filmové hudby se Klempíř podepsal pod komedii *Slasti otce vlasti* (1969). Hudbu napsal i k seriálu *Doktor z vejminku* (1982) či filmu *Podivná přátelství herce Jesenia* (1985). Klempířovu hudbu můžeme slyšet také v řadě televizních pohádek.

Později už pracoval pro zpěváky jen zřídka. V devadesátých letech opět působil v Semaforu, ovšem nyní již bez stálého angažmá. Pomáhal s koncerty Suchého a Molavcové a psal i písně pro některá představení.

## Karel Gott vstoupil do rekordmanské síně slávy

Zpěvák Karel Gott vstoupil do Rekordmanské síně slávy. Certifikát za největší počet cen popularity v české historii mu osobně předali v jeho domě představitelé pelhřimovské Agentury Dobrý den, která přes dvacet let spravuje české rekordy. Spolu s ním zpěvák obdržel i cenu v podobě tančící lahve, kterou si umístil na klavír mezi své vystavené hudební ceny. Karel Gott během své kariéry nazpíval desítky velkých hitů, vydal zhruba tři stovky alb a na kontě má desítky miliónů prodaných desek, za které dostal dvacítku Zlatých desek, několik platinových, dvojpřatinových a multiplatinových a v roce 1992 obdržel od Supraphonu i diamantovou desku. Loni po čtyřicáté zvítězil také v anketě Český slavík, dříve Zlatý slavík, o nejpobulárnějšího zpěváka. Podle Karla Gotta je jakékoliv lidské snažení především o vůli chtít a jít si za svým.

## Přírodní divadlo v Šárce uvedlo Smetanovu operu *Dvě vdovy*

Pražské přírodní divadlo v Šárce s koncem prázdnin navázalo na tradici z minulých let a začátkem září uvedlo operu Bedřicha Smetany *Dvě vdovy*. V místech s bohatou divadelní historií a v realizaci Originálního hudebního divadla Praha vystoupili sólisté, orchestr, sbor a balet Národního divadla. Stejně jako v předchozích letech byl vstup zdarma. Loni navštívilo představení slavné Dvořákovy *Rusalky* na 10 000 lidí.

## V Praze začal začíná Mezinárodní varhanní festival

V pražské bazilice sv. Jakuba začal 21. ročník Mezinárodního varhanního festivalu. Jeho letošní ročník zahájí koncert profesora Hudební akademie v Katovicích a zakladatele prvního muzea varhan ve východní a střední Evropě Juliana Gembalskiho. Akce se zúčastní interpreti z Polska, Litvy, Japonska, Francie, Maďarska a Estonska. Do 22. září se v bazilice sv. Jakuba v Praze představí osm varhaníků a varhanic. Během každého koncertu bude k dispozici videoprojekce, díky které mohou posluchači sledovat varhaníka při hře. Protagonisté zahrají na proslulý nástroj, který se před pěti lety dočkal rekonstrukce za milión korun. Svatojakubské varhany pocházejí z počátku 18. století, ve 20. století byly přestavovány. S 91 rejstříky a 8 277 píšťalami to jsou největší varhany v Praze a po varhanách olomouckého chrámu svatého Mořice druhé největší v České republice.



## Zemřel dirigent a hudební pedagog Jaroslav Opěla

Ve věku jedenaosmdesáti let zemřel 25. června dirigent a hudební pedagog Jaroslav Opěla, ostravský rodák, jehož druhým domovem se stal Mnichov. Aktivní dirigentskou kariéru ukončil v roce 2014 koncertem orchestru Wilde Gungel, se kterým spolupracoval jako dirigent téměř půl století. ČTK o tom informovala rodina zesnulého. Naudaný hudebník v devadesátých letech minulého století nastudoval a uvedl v produkci svých bratrů Jiřího a Vladimíra ve světové premiéře tři skladby českých soudobých skladatelů Jana Klusáka a Zbyňka Matějů. V té době se stal ředitelem Bavorského rozhlasového orchestru. Koncertní pódium opustil s titulem „čestný dirigent“.

## Českou filharmonii pod širým nebem sledoval rekordní počet lidí

Česká filharmonie (ČF) pod taktovkou Petra Altrichtera koncertem pod širým nebem na Hradčanském náměstí v Praze uzavřela jubilejní 120. sezónu. Podle pořadatelů dorazilo 7 500 posluchačů, nejvíce ve čtyřleté historii jejích open air koncertů. Loni to bylo 6 500 posluchačů. Náměstí nestačilo zájmu lidí, kteří obklopili pódium ze všech stran a koncert poslouchali i z nádvoří Pražského hradu. Davy, mezi nimiž bylo mnoho cizinců, cyklistů a maminek s kočárky, mohly dění na jevišti sledovat díky velkým obrazovkám přenášejícím přímý přenos České televize. „Myslím, že ještě nikdy v historii České filharmonie nesledovalo její koncert tolik lidí bez bot,“ komentovala s úsměvem jedna z dívek fakt, že mnoho posluchačů sedících na trávě v teplém počasí odložilo obuv. Na úvod zazněla 5. věta *Sinfonietta* Leoše Janáčka. Následovala skladba *Villanello* od Paula Dukase, v níž se představila hornistka Kateřina Javůrková. Nový koncertní mistr ČF houslista Jiří Vodička přednesl *Cikánské melodie* Pabla de Sarasateho a Lukáš Mořka část *Koncertu pro trombón* filmového skladatele Nina Roty. V premiéře poté zazněla nová kompozice Petra Wajšara pro čtyři fagoty a *Oblivion* Astora Piazzoly v úpravě pro anglický roh. Koncert uzavřela čtvrtá věta Beethovenovy *Deváté symfonie s Ódou na radost*, při které se k ČF připojil nejen Český filharmonický sbor a pěvečtí sólisté, ale také žáci základních uměleckých škol z různých regionů ČR, kteří v minulých letech zažili projekt Společného orchestru. V houslích, violách a violoncellech u každého pultu seděl vždy jeden filharmonik a jeden mladý hudebník.

## Mladý klarinetista se dostal do prestižního ansámbly v Paříži

Česko bude mít svého zástupce v jednom z nejvýznamnějších těles zaměřených na soudobou hudbu. Student klarinetové třídy na Janáčkově akademii múzických umění Martin Adámek uspěl v konkurzu do pařížského Ensemble intercontemporain. Novinářům to oznámil mluvčí brněnské akademie Luboš Mareček. Z původního počtu čtyřřadavaceti uchazečů do finále postoupilo pět hráčů. Nakonec uspěl Adámek. Do Paříže se chystá v září, označuje to za velkou výzvu. Plný úvazek v Paříži pro něj znamená stěhování.

## O Smetanovu Litomyšl byl letos mimořádný zájem

Závěrečným koncertem České filharmonie s dirigentem Jakubem Hrušou skončil mezinárodní operní festival Smetanova Litomyšl. Letošní ročník nabídl celkem osm operních titulů a množství dalších hudebních zážitků. Mezinárodní operní festival Smetanova Litomyšl je po Pražském jaru druhým nejstarším hudebním festivalem a zároveň patří k největším pravidelným festivalům klasické hudby v České republice.

Centrem festivalového dění je nádherný areál Státního zámku Litomyšl, který byl v roce 1999 zapsán na seznam kulturního světového dědictví UNESCO. Hlavní pořady se konají zejména v akusticky výtečném druhém nádvoří s unikátním výsuvným zastřešením, ale také v zámecké jízdárně, zahradním amfiteátru, v litomyšlských chrámech, ve Smetanově domě a pravidelně též ve vybraných místech Pardubického kraje.

Beznadějně vyprodaná Smetanova *Má vlast*, provedená Českou filharmonii s dirigentem Jakubem Hrušou v nádvoří litomyšlského zámku, byla audiovizuálně přenášena do nedalekých klášterních zahrad a zde ji sledovalo dalších více než tisíc diváků. Stala se tak úžasnou závěrečnou tečkou festivalu. Smetanovo *Scherzo z Triumfální symfonie* úspěšně zahájilo 58. ročník a v průběhu festivalu zaplněná hlediště zhlédla nové inscenace dvou jeho oper: *Brani-bory v Čechách* a *Hubičku*. Rozesmátá postava skladatele byla ostatně jakýmsi maskotem letošního ročníku, vystupovala v televizní reklamě, provázela fotosoutěž na sociálních sítích, objevovala se i na různých místech v Litomyšli. Tradiční Smetanova Litomyšl se tak přibližuje mladým lidem, je moderní novými nápady, ale i dramaturgií. Návštěvníci mohli kromě klasických děl vyslechnout také koncerty na pomezí žánrů, se symfonickými orchestry vystoupila skupina Čechomor a Aneta Langerová, multimediální představení Bernsteinovy *Mše* dovezl Vojtěch Dyk. Na 34 pořadů se vstupným bylo vydáno 26 217 vstupenek, dalších nejméně 900 návštěvníků zhlédlo Haydnovu *Missa sancti Bernardi* bez vstupného a minimálně tisíc lidí bylo na volně přístupném přenosu Velkého finále v klášterních zahradách. Celkem tak festival oslovil přímo více než 28 tisíc návštěvníků a další prostřednictvím přenosů České televize a Českého rozhlasu. Návštěvnost dosáhla 97 %, dvaadvacet pořadů bylo zcela vyprodáno. V průběhu festivalu vystoupilo cca 2 800 účinkujících, o ně i o návštěvníky se starala více než stovka pořadatelů.

Příští ročník Smetanovy Litomyše zahájí 16. června 2017 Česká filharmonie se světoznámým dirigentem Semjonem Byčkovem, Velké finále s nejslavnějšími sborovými scénami z oper uzavře 59. ročník 6. července.

## Pár hudebních dat

225 let uběhlo od světové premiéry opery W. A. Mozarta *Titus* ve Stavovském divadle (6. 9. 1791).

Před 175 lety se narodil jeden z nejvýznamnějších hudebních skladatelů všech dob Antonín Dvořák (\* 8. 9. 1841), který je světově nejproslulejším a nejhranějším českým skladatelem vůbec.

2. 10. 1861 v Praze zahájil činnost pěvecký spolek Hlahol. Hlahol je pražský smíšený pěvecký sbor. Byl založen jako mužský pěvecký sbor, ženský sbor vznikl v roce 1879. Sídlí ve vlastní budově čp. 248 s předním průčelím na Masarykově nábřeží 16 a zadním ve Vojtěšské ulici 5, budova je chráněnou kulturní památkou. Zakladatelem byl pražský

sládek, zpěvák a sbormistr Jan Ludvík Lukes. V roce 1861 ustavil veřejný spolek – mužský sbor o 120 členech, který poprvé pod názvem „Hlahol“ vystoupil na pohřbu Václava Hanky na Vyšehradě v lednu 1861. V roce 1862 vytvořil Josef Mánes pro Hlahol spolkový prapor s heslem „Zpěvem k srdci, srdcem k vlasti“.

## VZPOMÍNKA

**Dalibor C. Vačkář** (19. 9. 1906 – 21. 10. 1984)

Vystudoval kompozici na pražské konzervatoři u Otakara Šína, na mistrovské škole u Josefa Suka. Housle studoval na konzervatoři u Rudolfa Reissiga na mistrovské škole u Karla Hoffmana (1926). V jeho dílech se zpočátku odrazil vliv jeho učitele Josefa Suka: základní lyrický tón, vnitřní opravdovost a přemýšlivost, smysl pro harmonické i témbrové novotvary. Avšak nová hudební řeč předválečné moderny i živelnost jazzu (dva roky působil v orchestru J. Ježka) ho podnítila k vlastní kompoziční cestě. Od počátku jej přitahovaly koncertní a sólové kompozice pro hudební nástroje všeho druhu. Tento zájem pramenil jednak z odkazu jeho otce, populárního skladatele, dirigenta a organizátora Václava Vačkáře (s ním také napsal dodnes vyhledávanou *Instrumentaci symfonického orchestru a dechové hudby*), a také z vlastní zkušenosti profesionálního instrumentalisty. Vždy ho zajímalo, co je kterému nástroji výrazně vlastní a co dokáže hrát s přesvědčivým hudebním sdělením. Do srdcí posluchačů se zapsal mnoha tanečními písničkami a především hudbami k filmům (např. *Pyšná princezna, Divá Bára, Dovolená s Andělem, Anděl na horách, Kde alibi nestačí, Tajemství krve* aj.).

**Jaroslav Ježek** (25. 9. 1906 – 1. 1. 1942)

Jaroslav Ježek byl český hudební skladatel, dirigent, hudební improvizátor, dramaturg a klavírista. Ježek byl to, čemu se říká klavírní génius. Vzhledem k době jeho působení nezbylo příliš originálních nahrávek, naštěstí je jeho dílo zaznamenáno v klavírních partech a patří k tomu nejlepšímu z české hudby 20. století.

Brzy po narození oslepl na jedno oko a druhé bylo stíženo šedým zákalem. Po zánětu středouší nedoslýchal a kvůli onemocnění ledvin měl již odmala vysoký krevní tlak. Při zkouškách na konzervatoř udivil komisi svým talentem hudební improvizace, takže byl přijat i přes svůj zrakový handicap.

Byl autorem taneční, divadelní a filmové, ale i vážné hudby. Hudební inspiraci čerpal hlavně v jazzu. Ještě během studií Jaroslav Ježek strávil rok v Paříži, kde ho právě nejvíce zaujal jazz. Ve dvaadvaceti letech začal spolupracovat se slavnou dvojicí komiků Voskovcem a Werichem v Osvobozeném divadle. Pro jejich hry skládal scénickou hudbu s řadou písní, které se staly populárními. Tvořil i komorní skladby pro dechový kvintet, smyčcový kvartet, housle a klavír apod. *Koncert pro housle a dechový orchestr* hrála později s velkým úspěchem Česká filharmonie vedená Václavem Talichem. Jako spoluvůrce filmů se svými písněmi podílel na vzniku řady filmů. Některé písně z těchto filmů ovlivnily masové poválečné písně.

Mnichovské události donutily Jaroslava Ježka a jeho přátele k emigraci do USA. Díky krajanům se uplatnil jako sbormistr amatérského mužského a ženského sboru v New Yorku. Jaroslav Ježek v posledních letech svého života vnímal nejlépe modrou barvu. Jeho pokoj byl modře vymalován, psal na modrý papír a modře se oblékal. Werich s Voskovcem pro něj napsali text, který je dodnes jímavou výpovědí o jeho životě.

Zemřel na selhání ledvin v newyorské nemocnici. Jeho přátelé uložili jeho popel po válce na Olšanském hřbitově.

**Viktor Kalabis** (27. 2. 1923 – 28. 9. 2006)

Viktor Kalabis byl český hudební skladatel, hudební redaktor a muzikolog, manžel cembalistky Zuzany Růžičkové. Jeho hudební zájmy obsáhly hudbu klasickou i jazzovou – stal se členem Jindřichohradeckého mužského pěveckého sboru Smetana, v němž se za války seznámil především s klasickou českou sborovou literaturou, jednak hrál na saxofon v jazzovém orchestru. Zapsal se na Filozofickou fakultu UK, kde studoval vedle hudební vědy též estetikou, filozofii a psychologii, a současně byl přijat i na Pražskou konzervatoř do kompoziční třídy E. Hlobila. Studium na univerzitě ukončil v roce 1949, z konzervatoře přešel v roce 1948 na nově založenou Akademii múzických umění (AMU), kde se stal žákem J. Řídkého (kompozice) a K. Janečka (teorie). Hned po ukončení školy zůstal Kalabis v zaměstnaneckém poměru na AMU, kde začal vyučovat hře partitur, avšak již v únoru 1953 musel z rozhodnutí Václava Dobiáše, vedoucího katedry skladby, pro nedostatek důvěry školu opustit. Pevné pracovní zakotvení na následujících dvacet let získal v Československém rozhlasu díky J. Pauerovi, jenž mu nabídl místo hudebního redaktora a režiséra v redakci pro děti a mládež. Léta strávená v rozhlasu přinesla Kalabisovi každodenním kontaktem s nahrávací praxí spoustu podnětů i pro vlastní tvorbu, v oblasti sborové šlo především o spolupráci s rozhlasovým dětským pěveckým sborem a jeho sbormistrem B. Kulínským. Zvláště záslužná byla jeho spolupráce při založení mezinárodní rozhlasové soutěže mladých talentů Concertino Praga, která také díky němu získala koncertní zázemí v Jindřichově Hradci.

Po otevření hranic mohl mezinárodně uznávaný skladatel mnohem častěji než dříve zajíždět do ciziny na četná provedení mnoha svých skladeb. Kalabis nikdy nepatřil mezi režimem preferované umělce, nebyl však také, s výjimkou nuceného odchodu z AMU, výrazněji politicky perzekvován. Uznání za bohatou uměleckou i organizační práci se mu dostalo u příležitosti 60. narozenin, kdy mu byl udělen titul zasloužilého umělce.

## Prezident Zeman před velvyslanci mluvil o migraci i problémech Evropské unie

Prezident Miloš Zeman při přijetí českých velvyslanců na Pražském hradě mluvil o migraci z islámských zemí, sankcím proti Rusku nebo o potížích Evropské unie. Islámští migranti podle něj vycházejí z dramaticky odlišné kultury a zapochyboval, zda je možné jejich začlenění do společnosti. Miloš Zeman ve více než dvacetiminutovém projevu mluvil především o nebezpečí terorismu. Bezpečnostní situace se podle něj oproti loňskému roku zhoršila. Za hlavní důvod označil takzvaný Islámský stát a poznamenal, že na červencovém summitu NATO ve Varšavě vyzýval, aby se aliance odhodlala ke společnému zásahu proti tomuto protivníkovi. Zaútočit by podle něj měla na mozek, nikoli na tělo. Prezident zkritizoval opět sankce proti Rusku, které jsou podle něj největší překážkou vzájemných vztahů. V Černínském paláci s českými diplomaty hovořili premiér Bohuslav Sobotka i ministr zahraničí Lubomír Zaorálek (oba ČSSD). Dále se diplomaté zabývali ekonomickou diplomacií a rozvojovou pomocí a za přítomnosti státního tajemníka pro EU Tomáše Prouzy (ČSSD) hovořili také o unijní agendě.

## Prezident Zeman uvítal zrušení rakouských prezidentských voleb

Prezident Miloš Zeman uvítal zrušení rakouských prezidentských voleb. Při tiskové konferenci v Bystřici nad Pernštejnem na závěr své návštěvy kraje Vysočina řekl, že není příznivcem korespondenčního hlasování. Druhé kolo rakouských voleb zrušil rakouský ústavní soud kvůli nesrovnalostem při sčítání korespondenčních hlasů. Zároveň Zeman zopakoval, že je pro zavedení volební povinnosti, jako tomu je například v Belgii, Lucembursku nebo v Austrálii.

## Zeman chce, aby přijímání uprchlíků projednal Parlament

Prezident Miloš Zeman chce, aby otázku přijímání migrantů v České republice projednal Parlament. Jeho mluvčí Jiří Ovčáček na tiskové konferenci řekl, že Zeman nesouhlasí s jakýmkoli přijímáním uprchlíků. Prezident se k migraci staví negativně opakovaně. „Naše země si prostě nemůže dovolit riskovat teroristické útoky, k jakým došlo ve Francii a Německu. Jinými slovy řečeno, přijímáním migrantů bychom vytvářeli podhoubí pro barbarské útoky na území České republiky,“ řekl novinářům hradní mluvčí Ovčáček. Zeman podle něj nesouhlasí s přijetím 80 migrantů z tureckých uprchlických táborů ani s celkovým počtem 2 691 migrantů, k jejichž přijetí se již Česko zavázalo.

## Prezident Zeman chce kvůli terorismu deportace odmítnutých žadatelů o azyl

Prezident Miloš Zeman chce kvůli hrozbě terorismu rychlé deportace odmítnutých žadatelů o azyl. Odsuzovat útoky je laciné, jediné řešení je zbavit se příčin, řekl v rozhovoru pro internetovou televizi Blesk.cz. Čeští občané by se podle Zemana měli ozbrojovat, aby mohli v nutné situaci

zbraň použít. „Dřív jsem byl proti držení příliš velkého počtu zbraní, po těch útocích si to už nemyslím,“ uvedl Zeman v souvislosti s událostmi, které se v minulých týdnech staly v Německu a Francii.

Prezident se rovněž vyslovil pro aktivní ochranu hranic, při velké migrační vlně by se „nebránil ani plotu“. Pražský hrad jako možný cíl útoku dostane podle Zemana na bezpečnostní opatření od ministerstva obrany 100 miliónů korun. Je totiž podle Zemana možným cílem teroristického útoku, podobně jako další místa, kde se shromažďuje větší počet lidí.

## Německo: Všechny země EU musejí dodržovat dohody, i ty o migraci

Všechny země Evropské unie musejí dodržovat dohody, včetně té o přerozdělování migrantů. Řekl to mluvčí německé vlády Steffen Seibert. Proti přijímání jakýchkoli běženců v České republice se staví prezident Miloš Zeman. Zda s ním o věci bude během návštěvy Česka jednat kancléřka Angela Merkelová, mluvčí neupřesnil. Berlín obecně považuje vzájemné vztahy za velmi dobré, i přes rozdíly v názoru na řešení migrace. „Jasně je, že evropské závěry, k nimž došly všechny evropské státy, musejí také všichni dodržovat,“ uvedl Steffen Seibert na dotaz ČTK. Podle něho je jasné, že migraci stejně žádná evropská země sama nezvládne, proto je potřeba spolupracovat. V mnoha oblastech se podle něj už spolupráce daří, zmínil například pokrok při společné ochraně hranic, vytváření takzvaných hotspotů či dohodu s Tureckem a vracení migrantů. Česko-německé vztahy, které podle některých diplomatů rozdílné názory na migraci poškodily, jsou podle německé vlády velmi dobré, zvláště intenzivní jsou na úrovni občanů. Dohodu o přerozdělování běženců, kterou prosazovalo mimo jiné Německo, Česká republika jako jedna z mála zemí odmítla.

## Die Welt: Češi Merkelovou kritizují kvůli migrantům

Nynější návštěva Prahy nebyla pro německou kancléřku Angelu Merkelovou žádná příjemná procházka. Napsal to německý deník *Die Welt*, podle něhož mnoho Čechů odmítá politiku Merkelové v uprchlické krizi. List uvádí svůj komentář titulkem *Dokonce i Putin je v Česku oblíbenější než Merkelová*. Deník píše, že kancléřčinu migrační politiku odmítá mnoho Čechů. Připomíná také postoj prezidenta Miloše Zemana, který Merkelovou kvůli vstřícnosti k běžencům kritizuje a varuje před posilováním islámu v Česku. Podle deníku se však česká vláda snaží udržovat dobré vztahy s Německem. Při návštěvě Merkelové vyzdvihuje témata, která obě země spojují, jako je dopravní spojení nebo rozvoj takzvaného průmyslu 4.0.

Německá kancléřka Angela Merkelová během návštěvy měla na programu schůzku s premiérem Bohuslavem Sobotkou (ČSSD). Merkelová vyzdvihla skutečnost, že Česko podpořilo námořní misi NATO v Egejském moři, která má zamezit nelegálním plavbám migrantů na řecké ostrovy. Ocenila také, že Praha klade důraz na humanitární a rozvojovou pomoc přímo v krizových zemích, což podle ní může pomoci zabránit příčinám, proč se lidé vydávají na útek.

V názoru na rozdělování uprchlíků mezi země Evropské unie na základě kvót se názory obou rozcházejí, podle Merkelové ale je důležité, že spolu obě země o problematice mluví. Sobotka ocenil česko-německý strategický dialog, který byl zahájen v červenci 2015. Za jeho prioritní oblast označil aplikovaný výzkum a digitalizaci průmyslu. S Merkelovou hovořil i o modernizaci železničního spojení na trase Praha – Drážďany.

### **Sobotka i Merkelová odmítají zrušení protiruských sankcí**

Předseda Senátu Milan Štěch (ČSSD) předal německé kancléřce Angele Merkelové výzvu k ukončení protiruských sankcí Evropské unie. Kancléřka podle něj slíbila, že se s problémy, které sankce způsobují českým zemědělcům či průmyslu, seznámí. Po zrušení sankcí volá i prezident Miloš Zeman.

Prezident Miloš Zeman se s kancléřkou bavil o migrační krizi, terorismu a budoucnosti EU po brexitu. Při jednání se neshodli v názoru na migraci. Zeman především odmítl návrh na kvóty, které by zajistily rozdělování uprchlíků mezi země Evropské unie. Prezident s kancléřkou mluvil také o nadcházejícím odchodu Británie z Evropské unie, mezi jehož příčiny podle Zemana patří mimo jiné bruselská byrokracie.

Angela Merkelová pochválila Českou republiku za ekonomické výsledky, rostoucí ekonomiku a nízkou nezaměstnanost. Novinářům to po skončení návštěvy kancléřky řekl ministr zahraničí Lubomír Zaorálek (ČSSD). Merkelová podle něj řekla, že je Česko zemí, kterou je možné ukázat jako příklad úspěchu.

Ministr financí Andrej Babiš (ANO) s německou kancléřkou Angelou Merkelovou během slavnostní večeře v Lichtenštejnském paláci hovořil i o migraci. Rozpory mezi jejich názory podle něj zůstávají. Nad večeří se hovořilo i o daňových únicích, sankcích Evropské unie proti Rusku a současné situaci na Ukrajině.

Premiér Sobotka a kancléřka Merkelová se na půdě Českého vysokého učení technického (ČVUT) zúčastnili diskusního setkání se zástupci výzkumných center a podniků z ČR a Německa. Hovořili o česko-německé spolupráci v oblasti aplikovaného výzkumu a digitálního průmyslu. Angela Merkelová si při své pracovní cestě do Prahy našla čas i na návštěvu Strahovského kláštera, kde navštívila knihovnu.

Celkově šlo o její třetí návštěvu v Česku.

### **O zvolení do Senátu usiluje 233 kandidátů, do krajských voleb úřady zapsaly 269 kandidátek**

O zvolení do Senátu bude v letošních podzimních volbách usilovat 233 kandidátů. Před šesti lety kandidovalo ve stejných 27 obvodech 227 kandidátů. Vyplývá to z údajů jednotlivých registračních úřadů. Počty senátních kandidátů v jednotlivých obvodech kolísají od šesti do třinácti. Celkem 269 kandidátních listin zaregistrovaly úřady do podzimních krajských voleb. Je jich o devatenáct více než při regionálních volbách v roce 2012. Největší výběr budou mít voliči v Moravskoslezském kraji, budou vybírat z pět-

advaceti kandidátek stran, hnutí a dalších seskupení. Naopak nejméně přihlášených listin úřady zapsaly v Plzeňském a Královéhradeckém kraji, a to po sedmnácti. Počet zaregistrovaných kandidátních listin se proti volbám v roce 2012 zvýšil ve většině ze třinácti regionů. Hned o pět kandidátek navíc dostanou lidé v jižních Čechách, kde zaregistrovali listiny třidvaceti seskupení. V Moravskoslezském a v Ústeckém kraji vzroste počet listin v porovnání s minulými volbami o čtyři.

### **Uprchlíká krize zvýšila počty cizinců předávaných z Česka**

Česko loni předalo především do sousedních států 1 396 cizinců, což je meziročně téměř desetinásobný nárůst. Výrazný nárůst proti roku 2014 byl způsoben větším počtem zadržovaných uprchlíků, kteří do země vstoupili přes Rakousko a Slovensko. Do těchto států české úřady také nejčastěji uprchlíky vracely. Vyplývá to ze zprávy o situaci v oblasti migrace a integrace, kterou dostane na stůl vláda.

### **Experti na integraci odmítli výroky Zemana, Babiše i Chovance**

Sdružení nevládních organizací, které v Česku pomáhají uprchlíkům, se ohradilo proti výroky některých politiků o uprchlících. Odmítavé postoje prezidenta Miloše Zemana, vicepremiéra Andreje Babiše (ANO) a ministra vnitra Milana Chovance (ČSSD) vůči migraci jsou podle členských organizací nebezpečné a populistické. Všichni tři politici v poslední době hovořili o rizicích současné migrační vlny. Zeman i Babiš se shodli, že Česko by nemělo přijmout žádného uprchlíka.

### **Vstup do prezidentské volby má dál umožnit nejméně 50 000 podpisů**

Vláda nechce měnit Ústavu, počet podpisů pro kandidáta prezidentské volby tak zůstane 50 000, ale podporovatelé budou muset napsat číslo dokladu. Změnu obsahuje novela volebních návrhů, kterou kabinet posoudil. O výsledku informoval ministr průmyslu a obchodu Jan Mládek (ČSSD). Ministři vybírali ze dvou variant. Odmítli tu, podle které se měl počet potřebných podpisů snížit ze současných 50 000 na 8 000, podpisy by ale musely být ověřeny. Změna v pravidlech pro kandidáty prezidentské volby má zabránit opakování sporů, které předcházely první přímé volbě před více než třemi lety. Vicepremiér Pavel Bělobrádek (KDU-ČSL) na twitteru doplnil, že vláda odmítla rozšířit volební právo pro cizince ze zemí mimo EU. Mění se také ustanovení zákonů týkající se hlasování na českých zastupitelských úřadech v zahraničí. Podle důvodové zprávy změn zákonů totiž při volbě prezidenta v roce 2013 vyvstal problém kvůli přechodu na zimní čas u zastupitelských úřadů v Jižní Americe, když zákon nepočítal s tamním časovým posunem. Hlasy by se tam při dodržení doslovného znění zákona začaly sčítat ještě v době, kdy mohli lidé hlasovat. Situaci musela tehdy vyřešit rozhodnutím Státní volební komise. Změna zákona by tak měla podobné situaci předejít.

## Česko si se Slovenskem pomohou při hlídání nebe

Česko chce se Slovenskem uzavřít smlouvu o spolupráci při ochraně vzdušného prostoru. Umožní například, aby piloti mohli sestřelit nad územím druhého státu unesené civilní letadlo, které chtějí únosci použít k teroristickému útoku. Vyplývá to z informací ČTK. Smlouvu by měla v příštích týdnech projednat vláda. Podobnou smlouvu Česko s jiným státem uzavřenou nemá. Smlouva upravuje právní rámec vzájemných přeshraničních zásahů. Stanovuje třeba, že když pilot přejde pod velení druhé strany, může použít i zbraně. Státy si vzájemně budou za výpomoc platit a pokud dojde k nějaké škodě, zaplatí ji ten stát, který o pomoc požádal. Dohoda také zajišťuje, že pokud třeba slovenský pilot použije na českou žádost zbraň, nebude to moct být považováno za trestný čin.

## Česká armáda získala mandát pro zahraniční mise na další dva roky

Česká armáda získala mandát pro zahraniční mise na další dva roky. Vojáci budou dál působit například v Afghánistánu a v Mali. Návrh misí schválil Senát, poslanci dali stejné stanovisko už dřív. Pro příští rok předpokládá ministerstvo obrany náklady asi 1,16 miliardy korun, o rok později 1,12 miliardy. Současný mandát pro české ozbrojené síly v zahraničí zanikne na konci roku. Návrh vychází podle ministra obrany Martina Stropnického (ANO) z priorit Česka, z jeho závazků v rámci Evropské unie a Severoatlantické aliance i z vývoje ve světě. Všechny operace jsou v souladu s mezinárodním právem, uvedl ministr Stropnický. Největší jednotka by opět měla působit v Afghánistánu. V roce 2017 v něm česká armáda chce mít až 270 vojáků, o rok později o dvacet méně. Dalších dvacet vojáků nebo vojenských policistů bude určeno pro ochranu českého velvyslanectví. Druhý nejpočetnější kontingent by česká armáda měla vyslat do Mali, kde má působit celkem až šedesát lidí. Stejně jako letos jich většina bude součástí výcvikové mise EU.

## Na cvičení Ample Strike přiletí i americké bombardéry B-1 a B-52

Na mezinárodní zářijové letecké cvičení Ample Strike letos přiletí do Česka americké strategické bombardéry B-1 a B-52. Cvičení se zúčastní na 1 500 lidí ze šestnácti spojeneckých a partnerských zemí, zapojí se do něj desítky kusů letecké techniky. Kromě amerických bombardérů to budou třeba i polské Su-22 nebo německá Tornada. ČTK to sdělil Tomáš Maruščák z tiskového oddělení cvičení. Ample Strike, které patří mezi nejvýznamnější vojenská cvičení na území Česka, skončí do 20. září. Jeho cílem je sladění předsunutých návodních, tedy specialistů, kteří často působí na nepřátelském území a navádějí letouny na cíl, s leteckými osádkami a veliteli pozemních jednotek.

## Generál Štefánik a starosta Lomecký dostali znak českého letectva

Brigádní generál a bývalý velitel Vzdušných sil Armády ČR Libor Štefánik spolu se starostou Prahy 1 Oldřichem Lo-

meckým (TOP 09) obdrželi pamětní znak českého letectva. Stalo se tak při setkání na paměť československých letců britského Královského letectva (RAF) při příležitosti 71. výročí jejich návratu do vlasti. Akce, která se konala na pražském Klárově u památníku letců RAF, se zúčastnila zhruba stovka lidí včetně jednoho z dosud žijících letců Pavla Vranského.

## Od příštího roku bude fungovat finanční policie, uvedl ministr vnitra Chovanec

Dalším krokem v reorganizaci policejního sboru bude vytvoření finanční policie v rámci Národní centrály proti organizovanému zločinu (NCOZ), a to od 1. ledna příštího roku. Na tiskové konferenci to uvedl ministr vnitra Milan Chovanec (ČSSD). Finanční policisté by se podle něj měly prioritně zaměřit na spolupráci s celníky, na daňové úniky a také na spolupráci mezi jednotlivými subjekty v rámci centrály. Finanční policie má vzniknout rozdělením současné sekce závažné hospodářské trestné činnosti. Na rozdíl od Daňové Kobry, která se věnuje především zajišťování výnosů z trestné činnosti, se má zabývat „čistě daněmi“. Mezi dalšími stávajícími prioritami centrály jmenoval náměstek policejního prezidenta Zdeněk Laube terorismus, kybernetickou kriminalitu či boj proti korupci.

## Čeští Romové, kteří přežili holocaust, budou odškodněni

Romové, kteří přežili holocaust, dostanou jednorázové odškodnění ve výši 2 500 eur (67 600 Kč). ČTK to řekla mluvčí ministerstva zahraničí Michaela Lagronová. Ministerstvo zahraničí o tom jednalo s německým ministerstvem financí. „Adresně bude vyplacena částka 2 500 eur na osobu, týká se to deseti až patnácti lidí,“ dodala Lagronová. Romové byli podobně jako Židé v období druhé světové války tvrdě postiženi nacistickou rasovou politikou. V roce 1942 provedli četníci v tehdejším protektorátu Čechy a Morava soupis všech „cikánů, cikánských míšenců a osob žijících po cikánském způsobu“. Dostalo se do něj 6 500 lidí. Část z nich skončila ve sběrných táborech v Letech u Písku a v Hodoníně u Kunštátu. Transporty odvezly do koncentračního tábora v Osvětimi bezmála 5 000 Romů. Do vlasti se jich vrátilo jen 583.

O příspěvek ve stejné výši mohou od začátku srpna žádat také Němci, kteří byli za druhé světové války nebo po jejím skončení nasazeni na nucené práce. Nárok na něj mají i sudetští Němci, kteří museli pracovat na území tehdejšího Československa. Německé úřady na odškodnění do roku 2018 vyčlenily celkem 50 miliónů eur (1,35 miliardy Kč).

## V ČR klesla kriminalita o 11 procent

V Česku v prvním pololetí klesla kriminalita o 11,3 % na 115 314 trestných činů. Objasněno zatím letos bylo 42,5 % případů, což je stejně jako za první pololetí loňského roku. Aktuální statistiku zveřejnila policie. V první polovině letošního roku se v Česku stalo 7 735 násilných trestných činů, což znamenalo meziroční pokles o 737 případů. Kriminalisté vyšetřovali 65 vražd, o 24 méně než loni. Nejvíce

vražd se stalo ve Středočeském kraji, a to třináct. Nejméně vražd vykázal Liberecký kraj, kde se zatím nestala žádná. Za celý loňský rok se v Česku meziročně snížila kriminalita o 14,2 % na 247 628 trestných činů. Klesla tak druhý rok za sebou. Podle policie za zlepšení situace mohl ekonomický růst, klesající nezaměstnanost, zlepšující se životní úroveň nebo lepší zabezpečení objektů.

### **Na politologickou konferenci do Prahy přijelo přes 2 000 lidí**

Více než 2 000 účastníků přijelo do Prahy na evropskou politologickou konferenci, která se uskutečnila od 7. do 10. září. Diskutovalo se o všech aktuálních tématech, řekl ČTK Aleš Karmazin z pořadatelského týmu. Šlo o desátou výroční konferenci Evropského konsorcia pro politický výzkum, což je nezávislá vědecká organizace založená v roce 1970. Má 350 členů ve více než padesáti zemích. Jsou mezi nimi univerzity, akademici i studenti zabývající se výzkumem a výukou politických věd. Drtivou většinu účastníků představovali zahraniční hosté. Z českých odborníků vystoupili například Petr Just, který je odborníkem zejména na nové politické strany v Česku a na Slovensku, nebo volební analytik Tomáš Lebeda z Univerzity Palackého v Olomouci. Hlavním řečníkem byl Rogers Brubaker z Kalifornské univerzity v Los Angeles, který je předním odborníkem na nacionalismus, otázky občanství a migraci.

### **V Praze odhalili zrenovovanou sochu legionáře Čeňka Klose**

Na Olšanských hřbitovech v Praze odhalili zástupci Československé obce legionářské (ČsOL) zrenovovanou sochu legionáře Čeňka Klose. Akce se konala v den 99. výročí bitvy u Zborova, která byla prvním významným vystoupením Československých legií na východní frontě. Akci po projevech a položení květin za přítomnosti několika desítek lidí včetně zástupců armády zakončil zpěv písně Karla Hašlera *Hoši od Zborova*. Slavnostní odhalení se uskutečnilo originálním způsobem za pomoci šavle a bajonetu na pušce uniformovaných členů legionářské obce.

„Klos sice u Zborova přímo nebojoval, ale byl velkým propagátorem myšlenky společného československého státu a svým úsilím přemluvil řadu dobrovolníků ke vstupu do legií,“ uvedl Jiří Charfreitag, předseda Jednoty ČsOL Praha 3. Řadový příslušník 1. čs. pluku mistra Jana Husi na Rusi Klos nejen bojoval, ale významně se také podílel na náboru nových legionářů v zajateckých táborech. Do vlasti se vrátil jako válečný invalida a 27. ledna 1920 podlehl cukrovce. Družina československých legionářů, jeden z přímých předchůdců ČsOL, mu vystrojila pohřeb a hrob dala vyzdobit sochou od sochaře Karla Korby.

### **Vzpomínka na oběti srpnové invaze před budovou rozhlasu**

Před budovou Českého rozhlasu v Praze na Vinohradech si lidé připomněli 48. výročí vpádu vojsk Varšavské smlouvy do Československa v roce 1968. Právě u rozhlasu se lidé s vojáky, kteří chtěli rozhlas obsadit, střetli a několik

jich na místě zemřelo. Jména lidí, kteří během invaze přišli o život, byla přečtena při vzpomínkové akci na Václavském náměstí. Pietního aktu před budovou rozhlasu se zúčastnil mimo jiné ministři Jiří Dienstbier a Daniel Herman, místopředsedkyně Senátu Miluše Horská a za Sněmovnu Karel Schwarzenberg. Ten sklídl již během svého projevu potlesk několika desítek přítomných přihlížejících, když připomněl, že není třeba jen připomínat padlé hrdiny, ale že za svobodu slova je potřeba bojovat v každé době. Velké peníze a stranické knížky jsou podle něj pro svobodu slova stejně nebezpečné jako děla tanků.

### **Želivský klášter vzpomínal na internované kněží a řeholníky**

V želivském klášteře si lidé připomněli 464 kněží a řeholníků, kteří tam byli internováni v padesátých letech minulého století. Setkání s názvem Poutí smíření zahájila mše, kterou v klášterním opatském kostele Narození Panny Marie sloužil kardinál Dominik Duka společně s opatem Jáchymem Jaroslavem Šimkem. Skladatel a výtvarník Vladimír Franz poté v kostele zahrál svou skladbu pro varhany a otevřel výstavu svých akvarelů. Duka několika stovkám lidí v zaplněném kostele připomněl historii 20. století ve spojení s vývojem církve a hlavně perzekuci kněží za druhé světové války, kterou po třech letech vystřídala perzekuce komunistického režimu.

Želivský klášter premonstrátů byl v padesátých letech minulého století místem internace pro kněží a řeholníky z bývalého Československa. Kromě jiných zde byl vězněn kardinál František Tomášek nebo arcibiskup Karel Otčenášek. Premonstráti si roky komunistického žaláře, ve který se klášter na šest let proměnil, připomínají Poutí smíření každoročně.

### **Imitace teroristického útoku vylekala turisty na Staroměstském náměstí**

Imaginární invazi takzvaného Islámského státu do České republiky sehráli v Praze přívrženci bojovníka proti islámu Martina Konvičky. Pro své představení, které ale mnozí kolemjdoucí nepochopili a někteří se i vylekali, si vybrali Staroměstské náměstí. Konvička na něj po 14:00 přijel na velbloudu následován terénním vozem s muži převlečenými za bojovníky zmíněné teroristické organizace. Vykřikovali hesla jako Alláhu akbar (Bůh je velký) a z maket zbraní stříleli do vzduchu. Akci předčasně ukončila policie, protože podle ní mimo jiné simulovaná střelba mohla vyvolat paniku.

Lidem, kteří jim přihlíželi, protiislámský aktivista Konvička říkal a snažil se i názorně předvádět, jak by vypadala země pod muslimskou vládou. Sekundovali mu muži s nalepenými plnovousy v dlouhých hábitech. Konvička vykřikoval, že se zavřou vysoké školy, budou se pálit knihy, ženy budou bičovány a kamenovány. Že jde o divadlo, nemuselo být kolemjdoucím jasné a také jeho aktéry na to někteří z nich upozorňovali. Ve chvíli, kdy se chystali předvádět popravu zajatce, policie akci ukončila.

Někteří z turistů byli vystoupením šokováni a byli velmi překvapeni, že se v České republice na veřejném prostranství může podobná věc odehrát.

## UDÁLOSTI

**2. 9. 1961** zemřel generál Karel Kutlvašr, aktivní v odboji za nacistické okupace. Karel Kutlvašr (\* 27. 1. 1895) byl československý legionář, důstojník a generál, který velel Pražskému povstání v květnu 1945 a po únoru 1948 se

stal obětí politické perzekuce ze strany komunistického režimu.

**5. 10. 1936** se narodil Václav Havel, český dramatik, esejista, kritik komunistického režimu a později politik. Byl devátým a posledním prezidentem Československa a prvním prezidentem České republiky.

## VZPOMÍNKA

**Jan Masaryk** (14. 9. 1886, Praha – 10. 3. 1948, Praha) Československý diplomat a politik, syn prvního československého prezidenta Tomáše Garrigue Masaryka. Život Jana Masaryka by byl pohnutý, i kdyby zemřel přirozenou smrtí. Mladší syn Tomáše G. Masaryka byl mužem mnoha talentů, ale zároveň i nevyrovnaná a psychicky labilní osobnost. Politická funkce, kterou přijal, jej nakonec zničila. Byl mimo jiné vyslancem v Londýně (1925-1938), ministrem zahraničí v londýnské exilové vládě, v první („košické“) i druhé vládě Zdeňka Fierlingera a v první vládě Klementa Gottwalda. V období 1944-1945 zastával i posty ministra národní obrany a ministra financí. V Únoru 1948 odmítl odstoupit s ostatními demokratickými ministry. Několik dní poté za nevyjasněných okolností zemřel. Dohady o tom, zda Jan Masaryk spáchal 10. března 1948 sebevraždu, nebo byl zavražděn a kým, probíhají do dnešních dnů. Zastánci jedné či druhé verze snášejí pro a proti a jednoznačný důkaz je stále v nedohlednu. Za kulisami této veřejné půtky se trochu ztrácí mimořádně komplikovaná historická postava Jana Masaryka. Pro většinu lidí je zploštěn do bodrého vypravěče vtipů, ministra zahraničí, který málo dbal diplomatické etikety, a lidového rétora s velkým humorním nadáním.

**Milena Jesenská** (10. 8. 1896, Praha – 17. 5. 1944, koncentrační tábor Ravensbrück, Německo)

Milena Jesenská byla česká novinářka a fejetonistka. Byla sice významnou novinářkou a překladatelkou, ale do celosvětové známosti vešla až jako přítelkyně Franze Kafky. Své jazykové a stylistické nadání projevila Jesenská i jako překladatelka. Má zásluhu na hlubším poznání díla Franze Kafky, jehož próza v jejím přetlumočení vycházela ve dvacátých letech v novinách i časopisech. Oba spisovatele svedla dohromady povídka s názvem *Topič*, která se Mileně dostala do rukou, zaujala ji a ona se ji chystala spolu s autorovým svolením přeložit z němčiny do češtiny. Franz Kafka k jejím překladům poté napsal, že v nich neshledal žádné nedorozumění, a na počest českého jazyka dodal: „Nikdy jsem nežil mezi německým lidem, němčina je moje mateřština, a tedy mně přirozená, ale čeština mi zní mnohem srdečněji.“

Po připojení zbytku Čech a Moravy k Třetí říši se aktivně účastnila protinacistického odboje a pomáhala při emigraci řadě židovských rodin. V listopadu 1939 byla pro svou protinacistickou činnost zatčena. Následujícího roku byla deportována tzv. „na převýchovu“ do koncentračního tábora Ravensbrück, kde pracovala na ošetrovně a byla morální oporou ostatním vězeňkyním. V Ravensbrücku také potkala Margarete Buber-Neumannovou, rovněž bývalou novinářku, která o ní napsala knihu. V Ravensbrücku zemřela v roce 1944 na selhání ledvin.



Jan Masaryk



Milena Jesenská

## Karel IV. na Šumavě

Šumavskou výstavu *Karel IV. a zlaté horní Pootaví* v Muzeu Šumavy v Kašperských Horách pořádanou k narozeninám Karla IV. lze vnímat jako skromný hold tohoto kraje českému králi a římskému císaři.

Těžiště výstavní expozice, rozmístěné do čtyř sálů muzejní galerie, se nachází v připomínce Karlových aktivit ve střední Šumavě a Pošumaví, jako byla například podpora místního zlatorudného hornictví, zřízení nových obchodních cest do Pasova a Bavorska i založení královského strážního hradu, který nesl vladařovo jméno – Karlsberg.

Výstava představuje množství nových archeologických nálezů, památky středověkého kamenictví, sochy, obrazy i grafiku, modely, ovšem také některé nedostupné historické předměty, které zprostředkovává alespoň pomocí kvalitních reprodukcí nebo kopií – odlitků. Platí to například o galerii triforiových bust Karla IV. a jeho manželky z triforia svatovítské katedrály.

Z archeologických památek v expozici zvláště vynikají početné nálezy z průzkumu kašperskohorské Zlaté stezky a Zlaté cesty. Vůbec poprvé jsou k vidění četné nově nalezené podkovy soumarských koní, různá kování, ale i zbraně, kterými disponovali členové ozbrojeného doprovodu kupeckých karavan jako nože, tesáky nebo meče. Z bývalých středověkých zlatodolů archeologové vynesli na denní světlo hliněné hornické kahany nebo části hornického náradí a důlní výdřevy. Soubor hliněného nádobí z obydlí horníků přibližuje všední život horního města ve 14. století. Návštěvníci mají také příležitost se podrobně a názorně seznámit se zlatými ražbami prvních Lucemburků. Archi-

tekturu Kašperku představují například model kašperského hradu z Prachatického muzea, obrazy a grafika malířů Karla Liebschera, Aloise Moravce, Rudolfa Nowaka, Miroslava Houště nebo nejnovější výtvarné fotografie Jana Kavaleho. Svým původem do Karlovy doby zasahují některé výtvarné památky jako socha Madony z Velkého Boru nebo soška Svěťice s knihou z Velhartic z doby kolem roku 1370, nesoucí znaky parlérovského stylu. Chrámové stavitelství z časů Otce vlasti připomenou v ukázkách kamenických prací například okenní kružba z kláštera benediktinů v Ostrově u Davle, krab a chrlíč z katedrály sv. Víta v Praze nebo části bohatě profilovaného portálu kostela sv. Linharty – Markéty v Kašperských Horách. Samotného panovníka na výstavě zpřítomňují kromě kopií středověkých listin, odlitků bust ze svatovítské katedrály, reprodukcí lucemburského rodokmene z *Kodexu Heidelbergensis* či votivního obrazu Jana Očka z Vlašimě velká plátna Miroslava Houště a zejména pak monumentální rozměrný karton českého malíře Mikoláše Alše *Karel IV. zakládá Pražskou univerzitu* ze sbírek Západočeské galerie v Plzni.

Návštěvníci výstavy mají také možnost zhlédnout dokumenty České televize o době Karla IV. i česko-německý film o historii Zlaté stezky. K výstavě přispěla svými zápůjčkami a poskytnutím elektronických dat řada muzeí a galerií včetně Národní galerie a Národního muzea v Praze, dále Západočeská galerie v Plzni, regionální muzeum v Plzni, Českých Budějovicích, Prachaticích a Klatovech, Město Kašperské Hory, Církev římskokatolická, Česká televize i ředitelství Parkhotelu Kašperské Hory.

Mimořádná jubilejní výstava na počest Karla IV. v Muzeu Šumavy v Kašperských Horách potrvá do konce října letošního roku. O případném prodloužení této expozice bude pak rozhodovat zájem návštěvníků.

(mk)

Muzeum Šumavy Sušice – Kašperské Hory a Plzeňský kraj  
Vás zvou na výstavu k 700. výročí narození Otce vlasti.



# Karel IV. a zlaté horní Pootaví

Zlaté doly - Zlatá stezka - Zlatá cesta  
- hrad Kašperk - výtvarné umění

**Kašperské Hory  
Muzeum Šumavy  
- Galerie -  
červen - říjen  
2016**

Otevřeno:	
úterý - sobota	9,00 - 17,00
neděle	
červen, září, říjen	9,00 - 12,00
červenec a srpen	9,00 - 12,00
	12,45 - 17,00
pondělí	zavřeno

Výtvarno pořádné! - Město Kašperské Hory, Parkhotel Kašperské Hory, Šumavské kulturní středisko



## Rajhradský památník vystavuje vzácné rukopisy z doby Karla IV.

Vzácné rukopisy spjaté s vládou krále Karla IV. vystavuje rajhradský Památník písemnictví na Moravě. Připojí se tak k různorodým připomínkám 700. výročí narození českého panovníka. Originály knih doplnila další význačná památka ze 14. století – berla rajhradských proboštů. V Rajhradě je uložena velká benediktinská knihovna, v níž jsou také tři desítky rukopisů ze 14. století. Návštěvníci výstavy si mohou prohlédnout bohatě zdobené kodexy užívané v liturgické praxi, ale také dobovou světskou literaturu – básnické spisy i právní agendu. Nechybí ani středověké opisy dvou sbírek humanistického básníka Francesca Petrarca, který patřil mezi obdivovatele Karla IV. Originály rukopisů a rajhradská berla byly za přísných bezpečnostních opatření vystaveny do 6. července. Poté knihy nahradily makety a v této podobě je výstava přístupná do 11. září.

## Česká pošta vydala dvě známky k olympiádě a paralympiádě

Česká pošta vydala při příležitosti konání letní olympiády a paralympiády v Riu de Janeiro dvě speciální poštovní známky. Známkou s názvem Český olympijský tým má nominální hodnotu 32 korun, známka pojmenovaná Letní



paralympijské hry je v hodnotě 16 Kč. Obě známky pocházejí z dílny Milana Jaroše. „U obou známek jsem vybíral disciplínu, která dosud nebyla ztvárněna. U olympijské známky mi okamžitě naskočil překážkový běh, u té paralympijské jsem na sebe nechal působit fotografie z minulých her a postava na vozíku mi přišla jako jasný symbol,“ uvedl Milan Jaroš. „Vydávání příležitostných poštovních známek s olympijskými motivy má u nás šedesátiletou tradici, na kterou rádi navazujeme. Těší mě, že můžeme i letos naše reprezentanty pomyslně podpořit na jejich cestě za splněním olympijského snu,“ doplnil generální ředitel České pošty Martin Elkán. Od vydání té první už pošta u příležitosti letních olympijských her vydala celkem 48 známek. Kromě toho od roku 2004 vydává známky připomínající paralympijské hry.

### Hodnota vína nalezená s relikviářem v Bečově je až 30 miliónů

Hodnota sbírky vín, která byla nalezena v roce 1985 spolu s relikviářem sv. Maura na zámku v Bečově nad Tepelou, je podle znalce až 30 miliónů korun. Uvádí to znalecký posudek. Původní odhady se pohybovaly kolem 20 miliónů korun. Některá ze 136 lahví vín starých asi 130 let, například vína z vinařství Chateau d'Yquem, mají odhadní cenu i 700 000 Kč, sdělila ČTK zástupkyně kastelána zámku a hradu Bečov Andrea Grecmanová. Několik vzorků ochutnali sommeliéři v květnu. Ukázalo se, že kvalita vín je i přes jejich stáří velmi vysoká, a to, že vína byla desítky let zakopaná pod podlahou, lahvím spíše prospělo.

### Ruský podnikatel chce přestěhovat jablonecký zámek

Bývalé sídlo rytířského spolku Schlaraffia v Jablonci nad Nisou koupí investor z Ruska a celý ho přestěhuje. V současnosti hledá vhodnou parcelu v okolí Českého ráje. Píšu o tom *Hospodářské noviny*. Současný majitel, výrobce svářečských pomůcek Malina – Safety, nabídl zámek kvůli tlaku místních obyvatel za symbolickou korunu tomu, kdo jej přesune z jeho pozemku, před dvěma lety. Podnikatel Alexandr Surikov podle listu kupuje zámek pro svou dceru a chce ho zpřístupnit veřejnosti. „Uvažuje, že by v něm postupně měla vzniknout výstava spojená s historií rytířského spolku. Na ni navážou i únikové hry, plánuje i klub a penzion,“ řekla deníku Natalija Makoviková, majitelka firmy VIP Castle, která vyhledává v Česku movitým Rusům podobné historické stavby ke koupi. V plánu je prý zámek kámen po kameni rozebrat, očíslovat, přepravit a zase složit. Zámek u autobusového nádraží byl postaven v roce 1908 a jako sídlo jednoho z klubů Schlaraffie byl výjimečný, protože obvykle si toto sdružení svá sídla pronajímalo nebo upravovalo některé budovy. Ve Schlaraffii se scházela pánská společnost a lépe situované vrstvy. Činnost spolku měla oddychový charakter.

### Český autor získal prestižní ocenění za společenskou hru roku

Letošním laureátem nejprestižnějšího ocenění na poli společenských her je Čech Vladimír Chvátil, který získal titul

za svou detektivní karetní hru s názvem Codenames. Informovala o tom agentura DPA. Soutěžní porota vybírala ze zhruba tří stovek her, které se v uplynulém roce nově objevily na trhu. Ta Chvátilova prý zaujala důrazem na kreativitu a jazykovou vynalézavost. „Ten, kdo rád žongluje se slovy, si Codenames oblíbí,“ uvedl předseda poroty Tom Felber. „Ta hra ho naprosto vtáhne a už nepustí,“ dodal. Ve hře Codenames, která je určena až pro dvanáct hráčů, se šéfové dvou špionážních týmů – červeného a modrého – snaží přimět ostatní členy svého týmu, aby mysleli jako oni a odhalili s pomocí jejich jednoslovné nápovědy identitu 25 agentů na herním poli. Podle čtyřiačtyřicetiletého vývojáře Vladimíra Chvátila, který je autorem více než dvou desítek deskových her a videoher, jde o jeden z jeho herně nejjednodušších počínů.



Gregor Johann Mendel

### Festival k výročí Mendelova narození

Festival Mendel is back připomene 194. výročí narození Gregora Johanna Mendela. Víkendový program představil na čtyřech místech v Brně odlišné tváře úspěšného vědce. Součástí festivalu bylo i otevření stálé expozice v Mendelově muzeu Masarykovy univerzity.

### Nejdelším lustrem v evropských knihovnách se pyšní v Mostě

Nejdelším lustrem v evropských knihovnách se pyšní v Mostě. Dvojitá šroubovice ze skleněných trubíc se vine nad knižními regály přes celou délku budovy, která pochází z roku 1985. Jedná se o dílo uměleckého skláře Vladimíra Procházky. Město nyní zvažuje, že knihovnu přemístí do kulturního domu Repre. Jaký pak bude osud lustru, zatím není jasné. Celková plocha stavby, jejíž čelní stěna je prosklená a večer z ní tak září světlo lustru do ulice, je 6 440 metrů čtverečních. S údržbou lustru pomáhá parta horolezců.

### V Mikulově na Břeclavsku si připomněli 150. výročí příměří

V Mikulově na Břeclavsku si připomněli 150. výročí uzavření příměří mezi Pruskem a Rakouskem, které ukončilo válku mezi oběma zeměmi. Součástí akce byl i podpis příměří sehraný herci v Trůnním sále mikulovského zámku. Prusko-rakouská válka patřila k poměrně krvavým konfliktům. Známa je například bitva, která se odehrála u Hradce Králové. I když válečné události se odehrávaly zejména ve východních Čechách, dohody z Mikulova ve svých důsledcích daly podle historiků vzniknout předpokladům k první světové válce. Jednání se tehdy zúčastnil mimo jiné pruský kancléř Otto von Bismarck.

### Akcí ke 150. výročí bitvy na Chlumu se zúčastnilo na 850 nadšenců

Je rok 1866, v Evropě opět zuří válka, tentokrát válka prusko-rakouská. Na českém území dojde k několika dílčím bojům – u Turnova, Náchoda nebo Jičina. 3. července se pak

armády střetnou v bitvě rozhodující. Dnes jí říkáme bitva u Sadové, Chlumu, nebo nejčastěji u Hradce Králové. Legend a pověstí, jako je ta o kanonýru Jabůrkovi, se kolem bitvy u Hradce Králové za těch 150 let vytvořilo mnoho a některé jsou na rozdíl o Jabůrka pravdivé. Faktem je, že byla největší bitvou na českém území a druhou největší bitvou 19. století, střetlo se v ní téměř 440 tisíc mužů. Po boku rakouské armády stáli a umírali také Sasové. A na rakouské straně mohlo zaznít až třináct jazyků.

Vzpomínkových akcí věnovaných 150. výročí krvavé bitvy na Chlumu se letos zúčastnilo na 850 milovníků vojenské historie z devíti zemí. Podle organizátorů byla mezi uniformovanými vojáky stovka jezdců na koních a na 150 hudebníků. „Počet účastníků z vojenských spolků byl letos vůbec největší v celé historii vzpomínkových akcí bitvy u Hradce Králové 1866. Do bitevních a vojenských ukázek se zapojilo na sedmdesát historických jednotek včetně jezdeckých formací, do ukázek se zapojilo také triadvacet historických děl, účinkující spali v dobovém ležení přímo na bojišti, k dispozici měli zhruba dvě stě stanů. O 150 let později vypadá bojiště na Chlumu jinak, vyrostl les, přibyla budova muzea, rozhledna nebo infocentrum – ale bitvu tam připomíná úplně všechno včetně názvu restaurace. Stačí se rozhlédnout kolem a před vámi se objeví všudypřítomné pomníky, pomníčky, kříže, hřbitovy a hroby. Na místě střetu armád totiž zůstaly tisíce mrtvých – důstojníků, vojáků i koní.

Zemřeli kvůli dnes už dávno zapomenutému mocenskému sporu Rakouska a Pruska. Pruská armáda, které velel Helmut von Moltke, vpadla do Čech a s tou rakouskou se setkala právě u Chlumu. Rakouská armáda byla v obranném postavení v jakémsi půlkruhu nebo spíše podkově. Pruská armáda přicházela ze tří směrů. Jednak od Nechanic, to byla tzv. labská armáda, jádro celého toho pruského voje byla první armáda na severozápadě. U té první armády byl dokonce i tehdejší pruský král. Rozhodující roli v bitvě měla až druhá pruská armáda, která přišla ze severu. Dobyť Chlumu se ukázalo jako klíčové. Velitel rakouské armády Ludwig Benedek se sice pokusil znovu Chlum obsadit, snaha ale byla marná. O Chlum se bojovalo několik hodin a do dnešních dní se zachovala legenda o hrdinství, tzv. baterie mrtvých Augusta van der Groeben. K hrobu vojáků i památníku, který je už od konce 19. století připomíná, je to z muzea jen pár kroků.



Georg Bleibtreu: *Bitva u Hradce Králové*

Důsledky katastrofální porážky Rakouska byly obrovské. České země byly na čas okupovány pruskou armá-

dou, a to včetně hlavního města, které už předem v panice opustila část obyvatel. Politické důsledky bitvy ale byly zásadní i dlouho poté, co Prusové území dnešní České republiky opustili. Rakousko ztratilo výsadní postavení a vliv na německé země, přišlo o území Benátska, došlo k oslabení moci císaře a o něco málo později i vzniku Rakousko-Uherska. Na druhé straně pak vítězství znamenalo mocenský vzestup Pruska a nakonec sjednocení Německa.

**Ludwig Benedek** byl synem lékaře pocházejícím z řad nižší uherské šlechty. Ve čtrnácti letech nastoupil na Vojenskou akademii ve Vídeňském Novém Městě. V roce 1846 začaly nepokoje v Haliči a Benedek dostal za úkol je potlačit. Za splnění tohoto úkolu si vysloužil hodnost plukovníka. Jako velitel 33. pěšího pluku se zapojil roku 1848 do války proti Piemontu. V letech 1848-1849 si vysloužil na italské frontě důvěru a proslulost, proto byl dne 3. 4. 1849 povýšen na generálmajora. V létě téhož roku byl převelen do Uher, kde se účastnil bojů u Rábu a Komárna. Byl několikrát zraněn, po posledním zranění byl přidělen polnímu maršálovi Radeckému jako šéf jeho štábu. Věhlasný vojevůdce si jej záhy oblíbil a Benedek se od něj mnohému naučil. Dodnes je považován za jeho žáka a nástupce (říkalo se mu „Radecký Druhý“). 26. října 1852 byl povýšen na polního podmaršálka. Po Radeckého penzionování se stal velmi schopným velitelem armádního sboru (asi 30 000 mužů). Jeho velkým okamžikem byla bitva u Solferina v roce 1859. Jako velitel záložního sboru musel přihlížet katastrofální bitvě, ale když byl povolán do boje, nechybělo moc, aby se mu podařilo výsledek bitvy zvrátit. Osobní úspěch z bitvy u Solferina jej rázem katapultoval do výšin. Stal se nejoblíbenějším vojákem v Říši a byl povýšen na polního zbrojmistra – druhou nejvyšší vojenskou hodnost. Na jaře roku 1866 byl jmenován velitelem celé severní armády (asi 220 000 mužů), která měla vytáhnout proti Prusům. Benedek nepřijal tento úkol s nadšením, neměl mnoho zkušeností s velením takhle velkého útvaru a také neznal české prostředí. K jeho silným stránkám nepatřilo vymýšlení složitých operací nad mapou. Benedek byl voják s pružným myšlením a rychlým rozhodováním, zvyklý velení s hřbetu koně. Nevhodná organizace rakouské armády, nedisciplinovaní velitelé sborů a nedomyšlené příkazy shora mu neslibovali velkou šanci na úspěch. Před samotnou bitvou, kdy armáda prohrávala jedno střetnutí za druhým, telegrafoval do Vídně císaři a navrhoval mírové jednání. Císař odpověděl lakonickým telegramem, který byl zakončen větou: A což byla svedena bitva? Prostě pokud nebude svedena rozhodující bitva, tak on rozhodně jednat o míru nebude. František Josef jen potvrdil, že válečné umění, můžeme-li je vůbec uměním nazvat, je mu opravdu cizí.

Po prohrané Prusko-rakouské válce byl Benedek penzionován a neprávem označen za viníka katastrofy u Hradce Králové. Byl postaven před vojenský tribunál a musel slíbit, že nebude o „svém velení“ severní armádě nikdy mluvit. Stáhl se do ústraní a dožil ve Štýrském Hradci. Byl pohřben v civilním oděvu bez jakýchkoli vojenských poct.

### Liberecké muzeum připomíná 150 let prusko-rakouské války 1866

Severočeské muzeum v Liberci připomíná samostatnou výstavou 150 let od prusko-rakouské války v roce 1866, které se také někdy říká Sedmítýdenní válka. Známa je

zejména bitvou u Sadové nedaleko Hradce Králové, několik vojenských potyček se ale strhlo také na Liberecku, řekl ČTK ředitel muzea Jan Křížek.

Srážku jezdeckva u Dlouhého Mostu a potyčku u Stráže nad Nisou dokumentují dvě rozměrná plátna zapůjčená Vojenským historickým ústavem Praha. Doprovodný text u většího z nich popisuje podle Křížka příběh majora Franze von Panze, který padl v bitvě u Dlouhého Mostu jako první důstojník prusko-rakouské války. „Pocházel z Pardubic a rodina pak v době válečného konfliktu jeho tělo za dramatických okolností převážela,“ řekl ředitel muzea. Panz má dnes pomník v Pardubicích.

### Galerie Patro v Olomouci otevřelo výstavu k výročí Radeckého

Unikátní historické zbraně, dobové uniformy, medaile či dobová korespondence tvoří jádro olomoucké výstavy připomínající letošní 250. výročí narození nejvýznamnějšího vojevůdce českého původu 19. století, rakouského polního maršála Josefa Václava Radeckého z Radče (2. 11. 1766, Sedlčany – 5. 1. 1858, Milán, Itálie). Expozice v Galerii Patro je součástí letošních oslav, které připomínají také 185. výročí působení maršála v Olomouci. Samotné oslavy se ve městě uskutečnily 2. a 3. září. Výstavu organizátoři připravovali řadu let, nejcennější exponáty pocházejí ze sbírek soukromého sběratele z Prahy. „Minimálně čtyři roky jsme jednali se zapůjčovatelem. Důvodem je i cena exponátů, například jedna z pušek má hodnotu na světových burzách i přes půl miliónu korun. Trvalo to několik let, než jsme ho přesvědčili, aby nám věci, které jeho rodina sbírá po generace, zapůjčil,“ uvedl Gašparovič.

Josef Václav hrabě Radecký z Radče byl český šlechtic a rakouský vojevůdce. Během své dvaasedmdesát let trvající vojenské kariéry ve službách rakouské monarchie absolvoval sedmáct polních tažení a byl sedmkrát raněn.

### Kvalitní hrozny slibují kvalitní burčák

Burčák, nebo také „mléko starců“, patří k českým unikátům. Lze ho nalézt ještě v omezených oblastech Rakouska a Slovenska, ale nikde nemá tak výstřední postavení jako na Moravě a v Čechách. Proces vzniku burčáku není příliš složitý – čerstvě vylisovaný vinný mošt po několika dnech zkvasí na mírně alkoholický sladký nápoj a ten se pije během poměrně krátkého období. Proti vínu má podle znalců dobrý burčák tu výhodu, že jej lze od špatného rozeznat na první pohled. Správný burčák stále kvasí, takže jsou v lahvi patrné drobné perličky uvolňujícího se oxidu uhličitého. Burčák by měl mít okrovou barvu a neměl by být příliš kalný, protože větší množství kalu se objevuje při pozdějších fázích kvašení a tehdy už obsahuje burčák více alkoholu a není tak svěží a chutný. Burčák od poctivého vinaře bývá už v počátku velmi dobře cítit po odrůdě, z níž byl vyroben. První burčáky jsou většinou vyrobeny z raných odrůd, především je to Müller Thurgau, dále pak z odrůd Irsay Oliver a potom přicházejí na řadu ostatní odrůdy včetně veltlínů. Burčák díky vysokému obsahu kvasinek zaručuje přítomnost vitamínu B, a je tedy zdraví prospěšný – blahodárně působí na vlasy, nehty, pokožku, ale i na nervovou soustavu.

(mk)

### Grant zachránil židovské náhrobky

Podle dosavadních propočtů by byla potřeba minimálně padesát miliónů korun na opravu Nového židovského hřbitova v Praze na Olšanech, což je práce na několik desetiletí. Před nedávnem bylo představeno prvních 480 náhrobků, které se renovace dočkaly, a to díky grantu z tzv. Norských fondů. Ten činil přibližně 4,8 miliónu korun, přičemž Židovská obec v Praze vložila 1,2 miliónu korun. Výběr náhrobků určených k opravě byl proveden víceméně náhodně. Snahou bylo vyčlenit ucelenější sektor – jeden čítá 500 náhrobků (na hřbitově se nachází 39 sektorů).

V památkově chráněném areálu Židovského hřbitova, který je jediným, kde se stále konají pohřby zesnulých židovského vyznání, se ale nachází 27 tisíc náhrobků. Hrobky jsou zanedbané, povalené a obrůstá je hustý břečtan. Při opravě se musela většina náhrobků rozebrat, vyčistit, byl dán nový základ a proběhlo jejich komplexní zrestaurování.

Grant z Norských fondů patří k nejvýznamnějším, který kdy pražský Židovský hřbitov získal. Hřbitov byl založen v roce 1890, když dosloužil Starý židovský hřbitov ve Fibichově ulici. Jak již bylo zmíněno, jedná se o jediný židovský hřbitov v Praze, kde se stále konají pohřby zesnulých židovského vyznání – ročně se jich tu uskuteční kolem třiceti.



Židovský hřbitov

Hřbitov, kde mimo jiné leží tak významné osobnosti jako například Franz Kafka, Max Brod nebo Arnošt Lustig, je nesmírně významným dokladem historie pražské židovské komunity, osudů jednotlivců rodin a příbuzenských vztahů.

(mk)

### Hrad Veverí má ode dneška novou stálou výstavu o Lucemburcích

Hrad Veverí nad Brněnskou přehradou má novou stálou výstavu. Jmenuje se *Lev a orlice* a představuje moravské Lucemburky, kteří podobu hradu formovali. Za jejich vlády měl hrad propracovaný pevnostní systém a pět samostatně stojících paláců. Šlo o nejhonosnější hrad na Moravě, řekl kurátor výstavy Michal Konečný. Veverí je původně přemyslovský hrad, který ale ze soukromých rukou vykoupil zpět pro českou korunu Karel IV. O rekonstrukci hra-

du se pak postaral jeho mladší bratr, markrabě moravský Jan Jindřich. Nová výstava je v severním paláci hradu, který dal postavit právě on.

### Rekonstruovaný zámek Svijany se otevřel veřejnosti

Rekonstruovaný zámek Svijany na Liberecku se otevřel veřejnosti. Tamní expozice představí unikátní nálezy z blízkého okolí, ale i zajímavosti odhalené při opravě zámku. K těm patří třeba více než 3 000 let stará bronzová jehlice, středověká pec na chleba nebo tajná chodba, kterou archeologové na zámku objevili. Nejcennějším exponátem je zřejmě bronzový poklad tzv. svijanských labutěk, který se našel roku 1854. Archeologové se pokusili zrekonstruovat vozíček, na němž byly ozdoby použité. „Jsou to kulturní předměty,“ řekl archeolog Petr Brestovanský. K čemu sloužily, mohou ale podle něj archeologové jen hádat.

### Kontrolami na Pražském hradě každý den projdou tisíce turistů

Kontrolami na Pražském hradě každý den projdou tisíce turistů. Vyplývá to z údajů, které ČTK sdělil mluvčí Správy Pražského hradu David Šebek. Během první poloviny letošního srpna si podle něj prohlédlo svatovítskou katedrálu o deset procent více turistů než loni. Pražský hrad zavedl kontroly návštěvníků, kteří na Pražský hrad přicházejí. Musejí ukázat svá zavazadla a někteří musejí podstoupit i osobní prohlídku. Kvůli opatřením se na Hradě v některých chvílích tvoří dlouhé fronty. Cílem vedení Pražského hradu podle něj je, aby bylo bezpečno uvnitř areálu. Později byly u bočního vchodu na Pražský hrad z Hradčanského náměstí kvůli kontrolám nainstalovány dva bezpečnostní rámy. Turisté tak na vstup čekají delší dobu. Mluvčí Hradu Jiří Ovčáček očekává, že se situace zklidní. Pražský hrad označuje kontroly za namátkové a zaměřené především na to, aby do areálu Hradu nemohly být přeneseny například větší zbraně.

### Turnovský zlatník vytváří korunu Karla IV.

Šperkař a zlatník Jiří Urban vytváří v Turnově repliku koruny, kterou si nechal zhotovit Karel IV. ve 14. století pro svoji korunovaci na římského krále. Originál je obvykle uložený v klenotnici Dómu v německých Cáchách/Aachen, nyní je ale na výstavě v Praze. Do Čech se koruna vrátila po 667 letech. Urban měl možnost se s ní detailně seznámit už loni. Turnovský šperkař v minulosti vytvořil kopie dvou jiných korun spojených s Karlem IV., císařskou Svaté říše římské a českou svatováclavskou. Korunu si podle něj nechal Karel IV. vyrobit v Praze a v Cáchách se jí nechal korunovat na římského krále.

### Komenského památník v Litomyšli ukrýval dobové listiny

Na litomyšlské radnici byla otevřena pamětní schránka nalezená v památníku Jana Amose Komenského (Zeměkoule – Orbis terrarum) z let 1920-1921 od Aloise Meteláka. Ploché kovové pouzdro obsahovalo pamětní záznamy z doby vzniku uměleckého díla a také ze šedesátých let,

kdy byl památník obnoven. Na jednom jsou podpisy tvůrců pomníku, na druhém jména jeho obnovitelů, řekl při otevření schránky ředitel Státního okresního archivu Svítavy Oldřich Pakosta. Za druhé světové války byl pomník demontován a ukryt, aby unikl zabavení a roztavení pro válečné účely. Na své místo se vrátil až v roce 1967. Na podzim se památník vrátí na Komenského náměstí.

### Festival Babí léto představí i soubory ze Srbska a Sardinie

Folklorní festival Babí léto letos představí soubory ze Srbska, Sardinie, Polska a Slovenska. 12. ročník festivalu se koná ve Valašském Meziříčí, Hustopečích nad Bečvou a Kelči, a to od 14. do 18. září. Za jedenáct ročníků festivalu se na pódii představilo sedm desítek folklorních skupení ze čtrnácti zemí, některé z nich zavítaly na Babí léto vícekrát. Hlavní program bude ve Valašském Meziříčí, kde se představí všichni účinkující v průvodu, který vyjde z náměstí do parku u zámku Kinských. Program festivalu je k dispozici na stránkách:

<http://www.babileto.com>, [www.babileto.com](http://www.babileto.com)

### V Praze byla otevřena výstava o P. Toufarovi

Životní příběhy faráře Josefa Toufara a básníka Jana Zahradníčka představuje výstava, která je přístupná na Novoměstské radnici. Jmenuje se *Vzdorovali zlu – příběhy českého 20. století*. Osudy dvou mužů, kteří vzdorovali totalitnímu režimu, přiblíží fotografie, filmové dokumenty, osobní předměty, vzpomínky přátel a příbuzných.

### Středočeské muzeum připravilo výstavu *Oko bere, Vole padni*

Pod názvem *Oko bere, Vole padni* uspořádalo Středočeské muzeum v Roztokách u Prahy unikátní výstavu zaměřenou na hrací karty. Zmapovalo na ní jejich bohatou a dlouhou historii v českých zemích od počátků ve 14. století. Přístupna bude vždy od středy do neděle do 20. listopadu a doplní ji karetní turnaje a dílny na výrobu karet. Výstava představí výběr nejzajímavějších a nejzajímavějších sbírek uložených v muzeích, archivech, knihovnách či u soukromých sběratelů Čech, Moravy i Slezska. Záměrem její autorky Michaely Caranové, která je v muzeu konzervátorkou papíru, bylo primárně se zaměřit na tradici české výroby karet a na prezentaci nálezů historických her objevených na našem území, a to včetně těch nejnovějších.

### Lidé mohou v Brně nahlédnout do tváře markraběte Jošta

Lidé mohou na brněnském hradu Špilberk nahlédnout do tváře moravského markraběte a římského krále Jošta, který zemřel v roce 1411. Odborníci podobu vladaře zrekonstruovali na základě laserového scanování odlitku lebky, počítačového modelování obličejových tkání a výslednou podobu vytiskli na 3D tiskárně. V této formě jde o první rekonstrukci historické osobnosti v České republice. Jošt žil v letech 1351-1411. Byl synem moravského markraběte Jana Jindřicha a synovcem českého krále a římského cí-

saře Karla IV. Pohřbený je v brněnském kostel u sv. Tomáše. Lidé se mohli na jeho pozůstatky podívat v roce 1999, kdy se v kostele dokončoval archeologický průzkum. Jošt se v posledních letech stává v Brně populární historickou postavou. Loni mu město odhalilo na Moravském náměstí jezdeckou sochu.

### V Čeladné byla odhalena „mluvící“ busta básníka Josefa Kaluse

V parku v areálu Beskydského rehabilitačního centra (BRC) v Čeladné na Frýdecko-Místecku byla dnes odhalena „mluvící“ busta místního básníka a spisovatele Josefa Kaluse. Na lavičce vedle jejího podstavce je tlačítko, po jehož zmáčknutí se spustí přednes informací o umělci, některé jeho básně a úryvky z prozaické tvorby. Úryvky z Kalusova díla namluvili herci Slezského divadla v Opavě.

Josef Kalus (1855-1934) učil šestatřicet let děti ve dvou čeladenských školách. Kromě toho psal a publikoval, například v časopise *Lumír*. Jeho tvorba přesahovala region, hostil tady řadu velkých českých umělců, básníků, spisovatelů a hudebníků. Říká se, že když zemřel T. G. Masaryk, měl na nočním stolku verše Josefa Kaluse.

### Legionářské muzeum na kolejích

Za připomenutí určitě stojí zajímavá akce Československé obce legionářské – do konce srpna bylo pro veřejnost přístupné legionářské umění na kolejích. Expozici Legiovaku bylo možné navštívit v areálu budoucího Železničního muzea v bývalém lokomotivním depu na Masarykově nádraží. Toto železniční depo sloužilo svému účelu od roku 1845 celých 155 let.

Legiovlak připomíná 100. výročí boje československých legií za samostatný stát. Souprava historických vagonů projede do roku 2020 celou Českou republiku a zavítá krátce i na Slovensko. V současné době se Legiovlak skládá z dvanácti zrekonstruovaných vagonů, jakými se desítky tisíc čs. legionářů přepravovaly napříč Ruskem po Transsibiřské magistrále v letech 1918-1920.



Legiovlak

Historické vagony Legiovaku jsou zrekonstruovány tak, aby věrně odpovídaly dobovým reáliím a návštěvníkům co nejlépe přiblížily podrobnosti z legionářského života a jejich boje. Soupravy legionářských vlaků byly totiž kasárna na kolejích a legionáři se museli postarat o vše sami a ještě v pohybu. Letos se souprava rozšířila o jeden

vagon, který představuje kinosál Osvětového odboru odbočky Československé národní rady na Rusi, ve kterém se promítají dobové dokumenty a filmy.

Všechny vagony jsou sto let staré originály, které sice přímo nepřevážovaly české legionáře, ale i tak bylo velmi obtížné opravit je do stavu schopného provozu. Návštěvníci si tak budou moci prohlédnout zázemí ubytovacího vozu, kterému se říkalo těpluška, poštní vozu, nejspolehlivější prostředek komunikace na celé tehdejší Sibiři, zdravotní vůz či kovářský vagon s obráběcí dílnou. Způsob boje legionářů pak přiblíží improvizovaný obrněný vůz, který je vyzbrojený dělem a kulomety, štábní vagon pro plánování operací nebo plošinové vozy s materiálem.

Kdo se na Legiovlak přijde podívat, může třeba zjistit, jestli měl legionáře mezi svými předky. Posádka vlaku dokáže hledat konkrétní osoby v databázi, kterou se i díky návštěvníkům daří doplňovat fotografiemi, dokumenty, vzpomínkami i hmotnými předměty z pozůstalosti.

(mk)

### Muzeum v Pardubicích otevře výstavu o starokladrubských koních

Východočeské muzeum v Pardubicích otevřelo výstavu *Starokladrubský kůň – český národní poklad*. Expozice chce vzdát hold tomuto jedinému živému tvorovi na světě, který je památkově chráněn, uvedla Kateřina Procházková z muzea. Česká republika nyní usiluje o zařazení hřebčína v Kladrubech nad Labem na seznam světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO. Hřebčín se od počátku specializuje na chov ušlechtilých koní pro ceremoniální zápřeže, běloušů a vraníků, původně starošpanělské a staroitalské krve. „Kladrubský národní hřebčín patří mezi nejstarší na světě. Oficiálně byl založen jako elitní císařský hřebčín za vlády Rudolfa II. v roce 1579, ovšem tradice místního chovu sahá až k pánům z Pernštejna do 15. století,“ uvedl ředitel muzea Tomáš Libánek.

### Kladruby do UNESCO?

Celkem 192 států podepsalo úmluvu o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví a na seznamu je nyní aktuálně 1 640 památek.

Další památkou v pořadí by se mohla stát v roce 2017 kulturní krajina hřebčína v Kladrubech nad Labem. Takový je cíl ministerské Rady památky. Ustanovením rady Česká republika zahájila finální krok, jímž se bude závazně ucházet o zařazení mezi památky UNESCO. Příští rok v září by mohla být podána přihláška se všemi náležitostmi a od tohoto data probíhá dvou až tříletý proces, který rozhodne, zda bude památka na seznam zapsána, či nikoliv.

Ve prospěch kladrubského hřebčína hovoří především přes pět set let dlouhá kultivace zdejší krajiny pro účely chovu koní a především to, že krajina stále aktivně slouží tomuto účelu, aniž by se v ní ničily původní historické hodnoty. Kladrubský hřebčín byl v posledních dvou letech rekonstruován, opravena byla většina staveb, mezi nimi šestnáct národních kulturních památek. Zrekonstruovaný byl kromě hlavního stájového areálu s přilehlými dvory Františkov a Josefov i zámek, kostel svatého Václava a Leopolda, kočárovna, postrojovna, kaple Povýšení sv. Kříže, tři obytné domy, lesovna a bývalá vodárenská věž.

Komplex hřebčína byl v roce 1995 spolu se základním kmenovým stádem starokladrubského koně prohlášen kulturní památkou, o sedm let později v 2002 byl prohlášen národní kulturní památkou. Hospodářské zvíře se tak poprvé v českých dějinách stalo oficiální součástí kulturního dědictví České republiky. Hřebčín chová celkem zhruba 500 koní. V Kladrubech jsou ustájeni starokladrubští bělouši spolu s malým stádem českých teplokrevníků, v dceřiném hřebčíně Slatiňany na Chrudimsku jsou ustájeni starokladrubští vraníci. Starokladrubský kůň je jediné původní české plemeno koní chované na území českých zemí. Patří mezi nejstarší dochovaná kulturní plemena koní na světě a tvoří součást národního a světového kulturního bohatství. Hřebčín v Kladrubech je nejstarším velkým hřebčínem na světě. Zařazením do seznamu UNESCO by si měl polepšit finančně a měla by mu vzrůst návštěvnost.

Historie kladrubské krajiny sahá do přelomu 15. a 16. století, do doby Pernštejnů, kteří začali krajinu s množstvím močálů přetvářet a obdělávat pomocí důmyslných odvodňovacích a zavlažovacích systémů. Z tohoto období vede nedaleko Kladrub nad Labem poslední část Opatovického kanálu, ze kterého byl pak na konci 18. století vyveden takzvaný Kladrubský náhon. Ten je důležitou součástí zdejší kulturní krajiny a hřebčín podal žádost o jeho uznání kulturní památkou.

(mk)



Kladrubáci

## V Lošticích vyrobili první tvarůžkovou zmrzlinu, jde na dračku

Netradiční zmrzlinou vyrobenou z olomouckých tvarůžků se mohli letos v létě poprvé osvěžit obyvatelé a návštěvníci Loštic na Šumpersku, kde se proslavený pikantní sýr s nezaměnitelným aroma vyrábí. Loštická kavárna U lišky Bystroušky tvarůžkovou zmrzlinu vyrobila jako první na světě a její majitel si recept nechal patentovat. O nevšední zmrzlinu je obrovský zájem a její prodej utěšeně roste. Na první pohled se sladká tvarůžková zmrzlina neliší od ostatních, přítomnost pikantního sýra prozradí až lehce znatelná typická vůně a příchuť.

Olomoucké tvarůžky jsou jediným původním českým sýrem. Jejich historie na Hané spadá do 15. století a nyní se vyrábí už jen v Lošticích. Město s 3 000 obyvateli, které se pyšní titulem „metropole tvarůžků“, díky slavnému sýru každoročně navštíví několik tisíc turistů. V Lošticích funguje muzeum tvarůžků, místní restaurace nabízejí tvarůžkové speciality a lidé mohou navštívit i tvarůžkovou cukrárnu, která byla před časem otevřena také v Olomouci.

## Druhou nejkrásnější známkou světa jsou sovy od České pošty

Druhou nejkrásnější známkou světa za rok 2015 je aršík Evropské pošty od České pošty, který získal stříbro v prestižní soutěži Grand Prix de l'Exposition WIPA 2015 ve Vídni. Soutěž vyhrála kosočtvercová švýcarská známka s vyobrazenou broží. Do prestižní soutěže mohly poštovní správy přihlásit vždy pouze jeden exemplář. V roce 2012 Česká pošta soutěž vyhrála s písmenovou známkou „Poštovní muzeum“. Výtvarníci letos oceněného aršíku jsou Libuše a Jaromír Knotkovi a rytec Martin Srb. V Evropě se vyskytuje třináct původních druhů sov a všechny jsou na aršíku vyobrazeny.

## Strojní zámečník ze Zdíkova létá do práce svým letadlem

Pětačtyřicetiletý František Hadrava ze Zdíkova na Prachaticku létá do práce letadlem, které si sám postavil. Vyučený zámečník létá na stroji Minimax do firmy, která je od jeho domova po silnici vzdálená zhruba patnáct kilometrů. Podmínkou je dobré počasí, pak klidně vyvine rychlost 125 km/h. Cesta ho vyjde levněji než autem, při letu se vyhýbá lidským sídlům. Spotřeba je šest litrů benzínu na hodinu. „Všechno je to v podstatě recese,“ dodal Hadrava, který do kabiny letadla usedá s bílou šálou a koženou přilbou na hlavě. Celá akce je vždy atrakcí pro projíždějící řidiče. Letadlo vyráběl dva roky. Přes zimu ho rekonstruoval a přestavoval na nový motor, který je dvojnásobně silnější než ten původní. Celkově ho letadlo vyšlo na více než 200 000 korun. Je téměř celé vyrobené ze dřeva.

## Kancelář slavného podnikatele na výstavě

Kancelář slavného podnikatele Tomáše Baťa mohou v současné době vidět návštěvníci výstavy v Praze. U příležitosti letošního 140. výročí narození zakladatele obuvnického impéria připravila zlínská Nadace Tomáše Baťa putovní výstavu, která repliku kanceláře ukazuje. Je vystavena spolu s dalšími baťovskými exponáty v muzeu voskových figurín Grévin v Celetné ulici, které má své sídlo v domě, ve kterém Baťa otevřel v roce 1934 svůj další obchodní dům v Praze – funkcionalistický dům s dvěma řadami francouzských oken vznikl podle návrhu architekta Josefa Gočára.

Uspořádat putovní výstavu v jubilejním roce se rozhodla baťovská nadace proto, že v Čechách podle ní lidé Baťu málo znají. „Mrzí nás, že současní lidé ani nemají mnoho možností se s odkazem Baťa potkat. Když se jim to ale podaří, jsou nadšení a chtějí se dozvědět více,“ uvedl při jarním zahájení putovní výstavy ředitel nadace Pavel Velev.

Vznikla tak myšlenka mobilní kanceláře umístěné do modulu vizovické společnosti KOMA Modular, která také zhotovila český pavilon pro světovou výstavu Expo 2015 v Miláně. Došlo tak k propojení modulární architektury s dobovým funkcionalistickým vybavením Baťovy kanceláře.

Baťovy tovární budovy byly od roku 1924 také tvořeny moduly. Jako základní stavební modul byl zvolen železobetonový skelet, jehož pomocí mohly být budovy rychle stavěny užitím posuvného bednění. Železobetonový skelet je vyplněn cihelnými parapety a okny. Tento standardizovaný skelet se aplikoval téměř na všechny dílčí stavby realizované firmou Baťa ve Zlíně a v satelitech po celém světě.

Tomáš Baťa se narodil v roce 1876 do ševcovské rodiny, vlastní – houňové – boty začal vyrábět už jako patnáctiletý ve Vídni. Jeho podnikání ale brzo skončilo. „Policajti ho chytili, protože neměl žádné povolení na prodej, a vrátili ho do Zlína,“ upřesnil výkonný ředitel Nadace Tomáše Bati Pavel Velev. Na zlínském náměstí založil Baťa v roce 1894 výrobu valašských papučí. V Rakousko-Uhersku záhy prorazil baťovkami – levnými proto, že levá i pravá bota byla stejná. Všechny věci, které dělala továrna nebo on, byly vždycky určeny lidem. Baťa zavedl firemní školku, promítal filmy k jídlu a dával práci tělesně postiženým. Měl na vestě kapsičky, do nichž se vešla tehdejší dvacetikoruna, a když viděl, že někdo udělal velmi kvalitní práci, dal mu ji za odměnu. Klíčová byla pro Baťu reklama. Plakáty vyráběl ve třidvaceti jazycích a točil také několikaminutové filmy – kvůli nim vznikly slavné zlínské ateliéry. Reklamy točili Otakar Vávra i Elmar Klos a hráli v nich obsazení herci své doby, třeba Vlasta Burian. Některé z nich promítá muzeum Grévin i na výstavě.

Tomáš Baťa zemřel tragicky při letecké nehodě v šestapadesáti letech. Potkat ho v kanceláři, z níž řídil své impérium, ho návštěvníci pražského muzea mohou až do října letošního roku. Mobilní replika kanceláře Tomáše Bati je v Praze ještě obohacena o voskovou figurínu tohoto známého zlínského podnikatele.

Kancelář Tomáše Bati, která od jara navštívila již několik měst v České republice i na Slovensku, nabízí také program pro děti i dospělé. Děti si mohou vyzkoušet repliky dobových her či výrobu bot, dospělí se dozvědí informace z osobního i profesního života Tomáše Bati. Za zmínku jistě také stojí to, že v Praze byli při zahájení výstavy přítomni i pamětníci Baťovy éry a zástupci firmy Baťa.

(mk)

### Malá velká auta se představují v Roztokách

Výstava pod názvem *Velká malá auta* představuje ve Střeďočeském muzeu v Roztokách u Prahy téměř 2 000 modelů z životní sbírky závodních monopostů Rudolfa Kocourka. Skutečné poklady, které sběratel trochu s nadsázkou označuje jako ukázkou a varování, kam až může sběratelská vášeň vést, to jsou pro Rudolfa Kocourka především vozy Ferrari, Jaguar, Ford Mustang nebo motorky Harley Davidson. Začátkem sedmdesátých let se mu podařilo díky burzám pražského Klubu sběratelů kuriozit a pilnou korespondencí se sběrateli ze zahraničí získat do sbírky množství vzácných exponátů.



Muzeum Roztoky

Expozice nabízí návštěvníkům 1 348 modelů vozů značky Ferrari, 109 mustangů, 185 jaguárů a 156 motorek Harley Davidson. Vedle modelů závodních či sportovních jednomístných automobilů (tzv. monopostů) je na výstavě zastoupeno i pár „civilů“. Návštěvníci se navíc dozvědí zajímavosti ze zákulisí závodů Formule 1, odhalí mnohá tajemství šéfů automobilek a objeví spoustu „vychytávek“, které doprovázely natáčení filmů se závodní tematikou.

Nedílnou součástí sbírky jsou i tisíce fotografií, desítky knih a specializovaných časopisů. Podle nich Rudolf Kocourek a jeho kolega sběratel Václav Špaček provádějí na sériově vyráběných modelech karosářské a grafické úpravy, aby věrohodně odpovídaly reálným závodním strojům z okruhů.

Výstavu je možné navštívit až do 15. ledna příštího roku.

(mk)

### Malostranský hřbitov se otevřel pro veřejnost

Malostranský hřbitov odkrývá Pražanům svá tajemství – tajuplný hřbitov, který se nenachází na Malé Straně, ale na Smíchově, otevřel po měsících své brány. Za uplynulý rok se proměnil k nepoznání. Díky penězům z fondů EU se dočkal nových zdí, vstupu u pomníku legendárního biskupa Thuna, opravy nejstarší hrobky rodiny Františka Haase, cestiček i kamerového systému.

Areál hřbitova je mimořádně cennou památkou nejen z hlediska estetického a umělecko-historického, ale i vzhledem k tomu, že je tady pohřbeno mnoho významných osobností. Přestože se jedná o zapsanou nemovitou kulturní památku, hřbitov téměř 130 let postupně chátral a stav stromů i náhrobků byl v posledních letech alarmující. O tom ostatně již byli na stránkách Klubu před časem čtenáři informováni.

V roce 2010 vzniklo Občanské sdružení pro záchranu Malostranského hřbitova, které se výrazně podílelo na záchraně této památky. V loňském a letošním roce proběhla revitalizace hřbitova a v jejím rámci bylo zřízeno zázemí pro vrátného a ostrahu, pracoviště restaurátora, veřejné osvětlení a byl vybudován kamerový systém. U všech stromů byly provedeny zdravotní a bezpečnostní řezy, řada jich byla vykácena a nově byly vysazeny lípy a jasany. Došlo také k renovaci všech cest a hřbitov byl vybaven množstvím nových laviček. Došlo samozřejmě také na restaurování pomníků a nápisových desek.

Aby se pochmurné krásy zvelebené památky představily světu, připravili členové spolku Malostranského hřbitova pro milovníky architektury a historie zajímavé prohlídky. Ty budou návštěvníky vzdělávat každý měsíc. První prohlídka se ujala šéfkyně spolku Alena Lehnerová a zájemci o ní se vydali na místo, které nejednou inspirovalo i Jana Nerudu.

Exkurze je zaměřena nejdříve na nejstarší část hřbitova, která se nachází přímo u empirického Kostela Nejsvětější trojice. Právě v těchto místech byly umístěny rozsáhlé morové hroby, které daly podnět k myšlence vystavět na místě skutečný hřbitov. V roce 1787 učinila reforma Josefa II. ze hřbitova městské pohřebiště pro celý levý břeh Vltavy, a to Hradčany, Malou Stranu a Smíchov. Později, když byl hřbitov obklopen zástavbou, byl v roce 1884 uzavřen a jeho funkci převzal hřbitov na Malvazinkách.

Na rekonstrukci hřbitova se podílely davy lidí. Jedni z nadšenců, hledači takzvaných kešek, kteří areál zbavovali plevelu a přerostlé trávy, během úklidu objevili pod drny rostlin kříž. Tento významný bod označoval, kde se kdysi nacházel hrob rodičů Karla Jaromíra Erbena. Místo pohřbení nalezeno nebylo, kříž ale stále připomíná své majitele.

Kromě nejznámějšího náhrobku biskupa Thuna se na hřbitově nalézají stejně známý, legendami opředený pomník Anny Degenové. Dcera strážmistra a nádenice se díky krátkému andělskému životu stala ochránkyní dětí. Ty jí dodnes nosí k náhrobku řadu hraček a přáníček. Splní se jim prý přání. Pověsti o Svaté holčičce se inspiroval i Jan Neruda, který hřbitov navštěvoval, a podle svého oblíbeného místa napsal sbírku *Hřbitovní kvítí*.

Po obchůzce celého areálu hřbitova se dozvedí účastníci exkurze nepřehledné množství jmen, která mají spojitost s Malostranským hřbitovem. Některé pohřbené provázejí zajímavé pověsti, jež inspirovaly Jana Nerudu nebo Jakuba Arbesa k napsání několika povídek. Právě první zmíněný je propojen se hřbitovem i skrze lásku – hrob rodiny Holinových patří rodičům Aničky Holinové, která byla celoživotní milenkou Jana Nerudy.

Ojedinělou zvláštností hřbitova jsou iniciály sochařů na hrobech. Málo dochovatelná praktika umělců, kteří tvořili během 19. století náhrobky, je k vidění právě na Malostranském hřbitově. Autory jsou Václav Prachner, Josef a Emanuel Maxovi, Josef Malínský nebo dílna potomků Ignáce Platzera.

Jednou z posledních zastávek na exkurzi hřbitovem je rozkopaný náhrobek a vedle něj vysoký pomník. Právě ten

je záchytným bodem pro určení bývalého pohřebiště Karla Jaromíra Erbena. Nyní je pohřbený na Olšanských hřbitovech, kam byl umístěn pár let po smrti. Rozpadlá hrobka vedle domnělého hrobu spisovatele čeká na své opravení. S náhrobkem není možné v tuto chvíli hýbat, jelikož je stejně jako řada dalších z nich promočený a při přenášení by hrozilo rozpadnutí kamene. I přesto se na něm již dělaly základní restaurační práce.

Na Malostranském hřbitově naleznou poslední odpočinek mnoho osobností, bohužel ne všechna místa jsou objevena a známá. U řady z nich je možné pouze tipovat, kde majitelé hrobů leží.

(mk)



Malostranský hřbitov

## NĚKOLIK DAT

**15. 9. 921** zemřela Ludmila, kněžna a svěřice, patronka země české (\* asi 860). Svatá Ludmila byla manželkou prvního historicky doloženého Přemyslovce, knížete Bořivoje I., matkou knížete Vratislava I., babičkou sv. Václava a chronologicky první českou svatou. Svatá Ludmila je jedním z hlavních předků českých panovníků i českých královen. Během jejího života byly položeny základy ke christianizaci Čech a také základy moci Přemyslovců. Její život byl popsán v řadě legend o české historii v 9. a 10. století.

**13. 10. 1781** vydal císař Josef II. tzv. toleranční patent – vyhlášoval omezenou náboženskou svobodu.

**6. 9. 1791** byl Leopold II. korunován v Praze na českého krále.

**7. 9. 1836** proběhla poslední korunovace na Pražském hradě, českým králem se stal Ferdinand V.

**19. 9. 1871** projel první vlak vinohradským tunelem v Praze.

**28. 9. 1931** byla v Troji byla otevřena Pražská zoologická zahrada.

### Král Miroslav vyjel z Telče za pyšnou kráskou před 65 lety

Jedou z Hluboké do Telče. Snímek ze závěru pohádky *Pyšná princezna* (podle pohádky Boženy Němcové, režie Bořivoj Zeman), kdy si král Miroslav odváží Krasomilu na svůj zámek v Telči. Poznali se na zámku Hluboká, kde se převlékl za zahradníka. V roli prince Vladimír Ráž a princeznu ztvárnila Alena Vránová. V Telči se už vystřídaly zástupy herců, režisérů a kameramanů z domova i z ciziny. Odehrála se tam spousta filmových příběhů – mezi nimi ale stále ještě vyniká černobílá *Pyšná princezna*.



Pyšná princezna



**Září**

Český název měsíce září nemá se zářením nic společného. Staročeské označení tohoto měsíce je zářuj, což znamená „za říje“. V září začíná období podzimní sklizně. Kromě ovoce a brambor dozrává také vinná réva a chmel. Proto se v lidové tradici českých zemích odehrávají v tomto měsíci tzv. sklizňové slavnosti – vinobraní nebo dočesná.

Některá data měla a stále mají v Čechách velký význam. Například 15. září Panna Marie Sedmibolestná dle starého kalendáře, svátek Nanebevzetí panny Marie. Tento den býval u našich předků ve veliké úctě. Právě tento den o tomto svátku nazývali Panu Marii svatou královnou. V kostelech se světily květiny a semena. Semena posvěcená na svátek Nanebevstoupení Panny Marie prý zaháněla bouřku, krupobití a také povodně. Například na Strakonicku bylo v předvečer tohoto svátku zvykem rozdávat medovou kaši, prý proto, aby lidé měli v noci klid od duchů.

Dále pak 16. září svátek svaté Ludmily. Svatá Ludmila byla manželkou prvního Přemyslovce, knížete Bořivoje I., a chronologicky první českou svatou. Význam svaté Ludmily daleko přesahuje to, co je o ní skutečně známo. Díky rodovým vazbám ji lze označit nejen za pramáti českých panovníků, ale i většiny českých královen. Během jejího života byly položeny základy ke christianizaci Čech a také základy moci Přemyslovců. Život babičky svatého Václava byl popsán v řadě legend, které se snaží popsat českou historii v 9. a 10. století.

Svátek svatého Václava 28. září byl mezi lidmi natolik oblíben, že jej slavila doslova celá země. V tento slavný den se konávaly slavnostní mše, poutě, svatováclavské posvícení a lidové veselice. Počet věřících putujících do Prahy k hrobu svatého Václava se každým rokem zvyšoval. Dnes den státního svátku byl do nedávné minulosti i zlomovým dnem v hospodářství. Toho dne se pasáci v hornatých krajích vraceli se stádem ze salaší, z letních pastvin zpět do nížin, do vsí k přezimování. V některých oblastech také končila roční služba čeledi a zároveň se uzavíraly smlouvy s hospodáři na příští rok. Po svátku svatého Václava nastával čas, kdy se platila poddanská daň z půdy majiteli panství. Tato daň bývala vyměřena v naturáliích jako například vejce, obilí, mák nebo drůbež.

(mk)

**Pranostiky na září**

Bouřka v září – sníh v prosinci.

Co srpen nedopeče, září nedovaří.

Divoké husy na odletu – konec i babímu létu.

Fouká-li počátkem září z Moravy, pak vorej, sedláčku, pomali. Fouká-li ale z Čech, pak si, sedláčku, s oráním pospěš.

Hřímání v září oznamuje teplý podzim.

Jaké počasí v září, tak se i březnu vydaří.

Jsou-li v září noci jasné a suché, nebude po houbách ani potuchy.

Když je vlhko i v září, v lesích se houbám daří.

Na dešti v září rolníku moc záleží.

Ozve-li se v září hrom, bude v zimě zavát každý strom.

Parna se a mlhy víno nebojí, oběma se lépe napojí, zato ale velkým chladem v září postonává a se špatně daří.

Pěkné růže v zahrádkách věští pěkný podzimek a pozdní zimu.

Po teplém září zle se říjen tváří.

Podzim bohatý na mlhu věští v zimě mnoho sněhu.

Prší-li hodně v září, vesele se sedlák tváří.

Teplé září – dobře se ovoci i vínu daří.

Teplé září – říjen se mračí.

Touží-li září po rose, bude v říjnu bláta po ose.

V září mnoho požárů bývá, proto se obloha rdívá.

Září – máj podzimu.

Září jasným pohledem se ještě jednou ohlédne za květnem.

Září víno vaří a co nedovaří, říjen dopeče.

Září víno vaří, říjen mačká hrozen.

Září, kamna zazáří.

Září, na léto jde stáří.

Zářijová slota – hrstka deště, fůra bláta.

Zářijové pršení prospívá osení.

Zářijový déšť polím potrava, zářijové spršky pro víno otrava.

(mk)

**Říjen**

Český název měsíce října je odvozen od jelení říje. V tomto měsíci pokračuje podzimní sklizeň a v českých zemích se tradičně slaví posvícení. Posvícení je vzpomínková slavnost posvěcení kostela, na rozdíl od poutě, kterou se připomíná světec, kterému je kostel zasvěcen. Posvícení se slaví ve výroční den posvěcení kostela. Dostavba kostela byla pro obec mimořádnou událostí, stavbě bylo věnováno mnoho peněz a práce. Existence kostela vyzvedla význam obce – stala se jejím kulturním a společenským centrem. Obvyklými atributy posvícení jsou posvicenské koláče, místní speciality, taneční zábavy a průvody s maskami. V některých regionech při této slavnosti figurují i zvířata jako beran, houser, kačer nebo kohout. Traduje se, že první posvícení slavil při svěcení chrámu v Jeruzalémě král Šalomoun. Vzhledem k nejednotnosti oslav posvícení a tudíž dnů, kdy se nepracovalo, nařídil císař Josef II. roku 1786 slavit posvícení třetí říjnovou nedělí po svátku svatého Havla – odtud se odvozuje také často používaný termín Havelské posvícení. V nové době v obcích, kde není známé datum posvěcení kostela, se drží dále tzv. císařského posvícení, jinak přešli k oslavám na den známého data. Na Moravě, například na Slovácku, se posvícení říká hody a celý svátek organizují tzv. stárci a stárky, tj. mládenci a dívky. Na Horácku se používají názvy stárek, stárková, místy k nim přistupují i mládek a mládková. V některých lokalitách se termín posvícení směřuje s termínem poutě.

(mk)

**Pranostiky na říjen**

Je-li říjen velmi zelený, bude zato leden hodně studený.  
Divoké husy na odletu – konec i babímu létu.  
V říjnu mnoho dešťů, v prosinci mnoho větrů.  
Co v říjnu zimy přibude, v lednu jí opět ubude.  
Čím déle vlaštovky u nás v říjnu prodlévají, tím déle pěkné  
a jasné dny potrvají.

Když se táhnou ptáci blízko k stavení, bude tuhá zima.  
Říjen a březen rovné jsou ve všem.  
Teplý říjen – studený únor.  
Svatý František zahání lidi do chýšek.  
Po svatě Tereze mráz po střechách leze.  
Děšť na Havla, děšť na Vánoce.  
Svatá Hedvika medu do řepy zamíchá.  
Když dlouho listí nespadne, tuhá zima se přikrade.

(mk)

**Karel Toman: Básně****Pohádky krve****V září**

Dnes v noci podzim improvizoval  
smuteční píseň na své housle lkavé.  
– K pianu jdete? Zahrajte tu píseň.  
Prosím vás, zahrajte ji!

V těch rytmech vlá stesk hudby pohřební.  
Váš altový hlas se dnes divně třese.  
Smím pošeptat vám něco? Slyšte tedy:  
Já našel novou pravdu.

Již nelze žít! Nač žítí nadarmo?  
Již nelze žít. To je má nová pravda. –  
Při vaší písni se tak lehko usne.  
Nuž, buďte tady sbohem!

(mk)

**Podzimní pozdrav slunci**

I tebe dusí mlhy podzimní,  
ty velké slunce, bože touhy mé!  
Rozteklé, choré lezeš zbaběle,  
kde hořela tvá síla v letních dnech,  
triumfy světla, lásky pocely –  
živoříš stáším bohů.

Přec miluji tě, bože zestárlý.  
A plamen. Kterým spočinulo jsi  
na vinohradech, vracím tobě zpět  
pozdravem bouřným, číši pozvedám  
(tvá krev v ní svítí jasná plamenná)  
a k tvému zdaru piji.

Ty přijdeš zase – leč já nečekám.  
Mě mlhy škrtí, vražedně se pnou  
po myšlénkách mých, snech mých, vražedně  
mi tisknou prsa, rozlet srážejí,  
a rvát se musím, rvu se s rozkoší,  
ať nahoře, ať vespod.

Jen jednou přijď, můj otče, jednou jen  
ve slabé chvíli, v které podléhám!  
A rozhod' světlo, šlehni do duše  
a šlehni v moje oči zesláblé,

ať třeba oslepnou, a zajásej:  
Vstaň, nesu světlo, světlo!

(mk)

**Jiří Wolker: Básně****Podzim**

Padá, padá, padá  
krev a zlato  
na všechny cesty; co nevidět  
zasypán bude celý svět.  
Na polích chodím a ustrašen dívám se na to.  
Vždyť zlato je tak těžké a krev je z ran,  
každému, každému povídám;  
neslyšíš, – země pod tou tíhou sténá,  
možná do zítřka zemře udušená.  
Ale nikdo mi nevěří,  
neběží do zahrad, do polí,  
zaprosit větry, břízy a topoly.  
Kdyby je lidé políbili, jistě by se usmířily  
a rázem  
by zase jen padalo na zem  
lehounké, zetlelé listí.

(mk)

**Ladislav Stehlík: Voněly vodou večery****Jedné krajíně****Říjen**

Dnům tvým už slábne zrak  
a v lampě knot se krátí,  
jen mlhy dolévá  
do sklenky stínů splav.  
Kdo stromům podestlal  
nahorklou vůni natí?  
Kdo sadům vysvítíl  
poslední zeleň trav?

Rezivých křížů stín  
pod křídlem vrány dříme,  
mráz dechem záhrobním  
ovanul ústa hlínám.  
Setři si s tváře dým,  
krajino úzkosti mé.  
Tíhu tmy nadlehči.

Srdce chce klíčit jinam.

(mk)

## HABSBUROVÉ



Než čeští páni zvolili roku 1526 rakouského arciknížete Ferdinanda Habsburského českým králem, musel slíbit, že jim ponechá všechna jejich práva a výhody. Ale zůstalo jen při slibech.



Ferdinandovu království stále hrozilo turecké nebezpečí. Potřeboval vojáky, a proto sliboval. S vydatnou pomocí Českého království se také Turkům ubránil.



Válka stála moc peněz, a tak byla brzy královská pokladnice prázdná. Ferdinand však peníze potreboval, vem, kde vem.



Vymáhal na českých pánech další a další peníze, žádal stále větší daně. Zvláště když začal válku v říši a potreboval nové vojáky.



Čeští páni a měšťané, nespokojení s Ferdinandovou vládou, se vzbouřili, a když je císař povolal do zbraně, vůbec nepřišli.



Ferdinand ale i bez české pomoci válku vyhrál. Mnozí páni, kteří stáli proti králi, dostali strach a podrobili se. Nakonec stála proti Ferdinandovi jen Praha.



Pražané i venkovský lid, který přispěchal Praze na pomoc, se hotovili k obraně města. Bohatí měšťané se však ozbrojeného lidu polekali.



Vydali Prahu Ferdinandovu vojsku a s klidem přihlíželi, jak králův kat popravuje pro výstrahu čtyři zajatce. V Čechách nastaly zlé časy.

## **Ekonomie se daří, ve druhém čtvrtletí rostla meziročně o dvě a půl procenta**

České ekonomice se daří. Podle aktuálních údajů Českého statistického úřadu vzrostla ve druhém čtvrtletí meziročně o dvě a půl procenta. Přesto ale zpomalila. Nedaří se hlavně stavebnictví – chybějí zakázky, odvětví navíc narazilo na nepřipravenost projektů, která mu brání v dalším růstu. Další brzdou pro českou ekonomiku jsou taky investice, kterých je nedostatek, dodává analytik ČSOB Petr Dufek. „My jsme loni zažili úplně bezprecedentní nárůst investic, ať už v soukromém, nebo především ve veřejném sektoru, kde se dočerpávaly peníze z fondů EU. A v letošním roce vidíme, že firmy investují o něco méně a výrazně méně investuje i veřejný sektor.“

Hlavním tahounem růstu hospodářství je hlavně potřeba domácností. Ta je podpořena zlepšující se situací na trhu práce. Zrychluje se růst mezd, a to napříč obory i profesemi. Nezaměstnanost je nízká – v mezinárodním měřítku je dokonce druhá nejnižší v Evropské unii. Lépe je na tom už jen Malta. Podle ministra financí Andreje Babiše z hnutí ANO stát musí růst HDP neustále ovlivňovat, a to například podporou turismu, investicemi a výběrem daní: „Růst je dobrý. Hlavní problém naší ekonomiky je nedostatek pracovní síly a obrovská byrokracie, neschopnost státu investovat rychle, pružně, efektivně. S tím stále zápasíme.“

## **Vláda schválila vyšší daňové slevy na druhé a další dítě**

Rodiny se dvěma a více dětmi si od příštího roku finančně polepší. Daňové zvýhodnění na druhé dítě se zvýší o 2 400 korun ročně, na třetí a každé další dítě pak o 3 600 korun ročně ve srovnání s letošním rokem. Pro rodiny s jedním dítětem se nic nemění. Ministerstvo financí navrhlo zvýšení daňové slevy na druhé a další dítě v souvislosti s programovým prohlášením vlády. Nyní může daňový bonus na vyživované dítě uplatnit poplatník, pokud jeho roční příjmy dosáhly alespoň šestinásobku minimální mzdy. Do limitu se započítají příjmy ze zaměstnání, z podnikání, z nájmu i kapitálového majetku.

## **Sociální pojištění v Česku patří k nejdražším na světě**

Češi platí jedno z nejdražších sociálních pojištění na světě. Vyplývá to z průzkumu jedné z velkých poradenských společností Deloitte. Od příštího roku si navíc lidé za odvody ještě připlatí. Minimální zálohy na pojištění se totiž poprvé v historii dostanou přes dvou tisícovou hranici. Jak se odvody na pojistném liší v jednotlivých zemích, popisuje Karel Havlíček z Asociace malých a středních podniků a živnostníků: „Zatímco u nás zaměstnavatel platí za sociální a zdravotní pojištění 34 %, tak ve Švýcarsku je to třeba 8 %, ve Velké Británii je to 14 procent. Faktem ale je, že v těchto zemích se sociální pojištění čerpá z příjmů daní.“

## **Stát uzavřel s OKD smlouvu o úvěru**

Stát uzavřel se společností OKD smlouvu na úvěr 700 miliónů korun. Podmínkou půjčky je reorganizace firmy,

o které rozhodli věřitelé. Peníze zadlužené OKD půjčí státní podnik Prisko. O pomoci OKD rozhodla vláda na konci července. Rozhodnutí kritizovala pravice. Podle ní jde o dar zadlužené společnosti, a nikoliv půjčku. OKD dostane úvěr, aby měla na výplaty horníkům za červenec. Společnost má dluhy víc než 17 miliard korun. Do problémů se dostala kvůli klesajícím cenám uhlí a předluženosti. Stát nyní dosadí do zadlužené OKD svého finančního i provozního ředitele.

Těžební společnost OKD, která je od května v úpadku, bude podle vedení firmy letos potřebovat externí úvěr 700 miliónů až miliardu korun, jinak existuje vysoké riziko, že by musela zastavit provoz. Při procesu reorganizace, který firma preferuje před konkurzem, by se podnik neobešel bez pomoci státu. Podnik začal dělat administrativní kroky k uzavření Dolu Paskov. Insolvenční návrh na sebe podala sama společnost OKD. Uvedla v něm, že dluží více než 650 věřitelům přes 17 miliard korun, své závazky nedokáže splácet a její majetek nedosahuje ani hodnoty sedmi miliard.

## **Vláda schválila nový daňový balíček, který přináší řadu změn**

Podmínky pro vyplácení daňového bonusu na vyživované děti se zpřísní, návrh v balíku daňových změn schválila vláda. Příjmy z nájmu a kapitálového majetku se nebudou započítávat do limitu příjmů, který je nutný pro získání bonusu. „Daňový bonus na vyživované děti se nově poskytne pouze těm poplatníkům, kteří dosahují aktivních příjmů, to znamená příjmů ze závislé činnosti, nebo příjmů ze samostatné činnosti,“ uvádí předkládací zpráva. V rámci schválených změn zákona o DPH se také nově zavádí institut tzv. nespolehlivé osoby. Balík zákonů také dále mění místní poplatky. Obce by tak měly mít možnost obecně závaznou vyhláškou stanovit sazbu poplatku za vjezd do vybraných částí měst vyšší než dosud. MF navrhuje růst z nynějších maximálních 20 na 200 korun.

## **Prezident Zeman se zúčastní zasedání vlády, až bude jednat o rozpočtu**

Prezident Miloš Zeman se chce zúčastnit zasedání vlády, až bude jednat o státním rozpočtu na rok 2017. Na tiskové konferenci to řekl hradní mluvčí Jiří Ovčáček. Poznamenal, že při schůzce prezidentova expertního týmu v Lánech zazněla podpora návrhu rozpočtu, jak jej předložil ministr financí Andrej Babiš (ANO). Zeman podle Ovčáčka také „vysoce ocenil“ výsledek rozpočtu za červenec, kdy skončil v přebytku přes 75 miliard korun.

## **Nové byty v Česku byly loni nejdražší ve střední Evropě**

Ceny nových bytů v ČR loni dosáhly v průměru cca 52 tisíc korun na metr čtvereční. To je zhruba o tři čtvrtiny více než v Polsku a téměř dvakrát tolik než v Maďarsku. Za 200 000 eur (cca 5,4 mil. Kč) si Češi koupí byt o velikosti 100 metrů čtverečních, což je o 80 metrů čtverečních méně než v Polsku a o 96 metrů čtverečních méně než v Maďarsku. Vyplývá to z nejnovější studie poradenské společnosti Deloitte.

## Vítkovice Power Engineering na sebe podaly návrh na insolvenční

Představenstvo společnosti Vítkovice Power Engineering podalo návrh na insolvenční společnosti spojený s návrhem na povolení reorganizace. Firma zároveň požádala, aby Krajský soud v Ostravě zrušil jednání, na kterém má projednat návrh na vyhlášení insolvence podaný brněnskou firmou Wetag Invest, sdělila mluvčí Vítkovice Holding Eva Kijonková. Návrhu na zrušení pátečního jednání soud vyhověl, řekla mluvčí krajského soudu Lucie Olšarová. Dodala, že o dalších návrzích bude soudce rozhodovat v nejbližších dnech. Radka Háčková, která mediálně zastupuje skupinu Wetag, řekla, že společnost je aktuálním vývojem v insolvenčním řízení šokována. „Měsíce jsme dlužníkem veřejně opakovaně dehonestováni a napadáni za šikanózní jednání a neoprávněnost podání insolvenčního návrhu. Pouhý den před jednáním soudu, který má rozhodnout o našem návrhu, dlužník z ničeho nic otočí o 180 stupňů a zásadně z ničeho nic změní názor?“ uvedla Radka Háčková a postup označila za účelový. Společnost Wetag chce vyvolat insolvenční soud, aby rozhodl o úpadku.

Vítkovice Power Engineering jsou součástí strojírenské skupiny Vítkovice Holding podnikatele Jana Světlíka. Jejím menšinovým podílníkem je skupina KKCG Karla Komárka. Její mluvčí Dana Dvořáková krok firmy označila za velmi znepokojivý. „Několik měsíců šéf Vítkovic Jan Světlík prohlašoval, že se společnost Vítkovice Power Engineering v úpadku nenachází a označoval insolvenční návrhy za neoprávněné a šikanózní. Proto je více než podivné, že pouhý den před jednáním soudu pan Světlík prozřel a vedení firmy se připojilo k insolvenčnímu návrhu,“ řekla. Podle ní se nabízí otázka, zda to není promyšlené, protiprávní jednání. „Tento krok Vítkovic dokazuje, že Jan Světlík systematicky a účelově lhal akcionářům, bankám, obchodním partnerům i zaměstnancům. Skupina Vítkovice musí projít restrukturalizací pod novým profesionálním manažerským vedením, neboť Jan Světlík svým jednáním společnost, zaměstnance, věřitele a akcionáře soustavně poškozují,“ prohlásila.

Skupina Vítkovice Machinery Group má celkem 34 firem. Vítkovice Power Engineering patří k hlavním součástem skupiny Vítkovice Holding a zaměstnává 1 138 lidí. Čistý obrat za účetní období roku 2015 firma vykázala okolo 3,2 miliardy korun. Celá skupina loni měla obrat zhruba 14 miliard korun a konsolidovaný zisk 479 miliónů korun. Hlavním vlastníkem skupiny je Jan Světlík. Podniky ze skupiny zaměstnávají 8 000 lidí.

## Stát plánuje dát na boj se suchem 28 miliard korun

Ministerstvo zemědělství spustí v příštím roce nový dotační program na budování závlah. Plánuje v něm přerozdělit 1,6 miliardy korun. Celkově má stát do roku 2022 na boj se suchem připraveno 28 miliard korun. Kromě budování závlah by měly pomoci k zadržení vody v krajně peníze na stavbu a obnovu rybníků. Ministr zemědělství Marian Jurečka (KDU-ČSL) již dříve kritizoval, že v posledních dvaceti letech se v Česku investovalo hlavně do protipovodňových opatření a riziko dlouhodobého sucha se přehlíželo.

## Český sběratel koupil nejcennější dvojici známek na světě: Modrého a Červeného Mauritie

Český investor koupil nejcennější dvojici poštovních známek Modrého a Červeného Mauritie. Jde o jedny z nejstarších známek na světě. Navíc je provází legendy, které jejich hodnotu ještě zvyšují. Znalci odhadují, že za ně český podnikatel mohl zaplatit i 100 miliónů korun. Známky s podobnou královnou Viktorie byly vydány na ostrově Mauritius v roce 1847 v nákladu jen 500 kusů. Červená verze měla hodnotu jednu penci, modrá dvě. Do dneška se dochovalo čtrnáct červených a jen jedenáct kusů modrých známek. A právě Modrý Mauritius je pravděpodobně jediný obchodovatelný exemplář.

## ČNB má nového guvernéra Jiřího Rusnoka

Funkce guvernéra České národní banky se ujal Jiří Rusnok. Nahradil Miroslava Singera, kterému skončil druhý šestiletý mandát a nemohl být znovu jmenován. Zároveň do sedmičlenné bankovní rady zasedli Vojtěch Benda a Tomáš Nidetzký. V radě nahradili právě Singera a člena rady Kamila Janáčka. Bankovní rada ČNB určuje měnovou politiku země a rozhoduje o zásadních měnově politických opatřeních.

## ČSÚ: Češi za dvacet let zbohatli, výdaje stouply reálně o 60 %

Ve srovnání s rokem 1995 jsou české domácnosti bohatší. Jejich výdaje stouply reálně o 60 procent. Vyplývá to ze statistiky národních účtů za posledních dvacet let, kterou představil Český statistický úřad. Češi nyní investují více do nemovitostí, ale také se více zadlužují. Zvýšil se podíl výdajů na bydlení, naopak za potraviny, obuv a oblečení utrácejí Češi méně. Průměrný měsíční příjem zaměstnance od roku 1995 vzrostl z 8 845 Kč na 23 320 Kč, průměrný měsíční příjem podnikatele ze 30 280 Kč na 46 868 korun, uvedl ředitel národních účtů ČSÚ Vladimír Kermiet. Struktura výdajů domácností se od roku 1995 změnila. Vzrostl podíl výdajů směřujících do bydlení z 21 % na 27 procent. Naopak klesl podíl výdajů na potraviny z 19 na 17 % a na obuv a oblečení ze 6 na 4 %, upozornil Kermiet. Loni každý Čech utratil měsíčně v průměru 16 672 korun, z toho nejvíce za bydlení (4 511 Kč), potraviny (2 855 Kč) a dopravu (1 547 Kč).

## Český Avast kupuje nizozemského rivala AVG za 1,3 miliardy dolarů

Český výrobce bezpečnostního softwaru Avast Software se dohodl na převzetí nizozemského konkurenta AVG Technologies za 1,3 miliardy dolarů (téměř 32 miliard Kč). Avast zaplatí za každou akcii AVG 25 dolarů v hotovosti. Kupní cena je tak o třetinu vyšší než závěrečná hodnota akcií AVG na burze. Avast dodává bezpečnostní programy pro počítače a mobilní zařízení. Po celém světě má více než 230 miliónů uživatelů. Převzetí rivala AVG by mělo posílit pozici firmy na rozvíjejících se trzích, píše agentura Reuters.

## Švédsko schválilo prodej elektráren švédské firmy Vattenfall v Německu českému holdingu EPH

Švédská vláda se rozhodla schválit prodej dolů a elektráren státní švédské firmy Vattenfall v Německu českému investorovi EPH (Energetický a průmyslový holding Daniela Křetínského). EPH švédské rozhodnutí uvítalo s tím, že k dokončení transakce je ale třeba ještě souhlasu antimonopolních orgánů. „Velice si vážíme rozhodnutí švédské vlády, která schválila prodej hnědoudelných aktiv Vattenfallu v Sasku a Braniborsku. Jedná se o důležitý milník v převodu vlastnictví těchto aktiv na konsorcium tvořené společnostmi Energetický a průmyslový holding, a. s. (EPH) a jeho finančním partnerem PPF Investments Ltd.,“ uvedl v prohlášení mluvčí EPH Daniel Častvaj. Proti transakci mezi Švédskem a českou soukromou firmou protestovali v poslední době ekologičtí aktivisté ve Stockholmu i v Praze. Ekologové vyzývali švédskou vládu, aby prodej zastavila a zrušila zmíněná zařízení s cílem zabránit emisím oxidu uhličitého a dalším škodám.

## Cizinci utratí v Česku za medicínský turismus ročně půl miliardy

Přes půl miliardy korun ročně utratí v Česku cizinci za kosmetické operace, umělé oplodnění, léčbu obezity, gynekologické procedury či návštěvu lázní. Medicínský turismus každoročně stoupá až o 15 procent. Nejčastěji do Česka jezdí Britové, Němci a Rusové, sdělil ČTK plastický chirurg Ondřej Měšťák z kliniky plastické chirurgie Nemocnice Na Bulovce. Kvalitou provedených zákroků patří Česko v Evropě podle něj mezi nejlepší. Zájem cizinců ovlivňují kvalita a cena. Ve srovnání kvality je Česko mezi 35 evropskými státy na 13. místě a předstihlo například Itálii či Velkou Británii. Cena v Česku je dvakrát až třikrát nižší. Kupříkladu v Německu stojí zvětšení prsou 200 000 korun, na českých klinikách polovinu.

## Většina lidí si dál myslí, že důchody jsou nepřiměřené

Veřejnost zůstává kritická k důchodovému zabezpečení v Česku. Podle 83 % lidí nejsou starobní důchody přiměřené a 74 % si současně myslí, že ani nestačí pokrýt základní potřeby penzistů. Vyplynulo to z aktuálního průzkumu agentury STEM. Lidé se v průzkumu vyjadřovali i k tomu, zda podle jejich názoru současný systém důchodového zabezpečení umožňuje strávit lidem důstojné stáří. S tímto tvrzením souhlasilo jen 19 % lidí. STEM provedl průzkum v době od 13. do 21. června mezi tisícovkou lidí starších 18 let.

## Počet pracujících seniorů v ČR roste

Počet pracujících starších 60 let se za posledních dvacet let v Česku zvýšil o 188 000 na 356 000 ke konci roku 2015. Na vysoké zaměstnanosti se tak v České republice podílejí hlavně lidé vyššího věku, informoval Český statistický úřad. „Přírůstek počtu pracujících nad 60 let byl 2,5 krát vyšší než celkový přírůstek všech pracujících. Růst zaměstnanosti je patrný především ve věkové skupině 60-64 let.

Mezi pracujícími staršími 65 let převažují důchodci v řádném starobním důchodu.

## Moravská i česká vína získala ocenění v USA



SAN FRANCISCO  
INTERNATIONAL  
WINE  
COMPETITION

Americká soutěž vín San Francisco International Wine Competition 2016 vynesla moravským a českým vinařům čtyři velké zlaté medaile a další kovy. V tiskové zprávě to sdělil Pavel Krška, ředitel Národního vinařského centra. Podle něj dvě velké zlaté medaile znamenaly ocenění pro absolutně nejlepší vína odrůd Ryzlink rýnský a Rulandské bílé. V San Francisco International Wine Competition, která je podle Kršky největší v USA, se každoročně utká přes 4 500

vzorků vín z celého světa. Čtyři velké zlaté medaile dostalo víno Ryzlink rýnský, VOC 2015 z vinařství Vinice Hnanice, které bylo zároveň vyhlášeno nejlepším Ryzlinkem rýnským soutěže. Dále bylo velkou zlatou medailí oceněno Rulandské bílé, pozdní sběr 2015 z Vinařství Pavlov, které rovněž získalo cenu za absolutně nejlepší víno dané odrůdy. Velkou zlatou získalo i Rulandské bílé, pozdní sběr 2015 z Vinařství Skoupil a Rulandské šedé, výběr z bobulí 2015 z vinařství Lahofer.

## Moravští vinaři vezou deset zlatých ze soutěže ve Slovinsku

Moravští vinaři vezou deset zlatých medailí z jedné z nejstarších velkých vinařských soutěží na světě Vino Ljubljana. Tři zlaté získaly ve Slovinsku Vinné sklepy Lechovice. Na 58. ročníku soutěže bylo 413 vzorků vín z dvaceti zemí. Z České republiky se soutěže na lublaňském hradě zúčastnilo třicet vín. Dvě zlaté získal ještě Josef Valihrach z Krumvíře na Břeclavsku a Vinařství U Kapličky. Po jedné zlaté medaili mají Sonberk, Rodinné vinařství Košut a Vinja František Jakubčík z Brumovic. Medailový bodový limit překročilo i dalších jedenáct moravských vín, mezi 30 % oceněných vín se ale nedostaly. Moravským vinařům se v posledních letech v zahraničí daří. Nedávno získali šest ze sedmi titulů šampióna na mezinárodní soutěži vín Mušina Prešov. K tomu získali dvě zlaté medaile. Nejvíce se dařilo Josefu Valihrachovi z Krumvíře na Břeclavsku, který získal na Slovensku tři tituly šampióna.

## Mezi 1 000 nejlepšími víny je podle francouzské publikace 25 z ČR

V prestižní francouzské publikaci *1000 Vins du Monde* bude letos 25 vín z České republiky. Je to o pět vín méně než v loňském roce, informoval Vinařský fond. Význam sborníku je srovnatelný s michelinským průvodcem, v němž hledají inspiraci obdivovatelé nejlepší světové gastronomie. V publikaci se letos objeví například vína od Znovínu Znojmo, Zámeckého vinařství Bzenec nebo od Josefa Dufka či Mikrovínu Mikulov.

## VĚDA A TECHNIKA

**Akademie věd ocenila úspěšné vědce, mezi nimi i fyzika Jungwirtha**

Čtyři výzkumníci z Akademie věd ČR obdrželi medaile za svou dosavadní práci v oboru chemie, biologie, historie a fyzika. Čestnou oborovou medaili Ernsta Macha za zásluhy ve fyzikálních vědách převzal astrofyzik Petr Hadrava. Zabývá se například modelováním stavby a dynamikou hvězdných atmosfér a také historií astronomie. Medaili Jaroslava Heyrovského za zásluhy v chemických vědách si odnesl známý chemik Pavel Jungwirth. Byl jedním ze dvou českých vědců, které vybral prestižní časopis *Nature* pro medailon k výročí 20 let od pádu železné opony. Medaile Františka Palackého za zásluhy v historických vědách poputuje k historikovi umění Lubomíru Konečnému. Zaměřuje se zejména na velké postavy evropské renesance a baroka. Mendelovu medaili za zásluhy v biologických vědách dostal jeden z nejvýznamnějších českých hydrobiologů Jiří Kopáček.

**Olomoučtí vědci vyvinuli novou metodu, která odhalí padělky**

Novou účinnou metodu pro snadné a spolehlivé odhaleení padělaných lihovin, parfémů či kosmetiky vyvinuli vědci z Regionálního centra pokročilých technologií a materiálů (RCPTM) Univerzity Palackého v Olomouci. Unikátní postup identifikace originálních výrobků využívá speciální molekuly a už o něj projevíli zájem první investoři. Univerzita bude metodu chránit evropským patentem. Ředitel centra Radek Zbořil řekl, že princip metody je založen na umístění vhodných molekul do produktu ve velmi nízkých koncentracích. Parametry molekul i nanomateriálu s chemickým klíčem zná pouze výrobce, který s jejich pomocí může rychle a spolehlivě odhalit padělky výrobků. Nová metoda má obrovský komerční potenciál.

**Vědci chystají výstavu o neandrtálcích, součástí bude socha**

Vědci z Moravského zemského muzea v Brně připravují na konec roku velkou výstavu o životě neandrtálců. Má vyvrátit i některé mýty týkající se tohoto druhu. Součástí výstavy bude i postava neandrtálce, která vzniká v ateliéru sochaře Ondřeje Bílka. Bílek neandrtálce rekonstruuje podle nálezu ve francouzském La Chapelle, kde se našla celá lebka, a snaží se o co nejdělejší rekonstrukci. Výstavu odborníci představí lidem od prosince v Anthroposu. Vědci na ní chtějí ukázat neandrtálce v novém světle, jako inteligentní lidi se schopností přežít v nejrůznějších klimatických podmínkách.

**Tým z české Akademie věd odhalil jednu z příčin Alzheimerovy nemoci**

Mezinárodní tým vědců, kteří působí v Ústavu fyzikální chemie J. Heyrovského v Akademii věd ČR, objasnil jednu z příčin Alzheimerovy choroby. Pomocí moderní mik-

roskopické metody, kterou pro výzkum vyvinul, zjistil, na jakém principu fungují molekuly této zákeřné nemoci. Objev může do budoucna pomoci lépe pochopit, jak nemoc funguje, a přispět k vývoji nové léčby, řekl vedoucí vědeckého týmu, fyzikální chemik Martin Hof.

Alzheimerova choroba je nevléčitelná. Jde o nejzákeřnější formu demence. Počet pacientů stále roste. Ve světě jí trpí kolem 44 milionů lidí. Uznávaný vědec německého původu Hof působí v Praze již řadu let, jak sám říká, cítí se být Němcem i Čechem zároveň. Rozmanitost národností prosazuje i při práci.

**Vědci objevili skupinu látek s vysokým účinkem proti viru zika**

Vědci z českobudějovického Biologického centra Akademie věd ČR a brněnského Výzkumného ústavu veterinárního lékařství objevili skupinu látek s vysokým účinkem proti viru klíšťové encefalitidy a viru zika. Jde o první popsané látky, které jsou proti viru zika účinné. Tým vědců spolupracuje s pracovníky Ústavu organické chemie a biochemie Akademie věd ČR v Praze, kteří objevené molekuly upravují do podoby pro léčiv. Virus klíšťové encefalitidy je blízký příbuzný viru zika, který se začal během posledního roku šířit především v zemích Latinské Ameriky. Vědci expanzi viru zika dávají do souvislosti s prudkým nárůstem případů mikrocefalie u novorozenců a dalších neurologických komplikací. Podle odhadů mezinárodní zdravotnické organizace se tímto virem nakazí v následujících letech až čtyři milióny lidí.

**Největší akademický grant letos dostal fyzik a poprvé i filozof**

K nejlepším vědcům letošního roku, kteří působí na Akademii věd ČR, patří filozof a matematik Ladislav Kvasz a fyzik Pavel Jelínek. Oba laureáti získají na dalších pět let až 30 milionů Kč, které mohou použít na výzkum, nákup přístrojů, pro svůj tým nebo na cestování. Akademickou přemii vědcům předal předseda AV ČR Jiří Drahoš v sídle největší tuzemské výzkumné instituce v Praze. Akademické ústavy poslaly celkem osm nominací. Letošní kandidáti byli podle předsedy Akademie vybráni díky své vědecké výkonnosti a výborným projektům.

**Do vesmíru poletí česká družice, otestuje nové technologie**

Do vesmíru zamíří česká družice, která bude zkoušet nové výrobky a technologie na orbitě Země. Vyvinuli ji tuzemští experti. Družice, která váží dva kilogramy, má název VZLUSAT-1. Na oběžnou dráhu bude vynesena letos na podzim, a to do výšky 475 kilometrů společně s další padesátkou družic typu CubeSat v rámci mezinárodní mise QB50. Nanodružice ponese na palubě miniaturizovaný rentgenový dalekohled, nový kompozitní materiál pro stínění kosmické radiace a technologii pro měření koncentrace kyslíku v termosféře. Například od dalekohledu si věd-



ci slibují, že může v budoucnu posloužit pro astrofyzikální pozorování a výzkum atmosféry. Kompozitní materiál pro radiační stínění může v budoucnu zase sloužit pro konstrukční materiál družic, plášť kosmických lodí s lidskou posádkou nebo ke konstrukci obydlí při osídlení Měsíce nebo Marsu.

### **Výstava v Budějicích odpoví na otázky týkající se vesmíru**

V Českých Budějovicích bude od září několik měsíců interaktivní výstava na téma výzkumu vesmíru. Expozici vytvořilo mezinárodní centrum pro výzkum elementárních částic Evropské organizace pro jaderný výzkum CERN v Ženevě. Návštěvníci mohou na výstavě hledat odpovědi na otázky „Co je hmota?“ „Jak vznikla?“ „Z čeho jsou utvořeny hvězdy, planety?“ „Jak vznikl vesmír?“ Vstup je zdarma, expozice s názvem *Accelerating Science* na jih Čech doputovala z Barcelony a estonského Vilniusu. Potrvá od 21. září do 10. ledna příštího roku.

### **Mezinárodní komise uznala objev nového minerálu na Příbramsku**

Dosud neznámý minerál, který v roce 2007 našel geolog na haldě v bývalém příbramském uranovém revíru, dostal název příbramit. Objev uznala mezinárodní komise ve Stockholmu, která zároveň souhlasila s navrženým názvem. Exemplář našel na odvalu historické uranové šachty číslo 16 geolog z hornického muzea Pavel Škácha. Následoval náročný proces zkoumání a ověřování. Do vědeckých analýz se zapojili i odborníci z Národního muzea a Fyzikálního ústavu Akademie věd ČR, kteří dospěli k závěru, že jde o doposud neznámý minerál. Vzácná přírodnina obsahuje měď, antimon a selen.

### **Stoletý Ferdinand Knobloch byl průkopníkem české psychoterapie**

Sta let se 15. srpna dožil Ferdinand Knobloch, který patřil po druhé světové válce k průkopníkům české psychoterapie. Už jako medik se po uzavření vysokých škol zajímal o psychoanalýzu a když po válce dokončil přerušena lékařská studia, zaměřil svou pozornost právě na ni. V druhé polovině čtyřicátých let pobýval v Británii, kde se učil mimo jiné u dcery Sigmunda Freuda Anny. Více než tradiční psychoanalýza ale Knoblocha zaujala myšlenka terapeutických komunit. V padesátých a šedesátých letech se mu přes nesouhlas částí odborné obce podařilo založit komunity v Praze a v Lobči na Kokořínsku. Po srpnu 1968 i s manželkou emigroval. Působil v USA, přednášel na univerzitách v Chicagu a New Yorku a začátkem sedmdesátých let přesídlil do kanadského Vancouveru. Knobloch, který patří v psychoterapii ke světově uznávaným veličinám, je také autorem více než dvou stovek odborných prací.

### **Dopravní podnik instaloval v metru B Křížíkova repliku obloukové lampy**

Pražský dopravní podnik (DPP) odhalil ve vestibulu stanice metra B Křížíkova repliku obloukové lampy zdokonalené Františkem Křížíkem, od jehož úmrtí v lednu uplynulo 75 let.

18. srpna to navíc bylo 135 let ode dne, kdy lampu vynálezce veřejně předvedl. „Jméno tohoto významného českého vynálezce a průmyslníka bývá často spojováno právě s obloukovou lampou, nebyl ale jejím vynálezcem, jak je někdy mylně uváděno, ale významně ji zdokonalil,“ uvedl vedoucí archivu DPP Pavel Fojtík. Křížík v roce 1891 dokončil první elektrickou dráhu v Praze. Vedla z Letenských sadů ke vchodu do Stromovky. V roce 1896 pak Křížík vybudoval tramvajovou trať z Prahy do Libně a Vysočan.

### **Zemřel filozof a biolog Zdeněk Neubauer**

Ve věku 74 let zemřel filozof a biolog Zdeněk Neubauer. Neubauer se zaměřoval na mikrobiologii, v šedesátých letech působil v Mezinárodní laboratoři pro genetiku a biofyziku v Neapoli. Filozofické texty publikoval často v samizdatu a v zahraničí. Na začátku devadesátých let založil Katedru filozofie a dějin přírodních věd na Přírodovědecké fakultě Univerzity Karlovy, kde pak působil. Zabýval se filozofickými problémy biologie a fyziky nebo třeba rolí mytických a symbolických motivů v poznání.

### **Zemřel Ing. Jan Kopecký prof. as., PhD h. c.**

16. srpna 2016 zemřel ve věku 77 let Jan Kopecký, magistralní rytíř suverénního řádu Maltézských rytířů, mimořádný profesor Universidad de Lima – Peru, emeritní velvyslanec České republiky. Jan Kopecký byl deset let velvyslancem ČR v Jižní Americe, a to konkrétně v Argentině, Paraguaji, Peru a Bolívii. Byl předsedou České iberoamerické společnosti. Je nositelem sedmi zahraničních státních vyznamenání, například francouzského Řádu akademických palem nebo nejvyššího argentinského státního vyznamenání Řádu Osvoboditele Generála San Martina v hodnosti Velkokříže.

### **Ošacení, ve kterém byl pohřben dánský astronom Tycho Brahe (1546-1601), se stalo kulturní památkou**

Oděv patří církvi a uložen je v Muzeu hlavního města Prahy. Pokud se roucho podaří restaurovat a prozkoumat, získají odborníci ojedinělý renesanční soubor textilií, který je navíc spjat s významnou osobností. Pozůstatky pohřební výbavy slavného astronoma původně tvořil sametový střevíc, pletená punčocha, sametový klobouk, rukáv z kabátce a kus hedvábného damašku trojúhelníkového tvaru, které se našly při otevření hrobu v roce 1901. Vše dostalo městské muzeum, ošacení bylo konzervováno a v roce 1997 bylo součástí výstavy *Rudolf II. a Praha*. Tychonův oděv byl podle odborníků ušit z luxusního materiálu podle španělské i východní módy. Klobouk, punčochy, střevíce a kabátec byly oděvy dobře krejčovsky zpracované a zřejmě je Tycho Brahe nosil ještě za svého života. Damaškový plášť je spíše rubášem, tedy není tak detailně propracován, i když i jeho střih respektoval zásady soudobé módy.

### **Zemřel významný ornitolog Jiří Vačkař**

5. srpna 2016 zemřel v Rajhradě po dlouhé nemoci ve věku dvaosmdesáti let významný ornitolog, dlouholetý člen ČSO, pan Jiří Vačkař. Patřil mezi české nejvýznamnější

ornitologie a výrazně se zasloužil jak o rozvoj české ornitologie, tak o ochranu ptáků. Ve funkci vedoucího polesí Bučín dlouhá léta prosazoval způsoby hospodaření dnes označované jako přírodě blízké a významně přispěl k zachování tamějších starých bučin, významných refugií řady druhů ptáků, např. lejska malého. Ač v ornitologii amatér a samouk, po desetiletí intenzivně spolupracoval s akademickou sférou. Jeho poznatky, zejména o fenologii a potravě lesních druhů ptáků, tvoří nejen velmi důležitou původní součást fauny, ale jsou hojně citovány v mnoha zahraničních pracích, včetně příručky *Handbuch der Vögel Mitteleuropas*. Vyhlášený byl jako fenomenální znalec ptačích hlasů i jako odborník na všemožné aspekty života šplhavců. Ve spolupráci s Juliem Klejdusem připravil knihu *Ptáci a stromy*, která by měla vyjít ještě v letošním roce. Byl dlouholetým členem výboru Jihomoravské pobočky ČSO i redakční rady časopisu *Crex*, autorem několika desítek publikací.

### Vynálezce Ressela si připomenou v pěti zemích Evropy

Spolek Ressel připravuje k výročí 150 let od uznání patentu lodního šroubu vynálezce Josefa Ressela americkou akademií věd vzpomínkový projekt *Pocta Josefu Resselovi*. Uskuteční se v zemích a městech, kde chrudimský rodák pobýval. V jeho rodišti se již konal vzpomínkový akt. Poctu Resselovi vzdají lidé kromě České republiky také v Rakousku, Chorvatsku, Slovinsku a Itálii. Ressel se narodil v roce 1793 v česko-německé rodině. Do školy chodil v Chrudimi, později studoval v Linci, Českých Budějovicích a v Mariabrunnu u Vídně. Po absolvování pracoval pro rakouský stát jako lesník na území dnešního Chorvatska a Slovinska v Kraňsku, kde se zasloužil o zalesnění krasové oblasti. Mezi jeho vynálezy patří kromě lodního šroubu například šroubový lis na víno a olej, kuličkové ložisko bez mazání, zařízení pro parní vyluhování barviv a tříselovin, pneumatická potrubní doprava nebo buzola.



Josef Ressel

### Zemřel přední český astronom a kartograf Antonín Růkl

Ve věku třiaosmdesáti let zemřel v noci z 11. na 12. července dlouholetý šéf pražského planetária, významný český astronom a světově uznávaný kartograf Antonín Růkl. Za své téměř celoživotní působení v planetáriu z něho vytvořil mezinárodně uznávanou instituci. Věnoval se také popularizaci a oblasti mapování měsíčního povrchu a napsal řadu knih o astronomii.

Antonín Růkl se narodil 22. září 1932 v Čáslavi. Astronomii se věnoval od sedmnácti let. V planetáriu začal pracovat v únoru 1960, krátce poté se stal jeho ředitelem a ve funkci setrval až do roku 1999.

## VZPOMÍNKA

### Před 110 lety se v Ondřejově konalo první pozorování vesmíru

Před 110 lety, 1. srpna 1906, se v hvězdárně v Ondřejově konalo první pozorování vesmírných těles. První pozorování noční oblohy na vrchu Manda je zapsáno v pozorovacím deníku profesora astronomie na pražské univerzitě Vojtěcha Šafaříka. Připojeny k němu jsou výsledky pozorování a výpočty průchodů hvězd místním poledníkem.

Pozemky na kopci Manda nad Ondřejovem zakoupil mecenáš astronomie Josef Jan Frič už v roce 1898. Spolu s dlouholetým předsedou České astronomické společnosti Františkem Nušlem vyvíjeli originální přístroj pro přesná měření průchodu hvězd místním poledníkem. Vybudovali také prozatímní pozorovatelnu na úpatí Mandy. Byla to dřevěná ohrada, ve které byly postaveny betonové sloupky na umístění přístrojů a dřevěná bouda na jejich uskladnění. Přesto měla honosný název „Observatoř U zelené žáby“. V roce 1906 se observatoř přestěhovala na vrcho-

lek kopce Mandy. Frič pak hvězdárnu v říjnu 1928 daroval státu. Nyní je Ondřejovská hvězdárna hlavní observatoř Astronomického ústavu Akademie věd.



Historický snímek proměřování polohy observatoře v Ondřejově (© Astronomický ústav AV ČR)

**Tycho Brahe**

Tycho Brahe

Před 405 lety, 24. 10. 1601, zemřel v Praze ve dvorské službě císaře Rudolfa II. významný dánský astronom, astrolog a alchymista Tycho Brahe. Je považován za nejpresnějšího pozorovatele hvězdné oblohy. Na základě Brahových pozorování poloh Marsu mohl o několik let později Jan Kepler formulovat své slavné zákony oběhu planet.

**Jan Svatopluk Presl** (4. 9. 1791, Praha – 6. 4. 1849, Praha)

Prof. MUDr. Jan Svatopluk Presl byl profesor zoologie a mineralogie na univerzitě v Praze a jeden z nejvýznamnějších českých přírodovědců 19. století. Spoluzakládal českou odbornou terminologii mnoha vědních oborů, zejména pak v mineralogii, chemii, zoologii a botanice. Zavedl dvouslovné pojmenování anorganických sloučenin a rozlišování oxidačního čísla pomocí přípon. V roce 1821 se podílel na založení prvního česky psaného vědeckého časopisu *Krok*, na jehož dalším vydávání se poté podílel. V roce 1831 spoluzakládal organizaci Matice česká. V roce 1847 se stal členem vídeňské akademie věd. Byl rovněž členem české akademie. Během revolučního roku 1848 se zapojil do politiky. Ve volbách roku 1848 byl zvolen do rakouského ústavodárného Říšského sněmu.

**Prof. MUDr. Jan Janský** (3. 4. 1873 – 8. 9. 1921)

Prof. MUDr. Jan Janský

Jan Janský je považován za objevitele čtyř základních krevních skupin. K revolučnímu objevu se Janský dostal úplnou náhodou při studiu vztahu mezi duševními poruchami a srážlivostí krve. Během výzkumu si všiml, že lidskou krev lze podle určitých rozdílů ve vlastnostech krvinek rozdělit do čtyř skupin. Svůj objev Janský zveřejnil v roce 1907. Dále se mu však nevěnoval a místo toho se soustředoval na výzkum

mozkomíšního moku. Za stejný objev (a navíc ještě za odhalení Rh faktoru) získal Rakušan Karl Landsteiner roku 1930 Nobelovu cenu za lékařství.

*Red. poznámka: Na toto téma uspořádal Kulturní klub v Českém centru ve Vídni přednášku, kterou přednesl MR MUDr. Vladislav Lipták.*

**Prof. MUDr. Rudolf Jedlička** (20. 2. 1869, Lysá nad Labem – 26. 10. 1926, Nový Svět – Harrachov)

Rudolf Jedlička byl český lékař, chirurg, rentgenolog a radiolog, iniciátor a mecenáš řady sociálně zdravotních

iniciativ, zakladatel české rentgenologie, radiologie a léčebné rehabilitace. Byl absolventem české lékařské fakulty v Praze. Po vzniku Československa byly Jedličkovy vědecké zásluhy roku 1921 oceněny jeho jmenováním řádným profesorem a prvním přednostou II. chirurgické kliniky University Karlovy. Jedlička světově proslul především v chirurgii kostní a břišní. Byl mistrným diagnostikem a na Maydlově pražské chirurgické klinice, brzy po objevu Roentgenových paprsků (listopad 1895), prosadil už v lednu 1897 první operaci provedenou na základě diagnostiky rentgenem. Rentgenologii v Čechách prosazoval nejenom jako diagnostický prostředek, ale také jako doplněk léčby zhoubných nádorů. Roku 1905 byl z jeho iniciativy založen při Spolku českých lékařů Spolek pro zkoumání a potírání zhoubných nádorů v Čechách, s bioptickou stanicí, experimentálním oddělením a dispenzářem, v němž byli chudí pacienti ošetřováni bezplatně. Roku 1913 založil v Praze ústav pro tělesně postižené děti, který byl na jeho počest nazván Jedličkovým ústavem. Jedlička jako jeho zakladatel byl veden myšlenkou dát handicapovaným dětem možnost odborného léčení a odborné výchovy k pokud možno samostatnému a plnohodnotnému životu. Ředitelem tohoto ústavu byl až do konce svého života. Velkou měrou se také zasloužil o vybudování Pražského sanatoria v Podolí.

**Emanuel Vlček** (1. 3. 1925, Rožmitál pod Třemšínem – 24. 10. 2006, Praha)

Prof. MUDr. et RNDr. h. c. Emanuel Vlček, DrSc., byl český paleoantropolog, lékař a profesor Anatomického ústavu 1. LF UK, který se nesmazatelně zapsal do historie nejstarších českých dějin. V roce 1955 byl pověřen výzkumem ostatků českých panovníků a významných osobností. Při určování dožitého věku prvních Přemyslovců, jejichž antropologický výzkum vedl, použil výsledky tehdy nepříliš ověřené Gustafsonovy metody. V roce 1967 založil antropologické oddělení v Národním muzeu v Praze. Mj. přednášel antropologii na univerzitě J. A. Komenského v Bratislavě a paleontologii člověka na Přírodovědecké fakultě v Praze.

Vědecký profil prof. Vlčka se utvářel za jeho cesty k vědě, která vedla přes studium medicíny, studium antropologie, soudní lékařství, chirurgii a praxi v archeologických ústavech. Tím získal multidisciplinární pohled na předmět svého výzkumu. Ten se projevil zejména v jeho paleoantropologických pracích a v antropologicko-lékařských výzkumech pozůstatků historických osobností. Prof. Vlček publikoval přes 500 vědeckých sdělení, z toho 140 odborných studií, 53 knih a monografií, celou řadu vědeckých zpráv a populárních statí.

Jeho prvořadým zájmem byla paleoantropologie. Studoval předchůdce dnešního člověka od forem homo erectus až po fosilní formy homo sapiens. Pro kvalitu svých výzkumů byl zván ke spolupráci na vzácném paleoantropologickém materiálu na četná pracoviště v cizině. Věnoval se i antropologii současných populací a popsal skupinu Chalchů v Mongolsku.

Vlček uzavřel i svou více než třicetiletou práci v německém Bitzingslebenu. S týmem kolegů-archeologů oznámil, že ve střední Evropě žil před 400 tisíci lety předchůdce člověka známý jako homo erectus.

## ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

### Botanici z brněnské univerzity objevili unikátní jinan

Botanici z brněnské Masarykovy univerzity objevili unikátní jinan dvoulaločný, který má proti běžným dvěma sadám chromozomů sady čtyři. Ve světě se tento typ jinanu snaží odborníci už několik let bez úspěchu vytvořit uměle. Vědci jinan nyní pěstují v univerzitním kampusu, uvedla v tiskové zprávě Martina Fojtů z tiskového odboru univerzity. Jinan dvoulaločný, zvaný také ginkgo biloba, je jediným žijícím zástupcem dříve početné skupiny rostlin a je považován za živoucí fosilii. Patří mezi nahosemenné rostliny, u nichž je výskyt jedinců s vícečetným genomem velmi vzácný. U jinanu podle vědců dokonce nejsou po podobném jevu stopy ani při detailní genomické analýze, která umožňuje detekovat takové události stovek milionů let do minulosti.

### Nepůvodní zvířata se budou omezovat postupně, ne likvidovat

In vazivní nepůvodní živočichové a rostliny, které svým neřízeným šířením ohrožují přírodu, se nebudou hromadně likvidovat, ale postupně ve volné přírodě omezovat. Jde o 23 živočichů a 14 druhů invazivních rostlin. Pokud jsou tyto druhy chovány v lidské péči, tak nemusí být likvidovány, ale chovány tak, aby se nerozmnožovaly a žádné nové se do zajetí nedostávaly, řekl Jan Plesník, odborný rada z oddělení mezinárodní spolupráce v Agentuře ochrany přírody a krajiny ČR.

Dovoz těchto druhů kontrolují veterináři na letišti. Vstoupilo v platnost prováděcí nařízení Evropské unie, kterým začal platit seznam zakázaných živočichů. Ty svým neřízeným šířením v přírodě ohrožují evropskou biodiverzitu, hospodářství a i zdraví člověka. Na území ČR jde třeba o severoamerické druhy raků přenášející račí mor, veverku liščí a popelavou či mývala severního, predátora přenášejícího nemoci, nebo bolševník velkolepý, který vytlačuje vegetaci a může způsobit popáleniny. Jak omezení budou vypadat, si každý stát určí sám a zapracuje do svých zákonů. Ministerstvo životního prostředí chce postup určit v novele zákona o ochraně přírody a krajiny. Vzniknout by podle ředitele odboru druhové ochrany na MŽP Jana Šímy měla do konce letošního roku.

### Ochránci přírody začnou v Beskydech odstraňovat borovici kleč

Ochránci začnou obnovovat původní divokou přírodu v okolí hory Smrk v Beskydech. Především se zaměří na vyřezávání nepůvodní borovice kleče. Ta v Beskydech přirozeně nikdy nerostla a její výskyt se vymknul kontrole. K její redukci budou využívat nejčastěji mačety a pily. ČTK to řekl Jan Piňos z Hnutí Duha. Hlavním cílem této akce je pomoci návratu původní divoké přírody na druhou nejvyšší horu Beskyd. Ústup kleče by především pomohl většímu rozmachu původních rostlin, jako jsou horské byliny či borůvky. Samotné borůvky pak pomohou návratu vymizelých zvířat, například ptákoví jeřábku lesnímu.

### Vědci sledovali tah lejska, vybavili jej geolokátorem

Několik měsíců sledovali olomoučtí vědci společně s kolegy ze zahraničí životní pouť drobného pěvce lejska bělokrkého. Mapovali jej pomocí geolokátorů, celoroční cyklus pěvce tak sledovali jako první na světě. Ornitologové prokázali, že chování tohoto drobného druhu ovlivňuje zeměpisná šířka jeho hnízdiště. To podle nich určuje po zbytek jejich života časování migrace, odlet a přilet na africká zimoviště i návrat zpět. Studie již zaujala prestižní zahraniční časopisy, informovali ČTK zástupci Univerzity Palackého v Olomouci.

### Lidé na Rokytě slavili čtvrtstoletí šumavského parku

Kdyby před pětadvaceti lety nevznikl Národní park Šumava, na území by už dnes zřejmě nežili tetřevi a tetřívci, nebo by přeživalo jen pár jedinců. Byla by ohrožená populace rysa, krajinu parku by poznamenala výrazně větší těžba dřeva, budování sjezdových tratí, silnic či vodních elektráren. Neregulovaný provoz lodí by možná vyhubil perlorodky ve Vltavě. Je o tom alespoň přesvědčený ředitel parku Pavel Hubený. Vyhlášení parku mělo před čtvrtstoletím velký význam, řekl v Rokytě u Antýglu, kde si víc než tisíc lidí přišlo připomenout letošní výročí vzniku parku.

Také ministr životního prostředí Richard Brabec (ANO), který je častým návštěvníkem Šumavy, je přesvědčen o nezbytnosti parku pro ochranu přírody. Právě Národní park Šumava je podle něj možná nejkoničtějším parkem v ČR.

### Vyškovský zoopark plánuje rozšíření o mongolskou step

Rozšíření o mongolskou step plánuje vyškovský zoopark, využil by na to dosavadní zázemí pro výběh koní a oslů. Prodlouží se tím i trasy pro návštěvníky. Zoopark je domovem přibližně 750 zvířat. Specializuje se na původní druhy domácích a hospodářských zvířat, návštěvníci v něm však najdou i ta, která patří k ohroženým druhům. Step by měla vzniknout z bývalé školní zahrady, kterou má zoopark ve správě a využívá ji jako zázemí. V plánu je vybudování i mongolské jurty. Nyní je prioritou chystaný pavilon Austrálie, jehož hrubá stavba je v plánu na podzim.

### Konference: Chraňte rysa! Hrozí, že byste tu žádného už potkat nemuseli

Rysa poznáte podle typických štěteček na uších. Zhlédnout ho je však poměrně složité. Jsou to ale velmi skryté žijící zvířata, a proto se i velmi obtížně monitorují. Jedním ze způsobů, jak rysa poměrně efektivně i finančně dostupně monitorovat, je monitoring za pomoci fotopastí. Na Šumavě žije odhadem pouze 65 rysů ostrovidů. Do budoucna hrozí, že byste tu žádného ani potkat nemuseli. Takové je varování konference čtyř desítek českých a bavorských ochránců.

Lynx lynx, jak se rysovi latinsky říká, má v ČR vhodné podmínky, najdete ho ale jen v Beskydech, na Šumavě a v Pošumaví. Rys už jednou na Šumavě díky lidem vyhynul, a to ve druhé polovině 19. století. Základ dnešní rysí populace byl položen jejich vypouštěním v Bavorsku sedmdesátých a v Čechách v osmdesátých letech. Tehdy bylo na Šumavě vypuštěno sedmnáct zvířat. Jejich počet se zvyšoval, ještě před patnácti lety mohlo žít v jihozápadních Čechách kolem stovky rysů. Vlivem pytláctví se však jejich počet zmenšuje. Zoologové a ochranáři se shodují, že je třeba genetický výzkum rozšířit na české i rakouské území. Důležitá je i činnost tzv. rysích hlídek na Šumavě. Snižují riziko pytláctví a zároveň monitorují výskyt rysa.

Rys potřebuje obrovské teritorium. Pohybuje se na území větším než 300 kilometrů čtverečních a denně se přesouvá o patnáct i více kilometrů.

### Dvorská ZOO poslala do Afriky samici vzácného nosorožce

Zoologická zahrada Dvůr Králové nad Labem poslala do tanzanského národního parku Mkomazi samici nosorožce dvourohého, kterému hrozí vyhynutí. V roce 2009 ZOO poslala do Tanzanie tři nosorožce dvourohé, kteří tam následně zplodili dva potomky. Cílem přesunu je posílit populaci nosorožců v Tanzanii, kde ji pytláci v minulosti téměř vybili. Ve volné přírodě v Africe nyní žije posledních asi 800 jedinců tohoto druhu. Dvorská ZOO chová nosorožce dvourohého jako jediná v České republice. Nosorožci se do Afriky z dvorské ZOO vrací po pěti generacích chovu v zajetí ve Dvoře Králové. Prarodiče současných nosorožců se do dvorské ZOO dostali z Afriky na přelomu šedesátých a sedmdesátých let minulého století, kdy je z expedice na černý kontinent přivezl tehdejší ředitel ZOO Josef Vágner.

### ZOO Králův Dvůr nabízí noc s africkými zvířaty

Královédvorská ZOO nabízela ubytování uprostřed svého unikátního afrického safari již dříve, ale pouze v bungalovech nebo ve zděném hotelu. Kapacita však nestačila, tak vznikl nápad vybudovat něco nového – celkem sedm stánů, které byly koupeny v Nizozemsku.

Původně se uvažovalo o zbudování domů v korunách stromů, ale bylo by jich méně a pro méně lidí. Nakonec zvířezila myšlenka stánů umístěných na valu, nad výběhem, v němž žijí dva druhy žiraf, pakoně, zebry a perličky. Do obydlí se vstupuje po schodech, protože stany jsou umístěny 60 centimetrů nad zemí. Vzhledem k tomu, že jsou umístěny ve svahu, jsou jejich terasy v ještě větší výšce, některé až v pětmetrové. Plátěná obydlí nabízejí luxus, nechybí prostorné lůžko ani koupelna se sociálním zařízením. Jednotlivé stany mají svá jména podle různých afrických zemí, například Tanzanie, Uganda, Kongo, Angola, Namibie, Svazijsko a poslední Zimbabwe.



Zájem ze strany veřejnosti je obrovský, neboť taková noc ve stanu, kdy člověk leží ve volné posteli s otevřenou celou stěnou a může sledovat a poslouchat okolní život, to Afriku určitě hodně připomíná a je to zcela jedinečný zážitek. Vzápětí po uveřejnění této novinky byla kapacita stánů do konce září vyprodána. V září potom začne zoologická zahrada ve Dvoře Králové přijímat rezervace na příští rok. (mk)

### Slonice v ústecké ZOO malují obrazy

Slonice v ústecké zoologické zahradě malují obrazy. Cílem nezvyklé činnosti je zpestřit slonům denní režim a prohloubit jejich vztah s chovatelem. K malování chovatelé slony nijak nenutí. Indické slonice Kala a Delhi poprvé dostaly speciálně upravený štětec do chobotu v roce 2012. Obrazy od dvou ústeckých slonic je možné koupit v prodejné suvenýrů v ZOO. Menší obraz stojí 500 korun, větší 900 korun. Příspěvek na výzkum sloních nemocí je 100 korun u menšího a 200 korun u většího obrazu.

### Pražská ZOO získala nejvzácnější druh pekari

Pražská zoologická zahrada získala dva samce a dvě samice druhu pekari Wagnerův, což je nejvzácnější ze všech druhů pekariů. V roce 1930 byl popsán jako vymizelý, prehistorické zvíře. V roce 1971 byl objeven v paraguayské části oblasti Grand Chaco, ale jeho počty v přírodě se odhadují na pouhých 2 000 až 3 000 jedinců.

### Papouščí ZOO v Bošovicích navštívilo asi 50 000 lidí

Specializovanou papouščí zoo v Bošovicích na Vyškovsku navštívilo za pět let od jejího vzniku asi 50 000 lidí. Letos ZOO navštívilo zatím 12 000 lidí, řekla ředitelka zahrady Hana Škrhánková. ZOO tvoří 110 prostorných voliér, k vidění je přes 220 opeřenců 44 druhů. Jako poslední nedávno přibyl ara kaninda. Zahrada začínala asi se 120 papoušky v 19 druzích. Zahradě se daří také odchov mláďat. Ve voliérách našli vedle sebe místo i jedni z nejmenších druhů papoušků a jedni z největších. Zatímco papoušičci dosahují velikosti asi osmi centimetrů, ary zelenokřídlé jsou až devadesáticentimetrové.

### Ve zlínské ZOO se narodilo mládě vzácného tapíra čabrakového

Ve zlínské zoologické zahradě se narodilo dlouho očekávané mládě tapíra čabrakového. Jde zřejmě o nejvzácnější přírůstek letošního roku, řekla mluvčí ZOO Romana Bujáčková. Zlínská ZOO patří mezi pětadvacítku evropských ZOO, které chovají zhruba padesát jedinců těchto jedinečných zvířat. „Za uplynulých dvanáct měsíců se v evropských chovech narodilo, včetně našeho, pouze šest mláďat. Skutečně se tak jedná o významný chovatelský počín, navíc mládě přišlo na svět po pouhých dvou letech chovu rodičovského páru,“ uvedl ředitel ZOO Roman Horský. Matkou mláďete je samice Nadira, pro kterou je to první potomek. Nadira se narodila v říjnu 2011 v ZOO Edinburgh a do Zlína přicestovala v červenci 2013. Otec Baru pochází z Lipska, kde se narodil v únoru 2013. Ve zlínské ZOO žije od března 2014.

## Vlčí smečka u Kokořína se rozrostla nejméně o čtyři mláďata

Vlčí smečka v oblasti Máchova kraje v Chráněné krajinné oblasti Kokořínsko se na jaře rozrostla nejméně o čtyři mláďata. Zachytila je fotopast Agentury ochrany přírody a krajiny ČR, která je přímo v národní přírodní rezervaci Břehyně – Pecopala. Jde o první snímky letošních mláďat.

## Na jižní Moravě objevili a popsali nový vzácný druh pavouka

Jméno snovačka moravská dostal nový druh pavouka popsán Milanem Řezáčem z Výzkumného ústavu rostlinné výroby v Praze-Ruzyni. Vyskytuje se vzácně na jižní Moravě, řekl ČTK Řezáč. Popis nového druhu, na kterém odborníci pracovali řadu let, brzy otiskne časopis *Zootaxa*. Pavouk se rovnou ocitl také na seznamu kriticky ohrožených druhů. Snovačku moravskou se zatím podařilo najít pouze u Lednických rybníků a u mrtvého ramene v přírodní rezervaci Stibůrkovská jezera u Lanžhota na Břeclavsku. Ještě do poloviny 19. století tam byla slaniska a přirozená mělká jezera s brakickou, tedy slanější vodou. Podobné biotopy, dříve charakteristické pro celou Panonskou oblast, dnes již prakticky neexistují. Snovačka moravská je patr-

ně jejich reliktem, který přežil na březích nově zbudovaných rybníků. Nejbližší příbuzné má na slaniscích u Bajkalu ve střední Asii. Jinak v Česku žije 69 zástupců čeledi snovačkovitých.

## Záchranná stanice u Temelína získala 60 sýslů, zamíří do přírody

Záchranná stanice Rozovy u Temelína na Českobudějovicu získala ze Slovenska šest desítek sýslů. V budoucnu by měli se svými potomky zamířit do volné přírody. Sysel se v minulosti přemnožil a patřil mezi zemědělské škůdce. Postupně jeho populace slábla a momentálně žije na území Česka ve volné přírodě zhruba jen 5 000 jedinců. Sysel tak patří mezi kriticky ohrožené druhy. ČTK to řekla Karolína Šulová z Agentury ochrany přírody a krajiny ČR. „Chceme, aby sysel z naší krajiny nezmizel úplně. Proto jsme začali také s posilováním sýslí populace v Karlových Varech. Kolonie na tamním golfovém hřišti čítala ještě v roce 2012 zhruba 200 jedinců, v posledních letech ale zaznamenává především kvůli nepříznivému počasí prudký pokles a aktuálně zde žije pouze přibližně pět až deset zvířat. Do lokality jsme vypustili dvanáct sýslů pocházejících z expozičního chovu ZOO Hluboká nad Vltavou, poté by mělo následovat dalších osm zvířat,“ řekla Jitka Větrovcová z Agentury ochrany přírody a krajiny ČR.

## ARCHEOLOGIE

### Unikátní nálezy objevili odborníci v rotundě na Malé Straně

Předrománský kostel datovaný k roku 940, kolekci šperků z 9. a 10. století nebo šest koster rodiny rytíře z doby Jana Lucemburského objevil několikaměsíční archeologický výzkum v rotundě sv. Václava na Malostranském náměstí. Nachází se v budově Matematicko-fyzikální fakulty UK. Nálezy činí z prostoru, o němž odborníci ještě donedávna nevěděli, jedno z nejvýznamnějších nalezišť v Praze za posledních padesát let. Archeologové při průzkumu našli také unikátní svatováclavskou dlažbu z 11. století. Rotunda, která byla více než 300 let považována za ztracenou, byla náhodně objevena před dvanácti lety při rekonstrukci budovy Matematicko-fyzikální fakulty UK.

### Archeologové našli na obřím pohřebišti nad Bílinou sedm mincí

Bohatý na nálezy je letošní prázdninový archeologický výzkum na Mostecku. Na místě obřím pohřebišti objevili odborníci mince z 11. a 12. století a na 200 takzvaných záušnic. Na nejrozsáhlejší raně středověké pohřebišti v Česku zatím odkryli archeologové 500 hrobů, dalších 1 000 musí stihnout odhalit do pěti let. Poté místo na návrší zničí rypadla z povrchového lomu Bílina. Náhrobní kamenné desky na poli, pod nímž se těžilo uhlí hlubinným způsobem, objevili lidé už v šedesátých letech minulého století, profesionálové se na místo nedaleko Mariánských Radčic vydali v osmdesátých letech. „Teď už čtvrtým rokem

zkoumáme impozantní pohřebišti, které nemá v České republice obdoby,“ řekl vedoucí výzkumu Archeologického ústavu Akademie věd ČR Petr Čech. Ostatky předků se nacházejí pod omnicí ve vícečetných vrstvách v hrobech, které jsou v řadách. Dobře zachovány jsou kosti dospělých jedinců. „Musíme si uvědomit, že tehdy byl průměrný věk dožití u žen 40 a u mužů 44 let,“ podotkl Petr Čech. V hrobových jámách jsou i děti a odborníci odhalili také doklady vampirismu. „Pokud lidé věřili, že je dotčným vampýr, měl lebku otočenou tak, že čelist směřovala vzhůru. Nebo ležela celá lebka mezi kolena, případně se hrob zatěžoval kameny,“ popsal archeolog.

### Archeologové našli na Písecku zbytky dvorce z doby železné

Archeologové z Prácheňského muzea v Písku našli zbytky dvorce z doby železné nedaleko obce Boudy u Mirotic na severním Písecku. Osada zde mohla fungovat zhruba od 5. do 1. století před našim letopočtem. Archeologové během výzkumu zatím objevili dvě zahloubené budovy, fragmenty keramiky z té doby a také zlomky skleněných náramků a korálek. ČTK to řekl pracovník Prácheňského muzea Tomáš Hiltcher. Dvorec objevili během záchranného výzkumu, kdy dohlíželi na stavbu vodovodu z Mirotic do Čimelic. „K nejzajímavějším nálezům patří skleněný korálek s očkem, který by mohl pocházet z jižní Evropy,“ uvedl archeolog muzea Jaroslav Jiřík. Archeologové již mají z dřívějších let zmapované nedaleké hradiště s názvem Hrad u Bud.

## Českým drahám přibylo za prvních pět měsíců 420 000 cestujících

Českým drahám za prvních pět měsíců letošního roku přibylo meziročně 420 000 cestujících, celkem za tuto dobu přepravily zhruba 71 miliónů osob. Na setkání s novináři to uvedl ministr dopravy Dan Ťok (za ANO). Ministr kladně hodnotí dokončení převodu nádraží z drah na Správu železniční dopravní cesty a dosažení lepšího investičního ratingu, který ČD nedávno získaly. Nárůst počtu cestujících dopravce eviduje na dálkových a mezinárodních tratích a na příměstských linkách, uvedl předseda představenstva ČD Pavel Krtek. Vyšší zájem o cestování vlakem je podle něj zřetelný tam, kde dopravce nasadil nová vozidla.

## ČD do modernizace vozidel investovaly přes 31 miliard korun

České dráhy v posledních šesti letech investovaly do modernizace vozidel přes 31 miliardy korun. Třetina vozů je v současnosti vybavená klimatizací, zhruba polovina vlaků má nový systém WC. Celkem státem vlastněný dopravce provozuje přes dva tisíce lokomotiv, elektrických a dieselových jednotek a zhruba 2 130 osobních vagonů. ČTK to řekl mluvčí společnosti Petr Štáhlavský. Vynaložené peníze se projevily ve snížení průměrného stáří o dva roky u lokomotiv a samostatných jednotek a o šest let u klasických vagonů. Větší podíl investic dal dopravce do regionální dopravy, kam směřovalo zhruba 60 % uvedených peněz, 40 % pak společnost investovala do obnovy vozidel pro dálkovou dopravu. Průměrné stáří lokomotiv a jednotek v současnosti dosahuje 19 let.

## České dráhy a správa železnic podepsaly dohodu o převodu nádraží

České dráhy a Správa železniční dopravní cesty (SŽDC) podepsaly smlouvu o převodu nádraží v hodnotě 3,3 miliardy korun. Státní správce kolejí tím získá zhruba 1 500 nádražních budov včetně 316 zaměstnanců, kteří se o ně starají. Přesun nádraží od dopravce ke státnímu správci infrastruktury schválila vláda už koncem loňského roku a následně jej potvrdily i všechny orgány Českých drah. Od převodu nádraží si stát slibuje zlepšení údržby mnohdy zanedbaných stanic, protože státní správa může na jejich opravy čerpat více peněz z fondů EU než České dráhy, které jsou akciovou společností, byť rovněž ve vlastnictví státu. Na rozdíl od Českých drah, které mohou z dotací do oprav vložit maximálně čtyřicetiprocentní podíl evropských peněz, státní správce infrastruktury může dosáhnout až na pětadesátiprocentní dotaci.

## Nová trasa D pražského metra se zřejmě začne stavět až v roce 2020

Výstavba metra D se zřejmě pozdrží o dva až tři roky. Podle náměstka primátorky Petra Dolínka z ČSSD by mohly práce začít v roce 2020. Stavbu blokuje neúspěšné výkupy pozemků, Praha bude podle Dolínka možná muset v kraj-

ním případě přistoupit k vyvlastňování. Opoziční zastupitelé to považují za neúspěch. Trasa metra D povede z Náměstí Míru do Písnice. Dohromady jde o deset nových stanic. Na nové lince budou jezdit vlaky bez řidiče. Projektanti náklady předběžně odhadují na zhruba 50 miliard korun.

## Z Podhoří do Troje jezdí nově bezbariérový přívoz

V rámci pražské MHD začal jezdit rozšířený přívoz z Podbabské do Podhoří nedaleko trojské ZOO. Přívoz je nově bezbariérový a pojme až čtyřicet cestujících. To je asi desetkrát víc než dosud. Novinářům to řekli náměstek primátorky Petr Dolínek (ČSSD) a převozník pražský Zdeněk Bergman. Stavba lodi stála pět miliónů. Stavba lodi byla podle Bergmana inspirována loděmi z 19. a 20. století. Lodě s podobným ponorem prý pluly od 16. století na Vltavě do Prahy již od Českých Budějovic. V Praze je celkem sedm přívozů. Všechny patří do systému pražské integrované dopravy. Cestující při cestě zaplatí stejně jako v městské hromadné dopravě.

## V Praze by mohl příští rok zkušebně jezdit elektrobus bez řidiče

V Praze by mohl v příštím roce jezdit ve zkušebním provozu elektrobus bez řidiče. Radnice Praha 4 se totiž od září zapojí do celoevropského projektu jeho vývoje. ČTK to řekl předseda výboru energetické úspory Praha 4 Ivo Vaněk (STAN – Tučňák). Praha 4 by se mohla stát jedním z osmi míst, kde by mohl být elektrobus ve zkušebním provozu testován. Vůz má na sobě stovky čidel, která sledují jeho okolí a kterými je pak řízen, a to prostřednictvím GPS. Vůz tak jede podle předem naplánované trasy. Na samotnou jízdu přesto dohlíží dispečer, který v případě potřeby vůz zastaví. „Za dosavadních osm let provozu se nestala jediná nehoda,“ řekl Vaněk, který jej ve Španělsku vyzkoušel. Kde přesně by mohl elektrobus v Praze jezdit, zatím není jasné.

## Změny plánu pro dostavbu dálnice na Vídeň budou na podzim

Zásady rozvoje Jihomoravského kraje potřebné pro dostavbu dálnice Brno – Mikulov – Vídeň budou hotové na podzim. Po setkání s dolnorakouským hejtmanem Erwinem Pröllem to řekl ministr dopravy Dan Ťok (za ANO). Oba politici projednali i stav příprav mezistátního spojení mezi Znojmem a Vídní přes Hollabrunn a chystané železniční spojení regionálním expresem z Vídně do Českých Budějovic. Na dlouhodobě připravovaném dálničním spojení Brno – Vídeň se zatím pracuje zejména na rakouské straně. Rakouská dálnice A5 nyní končí za dolnorakouskou obcí Schrick. Do roku 2017 by měla být podle plánů prodloužena k Poysdorfu. V témže roce by mohly začít stavební práce na dalším úseku sahajícím od Poysdorfu k hraničnímu přechodu Drasenhofen/Mikulov. Ten by měl být v prvním kroku dvouproudý, rozšíření na čtyřproudou komunikaci plánuje Rakousko až v závislosti na krocích české strany. Česko se tak nyní zaměřuje na výstavbu obchvatu Mikulova.

## Štvorkoalícia čelí zmenám

Aktuálna koalícia politických strán Smer, SNS, Most – Híd a Siet' sa čoskoro môže zmeniť. Po odvolaní predsedu strany Siet', Radoslava Procházku, čelí strana interným zmenám a v extrémnom prípade rozpadu. Piatí poslanci za Siet', na čele s Andrejom Hrnčiarom, rokovali s novým predsedom Siete, Romanom Breceľym, no bezvýsledne. Hrnčiar avizoval prestup piatich poslancov ku strane Bélu Bugára (Most – Híd), dôsledkom čoho v strane Siet' ostávajú len dvaja poslanci, Radoslav Procházka a Alena Bašistová. Naopak, prijatím piatich nových poslancov sa strana Most – Híd dostane počtom svojich členov na úroveň druhej najsilnejšej strany koalície, SNS. Piatí noví poslanci nebudú v strane Most – Híd tvoriť žiadnu samostatnú skupinu a budú vystupovať ako jednotlivci. Strana Smer ako najsilnejší koaličný partner považuje túto zmenu za integráciu a nie rozpoltenie koalície, nakoľko sa jedná len o presun členov v rámci koalície a nie o presun členov z radov alebo do radov opozície. Štvorkoalícia tak od volieb vydržala 146 dní v pôvodnej zostave.

(DMN)

## Hliadky Ludovej strany – Naše Slovensko vo vlakoch sú obmedzené novým zákonom

Po prekvapivom úspechu LSNS v parlamentných voľbách (8,04 % hlasov) rozbehla strana kampaň ochrany občanov na problémových linkách Slovenských železníc. Dobrovoľníci v uniformách strany na náklady strany hliadkovali vo vybraných vlakoch a podľa vlastných slov predchádzali obťažovaniu cestujúcich zo strany neprispôsobivých živlov. Strana odmieta tvrdenia, že by sa zameriavala na členov rómskeho etnika, no očití svedkovia potvrdili, že členovia hliadky cielene vyhľadávali práve rómskych cestujúcich a provokatívne si sadali do ich blízkosti. Nakoľko hliadky disponovali platnými cestovnými lístkami a neporušovali ani zákon, ani cestovný poriadok, spoločnosť ŽSR nemala prostriedky na zamedzenie hliadkovania. Na danú situáciu zareagovalo ministerstvo spravodlivosti na čele s ministerkou Luciou Žitňanskou (Most – Híd) a v spolupráci s ministerstvom vnútra zhotovili novelu zákona, ktorá má prítomnosť hliadok v budúcnosti zamedziť. Podľa Žitňanskej náleží ochrana občana len štátu a je vylúčené, aby politické subjekty takýmto spôsobom vyvolávali dojem, že štát nie je funkčný a ochranu života, zdravia a majetku nie je schopný zabezpečiť. Na vykonávanie akejkoľvek činnosti nesúvisiacej s hromadnou osobnou dopravou budú subjekty v budúcnosti potrebovať písomný súhlas prepravcu.

(DMN)

## Po 40 rokoch otvorili roklinu Kysel' v Slovenskom raji

Turistom a verejnosti bola dňa 19. 8. sprístupnená roklina Kysel', ktorá je považovaná za klenot národného parku Slovenský raj. Jej výnimočnosť spočíva najmä v tom, že sa v nej nachádza 1 500 metrov dlhá ferrata. Táto roklina bola pre verejnosť uzatvorená pred 40 rokmi po tom, ako utrpela obrovský požiar. Roklina alebo tzv. ferrata bola následne dlhé roky rekonštruovaná. Návštevníci majú teda po jej slávnostnom znovusprístupnení možnosť vyjsť cez náučný

chodník, ktorý prevádzkuje Správa Národného parku Slovenský raj v úseku od ústia rokliny pri Bielom potoku po mostík nad Obrovským vodopádom. V tejto oblasti sa nachádza krásna, 40 rokov takmer nedotknutá príroda s netradičnou formou, odlišnou od štandardného sprístupnenia, ako možno uzrieť v iných roklinách.

V tiesňave Kysel' vypukol v roku 1976 požiar, pri ktorom vyhorelo vyše 30 hektárov lesa. Odvtedy bol do rokliny Kysel' prísny zákaz vstupu. Prechod tiesňavou bol zakázaný kvôli mimoriadnemu nebezpečenstvu padania skál a zhoršených stromov. V tiesňave sa z bezpečnostných dôvodov demontovali rebríky a verejnosti bola doposiaľ prístupná iba náhradná trasa vedúca požiarom nezasiahnutou časťou (prístupná časť), Malý a Veľký Kysel'. Minister dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR Roman Breceľ na tlačovej konferencii uviedol, že otvorenie rokliny Kysel' je obrovskou príležitosťou nielen pre Slovenský raj, ale aj cestovný ruch.

Nakoľko je roklina stále krehkou časťou Slovenského raja, z dôvodu ochrany prírody bude možné ferratu využívať len v období od 15. júna do 31. októbra. Záujemcovia, ktorí chcú roklinu navštíviť, si budú musieť zaobstarať potrebné vybavenie, takzvaný ferratový set, aby zvládli pohyb po zapustených železných stúpačkách v skalách a potrebné na to bude aj istiace fixné lano. Turistický chodník sa tak priblížil k európskemu trendu pri prechodoch horskými exponovanými turistickými cestami. V Slovenskom raji sa tak bude nachádzať aj nový prvok istenia, a preto sa chodník v Kyseli volá Ferrata. Tá je 1 500 metrov dlhá, nachádza sa v nej 420 stúpačiek a 380 metrov lana.

So znovuotvorením ferraty však nesúhlasí Slovenský zväz ochrancov prírody a krajiny (SZOPK) Slovenský raj z dôvodu ohrozenia viacerých druhov nielen vzácných živočíchov a rastlín. Podľa ich slov je sprístupnená časť rezervácie vyhľadávaným miestom pre zimný spánok medveďa hnedého a nedávno sa na skalné bralá vrátil hniezdiť aj takmer vyhubený sokol sťahovavý. Ďalším dôvodom nepokoja zo strany ochrancov je aj skutočnosť, že s príchodom turistov bude v tejto oblasti aj väčší hluk, čo bude zvieratá vyrušovať.

Tiesňava sa nachádza na východnom okraji planiny Glac, medzi hrebeňmi Pircu a Čertovej Sihote. Zaujímavá je taktiež história objavovania tiesňavy. Kysel' bol najbližšie ku vtedajšiemu turistickému centru – Spišskej Novej Vsi, napriek tomu trvalo niekoľko rokov, kým priekopníci dosiahli úplný prechod cez túto tiesňavu. V roku 1900 sa uskutočnila prvá objavná túra, v roku 1907 prešiel celou dĺžkou tiesňavy po prvýkrát Kazimír Kozlovský so spoločníkmi. V roku 1925 pracovníci rušňového depa v Spišskej Novej Vsi umiestnili v tiesňave prvé kovové mostíky a rebríky. Členovia Horskej služby sprístupnili v roku 1975 dovtedy obchádzaný úsek nad Obrovským vodopádom.

V dňoch 16.-17. 7. 1976 vypukol pri ústí tiesňavy do Bieleho potoka požiar, ktorý postupne zachvátil celú stranu na ľavom brehu Kysel'a.

## Deň otvorených dverí v SND

Slovenské národné divadlo v Bratislave už každoročne usporiada Deň otvorených dverí. V tomto roku padne dátum slávnostného podujatia na 10. septembra 2016 a brány divadla budú pre širokú verejnosť otvorené od



11:00. Celé podujatie sa bude niesť v rámci témy rodina a zahájená bude v poradí už 97. divadelná sezóna SND. Téma značí napríklad aj to, že sa v priestoroch Slovenského národného divadla stretnú nielen rodiny divákov, ale aj jedna veľká divadelná rodina, pozostávajúca z najrôznejších umeleckých profesií.



V rámci DOD SND budú mať návštevníci možnosť navštíviť na miesta, kde sa vyrábajú scény, kostýmy či kompletne vizuálne predvedenia obľúbených divadelných inscenácií. SND pripravilo taktiež pestrý program pre deti. Už tradične budú predstavené zaujímavé workshopy, ktoré budú tento rok okrem iného venované aj divadelným umeleckým remeslám.

Na programe sú naplánované exkurzie a krátke umelecké čísla vyvrcholia premiérou detskej opernej inscenácie *Nepredajme nevestu!*, ktorá je komentovaným prierezom slávnej opery Bedřicha Smetanu.

Ako každý rok sa dňa otvorených dverí zúčastnia obľúbení herci, speváci, tanečníci a tvorcovia inscenácií na autogramiáde, alebo na detskom pódii vo foyeri novej budovy SND. Pre staršiu generáciu bude pripravené aj tradičné Kino SND, ktoré bude venované životu a dielu zosnulých umelcov Slovenského národného divadla.

Návštevníci budú mať možnosť navštíviť unikátne priestory Umelecko-dekoračných dielní Slovenského národného divadla, založených v roku 1959 profesorom Ladislavom Vychodilom. Dielne sa stali kreatívnym centrom scénických návrhov rôznych domácich a svetových umelcov a neoddeliteľnou súčasťou tvorby Slovenského národného divadla. V rámci prehliadky bude fungovať aj legendárny výťah v sklade kulís, ktorý sa vďaka svojej originálnej technickej koncepcii zaraďuje medzi svetové unikáty.

## Zomrel herec Juraj Slezáček

Slovenská herecká scéna prišla tento rok o jedinečného herca Juraja Slezáčka, ktorý zomrel v Piešťanoch 5. augusta vo veku 73 rokov. Herec dva roky bojoval s rakovinou ústnej dutiny, ktorá mu nakoniec vzala život. Verejná rozlúčka sa konala 12. augusta 2016 v bratislavskom divadle P. O. Hviezdoslava.

Juraj Slezáček sa narodil sa 14. januára 1943 vo Zvolene, v roku 1964 absolvoval štúdium herectva na VŠMU a v tom istom roku sa stal aj členom Činohry SND. Stvár-



nil desiatky postáv ako divadelný herec ako aj v televízii a vo filme. V roku 1979 bol zvolený za umeleckého šéfa činohry SND, ktorej pozície sa avšak po nejakom čase vzdal. Bol dlhoročným členom KSS a popri hereckej profesii sa venoval aj pedagogickej činnosti na VŠMU a v rokoch 1996-2002 pôsobil ako dekan Činohrenej a bábkarskej fakulty VŠMU v Bratislave. V roku 1997 sa vrátil do činohry SND ako jej riaditeľ, no v roku 2005 požiadal o uvoľnenie z funkcie.

Na televízne obrazovky sa vrátil po mnohých rokoch, kde sa preslávil v seriáli *Panelák*, kde stvárnil postavu profesora na dôchodku Emila Blichára.

Od roku 1985 bol nositeľom titulu zaslúžilý umelec, získal aj Cena Litfonda, Cenu ministra kultúry SR za rok 2002, prezident SR mu v roku 2004 udelil ocenenie Kríž prezidenta SR II. stupňa za významné zásluhy o rozvoj slovenského divadelníctva a filmového umenia a v roku 2008 sa stal čestným občanom Piešťan.

Známé filmy, ktorých hral Juraj Slezáček: 1971: *Kocúrkovo*, 1975: *Život na úteku*, 1977: *Orol a lastovička*, 1978: *Bambusová dievčina*, 1980: *Čarovná čaša*, 1980: *Na skle maľované* (TV divadelné predstavenie), 1980: *Jubelové deti* (TV inscenácia), 1983: *Husiarka a kráľ*, 1985: *Perinbaba* (chlap), 1994: *Dvaja muži pod posteľou*, 1995: *Komorný spevák*, 1999: *Kráľovská hra*. Zahral si aj v seriáloch: 1976: *Americká tragédia*, 1980: *A teraz sa rozhodni*, 2008-2015: *Panelák* (profesor Emil Blichár), 2009: *Kutyľ s. r. o.*, 2015-2016: *ZOO*.

## Festival Kiosk a odovzdávanie cien POČIN



Festival Kiosk po deviaty raz predstavil to najlepšie zo slovenského nezávislého autorského divadla a tanca. Kiosk patrí medzi najdôležitejšie domáce prehliadky

nezávislého divadla a tanca, o čom svedčí viac ako 40 akreditovaných novinárov, dramaturgov a kultúrnych manažérov zo Slovenska i okolitých krajín. Aktivita pôvodne iniciovaná Divadelným ústavom prerástla do formy festivalu a od roku 2008 je domovským produktom Stanice v Žiline. Kiosk sa konal v Žiline od 28. do 31. júla 2016.

Program Kiosku uviedol tvorbu viacerých Slovákov, ktorí žijú a presadili sa v zahraničí. Napríklad Anton Lachký založil v Belgicku vlastnú skupinu Anton Lachky company, s ktorou na Slovensko prišiel vôbec po prvýkrát. Andrej Petrovič, člen a umelecký asistent slávnej Akram Khan Company v Londýne, predstavil sólo choreografiu pre Martinu Hajdylu-Lacovú žijúcu v Prahe. Zo zahraničných hostov sa predstavilo prestížne belgické zoskupenie Dame de pic – choreografka Karine Ponties a svetelný dizajnér Guillaume Fromentin.

Kiosk každoročne ponúka bohatý sprievodný program: workshopy, koncerty, divadelné akcie vo verejnom priestore, prednášky, diskusie, filmy, prezentácie, happeningy či večerné párty. Kiosk ponúka teda najmä priestor pre experiment, umelecký risk, žánrový presah, provokáciu, pričom však nezľavuje z kvalitatívnych kritérií. Cieľom udalosti je podnietiť a podporovať vznik nových umeleckých foriem na slovenskej scéne.

Okrem hlavnej časti program ponúkol Kiosk aj rozmanité umelecké vzdelávacie activity. Sprievodný program festivalu tvorili workshopy, diskusné fóra, improvizácie „inhabiting the space“, filmy, intervencie vo verejnom priestore, koncerty, ranné rozcvičky a večerné party.

Na festivale sa tiež udeľuje subjektívne ocenenie Počin [Poučn] za originálnu prácu so svetlom. Na 9. ročníku festivalu Kiosk 2016 bola teda po piatykrát, sieťou Anténa, udelená táto cena. O kvalite technickej realizácie rozhodovala porota v zložení: Guillaume T. Fromentin (FR/BE) a Ján Ptačin (SK). Cenu i tento rok navrhol Ján Gašparovič.

Z hľadiska svetelného dizajnu porotu oslovili najmä tri predstavenia, ktoré zaujímavovo pracovali so svetlom: Anton Lachky Company: Side Effects; Jiří Suchánek, Miroslav Tóth, Stanica a deti: DTBZ; Eva Klímačková, Laurent Goldring: *Times to be opened (the perception of)*.

Cenu Počin [Poučn] pri festivale Kiosk 2016 sa porota rozhodla udeliť predstaveniu Eva Klímačková, Laurent Goldring: *Times to be opened (the perception of)*.

Motto festivalu: Zn.: Hľadáme odvážneho diváka. Ponúkame dobrodružstvo spoločného hľadania „iného“ divadla. Ponúkame náš názor. A sme zvedaví na ten váš.

### SLOV:motion – Dni slovenského súčasného tanca a divadla v Bruseli

Divadelný ústav pripravuje jedinečný projekt SLOV:motion. Od 29. septembra do 2. októbra 2016 sa v Bruseli zídu slovenskí divadelníci a performerí, aby prezentovali súčasný tanec a súčasné divadlo na Slovensku.

Pri príležitosti predsedníctva Slovenska v Rade EÚ chystá Divadelný ústav v spolupráci s bruselským kultúrnym centrom Les Halles de Schaerbeek štvordňový program zameraný na súčasný tanec a súčasnú drámu. Program má niekoľko línií, ktoré sledujú príbeh súčasného divadla a tanca na Slovensku – SLOV:motion (hlavný umelecký program), SLOV:view (výstavy a tanečné filmy), SLOV:connect (diskusie) a SLOV:talk (prednášky a scénické čítania nových slovenských dramatických textov). Program sa začne vo štvrtok 29. septembra prednáškou *Súčasná tendencia v slovenskom divadle* v centre performatívneho umenia La Bellone a skončí sa v nedeľu 2. októbra pohybovou inštaláciou uznávaného tvorca Jozefa Fručka (Rootlessroot) – *Endless Composition*.

V programe SLOV:motion sa predstavia poprední slovenskí tanečníci a choreografi – Jaro Viňarský, Soňa Ferienčíková, Martina Hajdyla Lacová, Stanislav Dobák, tanečný súbor Divadlo Štúdio Tanca či bruselská company Les SlovaKs. Dôležitou zložkou umeleckého programu budú výstavy – venované slovenskému divadelnému plagátu, slovenskému tancu a nezávislým kultúrnym centrá. Na výstave *Body Danced Body Seen* kurátorky Maje Hriešik, ktorá sa skladá z výstavy fotografií a interaktívnej inštalácie, si návštevníci budú môcť aj sami vyskúšať rôzne formy sú-

časného tanca so slovenskými umelcami. Diskutovať o aktivitách kultúrnych centier v diskusnom bloku *Nové idey* na starých miestach budú zástupcovia dvoch kultúrnych priestorov na Slovensku – Stanica Žilina-Záriečie a Tabačka Kulturfabrik, ktoré vznikli z iniciatívy komunity nadšencov s ambíciou priniesť do väčších slovenských miest alternatívnu formu kultúry. Počas slovenského divadelného víkend v Bruseli dostane slovo aj divadelná kritika či premietania tanečných filmov.

Riaditeľka Divadelného ústavu Vladislava Fekete: „Štyri dni slovenského súčasného tanca a divadla v rámci prvého predsedníctva Slovenska v Rade EÚ / SK PRES 2016 sú zároveň aj prvou ucelenou prezentáciou slovenského tanca v zahraničí. Veríme, že partnerstvá, ktoré sme pri tejto príležitosti vytvorili s mnohými bruselskými kultúrnymi inštitúciami, univerzitami a jednotlivcami, pretrvávajú a stanú sa platformou pre ďalšie kreatívne spolupráce.“

Minister kultúry SR Marek Maďarič: „Ambiciózny projekt SLOV:motion, ktorý pripravil Divadelný ústav, je ako celok svojou ideou, reprezentatívnou a pestrou skladbou nesmierne nápaditý a príťažlivý. Zároveň vydáva umelecké svedectvo o súčasnom stave, perspektívach a tendenciách slovenského divadla a tanca. Je potvrdením toho, že umenie dokáže komunikovať univerzálne, takmer bez slov, a že umelci sú súčasťou globálneho sveta. Zároveň si však zachovávajú svoju národnú identitu a obohacujú spoločný kultúrny priestor.“

Minister zahraničných vecí a európskych záležitostí SR Miroslav Lajčák: „Práve vďaka historicky prvému predsedníctvu Slovenska v Rade EÚ máme možnosť predstaviť prvotriedne projekty a diela zo slovenského umenia a kultúry. Európska únia totiž ani zďaleka nie je len politickým alebo ekonomickým projektom. Je to práve kultúra, ktorá je univerzálne zrozumiteľná a vytvára ľudské väzby naprieč naším kontinentom aj bez slov.“

(DÚ)

### Zuzana Mauréry získala cenu za najlepší ženský herecký výkon v Karlových Varoch

Slovenská filmová a divadelná herečka ako aj muzikálová speváčka Zuzana Mauréry získala na Medzinárodnom filmovom festivale v Karlových Varoch cenu za najlepší ženský výkon za hlavnú úlohu v slovensko-českom filme *Učiteľka* od režiséra Jana Hřebejka. Prvý majoritne slovenský film v hlavnej súťaži MFF Karlove Vary sa po piatich rokoch premieta v kinách od 21. júla.



Zuzana Mauréry vo filme *Učiteľka*

Zuzana Mauréry sa svojej profesionálnej hereckej kariére naplno venuje od roku 1990, kedy získala diplom a začala pracovať v súbore Radošinského naivného divadla. Po roku 2000 sa objavovala už ako umelkyňa na voľnej nohe, venovala sa hlavne muzikálom na Slovensku a v Čechách. V bratislavskom divadle Nová scéna vynikla v inscenácii Milana Lasicu s názvom *Nieko to rád horúce*, za ktorú si odniesla aj cenu Literárneho fondu. K významným patrí aj hudobná inscenácia Malej scény Národného divadla *Sekretárky*. Zuzana dva roky účinkovala v kabaretnej televíznej relácii Olivera Andrásyho a Eleny Vacvlovej *Dereš* a tiež v TV seriáli s Adym Hajdum a Mariánom Labudom s názvom *Silvánovci*.

Dlhé roky sa zároveň venovala aj dabingovému herectvu. V roku 2005 hrávala aj na doskách divadla Raimund Theater vo Viedni ako Lady Montague a Amme v muzikáli *Romeo & Julia* Gerarda Presgurvica. Od roku 2008 sa objavila v množstve slovenských seriálov, ako napríklad *Keby bolo keby*, *Odsúdené*, *Ako som prežil* alebo v úspešnom *Paneláku*. V roku 2010 sa stala víťazkou tanečnej show s názvom *Show dance*.

Mauréry má doposiaľ v distribúcii deväť celovečerných filmov, z toho jeden v postprodukcii. Čo sa týka televízneho formátu bola obsadená do desiatich hraných snímok a pätnástich seriálov vrátane troch minisérií a jedného sitcomu. Jej vedľajšiu filmografiu dopĺňa na obrazovke takisto sedem hudobno-zábavných, respektíve súťažných programov, štyri záznamy divadelných predstavení, jedna športová relácia a jeden dokumentárny film.

## Medzinárodný festival animácie Fest Anča a Anča Award 2016

Anča Fest 2016 je kolekciou najlepších krátkometrážnych animovaných filmov z aktuálneho ročníka, ktoré prešli výberom z 1 241 prihlásených titulov z vyše 70 krajín sveta. Porota zložená z medzinárodných hostí udelila tento rok ocenenia v piatich kategóriách.



Medzinárodný festival animácie Fest Anča bol slávnostne ukončený 3. júla 2016 odovzdávaním cien Anča Award v Novej Synagóge v Žiline. Medzinárodný festival animácie Fest Anča je každé leto organizovaný v Žiline, v kultúrnom priestore Stanice Záriečie a jej okolí. Tradične trvá celkovo päť dní a do programu je zahrnutých mnoho projekcií, workshopov, prednášok renomovaných tvorcov z celého sveta, výstav, koncertov, videoherného program Game Days, program pre filmových profesionálov a iných sprievodných podujatí, ako napríklad Pecha Kucha Ancha

a Animation Karaoke Battle. Fest Anča sa ako jeden z mála festivalov snaží spájať divákov s tvorcami, a preto sa celý festival nesie v jedinečnej neformálnej atmosfére.

Hlavná cena Anča Award bola udelená španielskemu filmu *Tri muchy na mieru* (*Tres moscas a medida*) od režisérkej dvojice Maríe Álvarez a Elisy Morais. Odborná porota v zložení Barbara Janišová Feglová (SK), Thomas Reindner (AT) a Vassilis Kroustallis (GR) sa k víťaznému filmu vyjadrila nasledovne: „Vítazná snímka vynaliezavo tvorí a pretvára vlastný naratívny a vizuálny vesmír, pričom neustále prekvapuje diváka. Podmaní si vás očarujúco jednoduchou výtvarnou stránkou, zvláštnou atmosférou, ale aj stvárnením najnútornejších pocitov, ktoré protagonistka skrýva pod mušacimi krídlami.“ Príbeh sa odohráva počas horúceho leta v jednoduchej dedine, kde každý sused chce vedieť všetko o tom druhom. Za dverami domu ukrýva svoje tajomstvá osamotená starká a snaží sa pomocou rituálov oživiť manžela.

Okrem hlavnej ceny boli odovzdané aj dve čestné uznania, a to filmu *Nedelný obed* (*Le repas dominical*) od Celine Devaux z Francúzska za „veľmi osobný príbeh, ktorý sa pretavuje do zaujímavého nedeľného popoludnia. Počas neho sa protagonista nechá pohltiť vlastnou rodinou, monochromatickým pozadím a hrozivým zvukom.“ Druhé čestné uznanie získal Francúz Samuel Yalov za snímku *Noevus*. Ten zachytil jedinečný dialóg medzi soľptúrou, tancom a animáciou.

Anča Student Award: Toto ocenenie bolo odovzdané Fredericovi Siegelovi zo Švajčiarska za krátky animák *Ruben odchádza* (*Ruben Leaves*). Porota udelila čestné uznanie aj jednému zo študentských filmov, a to talianskej snímke *Cosmoetico* režisérky Martiny Scarpelli.

Anča Music Video Award: V medzinárodnej súťaži videoklipov bol najlepšie ohodnotený Esteban Azuela z Mexika za klip *Amnézia štátu* (*Amnesia en el estado*). Vytvoril ho pre punkovú formáciu Los Viejos. Čestné uznanie získal videoklip *Now It's Over* režírovaný Davom Mersonom Hesson z USA pre indie rockovú formáciu A Place To Bury Strangers.

V ročníku 2016 súťažili filmy aj v sekcii Anča Kids' Award za najlepší animovaný film pre deti. O víťaznom filme *Raz, dva, (s)tr(om)y* (*One, Two, Tree*) režisérky Yulie Aronovej z Francúzska rozhodovalo práve publikum, ktorému je film určený, a to deti v kinosále.

Anča Slovak Award získala Marta Prokopová za snímku *Mila Fog*. „Film rozpráva veľmi jemný asociatívny príbeh, ktorý divákovi poskytuje priestor na vlastnú interpretáciu a tvorivú spoluúčasť,“ ako to zhodnotila odborná porota.

Čestné uznanie so odniesla Zuzana Žiaková za produkciu *Braček Jelenček*, konkrétne „za jej majstrovské zvládnutie fázovej animácie vo filme, ktorý spája tradičný príbeh so surrealistickými prvkami“.

Fest Anča v spolupráci s mediálnou spoločnosťou Film Europe Media Company udelili jednému zo slovenských animovaných filmov aj špeciálnu distribučnú cenu Anča D Award. Získal ju Juraj Krumpolec a Igor Derevenec za rodinný animák *Hviezdny taxík*. Výherný film bude vďaka získaniu tohto ocenenia premietaný v slovenských kinách ako predfilm k celovečernej snímke.

Cieľom Fest Anče je zvyšovať povedomie o animovanej tvorbe ako o plnohodnotnej umeleckej forme, prinášať

dobrú zábavu, ale aj prispievať k budovaniu slovenského filmového a videoherného priemyslu. Docieliť práve tieto požiadavky podporuje na Feste Anča aj tzv. Industry program, ktorého súčasťou bolo Pitching fórum. Hlavnú ocenenie si odniesol projekt Mareka Jasaňa *Journey* za konzistentnú a obsahovo úplnú prezentáciu v spojení s kvalitným projektom. Špeciálne ocenenie za zaujímavú a obsahovo úplnú prezentáciu získal projekt *Muflón Ančiáš* Igora Derevenca a Juraja Krumpolca.

Vítané filmy boli napríklad premietnuté v pásme Best of Fest Anča 2016 na festivale Pohoda v Trenčíne. V priebehu roka organizátori ponúkajú aj projekcie filmov a besedy s tvorcami pod názvom Kino Fest Anča a distribuujú víťazné filmy Medzinárodného festivalu animácie Fest Anča pod názvom Best of Fest Anča.

Súčasťou festivalu je aj podujatie Game Days, zamerané na podporu videoherného priemyslu a iniciovanie spolupráce medzi videohernými štúdiami a animátormi. Fórum Fest Anča Nové talenty je určené filmovým profesionálom. Zaoberá sa vývojom a prezentáciou animovaných projektov.

### 2CELLOS si zahrali na Slovensku

14. júla 2016 koncertovali na bratislavskom hrade Devín čoraz populárnejší chorvátski violončelisti 2CELLOS. Ich repertoár je od klasiky až po tvrdý rock, čo im vďaka zaujímavému prevedeniu na violončelách prináša mnoho úspechov. V ich repertoári sa nachádzajú prerobené hity od klasiky až po tvrdý rock, ako napríklad songy skupiny Nirvany, AC/DC, Guns N' Roses, Michaela Jacksona, U2 a mnohých ďalších.

Chorvátske instrumentálne duo sa skladá z mladých violončelistov Lukyho Šulića a Stjepana Hausera. Dvojica sa spoznala na hudobnej akadémii v Záhrebe. Sulic pokračoval so svojim štúdiom na londýnskom konzervatóriu Royal Academy of Music a Hauser prešiel na konzervatórium Royal Northern College of Music v anglickom Manchestri. Jedným z prvých úspešných prevedení známych piesní do klasickej hudby bola pieseň *Smooth Criminal* od Michaela Jacksona. Nahrávka bola publikovaná v roku 2011.

2CELLOS sú držiteľmi niekoľkých ocenení, a to napríklad: 2012 Porin – Best International Album (2CELLOS), Best International Song (*Smooth Criminal*), 2014 Best International Video Album (Live at Arena Zagreb); 2014 Japan Gold Disc Award – Instrumental Album of the Year (*In2ition*), Song of the Year by Download (*Kagemusha*); 2014 Večernjaks Rose – Musicians of the Year.



2CELLOS v Refinery Gallery v Bratislave

### Jeseň sa opäť nesie v znamení vína

Každoročné vinobrania sú predo dvermi. I tento rok sa koná celá plejáda podujatí venovaných zberu vína, doprevádzaných bohatým kultúrnym programom. Tu Vám predstavujeme kalendár vybraných akcií.

(DMN)

16.-18. 9. 2016	Vinobranie Pezinok 2016 <a href="http://www.pezinok.sk">www.pezinok.sk</a>	Pezinok
17. 9. 2016	Devínske vinobranie 2016 <a href="http://www.devin.sk">www.devin.sk</a>	Bratislava, Devín
23.-25. 9. 2016	Modranské vinobranie <a href="https://www.modra.sk/modranske-vinobranie/a-1369">https://www.modra.sk/modranske-vinobranie/a-1369</a>	Modra
1. 10. 2016	Vína na hrade Červený Kameň <a href="http://www.mvc.sk">www.mvc.sk</a>	Častá, Červený Kameň
22. 10. 2016	Deň otvorených búd v Skalici <a href="http://www.vcz.sk">www.vcz.sk</a>	Skalica
5. 11. 2016	Deň vínnych pivníc v Trnave <a href="http://www.regiontirnavia.sk">www.regiontirnavia.sk</a>	Trnava
25. 11. 2016	Deň otvorených pivníc, od Bratislavy po Trnavu <a href="http://www.mvc.sk">www.mvc.sk</a>	rôzne



**Sokolská župa rakouská**  
1010 Wien, Drachengasse 35  
[www.sokol-wien.com](http://www.sokol-wien.com)  
E-mail: [sokol@sokol-wien.at](mailto:sokol@sokol-wien.at)  
Starosta:  
Dr. Thomas FREY-MATERNA  
E-mail: [materna@aon.at](mailto:materna@aon.at)  
Čestný starosta:  
Dipl. Ing. Jiří NOVÁČEK  
E-mail: [novacek.wien@aon.at](mailto:novacek.wien@aon.at)  
Tel./fax: ++43 1 604 87 04



### Sokol informuje

Jako tělovýchovný spolek s dlouholetou tradicí Vám Sokol nabízí sportovní hodiny vedené školenými vedoucími s velkou praktickou zkušeností.

Přijďte se podívat, srdečně Vás zveme!

Náčelnictvo a cvičitelé  
Sokolské župy rakouské

Informace:

s. Marie PÍBÍLOVÁ,  
tel. 330 97 87

s. Irena FLORIÁNOVÁ,  
tel. 0650/90 194 90

Sokolský adresář:  
[www.sokol-wien.com](http://www.sokol-wien.com)



**Česká obec sokolská**  
Tyršův dům – Újezd 450,  
118 01 Praha 1  
Tel.: ++420 257 007 111  
Fax: ++420 257 320 580  
[www.sokol.eu](http://www.sokol.eu)

### Cvičení rodičů s dětmi

Cvičíme  
každý pátek  
16:00 – 17:00  
Bližší informace:  
Mag. I. MÜHLBERGEROVÁ  
tel.: 480 49 14

**Župní družstvo volejbalu** (vedoucí odboru Anton Florián, tel. 01/586 86 86)  
23, Anton-Baumgartner-Strasse – kulatá hala Alt-Erlaa

Čtvrtek	19:30 – 21:00	odbíjená (muži)
---------	---------------	-----------------

**Župní trénink ve stolním tenise** (info: Pavel Vlček, tel. 0680 3107573)  
17, Steinergerasse 7 – sokolovna

Středa	19:00 – 21:00	stolní tenis
--------	---------------	--------------

**Župní zdravotní cvičení**  
17, Steinergerasse 7 – sokolovna

Úterý	16:00 – 17:30	ženy a muži
-------	---------------	-------------

**Sokol Vídeň I/V**  
3, Sebastianplatz 3 – tělocvična školy Komenský

Úterý	19:30 –	rekreační volejbal
-------	---------	--------------------

**Sokol Vídeň II/XX/XXI** (Info: Věra Mottlová, tel./fax: 01/2728326 od 10:00)  
21, Roda-Roda-Gasse 7

Úterý	18:00 – 21:00	míčové hry (ženy + muži)
-------	---------------	--------------------------

### Sokol Vídeň III/XI

Info (volejbal): N. Stěrbová, tel. 0650/967 80 80, e-mail: [K.Sterba@gmx.at](mailto:K.Sterba@gmx.at)  
3, Sebastianplatz 3 – tělocvična školy Komenský

Čtvrtek	19:00 – 21:00	gymnastika (ženy a muži)
---------	---------------	--------------------------



### Sokol Vídeň X

Každou první středu v měsíci seniorské odpoledne od 15:00. Hosté vítáni.  
Info: Werner Kallin, tel. 0699/19 68 20 53, e-mail: [sokol-10@chello.at](mailto:sokol-10@chello.at)  
10, Angeligasse 21 – sokolovna (tel. a záznamník: 01/600 20 20)

Úterý	18:00 – 19:00	showdance Sokol X
	19:00 – 20:00	aerobic Sokol X
	20:00 – 22:00	fotbal Sokol X
Středa	19:00 – 21:00	Volejbal Sokol III
Čtvrtek	09:00 – 10:30	jóga Sokol X
Pátek	15:30 – 19:00	SVS (dorstenci, Sokol V U-17)
	19:00 – 21:00	SVS (Sokol V)



### Sokolská jednota Tyrš XII/XV

Info: [jar.hovorka@gmx.at](mailto:jar.hovorka@gmx.at), tel. 0699/12 68 12 46  
Jednota cvičí v sokolovně 10, Angeligasse 21.

Pondělí	19:30 – 21:00	míčové hry (muži)
Čtvrtek	16:30 – 17:20	rodiče s dětmi a předškolní děti
	17:30 – 18:45	základní sport. gymnastika (žactvo 6-14 let)
	19:30 – 20:30	kondiční a posilovací cvičení na hudbu (ženy + muži)



**Sokol Vídeň XVI/XVIII**  
17, Steinergerasse 7 – sokolovna

Úterý	18:00 – 19:30	aerobik – ženy
Čtvrtek	16:30 – 18:00	florbal žactvo
	19:30 – 21:00	cvičení žen
Pátek	16:00 – 17:00	cvičení rodičů s dětmi
	17:15 – 18:30	cvičení žactva
	20:00 – 22:00	cvičení mužů

## Jarní veselice a roh Štěstěny

Říká se, že když na sv. Medarda prší, tak prší čtyřicet dní. Medard je sice už za námi, ale v neděli 10. června to ráno vypadalo na splnění této pranostiky. V některých vídeňských okresech lilo jako z konve. Naštěstí se Medard smíloval – a sv. Petr umoudřil –, a tak mohla příprava na Jarní veselici sokolské jednoty XII-XV začít už za sucha. To znamená uspořádání lavic a stolů, postavení grilu, chladicího zařízení k čepování piva a vybalení všech dobrot, které sestry a bratři upekli a přinesli. To vše za vydatné pomoci pana školníka Martina, jemuž velmi srdečně děkujeme.

Tentokrát jsme na první návštěvníky čekali až do 11. hodiny. Ale pak šlo vše ráz na ráz. Dvorana a zahrada školy spolku Komenský se po poledni naplnila tak rychle, že bratři u grilu nestačili obsluhovat hladové a nedočkavé návštěvníky. K výborné náladě přispěl náš kamarád Mirek ze Stavěšic zpěvem a hrou na varhany a kytaru. Několikrát se u něj vytvořil „zpěvácký kroužek“, a tak jsme celé odpoledne poslouchali a zpívali krásné melodie domova.

I na ty mladší nebylo zapomenuto s melodiemi modernějšího typu. Náladu nepřerušily ani dvě návštěvy policie, které bylo okolním obyvatelstvem oznámeno, že se ve škole kují pikle. Vše se vysvětlilo a policisté s úsměvem školu opustili. Já osobně nechápu, že někoho může rušit dobrá nálada a trocha krásné muziky.

Odpoledne se na zahradě konaly jako obvykle hry pro děti a dorost. Od umělecké šminky, přes přeskokování šňůry, hru v kuželky až po skákání v pytli a jiné atrakce – prostě zábava pro děti i dospělé. Všichni byli pak odměněni chutnou zmrzlinou.

Mezi návštěvníky – letos jich bylo přes 160 – včetně 25 dětí a dorostu, jsme uvítali předsedu menšinové rady br. Mag. Rotta, br. Holčíka ze Sokola na Slovensku s manželkou a paní Mag. Hanu Herdovou, šéfredaktorku VSL.

V pozdním odpoledni začali odcházet první návštěvníci a ti „poslední“ až po 18:30. To už sestry a bratři uklidili valnou část zahrady a dvora. Po 19. hodině školní dvůr ztichl a pan školník Martin si oddychl.

Všem, kteří se zasloužili o zdar Jarní veselice – ať sestry v bufetu v předsálí, či sestry a bratři v různých úkolech u dětských her nebo při výdeji různých nápojů a při jiných činnostech, patří velký dík. Dík patří také našim návštěvníkům, ať sokolům, či nesokolům, za podporu tohoto pod-

niku. Doufáme, že se všichni u nás cítili „jako doma“ a těšíme se na další podniky (Moravské hody – 15. 10. 2016).  
NAZDAR.

-drob-

## Vzpomínka na bratra a krajana Jiřího Nováčka

V pátek 12. 8. 2016 jsme se na Vídeňském ústředním hřbitově rozloučili s naším čestným župním starostou, dlouholetým členem výboru Sokol Vídeň III/IX a členem České srdce odbor III/XI, bratrem Dipl. Ing. Jiřím Nováčkem.

Bratr Jiří se narodil v roce 1927 ve Vídni a zde také maturoval na českém gymnáziu. Svoje vysokoškolská studia absolvoval v Praze a ve Vídni. Po ukončení studií pracoval u firmy Siemens. Od svého mládí byl členem Sokola, později Českého srdce, JSM a Akademického spolku. Ve vídeňském Sokole působil kromě jiných funkcí dlouhá léta jako starosta Sokolské župy rakouské, o jejíž rozšíření se zasloužil opětovným připojením jednot Sokol Vídeň I/V a Sokol Vídeň X k župě. Několikrát úspěšně organizoval Sokolská setkání v Oetzu a podílel se i na přípravě Sokolských sletů. Velikou zásluhou bratra Jiřího bylo, že ve spolupráci s župním místostarostou bratrem Dipl. Ing. Arch. Jiřím Líznerem se mu v devadesátých letech podařilo převést pozemek se starou tělocvičnou v Angeligasse, která byla majetkem ČOS, do vlastnictví Vídeňské župy a vystavět zde novou moderní sokolovnu.

V roce 2006, spolu s jinými významnými osobnostmi, které přispívají svojí systematickou činností k dobrému jménu České republiky v zahraničí, bratr Jiří obdržel od Českého ministerstva zahraničí cenu Jana Masaryka „Gratias agit“ a od ČOS jedno z nejvyšších vyznamenání – stříbrnou medaili za zásluhy. Již několik let předtím byl Ústředním čl. Sokolstva v zahraničí vyznamenán zlatou medailí.

I po předání funkce župního starosty svému nástupci se bratr Jiří účastnil všech aktivit ve výboru Sokola Vídeň III/IX a v Českém srdci a byl vždy ochoten nám přispět dobrou radou a podělit se s námi o své bohaté zkušenosti.

V poslední době jsme jeho přítomnost postrádali, protože vzhledem k nemoci už k nám nemohl přijít.

Bratra Jiřího budeme postrádat i nadále a jsme mu vděční za vše, co nejenom pro naši jednotu, ale i pro celý Sokol a České srdce vykonal.

*Členové a výbor  
Sokolská jednota Vídeň III/IX  
a České srdce, odbor III/XI*

## SPORT

### Puškař Filip Nepejchal ovládl v šestnácti letech závod SP v Baku

Teprve šestnáctiletý Filip Nepejchal vyhrál na Světovém poháru ve sportovní střelbě v Baku soutěž ze vzduchové pušky. O triumfu rozhodl poslední ranou finále, po níž se o šest desetin bodu posunul před do té doby vedoucího Íránce Hosejnu Bagherího. Filip Nepejchal se v Tallinnu stal juniorským mistrem Evropy v třípolohové střelbě

z malorážky, čímž vylepšil loňské druhé místo z Mariboru. Životní triumf mezi seniory přidal při svém druhém startu na SP. Kolínský odchovanec teprve 8. července oslaví sedmnácté narozeniny.

### Žokej Josef Váňa starší

V červnu splnil kvalifikační kritéria pro start ve Velké pardubické a nyní potvrdil, že pokud bude v takové formě jako

nyní, vrátí se v říjnu po roční odmlce do nejslavnějšího tuzemského dostihu. Třiašedesátiletá legenda si pochvaluje, že se cítí lépe než vloni. „Chtěl bych jet. Jestli se budu cítit v takovém laufu jako teď, tak proč ne? Cítím se sprově, myslím, že je to s podivem, ale nic mě nebolí. Cítím se líp než vloni, to určitě,“ řekl Josef Váňa. „Denně jezdím na kole, snažím se držet v cajku. Na kole asi jezdím víc než jindy, není to jen 15 kilometrů, ale i 25 kilometrů. Což si myslím, že úplně stačí, protože vím, že všichni ostatní žokejové dělají h....,“ smál se osminásobný vítěz slavného dostihu.

## Vychází druhá kniha o životě manželů Zátopkových

Dana Zátopková v Praze při příležitosti oslav Mezinárodního olympijského dne pokřtila knihu *Náš život pod pěti kruhy*. Napsala v ní o svém životě a životě jejího zemřelého muže Emila Zátopka. Jedná se už o druhou publikaci spojenou s Emilem Zátopkem, jehož silueta běžce byla hlavním motivem českého olympijského týmu pro hry v Riu. Už dříve vyšel o nejslavnějším běžci české historie komiks. Životopisné dílo tvoří zábavné vzpomínky a vyprávění pravdivých historek ze sportovního, ale i soukromého života nejslavnějšího českého sportovního páru. Dana Zátopková vypráví o dětství, sportovních začátcích, úspěších i neúspěších i dlouholetém partnerství. V knize jsou i dosud nepublikované fotografie a také prvky hovorové češtiny i nářečí.

## Jaromír Jágr dosáhl jako první Čech v NHL na Bill Masterton Trophy

Čtyřiačtyřicetiletý útočník Jaromír Jágr z Floridy dosáhl jako první Čech v NHL na Bill Masterton Trophy za vytrvalost, sportovní přístup a oddanost hokeji. Kladenský odchovanec cenu převzal na slavnostním předávání v Las Vegas. Jubilejní desáté individuální trofeje v NHL se Jaromír Jágr dočkal po deseti letech.

## Olympijské hry 2016

Rio de Janeiro, druhé největší město Brazílie, bylo prvním jihoamerickým městem v historii, které hostilo olympijské hry. Pořadatelství Her XXXI. olympiády bylo Riu, které se může chlubit nádhernými plážemi včetně věhlasné Copacabany nebo gigantickou sochou Krista Vykupitele. Soutěže v 28 sportech a 306 disciplínách sledovali diváci ve čtyřech transportním systémem propojených zónách Barra, Copacabana, Deodoro a Maracanã. Tamní stadion hostil kromě části fotbalového turnaje stejně jako během světového šampionátu v roce 2014 také zahajovací (5. srpna) i závěrečný ceremoniál (21. srpna) olympijských her.



Prezident ČR Miloš Zeman a jeho slovenský kolega Andrej Kiska slavnostně otvírají Český dům na olympiádě v Riu de Janeiro

Do programu her se po 112 letech vrátil golf a ragby o sedmi hráčích, které se naposledy na největší sportovní akci světa objevilo v roce 1924. Her se zúčastnilo 10 500 sportovců, z toho 104 českých. Na slavnostním ceremoniálu na legendárním fotbalovém stadionu Maracanã je obvyklou formou uzavřel prezident Mezinárodního olympijského výboru Thomas Bach. Brazilští pořadatelé na něm předali pomyslnou štafetu představitelům Tokia, které bude hostitelským městem největší sportovní akce v roce 2020. V Riu de Janeiro bylo rozdáno celkem 306 sad medailí.

Do programu her se po 112 letech vrátil golf a ragby o sedmi hráčích, které se naposledy na největší sportovní akci světa objevilo v roce 1924. Her se zúčastnilo 10 500 sportovců, z toho 104 českých. Na slavnostním ceremoniálu na legendárním fotbalovém stadionu Maracanã je obvyklou formou uzavřel prezident Mezinárodního olympijského výboru Thomas Bach. Brazilští pořadatelé na něm předali pomyslnou štafetu představitelům Tokia, které bude hostitelským městem největší sportovní akce v roce 2020. V Riu de Janeiro bylo rozdáno celkem 306 sad medailí.

## Čeští medailisté

### ZLATO (1)

**Lukáš Krpálek** – judo kategorie do 100 kg

Ve finále kategorie do 100 kilogramů porazil nasazenou jedničku Elmara Gasimova z Ázerbájdžánu na ipon a vyhrál tak všech pět svých zápasů. Medaili věnoval svému synovi a svému blízkému kamarádovi a judistovi Alexandru Jurečkovi, který loni tragicky zemřel. Pěťadvacetiletý reprezentant z USK Praha se tak stal teprve druhým českým judistou, který dokázal na olympiádě vyhrát zlatou medaili.

### STŘÍBRO (2)

**Josef Dostál** – kajak 1000 m

Rozdílné výkony předvedli ve finálových jízdách čeští rychlostní kanoisté. Zatímco Martin Fuksa nepotvrdil roli jednoho z favoritů kanoistické kategorie C1 a obsadil až šesté místo, kajakář Josef Dostál, který byl také vlajkonosem české výpravy při slavnostním zakončení olympijských her, vyrovnanou jízdou vybojoval stříbrnou medaili, když nestačil pouze na Španěla Marcuse Walze.

Biker **Jaroslav Kulhavý** dojel při obhajobě olympijského zlata druhý za Švýcarem Ninem Schurterem, který mu oplatil čtyři roky starou porážku z Londýna. Pro českou výpravu v Riu de Janeiro vybojoval Kulhavý v poslední soutěžní den jubilejní desátou medaili, do sbírky s jedním zlatem a sedmi bronzovými medailemi přidal druhé stříbro.

### BRONZ (7)

Kajakáři **Daniel Havel, Lukáš Trefil, Josef Dostál a Jan Štěrba** získali ve finálovém závodě čtyřkajaků stejně jako před čtyřmi lety v Londýně bronz. Čeští borci dokonce atakovali i stříbro, soubor o něj však v závěru těsně prohráli s posádkou Slovenska.

**Jiří Prskavec** – kajak, vodní slalom

Český reprezentant vybojoval pro Českou republiku první medaili na letošních olympijských hrách. Třidvacetiletý Prskavec si v dramatickém klání neodpustil jeden štouch, oceněný dvěma trestnými vteřinami. Pokud by nezaváhal, bral by s velkým náskokem zlato.

**Ondřej Synek** – skif

Je jedním z nejlepších světových veslařů posledních let, kromě dvou stříbrných olympijských medailí získal rovněž

po třech skifařských titulech mistra světa a Evropy i několik celkových prvenství ve Světovém poháru.

Oštěpařka **Barbora Špotáková** ke dvěma zlatým medailím z Pekingu 2008 a Londýna 2012 třetí nejčennější kov nepřidala, ve finále hodů oštěpem v Riu skončila výkonem 64,80 metrů třetí!



Oštěpařka Barbora Špotáková

Hned tři bronzové medaile vybojovali čeští tenisté na olympijských hrách v Riu. Po **Petře Kvitové**, **Lucii Šafářové** s **Barborou Strýcovou** si odvezou domů kov stejné hodnoty také **Radek Štěpánek** a **Lucie Hradecká**.

#### DALŠÍ UMÍSTĚNÍ:

**Zuzana Hejnová** ve finále běhu na 400 metrů překážek doběhla čtvrtá. „Mrzí mě to, vytuhla jsem za poslední překážkou, ale dělala jsem, co jsem mohla,“ smutnila. „S časem jsem docela spokojená, bohužel to nevyšlo. Jsem nevyběhaná, podepsal se na tom fakt, že jsem nemohla závodit.“ Devětadvacetiletá Hejnová je nejstarší z finálového startovního pole a do Ria přijela jen s jediným startem na 400 metrů překážek v této sezóně. Kvůli bolavé achillovce se ukázala pouze na Zlaté tretře.

**Jan Kudlička** získal čtvrté místo ve skoku o tyči a **Michal Bainer** sedmé místo.

Bikerka **Kateřina Nash** skončila v závodě cross country v Riu de Janeiro pátá. Pro osmatřicetiletou rodačku z Prachatic, která se představila už na páté olympiádě, je to nejlepší individuální výsledek pod pěti kruhy v kariéře.

Obhájce olympijského zlata v moderním pětiboji **David Svoboda** si z Ria de Janeiro žádný cenný kov neodvezl. Český reprezentant dorazil do cíle závěrečného běhu kombinovaného se střelbou jako devátý.

Čeští oštěpaři se olympijském finále trápili – **Vítězslav Veselý** skončil sedmý, **Jakub Vadlejch** o přičku hůř a **Petr Frydrych** byl dvanáctý. Oštěpař Vítězslav Veselý se ale může těšit na olympijskou medaili. Dodatečně by měl dostat, kvůli dopingů soupeře, bronz z her v Londýně, kde v roce 2012 skončil původně čtvrtý.

Mladá česká kajakářka **Kateřina Kudějová**, úřadující mistryně světa, bývalá juniorská mistryně světa a mistryně Evropy do 23 let skončila v olympijském finále až na desáté pozici. Zejména závěr tratě si detailněji rozplánovala. Jenže právě během něj přišla chyba na brance číslo jednadvacet, která srazila Kateřinu Kudějovou až na samotný závěr pořadí.



Kateřina Kudějová

#### Olympijské parky

Milión návštěv zaznamenaly Olympijské parky v Pardubicích, Plzni, Ostravě a na Lipně za sedmnáct dní, po které byly v provozu. Největší návštěvnost byla v Pardubicích, kam si našlo cestu zhruba 400 tisíc lidí. Branami největšího lipenského parku prošlo téměř 350 tisíc návštěvníků. „Tyto počty návštěvníků jsou jednoznačně úspěchem. Ještě víc mne těší, že lidé mířili do parků hlavně za sportem. Viděl jsem, s jakým nadšením především děti zkoušely jednotlivé sporty. Věřím, že se nám povedlo v mnoha z nich probudit lásku ke sportu na celý život,“ řekl předseda Českého olympijského výboru Jiří Kejval.

#### Agentura zastupující Sáblíkovou chce najít viníka

Agentura Sport Invest Marketing chce najít konkrétního viníka v kauze neúčasti Martiny Sáblíkové v cyklistické časovce na olympijských hrách v Riu de Janeiro. Předseda představenstva David Trávníček v rozhovoru pro Radiožurnál připustil, že agentura, jež Sáblíkovou zastupuje, zvažuje i snahu o finanční odškodnění. Trávníček se domnívá, že špatným výkladem pravidel je vinen jednoznačně Český svaz cyklistiky. Trojnásobná olympijská šampionka v rychlobruslení Sáblíková žila dlouho v domnění, že si účast v Riu zajistila dvanáctým místem v časovce na loňském mistrovství světa. K tomu však potřebovala být kvalifikována i do závodu s hromadným startem. Zvrat v případě dokonce nepřinesla ani žaloba ke zvláštní komisi Mezinárodní sportovní arbitráže a Sáblíková v Riu nemohla startovat.

#### Zemřel bývalý fotbalista a šéf komise rozhodčích Luděk Macela

Bývalý fotbalový reprezentant a kapitán olympijských vítězů z roku 1980 Luděk Macela zemřel ve věku 65 let. Někdejší předseda komise rozhodčích podlehl vážné nemoci. Luděk Macela odehrál za reprezentaci osm zápasů, dalších sedmnáct utkání si připsal za výběr olympioniků. V československé lize nastupoval za Duklu, s níž vybojoval tři mistrovské tituly.



## Dvě tenisové legendy

### Martina Navrátilová

(\* 18. 10. 1956, Praha)

Martina Navrátilová je bývalá světová tenisová jednička v ženském tenisu. Je všeobecně považována za jednu z nejlepších tenistek všech dob. V roce 1975 emigrovala do USA a v roce 1981 se stala americkou občankou. Během své kariéry vyhrála osmnáct grandslamových titulů ve dvouhře a čtyřicet titulů ve čtyřhře (z toho 31 v ženské čtyřhře a 9 ve smíšené čtyřhře). V ženské dvouhře získala ve Wimbledonu rekordních devět titulů.



Fantastické přivítání diváky: Martina Navrátilová - Pohár federace na Štvanici, 1986

### Jaroslav Drobný

(12. 10. 1921, Praha - 13. 9. 2001, Londýn)

Jaroslav Drobný byl vynikající český tenista a hokejista. Jeho otec byl správcem tenisových dvorců, a tak nebylo nic přirozenějšího, než že jeho syn od malička sbíral míčky a zkoušel hru s dřevěnou pálkou. Přesto se mladý Jaroslav nakonec rozhodl mezi dvěma sporty. Byl totiž zároveň skvělý hokejista. O tom, že definitivně zvítězil tenis, rozhodly zřejmě brýle, které mu při hokeji vadily.

V hokeji hrál středního útočníka za ligový ČLTK. Vynikal především tvrdou střelou. Jako sedmnáctiletý se zúčastnil v roce 1939 hokejového šampionátu v Basileji a Curychu. Národní tým skončil čtvrtý, v tehdejší hodnocení mistrovství Evropy druhý za Švýcarskem.

Daleko slavnější výhru zažil o osm let později. Na domácím turnaji v Praze Československo naprosto senzačně vyhrává titul mistrů světa, ke kterému (díky odlišnému hernímu systému) pomáhají senzační výhrou Rakušané. Čechoslováci jim pak ve vítězné euforii posílají jako výraz díky vlak plný potravin, uhlí a dalších surovin. Přece jen byly pouhé dva roky po válce.

Mnohokrát úspěšně reprezentoval, na ZOH 1948 ve Svatém Mořici byl vybrán do olympijského All Stars teamu.

Již v roce 1938 vyhrál Drobný juniorské tenisové mistrovství ČSR a v následujících letech získal deset titulů mistra republiky seniorů. Hrál za čs. daviscupové mužstvo a v letech 1947-55 byl nepřetržitě v první desítce světového tenisového žebříčku.

V červenci 1949 se nevrátil z turnaje ve Švýcarsku. Teprve po získání egyptského státního občanství (1950) se mohl vrátit do turnajového kolotoče. Již v letech 1949 a 1952 se probojoval do finále Wimbledonu, zvítězit se mu však podařilo až v ročníku 1954, kdy mu bylo již třiatřicet let. Drobný hrál levou rukou, jeho předností byly tvrdé smečce, dělový servis, ale zároveň jemné a přesné loby a stopbally.

Nakonec se Drobný usadil v Londýně, získal britské občanství a ještě v roce 1960 hrál na Wimbledonu. Ač se považoval za lepšího hokejistu než tenistu, přehled jeho sportovních úspěchů je impozantní. Ještě v roce 1969 získal ve Wimbledonu titul ve čtyřhře veteránů.

V roce 1997 se stal členem síně slávy IIHF. 13. září 2001 umírá v Londýně ve věku nedožitých osmdesáti let.



Jaroslav Drobný přebírá od vévodkyně z Kentu pohár za vítězství ve Wimbledonu, 1954

## VZPOMÍNKA

### Profesor Antonín Benjamin Svojsík

(5. 9. 1876 - 17. 9. 1938)

Profesor Antonín Benjamin Svojsík byl pedagogem a zakladatelem junáctví, českého hnutí skautingu, jeho propagátorem a organizátorem.

Antonín Benjamín Svojsík: „Pobyt v přírodě vám nikdo a nic nenahradí. Útěk skautů do přírody je jen návratem do nejdražší naší domoviny, kde jedině můžeme slyšet puls opravdového života s jeho uzdravující a vše obnovující mocí.“

V době první republiky pracoval v ústředí skautské organizace a skauting stále získával jak nové členy, tak i na

dobré pověsti. Vznikaly další skautské organizace s mírně odlišnými názory. Také největší organizace Sokol spatřovala v Junáku určitou konkurenci. Svojsík se nejprve pokusil začlenit vznikající skautské družiny do Sokola, kde ale neuspěl. Založil tedy 15. června 1914 samostatný skautský spolek Junák - český skaut. 7. června 1919 založil Svojsík Svaz junáků - skautů RČS a stal se jeho náčelníkem.

**28. 9. 1906 prvními dostihy byla zahájena činnost závodníště ve Velké Chuchli.**

## „Demokratie muss gelernt werden“

Eine zersplitterte Parteienlandschaft, zu wenige politisch gebildete Bürger, ein Faible für populistische Charismatiker: So fassen Tschechien-Kenner die Gründe für die ablehnende Haltung des Landes gegenüber der Aufnahme von Flüchtlingen zusammen. Auch die Jahre der Isolation während des Kommunismus spielten eine Rolle. Das Land müsse Demokratie erst noch lernen.

Durch die Festlegung von Quoten auf EU-Ebene fühle sich Tschechien offenbar bevormundet, und das befeue das nationalistische und teils rassistische Klima in Tschechien, sagt die Tschechien-Expertin und langjährige Journalistin Barbara Coudenhove-Kalergi gegenüber ORF.at.

Tschechien wolle sich so wie Ungarn, Polen und die Slowakei von der EU nicht in die eigenen nationalen Belange hineinreden lassen. „Sie denken: Zuerst hat uns Österreich schikaniert, dann die Russen und jetzt die Europäische Union.“ Wer als Politiker gegen EU-Vorgaben auftrete, gewinne, meint Coudenhove-Kalergi.

Ein weiterer Grund, warum den populistischen Nationalisten die Leute zuliefen, sei die völlig zersplitterte politische Landschaft Tschechiens. Die klassischen politischen Gruppierungen gebe es nicht mehr. Die Christdemokraten seien so gut wie nicht mehr vorhanden, die Sozialisten stark geschwächt.

Die Bürgerinnen und Bürger Tschechiens hörten da lieber auf die starken Sprüche von Staatspräsident Miloš Zeman oder vor ihm Vaclav Klaus. Klaus sei ein Nationalist à la Thatcher gewesen, Zeman habe zumindest Witz und eine große Lust zu provozieren. „Das lieben die Tschechen“, sagt Coudenhove-Kalergi, deren Familie aus Tschechien stammt und die dort viele Jahre als ORF-Korrespondentin verbracht hat. Andrej Babiš, Chef der politischen Bewegung ANO, sei ein neuer Typus von Politiker: reich und charismatisch.

Darüber hinaus sei aber auch die Zeit der Demokratie zu kurz gewesen, um aufgeklärte und humanistische Bewegungen fest zu etablieren, die es aber bei der Bewältigung der Flüchtlingskrise brauche. Die Regierungszeit von Václav Havel sei eine „kurze Sternstunde der Moral gewesen, jetzt sehen wir wieder den Rückfall in die Klein-geister“, sagt die Journalistin.

Auf die Frage, ob die tschechischen Bürgerinnen und Bürger Angst hätten, dass ihnen etwas weggenommen werde, sagt Coudenhove-Kalergi: „Es geht den Menschen in Tschechien doch ganz gut, ebenso wie in Polen.“

Und tatsächlich wuchs die Wirtschaft laut tschechischem Statistikamt 2015 um 4,3 Prozent. Laut Internationalem Währungsfonds (IWF) ist die Budgetpolitik des Landes „sehr gut“. Auch die Organisation für Entwicklung und wirtschaftliche Zusammenarbeit in Europa (OECD) schätzt die makroökonomische Lage Tschechiens als gut ein, und die öffentlichen Finanzen seien zufriedenstellend.

Diese Wirtschaftsdaten dürfen aber nicht darüber hinwegtäuschen, dass sich viele Tschechen weiterhin benachteiligt fühlen gegenüber Bürgern anderer EU-Staaten. Der Aufholbedarf war nach mehr als vier Jahrzehnten Kommunismus groß, und der Fortschritt geht vielen in Tschechien nicht rasch genug.

Der Politologe Christian Härpfer von der Universität Wien stellt fest, dass die tschechische Bevölkerung nach 1989 eine kurze Phase der Euphorie hatte, in der die Erwartungen an Demokratie und Marktwirtschaft sehr hoch gesteckt wurden. Diese Hochstimmung sei am Ende der 90er Jahre durch eine Ernüchterung abgelöst worden, sagt er gegenüber ORF.at. Es gebe eine Minderheit an Gewinnern und eine Mehrheit an Verlierern der sozialen und politischen Transformationen nach 1989.

Vor allem der älteren Generation gehe es nicht gut. Die Pensionen seien sehr niedrig und lägen gegenwärtig zwischen 100 und 400 Euro, sagt Härpfer - und das schüre unter anderem die Angst, wegen der Flüchtlinge etwas zu verlieren. Sie pochen darauf, diese Zuwendung nach vierzig Jahren Arbeit in der tschechischen Wirtschaft verdient zu haben und verstehen nicht, dass Flüchtlinge aus Syrien oder dem Irak finanziell unterstützt werden sollen, die in ihren Augen für den Staat nichts geleistet hätten.

Die Flüchtlingskrise in Europa hat deshalb in Tschechien starke Auswirkungen auf das soziale Gefüge im Land, sagt auch der Migrationsforscher Jochen Oltmer. Es komme sehr schnell zu einer Unterscheidung in „sie“ und „wir“. Diese Spaltung wird noch dadurch befördert, dass viele Menschen eine Gesellschaft als einen Verteilungskonflikt verstünden, in dem um knappe Güter, Arbeit, Wohnung, politische Teilhabe oder Sozialleistungen gekämpft werde.

Auch Oltmer sieht einen Generationenbruch in der tschechischen Gesellschaft. Die politisch Verantwortlichen seien in eher fortgeschrittenem Alter, sagte Oltmer in einem Interview mit der „Prager Zeitung“. Die Älteren seien auch von der langen Isolation des Landes im Kommunismus geprägt und hätten kaum Berührungspunkte mit Fremden. Auf der anderen Seite stünden junge Menschen, die Erfahrungen durch Tourismus, Auslands- und Studienaufenthalte hätten und wenig mit Vorstellungen von eng geschlossenen Gemeinschaften anfangen könnten.

Doch nicht nur die soziale Lage der Menschen in Tschechien und die Unterteilung zwischen Gewinnern und Verlierern durch den EU-Beitritt verschärft das politische Klima im Land. Es gebe eine lange Tradition des Rassismus in Tschechien, sagt der Politologe Härpfer. So würden „weiße“ Arbeitsmigranten aus der Ukraine, die einen christlich-katholischen oder christlich-orthodoxen Hintergrund haben, akzeptiert. Dunkelhäutige, muslimische Migranten würden hingegen massiv abgelehnt.

Nach einer langen historischen Periode von kommunistischem Atheismus und einer stark säkularisierten Gesellschaft werde jeder Einfluss von Religion auf Gesellschaft und Staat massiv und potenziell aggressiv abgelehnt. Der Islam als Religion werde grundsätzlich als Bedrohung für die tschechische Bevölkerung angesehen.

Ähnlich argumentierte der Außenpolitikjournalist des „profil“, Georg Hoffmann-Ostenhof, in einem Kommentar im September des Vorjahres: „Die Revolutionen des Jahres 1989 wurden vielfach nicht nur als Sturz der kommunistischen Diktatur, sondern auch als Befreiung von der russischen Fremdherrschaft und als nationale Wiedergeburt empfunden.“

Die Bildung eines starken Nationalstaates sei rasch nachgeholt und wiederaufgenommen worden, schreibt Hoffmann-Ostenhof. Die westeuropäischen Länder hingegen, die schon länger am europäischen Integrationsprozess mitwirkten, hätten sich im Gegensatz dazu in einer „postnationalen Phase“ ihrer Entwicklung befunden.

Der tschechische Politikwissenschaftler Josef Mlejnek, Professor an der Prager Karlsuniversität, beklagte bei einem Vortrag der Konrad-Adenauer-Stiftung, dass der Stand der politischen Bildung in Tschechien sehr niedrig sei. „Die Bereitschaft zur aktiven Mitwirkung in der Zivilgesellschaft und vor allem in den politischen Parteien ist kaum vorhanden und führt in der Tendenz zum bestehenden Klientelismus“, sagt Mlejnek.

Er vergleicht das Verhalten der Wähler mit einer Konsumgesellschaft, die sich bei der Wahlentscheidung nach dem Marketing entscheidet, wie beim Einkaufen im Supermarkt. Das erhöhe das Risiko, dass die Wähler auch weiterhin – wie schon 2013 – den Multimilliardär Babiš wählen. Der Erfolg charismatischer Populisten spreche nicht für eine entwickelte Zivilgesellschaft. „Hier muss die tschechische Demokratie noch viel lernen“, sagt der Politikwissenschaftler.

Diese Phänomene sind nicht nur in Tschechien zu beobachten: Kurz nach dem Fall des Eisernen Vorhangs haben Polen, Ungarn, Tschechien und die Slowakei versucht, gemeinsam ein neues starkes Gewicht in Europa zu sein. Das Visegrad-Abkommen von 1991 zwischen den vier Staaten sei aber mit dem EU-Beitritt völlig in den Hintergrund getreten, stellt Coudenhove-Kalergi fest.

Im ungarischen Visegrad wurde am 15. Februar 1991 das Abkommen von den damaligen Gründerstaaten Polen, Ungarn und der Tschechoslowakei beschlossen, um nach dem Ende von Ostblock und Kaltem Krieg die großteils gemeinsamen Probleme möglichst kooperativ zu lösen.

Jetzt sei das Bündnis wieder populär. Und diese Stärke wolle das Staatenquartett nun in der Flüchtlingsfrage beweisen. Man habe sich hier sowohl von Brüssel als auch Berlin bevormundet gefühlt, so die Journalistin.

Die vier Länder drängen auf Reformen in der EU, bei denen Brüssel möglichst wenige Befugnisse und die Nationalstaaten so große Entscheidungsspielräume wie möglich erhalten. So glauben Polen und Ungarn auch, lästige Rechtsstaatsprüfungen der EU abschütteln zu können. Und alle vier sehen die Chance, dass sich das Flüchtlingsthema für sie erledigt habe.

Die Diskussion über die Aufnahme von Flüchtlingen und Asylsuchenden wurde vor Kurzem erneut entfacht, nachdem der tschechische Staatspräsident Miloš Zeman sagte, man wolle überhaupt keine Flüchtlinge mehr im Land aufnehmen, denn damit schaffe man nur „einen Nährboden für barbarische Attacken“, wie die Beispiele in Frankreich und Deutschland zeigen würden.

Diese Aussage wurde vom deutschen EU-Kommissar Günther Oettinger zwar scharf kritisiert, doch innenpolitisch geht der Kurs gegen Flüchtlinge in Tschechien weiter. Eine neue parteiübergreifende „Plattform gegen Multikulturalismus“ setzt sich zum Ziel, die Bevölkerung über die „Entwicklung der Migration und die latente Islamisierung“ im Land zu informieren.

## Antiazylová politika jako dědictví minulosti: „Demokracii se musíme učit“

Pod tímto titulkem uveřejnila rakouská tisková agentura ORF NEWS 10. srpna letošního roku rozsáhlý materiál o „roztříštěné politické scéně v České republice, o neschopnosti politicky angažovat vzdělané občany, o sympatiích Čechů k populistickým charismatikům“. Těmito a podobnými slovy se vyjádřili rakouští znalci k dění v České republice, která odmítá přijímat uprchlíky. Neochota přijímat uprchlíky je podle nich do velké míry zapříčiněna dlouholetou komunistickou minulostí Československa. Země se musí teprve naučit, co to znamená být fungující demokratickou společností.

Jako první promluvila paní Barbara Coudenhove-Kalergi, bývalá novinářka, dlouholetá pracovnice ORF a po revoluci také poradkyně Václava Havla: „Česko, Maďarsko, Polsko a Slovensko si nechtějí nechat do své politiky mluvit. Říkají: Za monarchie nás šikanovali Rakušané, za komunismu Rusové a nyní Evropská unie. Politik, který v těchto zemích Evropskou unii kritizuje, je uznáván a z voleb vychází jako vítěz.“ Dalším důvodem, proč Češi sympatizují s nacionalistickými populisty (Klaus, Zeman, Babiš), je podle Barbary Coudenhove-Kalergi roztříštěnost politického spektra. Klasické politické rozdělení neexistuje. Křesťanští demokraté se z povědomí lidí téměř vytratili a sociální demokracie je slabá. Občanům České republiky jsou milejší výroky nynějšího prezidenta Zemana či jeho předchůdce Václava Klause, nacionalisty, od něhož se Zeman liší jen tím, že má smysl pro humor. Dělá mu radost provokovat, to ale Češi milují.

Babiš představuje nový typ politika – je bohatý a charismatický. Demokracie zde funguje zatím příliš krátkou dobu na to, aby se stala podhoubím ke vzniku platformy pro tolerantní a humanisticky orientované iniciativy, které sehrávají důležitou a nenahraditelnou roli právě v takových situacích, jakou je nyní např. uprchlická krize. Vláda Václava Havla byla jen krátkou „hvězdnou epochou morálky, zatímco nyní jsme svědky upadnutí do maloduchosti“.

Čechům se nikdy nevedlo tak dobře jako dnes. Podle statistiky z roku 2015 činil ekonomický nárůst 4,3 procenta. Přesto mají Češi strach z toho, že s přijetím uprchlíků se jim bude dařit hůře. Neustále sledují, co všechno jim ve srovnání se státy západní Evropy chybí, a proces dohánění úrovně obyvatel Západu se jim zdá příliš zdlouhavý.

Podle rakouského politologa Christiana Harpfära, profesora vídeňské univerzity, očekávali Češi ve fázi euforie po roce 1989 prudkou demokratizaci společnosti a rychlý přechod k fungujícímu tržnímu hospodářství, koncem devadesátých let však přišlo vystřízlivění. Jen menší část národa se cítí být vítězi, většina hospodářsky a sociálně postiženými.

Především starší generaci se nedaří dobře. Důchody jsou velmi nízké mezi 100 až 400 eury měsíčně. Tito lidé nechápou, proč by po čtyřiceti letech práce v dobách komunismu měli na tom být finančně hůře než nějací uprchlíci z Iráku nebo Sýrie, kteří k rozvoji státu nijak nepřispěli. Podle Harpfära má rasismus v Čechách dlouhodobou tradici. Zatímco bílí dělníci z Ukrajiny křesťansko-katolického vyznání jsou akceptováni, tmavohnědí islámští emigran-

ti jsou silně nežádoucí. Po dlouhé historické epoše komunistického ateismu je jakýkoliv vliv náboženství na společnost a stát extrémně až agresivně odmítán. Islám jako náboženství je všeobecně považován za hrozbu.

Česká společnost je rozdělena také podle názoru Joachena Oltmera, který se zabývá výzkumem migrace. V souvislosti s uprchlíky podle něj vyvstává fenomén dělení na „my“ a „oni“. Na uprchlíky se místní dívají „spatrá“ jako na lidi méněcennější rasy.

Georg Hoffman-Ostenhof, novinář se zaměřením na zahraniční informace v týdeníku *Profil*, vidí ještě jiný důvod, proč země „Východu“ (a speciálně Česká republika) odmítají politiku EU a postrádají ochotu se na přijímání uprchlíků podílet: „Sametová revoluce v roce 1989 nebyla vnímána jen jako vítězství nad komunistickou diktaturou, ale také jako osvobození od ruské nadvlády a zároveň i jako šance k vytvoření národní identity a hrdosti. A právě vytvoření silného státu budící národní hrdost se věnovalo co nejvíce sil. V té době se ale země západní Evropy nacházely již v post-nacionalistické fázi, kterou si prošly hned po válce, a nyní byly zaměřeny na budování evropského integračního procesu.“

Mezi dotazovanými zazněl i hlas Josefa Mlejnk, profesora politických věd na Karlově univerzitě: „Ochota k aktivitě v tzv. civilní společnosti a projevy občanské kuráže v Česku prakticky vůbec neexistují, zde převládá spíše tendence ke klientelismu.“ Chování voličů přirovnává ke konzumní společnosti. Čeští voliči se podle něho chovají jako zákazníci, kteří si v supermarketu vybírají zboží často jen podle toho, co o něm říkají reklamy. To bohužel zvyšuje riziko, že v příštích volbách stejně jako v roce 2013 raději znovu zvolí Babiše než zkušeného politika s vizemi, argumenty a charakterem. Úspěch charismatického populisty ve volbách nesvědčí o demokratické vyspělosti společnosti. Zde se musí česká společnost ještě mnohem učit, aby se začala chovat demokraticky.“

Německý text: <http://orf.at/stories/2352553/2352583/>

Někdy je dobré a výchovné vyslechnout si názory jiných lidí, to, jak vnímají konkrétního člověka či celou společnost. Je to sice pohled zvenku, ale pohled nezatížený vlastním egem, z jiného úhlu a z jiné perspektivy. V takovém pohledu je zakomponována šance na objektivní sebe-reflexi a pokorné uvědomění, jsem-li opravdu tak dokonale, jak si to o sobě často myslím, anebo jestli bych neměl z úhlu pohledu jiného člověka korigovat něco, co jsem až do této chvíle sám u sebe nebral vážně.

*Ve výročí sovětské okupace 21. srpna 2016 volně zpracoval Peter Žaloudek, Vídeň*

Vážený pane Žaloudku,

jako obvykle jsem byl Vaším příspěvkem na různá témata v 6.-8. čísle K. K., str. 81, hluboce pohnut. Nejvíce na mne zapůsobilo Vaše postesknutí na konci článku: Kam mám já odejít – „co si počnu s tímto fenoménem v této části Evropy, kde žiju? Pouhé vysvětlování již není řešení.“ Podobné myšlenky někdy krouží i v mé hlavě. Ale přece bych si, být na Vašem místě, dovedl poradit. Vycházel bych

z trpce získané životní zkušenosti, že tam, kde je náboženství, vládne násilí a válka, kdežto já bych hledal klid, rozumnost, slušnost, politickou umírněnost. Rozhlédnu-li se dnes po Evropě, pak bych Vám navrhl státy Vyšehradské čtyřky: Česko, Slovensko, Polsko nebo Maďarsko (trochu s výhradami). Klid – relativně vzato – je tam totiž proto, že tyto státy nepřijaly dosud žádné Allahisty, kteří dnes bezostyšně loupí, vraždí, kradou a znásilňují ženy po celé Evropě. Jako kdyby vynalezli nový sport: čím více lidí zavraždí nebo alespoň zraní, tím lépe. Mám dojem, že si to pozdě, ale přece začíná uvědomovat ta, která za tu situaci nese hlavní zodpovědnost, křesťansky cítící a myslící paní Merkelová, i někteří její hlavní spolupracovníci a myslitelé (u nás v Rakousku je to např. pan Faymann a jeho spolupracovníci).

Myslím, že nejlepšími státy by pro Vás (jste přece kněz) mohlo být Slovensko nebo Polsko. Pokud mi je známo, Slovensko kavalírsky nabídlo, že je ochotno přijmout asi 100 katolických uprchlíků nebo rodin a postarat se o ně. Velmi logické a sympatické řešení. – V Česku byste se svými úvahami asi těžko uspěl. Kdysi ve dnech voleb jsem projížděl Prahou v elektrice a tu se ozval zčista jasna hlas nějakého odvážného nadšence, který propagoval stranu jemu sympatickou a špatně mluvil o opozici. Netrvalo to dlouho a za mnou se ozvalo doslovně zařvání někoho ze spolucestujících: „Drž hubu, blbče, a nech si ty svý chcanky.“ Nastalo hrobové ticho a viděl jsem, jak ten „kazatel“ na příští stanici zmizel z vagonu. Když Česko, spíš bych Vám navrhnul klidnější Moravu, kde se mi zdají tamější lidé více „rakouští“.

Během psaní tohoto dopisu mne napadlo doporučit Vám k ev. pobytu třeba i Vatikán. Ten dnes přechovává dokonce dva papeže. Benedikt XVI. to vzdal patrně proto, že jako poctivý Němec už to „zvláštní prostředí“ Svaté stolice nervově nezvládal. Na dobrotivého otce Františka byste se mohl pokusit zapůsobit, zda by se nedal obřezat a nepřestoupil nakonec k Allahistům, jak mi to sem e-mailují katoličtí přátelé z Česka. Bylo by to velmi záslužné.

Pokud jde o politiky Vámi odsuzované a označované jakožto „krátkozraké“, dovolil bych si podotknout asi toto: Všechny známé dnešní politiky rozdělují do dvou skupin. V té první jsou lidé, kteří nejsou schopni vidět ani na špičku vlastního nosu pro své nedostatečné vzdělání, hlavně v historii. Do té druhé zařazují politiky, kteří hlavně na základě vlastní vrozené inteligence jsou schopni uvažovat, jak to s Evropou bude vyhlížet v budoucnosti, řekněme za dvacet až čtyřicet let, bude-li se tento kontinent vyvíjet nadále po kolejích současné politiky (ve všech směrech). Důležité je, že tito lidé už dnes vidí zcela jasně strašlivé nebezpečí, které hrozí celému kontinentu, a hledají, jak zabránit tomuto nebezpečí, před kterým byste, vážený pane Žaloudku, neměl strkat hlavu do písku a zacpávat si oči i před událostmi posledních dnů a měsíců, které toto nebezpečí více než jasně signalizují. Dnešní politická situace vyžaduje řešení problémů konkrétními činy, protože už hoří Evropě koudel pod nohama. Toho není ale ta první skupina politiků schopna; proto také by měla, anebo lépe – musí co nejrychleji zmizet. Čím dříve, tím lépe, protože včera by bylo už vlastně – pozdě!

*Mag. Vladimír Poš*

## BESEDA „OD ČLOVĚKA K ČLOVĚKU“

Literární kroužek  
21. října 2016 19:00  
Sebastianplatz 3, Vídeň 3  
klubovna

Státní svátek 28. října byl jedním z důvodů, proč tento večer připravujeme.

Obracíme se na Tebe, čtenářko a čtenáři těchto řádků.

Vedle všedních sporů, které nás doprovází, je něco, co nás pojí. – Je to naše rodná řeč.

Uvykli jsme jí pomocí televize a mobilu.

Prostá slova od člověka k člověku jsou ale Víc.

Proto tato beseda.

Uvítáme-li Tě osobně, nebude naše snaha zbytečná.

Srdečně zdraví – pořadatelé

reprezentantky ČR v lyžování Kateřiny Neumanové, kambodžského krále Sihamoniho Norodoma, bývalého rektora Univerzity Karlovy v Praze Ivana Wilhelma, novinářky Petry Procházkové, spisovatelů Zdeny a Josefa Škvoreckých, kardinála filozofa Tomáše Špidlíka a dalších byl také oceněn **krajan a starosta Sokolské župy Rakouské Dipl. Ing. Jiří Nováček.**



S lítostí oznamujeme, že nás dne **30. července 2016** ve věku **89 let** navždy opustil náš dlouholetý člen výboru, čestný župní starosta, bratr a krajan

**Dipl. Ing. Jiří NOVÁČEK**

Poslední rozloučení se konalo **12. 8. 2016** na Ústředním hřbitově ve Vídni.

Čest jeho památce.

Budeme ještě dlouho vzpomínat.

**Výbor Sokola Vídeň III/XI  
a České srdce Vídeň III/XI**



V Černínském paláci v Praze dne 4. května 2006 byla při slavnostní aktu ministrem zahraničních věcí ČR dr. Cyrilem Svobodou udělena dvaadvaceti významným osobnostem a organizacím, které se významně podílejí na šíření dobrého jména České republiky v zahraničí, cena Gratias Agit 2006. Vedle bývalé MZV USA Madeleine Albrightové,

### Místo nekrologu

#### Text ocenění:

Jiří (Georg) Nováček se narodil 22. října 1927 ve Vídni, kde absolvoval základní vzdělání v české škole Komenského a tam i maturoval. Po maturitě zahájil vysokoškolské technické studium v Československu, po komunistickém převratu v roce 1948 dokončil studium ve Vídni.

J. Nováček se vždy hlásil k české národnosti a od mládí byl členem vídeňského Sokola. Jako nekompromisní zastánce demokracie se vždy podílel na rozvoji své mateřské jednoty Sokol Vídeň III/XI. Tato jednota se i jeho zásluhou otevřela novým členům – českým emigrantům po roce 1968. J. Nováček podporoval a udržoval kontakty a spolupráci jak se zástupci tehdy zakázaného Sokola v Československu, tak i s Ústředím československého Sokolstva v zahraničí a podstatně přispěl k organizaci sokolských sletů v zahraničí a sokolských setkání v Oetzau. Působil rovněž v předsednictvu Menšinové rady a kromě toho byl a je členem dalších krajských spolků. V současné době je starostou Sokolské župy Rakouské.

Po roce 1989, kdy znovuobnovená Česká obec sokolská v Praze přenechala na žádost J. Nováčka sokolovnu ve Vídni X a pozemek pod sokolovnou Sokolské župě Rakouské, se J. Nováček zasloužil o znovuzapojení v roce 1948 odštěpených sokolských jednot Vídeň I/V a X do Sokolské župy Rakouské.

Jeho nedocenitelnou zásluhou je osobní angažovanost při výstavbě nové sokolovny v X. okrese, kdy se mu podařilo získat širokou podporu projektu i nezbytné subvence od rakouského státu (Bundeskanzleramt – Volksgruppenförderung), města Vídně a jiných. Nová sokolovna je významným centrem sportovního a kulturního života nejen vídeňského Sokola, ale i jiných krajanských spolků.

Jiří (Georg) Nováček celý život obětavě pracoval pro zachování a rozvoj sokolské myšlenky a tradice a v zájmu zachování českého jazyka a kultury mezi českými krajany ve Vídni.

Vídeň, květen 2003

#### Návrh na vyznamenání:

#### Dipl. Ing. Georg (Jiří) Nováček

\* 22. října 1927, Vídeň

rakouské státní příslušnosti, české národnosti,  
ženatý, bytem: 1100 Wien, Gudrunstr. 137/V/18

Vzdělání:

- základní škola – česká škola Komenský,
- vídeňské gymnázium,
- studium na Vysokém učení technickém v Československu, po komunistickém převratu v Československé republice dostudoval ve Vídni.

Vždy se hlásil k české národnosti. Od mládí navštěvoval Sokol. Působil rovněž v předsednictvu menšinové rady. Vedle toho byl zapojen i do dalších krajanských spolků. V současné době zastává nejvyšší funkci v organizaci Sokol – je župním starostou vídeňského Sokola.

Účastní se krajanského kulturního dění. Je nekompromisním zastáncem demokracie. Po roztržce s komunisticky naladěnými sokoly v jednotě X z jednoty vystoupil a přidal se k jednotě III, trvajícím na sokolských ideálech, kde ihned začal pracovat ve výboru. Podílel se na rozvoji jednoty Sokol III, který byl jeho zásluhou jako jediný otevřen uprchlíkům roku 1968.

Nadále spolupracoval a udržoval styk se zahraničním Sokolem. Podporoval a udržoval styk s bývalými zástupci zakázaného Sokola v bývalém Československu. Pořádal a účastnil se mezinárodních sletů jako např. ve Vídni, v Curychu, v Paříži, v Oetzu apod. V této tradici intenzivně pokračuje i dnes.

Po převratu v ČR se zasloužil o to, že ČOS Praha přenechala starou sokolovnu a pozemek v 10. okrese vídeňskému Sokolu. Po převratu chtěl celý Sokol (I, V, a X) zapojit do župy Rakouské, což se mu na 90 % podařilo.

Nedocenitelným činem DI Nováčka je jeho angažovanost ve věci výstavby nové sokolovny v X. okrese. Za pomoci bratra-sokola Arch. DI Lisnera se mu podařilo získat nejen podporu tomuto projektu na široké bázi, ale získat nezbytné subvence od města Vídně. Jeho přičiněním se projekt realizoval v dohodnutých termínech. Nová sokolovna je významným centrem sportovního i kulturního vyžití nejen Sokola, ale i jiných spolků.

Odůvodnění návrhu:

Působí jako zprostředkovatel mezi krajany – a to starousedlíky a jejich následovníky, tj. mezi generacemi, jež se zde narodily, a vlnou emigrace po roce 1968 a také její mladou generací. Plně se věnuje zachování sokolské tradice v české Vídni, zachování majetku českému Sokolu ve Vídni, rozkvětu a zachování českého jazyka a kultury.

Osoby či instituce, jež mohou podat svědectví:

Sokol III – výbor

Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku

za výbor – Ing. Helena Basler – předsedkyně

1080 Wien, Schloßselg. 18,

Tonband: +43-1-402 32 99,

Fax: +43-1-79 88 454

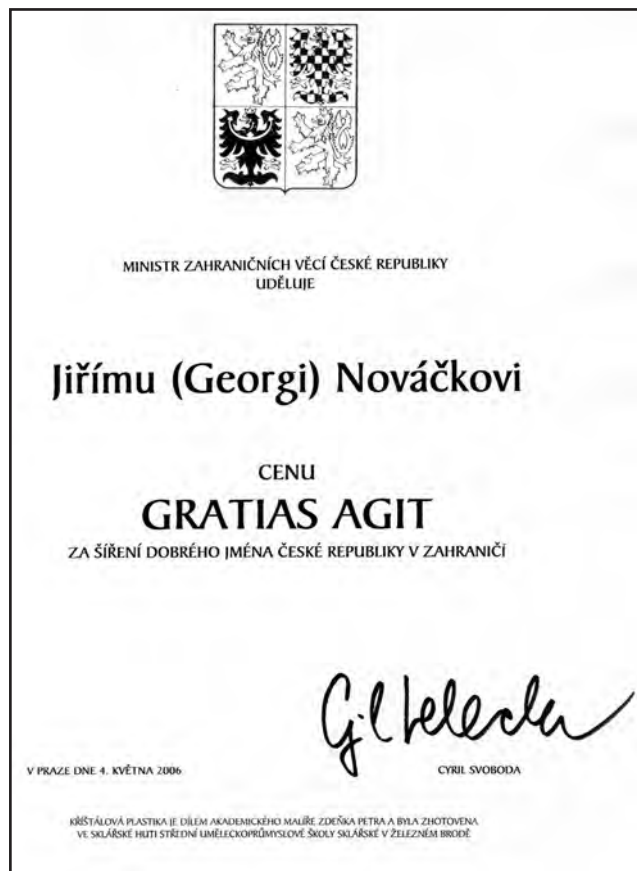
E-mail: kulturklubcs@EUnet.at

*Redakční poznámka:*

Byli jsme nesmírně šťastni, že Klubový návrh podpořil tehdy úřadující český velvyslanec v Rakousku J. E. ing. Rudolf Jindrák a stejně vstřícně zareagovalo i MZV ČR.

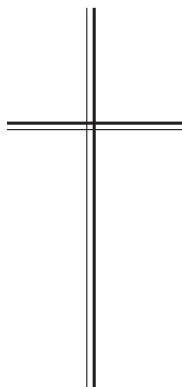
Čest jeho památce!

Výbor a redakce Kulturního klubu



## In memoriam Dagmar Marešová

Poslední rozloučení s paní Dagmar Marešovou se konalo v sobotu 2. 7. 2016 ve 13:00 hodin v Benešově u Prahy v chrámu sv. Mikuláše na Karlově. Po mši sv. byla drahá zesnulá uložena do rodinné hrobky na hřbitově v Benešově.



*Selig die ein reines Herz haben,  
denn sie werden Gott schauen. Mt. 5,8*



Mit Hoffnung in unseren Herzen und im tiefen Glauben  
an die Auferstehung gedenken wir in Liebe  
und Dankbarkeit unserer

## DAGMAR MAREŠ

Sie ist im tiefen Frieden am Samstag, den 18. Juni 2016, in Wien im 88. Lebensjahr verstorben.

Für ihre große Liebe und ihr geduldiges Leben voll Glauben und Gebet wollen wir danken.

Für das Heil ihrer Seele feiern wir eine Seelenmesse am Freitag, den 01.07.2016 um 19.00 Uhr in der Kirche Maria am Gestade, 1010 Wien, Passauerplatz, wo sie viele Jahre als geistliche Mutter für die Tschechisch und Slowakisch sprachige Gemeinde da war.

Das Requiem findet am Samstag, den 02.07.2016 um 13.00 Uhr in der Kirche sv. Mikuláše in Benešov u Prahy statt. Anschließend wird sie in der Familiengruft auf dem katholischen Friedhof in Benešov beigesetzt.

Ihre treuen Freunde und geistlichen Kinder

Information über die Busfahrt zum Begräbnis unter Tel. 0699 1239 5652



## Duchovní zprávy Kalendář akcí

### Neděle 25. 09. 2016 – Mše národů ve vídeňské katedrále

sv. Štěpána, Vídeň 1., v 10:15 hodin. Slavíme svátek svatého Václava, mučedníka a hlavního patrona českého národa. Hlavním celebrantem je vídeňský světící biskup Dr. Franz Scharl. Koncelebrují duchovní správci cizojazyčných farností ve Vídni. Následuje občerstvení na prostranství arcibiskupského paláce.

### Čeští křesťané v zahraničí

Víra odnepaměti sdružovala Čechy (resp. Čechoslováky), kteří odešli za hranice. V současnosti mají čeští věřící (i nevěřící) své zázemí například v Mnichově, v Kanadě, v horách v rumunském Banátu, v Kalifornii, New Yorku, Vídni, Linci nebo Římě. Biskupským delegátem pověřeným péčí o české katolíky v cizině je Mons. Václav Malý. Seznam zemí s českými centry i kontaktů naleznete na samostatné stránce na našem webu.

<http://www.cirkev.cz/cs/>

### Ve stopách sv. Klementa Marii Hofbauera

Ve Vídni má přítomnost českých křesťanů na náboženském dění města dlouhou tradici. Její počátky sahají až do 13. století, kdy zde vládl český král Přemysl Otakar II. Výraznou stopu zde zanechal sv. Klement Maria Hofbauer, který nechal slavit v kostele Panny Marie na Nábřeží mše svaté pro „obyvatele českého jazyka“. V současnosti najdeme v rakouské metropoli český kostel, český hřbitov a od roku 1991 také farnost.

Na bohoslužby zde chodí každý týden 150-200 lidí. Farnost se angažuje nejen v církvi, ale i ve veřejném životě. Členové společenství se například věnují chrámové hudbě (sboru i dětskému orchestru), vyučují náboženství na základní škole i gymnáziu a pomáhají zdejší mládeži strávit dobře čas. Funguje zde také klub Dona Bosca. „Chceme objevit v mladém člověku jeho dobré vlohy a předpoklady a ty rozvíjet. Proto se snažíme nabízet hodnotné využití volného času, vytvářet prostředí pro rozvoj mezilidských vztahů, předcházet kriminalitě a nežádoucím závislostem, vychovávat k základním lidským a křesťanským hodnotám, pomáhat mladým lidem hledat smysl svého života,“ píše klub na svém facebookovém profilu.

Církev zde chce být nejen pro věřící, říká salesiánský kněz P. Jan Horák. „Na vyučování náboženství dochází i nepokřtěné děti, stejně tak i na naše prázdninové akce. I nepokřtění rodiče přijdou každý rok na výrobu adventních věnců a na zpěv tradičních českých koled. A stejní rodiče nechají v kostele pokřtít své děti. Církev je zde pro všechny lidi: pro věřící i nevěřící, pro mladé i staré, pro zdravé i nemocné, pro spokojené i nespokojené.“

Celý článek naleznete na:

<http://www.cirkev.cz/cs/aktuality/160728jak-se-zije-ceskym-krestanum-v-zahranici?key=0e2de6be-d9d7-4cd6-b074-d47c39a0a29f>

P. Dr. Jan Horák SDB, Hagenmüllergasse 31, A-1030 Wien  
<http://www.erzdioezese-wien.at/pages/inst/14425183>

<http://farnost.viden.web.cz>

<http://rozhledy.heimat.eu>

### Ohlédnutí

- V sobotu 4. června se konalo v kostele na Rennwegu první svaté přijímání, kterého se zúčastnilo 18 dětí.
- V sobotu 11. června jsme byli svědky biřmování mládeže v kostele na Rennwegu. Svátost biřmování přijalo 10 mladých lidí, ať je Duch svatý vede.
- V neděli 12. června byla pokřtěna v kostele na Rennwegu Kristina (13) a Laura (5), další děti a rodiče se na křest připravují.
- Po dlouhé a těžké nemoci nás opustila v sobotu 18. 6. 2016 paní Dagmar Marešová. Zemřela ve věku 88 let, její duši poručíme do modliteb všech, kdo jí znali a kdo jí měli rádi. V pátek 1. 7. v 19:00 za ni byla sloužena mše sv. v chrámu Panny Marie Na Nábřeží. S drahou zesnulou jsme se rozloučili v sobotu 2. 7. 2016 ve 13:00 hodin v Benešově u Prahy v chrámu sv. Mikuláše na Karlově. Po mši sv. byla uložena do rodinné hrobky na hřbitově v Benešově. Za účast na poslední cestě děkují všichni nejbližší přátelé.
- Taneční kurzy pro krajany jsme zakončili v úterý 28. 6. Děkujeme Jance a Igorovi za nezištné a přátelské vedení. Pokračovat budeme po prázdninách.



- V sobotu 9. července jsme přivítali ve společenství církve malého Michaela. Křest malého Michaela se konal po tříměsíční přípravě jeho rodičů v chrámu Panny Marie Na Nábřeží. Maminka pochází z jižní Moravy, odkud dorazili i její příbuzní.
- Cyklopout Praha – Krakov 15.-25. 7 se vydařila. Přihlášeno bylo 130 účastníků a většina z nich dojela z Prahy přes Českomoravskou vrchovinu, jižní, střední a severní Moravu až do cíle v polském Krakově, kde se někteří zúčastnili Světových dnů mládeže a setkání s papežem Františkem. Najeli jsme cca 750 km během devíti dnů. V příštím roce 2017 se chystá cyklopout ze španělského poutního místa Santiago de Compostela do portugalské Fatimy u příležitosti 100 let zjevení Panny Marie ve Fatimě. Informace se budou zveřejňovat na [www.cyklopoute.cz](http://www.cyklopoute.cz), kde se také v budoucnu objeví fotografie z letošní cyklopouti do Krakova.
- Světové dny mládeže a setkání s papežem Františkem v Krakově probíhaly 25.-31. 7. Na setkání dorazilo z celého světa více než dva milióny mladých lidí. Atmosféru setkání ukazují fotografie: <http://www.cirkev.cz/multimedia/160801-svetovy-den-mladeze-2016-v-obrazech> a videa: <https://www.facebook.com/CatholicNewsAgency/videos/10153525024906486/?pnref=story>.
- V neděli 7. srpna se konala v chrámu Panny Marie Na Nábřeží mše sv. za účasti redaktora z ORF. Pan redaktor



Dr. Wolfgang Slapansky poprosil účastníky po mši sv. o několik krátkých rozhovorů pro radiové vysílání ORF v němčině.

• Zvonky dobré zprávy (ZDZ) – sbor dětí a mládeže přijel do Vídně na pozvání českého velvyslance ve Vídni pana Ing. Jana Sechtera. Sbor ZDZ vystoupil během bohoslužeb v neděli 4. září v chrámu Panny Marie v 8:30, poté v kostele na Rennwegu v 10:00 a v pondělí 5. září na zahájení školního roku. Další informace: <http://cce.obeckaterinice.cz/cs/zvonky-dobre-zpravy/?month=8&year=2016>.

P. Ing. Dr. Jiří Šindelář, CSsR  
Seelsorger in der Erzdiözese Wien  
Duchovní pro české studenty a spolky  
Redemptoristenkolleg Maria am Gestade  
1010 Wien, Salvatorgasse 12/2/202  
Tel.: +43 1533 9594 202

### Krátké ohlédnutí

• Dne **2. května 2016** se v prostorách Velvyslanectví České republiky v Rakousku uskutečnila ve spolupráci s rakouským Institutem Ludwiga Boltzmann pro výzkum důsledků války pódiová diskuse s názvem „*Pražské jaro*“ v roce 1968 a jeho důsledky za účasti německého historika Prof. Dr. Manfreda Wilkeho, syna Alexandra Dubčeka MUDr. Pavola Dubčeka, signatáře Charty 77 a předsedy Česko-rakouského Dialogforum Přemysla Janýra a Dr. Libora Roučka, který v roce 1977 odešel do Rakouska a v letech 2004-2014 byl členem Evropského parlamentu. Úvodní slova pronesli velvyslanec ČR v Rakousku Jan Sechter a jeho slovenský kolega Juraj Macháč.

• Dne **22. června 2016** se na velvyslanectví ČR v Rakousku uskutečnil komponovaný večer věnovaný tragickým událostem – vyhlazení obcí Lidice a Ležáky v červnu 1942. V úvodu večera seznámila autorka knihy *Osud jménem Ležáky* Jarmila Doležalová, jejíž matka jako dítě přežila jako jedna z mála likvidací obce Ležáky, návštěvníky s osudy ležáckých obyvatel, především ležáckých dětí. Autoři Jarmila Doležalová a režisér Martin Vadas, další host večera, rovněž uvedli v rakouské premiéře film produkovaný Českou televizí *Cesty dětí*. Film se zabývá osudem dětí, které byly odvezeny z Lidic a Ležáků. Hlavní pozornost je ve filmu věnována osudu dětí, které nebyly vybrány jako vhodné pro poněmčení a jejichž stopa končí v průchozím táboře v Lodži. Jejich osud není dodnes spolehlivě objasněn a je možné, že některé z těchto dětí mohlo přežít. Po skončení filmu následovala debata s oběma autory. Dokladem zájmu, který tento film vzbudil, byla řada dotazů publika.

Historii, která předcházela likvidaci obcí Lidice a Ležáky, atentát na zastupujícího říšského protektora Reinharda Heydricha, představil **komiks autorky Barbary Šalamounové**, který měli návštěvníci večera na velvyslanectví rovněž možnost zhlédnout. Komiks je součástí knihy *Obrázky české historie 1918-1945*, která vyšla v České republice.

• **U příležitosti začátku školního roku** zval velvyslanec ČR Jan Sechter na koncerty souboru Zvonky dobré zprávy ve Vídni. Soubor se věnuje hře na ruční zvonky a skládá se ze školáků a studentů z Valašska. Zatím je jediný svého druhu v České republice. Zvonky dobré zprávy zahájily svou činnost v roce 2011. Čeští zvoníci se každoročně setkáva-

jí se svými kolegy a přáteli z USA, Německa, Polska a Slovenska.

Oba koncerty se konaly **4. září 2016**, první v 8:30 v chrámu Panny Marie Na Nábřeží / Maria Am Gestade (Passauerplatz, 1010 Wien), druhý pak v 10:00 v českém kostele Nejsvětějšího Vykupitele / Zum Allerheiligsten Erlöser (Rennweg 63, 1030 Wien).

### Pořadatelství jubilejního 20. ročníku Středoevropského diplomatického poháru se zhostilo Rakousko

Turnaj byl situován do prostředí Sportovní školy v Lindabrunnu nedaleko Vídně, do sportovního střediska s mnoha fotbalovými hřišti, kompletním zázemím a zatím nejvyšším trávníkem. Hráči týmů byli ubytováni přímo v areálu, což velmi zjednodušilo organizační náročnost. Bohužel, průvodním jevem bylo kapacitní omezení na pouhých sedmáct osob z každého týmu. S ubytováním dalších hráčů i fanoušků z MZV pomohl ZÚ ČR ve Vídni.

Tento turnaj se hrál za krásného, jasného počasí, ale s velmi vysokými teplotami, výrazně přesahujícími 30 °C, což samozřejmě zanechalo stopy na únavě hráčů všech týmů i povzbuzujících fanoušků. V některých zápasech docházelo i k několika zbytečně důrazným zákrokům, na kterých se podílel i český tým. Sanitka se zdravotnickým personálem byla na místě a potřebná zranění byla ihned ošetřena.

V prvním utkání jsme prohráli se Slovenskem po zbytečných chybách v obraně až v závěru utkání poměrem 2 : 3. Druhým soupeřem ve skupině bylo Německo, loňský vítěz turnaje a nakonec i vítěz letošní, se kterým jsme sehráli vyrovnaný zápas, což dokladuje stav 1 : 1 v poločase utkání. V závěru utkání, opět po zbytečných vlastních chybách a nedostatečné soustředěnosti a nasazení po celý zápas jsme obdrželi dvě zbytečné branky a prohráli 1 : 3. V odpoledním utkání o páté místo jsme podleli domácímu týmu Rakouska 1 : 4, i když obraz hry tomuto výsledku neodpovídal, ale takový už je fotbal. Po dlouhé době jsme skončili až na posledním 6. místě, i když jsme měli letos herně nejlepší tým. Očekávání předčilo realitu, takže obdobný průběh jako u A týmu ve Francii. I tak obdrželi podle zvyklostí turnaje hráči českého týmu medaile a malý pohár za 6. místo. Ve finále vyhrálo Německo nad Maďarskem a Slovensko získalo bronzové medaile po utkání s Polskem.

Na závěrečném vyhodnocení byli přítomni velvyslanci zúčastněných zemí, z nichž někteří nastoupili za své týmy včetně českého velvyslance Jana Sechtera. Dále starosta města Lindabrunnu a guvernér Dolních Rakous. Ceny předával státní tajemník Michael Linhart.

Příští, už 21. ročník bude v roce 2017 pořádat Slovensko.  
4. 7. 2016 / ZÚ text: Bohumil Starý

### Rozhovor

Příkop rozdělující společnost je kvůli pohledu na migraci tak hluboký, že ho bude dost obtížné zasypávat. Musíme dělat kompromisy, soutěžit v myšlenkách či projektech a ne v urážkách. Tak hovoří **velvyslanec Jan Sechter**, který dříve sloužil v Polsku a nyní je v Rakousku. Parlamentním Listům.cz na ambasádě ve Vídni také prozradil, jak se vyvíjejí vztahy s těmito našimi sousedy.

*Prezidentští kandidáti Alexander Van der Bellen a Norbert Hofer jsou opět na startovní čáře. Volby se v Rakousku budou opakovat. Jak je to vnímáno?*

Výjimečnost situace se po rozhodnutí rakouského ústavního soudu již uklidnila. Druhé kolo si musí Rakušané druhého října zopakovat. K úvaze pro politické strany zůstane, zda má smysl korespondenční volba v tomto rozsahu, pokud je obtížné zajistit v rozsahu statisíců korespondenčních lístků její průběh tak, aby se obešla bez administrativních sporů.

*Velvyslancem u sousedů jste chtěl být, anebo vám to bylo přiděleno?*

V Rakousku dlouho, od 2012 do 2013, nebyl velvyslanec, protože v tom mezi vládou a prezidentem nevládla shoda. Už jsem byl v té době designovaným velvyslancem v Srbsku, v Polsku jsem se začal učit srbsky. Od tehdejší vlády a od prezidenta jsem dostal příležitost pomoci narovnat vztahy se sousedním Rakouskem. Moc dlouho jsem se nerozmýšlel.

Celý rozhovor najdete na:

<http://www.parlamentnilisty.cz/arena/rozhovory/Rakusane-utrpe-li-zajimavou-zkusenost-s-uprchliky-Rozmisti-li-je-v-obcich-ale-pak-Cesky-velvyslanec-popisuje-situaci-u-nasich-sousedu-445679>

## **Konec jedné vídeňské instituce: Znamé lahůdkářství Boehle zavřelo**

Od roku 1939 je lahůdkářství Boehle ve Wolzeile, které se zaměřilo na domácí a světové speciality, známou adresou vídeňských labužníků. Malý obchod přeplněný kvalitním a různorodým zbožím nabízel kaviár, víno Madeira, Armagnac, nejstarší z roku 1902, výběr sýrů nebo domácí čerstvé lesní jahody, a také další lahůdky, jako například domácí obložené chlebičky, plněná rajčata, papriky, různě upravené ryby, humr, a mnoho dalších specialit.

V roce 1980 koupil od původního majitele obchod Werner Ruff, otec dnešního majitele Wolfganga Ruffa. V devadesátých letech byl obchod rozšířen o bistro.

Starosti začaly již před asi deseti lety po přesídlení finančního úřadu a soudu. V soudní budově měl být zřízen hotel, k tomu ale nedošlo. Podle majitele ale definitivní konec zasadily obchodu Compliance-nařízení. V prosinci přinesly dárkové koše zisk jako za celý rok. „V tomto období jsme přechodně zaměstnávali na třicet lidí. Staří zákazníci přicházeli stále méně, mladší publikum je jinak orientováno, nevaří, konzumuje v restauracích. Také Wolzeile ztratila svůj původní nejen obchodní charakter. Tady už skoro nikdo nebydlí, proto není potřeba nákupu,“ povzdechnul si Wolfgang Ruff. Dovede si ale představit zase něco podobného otevřít někde jinde.

## **Adam Plachetka v Českém centru**

Ve středu 15. června se před vchodem do Českého centra ve Vídni sešla řádka lidí, kteří se chtěli setkat s Adamem Plachetkou – basbarytonem, pocházejícím z České republiky. Po otevření centra a během celé akce je očekávalo několik překvapení. Po vystoupení schodů k prostoru, kde

se měla celá akce odehrávat, zjistili, že tam je pódium, na něm dva stojany pro mikrofony, kamera, vzadu u zídky dvě křesílka se stolkem a podél zdi několik sloupků na odložení sklenic apod. Žádné židle. Udiveně jsme se rozhlíželi po okolí, pak usoudili, že se možná může sedět „támhle nahore“ – tedy v dalším prostoru, kde bylo vidět stolky a židle. Pár návštěvníků to zkusilo, ale už tu byl pracovník centra a zavěsil u vstupu na schody řetěz, zabráňující vystoupat nahoru. Je třeba uznat, že na požádání byly židle kus po kuse donášeny, takže nakonec větší část hostů seděla tak, jak jsou zvyklí z jiných akcí. Ostatní posedávali v okeních výklencích, nebo postávali kolem.

Pan ředitel Centra přivítal pana Plachetku slovy, která se díky vadnému mikrofonu nedostala ke všem posluchačům, a jeho dotazy nebo informace bylo lze vytušit z odповědí Adama Plachetky. Mikrofon byl dvakrát vyměněn, napotřetí se podařilo ho uvést víceméně k životu. Česky na otázky pana ředitele odpovídala jen zástupkyně Českého rozhlasu – Radioservisu, jehož zásluhou bylo CD *Arias* vydáno – bohužel jí, ač mluvila do mikrofonu, nebylo slyšet, takže o tom, co říká, jsme se dozvěděli až díky tlumočnici.

Pokud mohu soudit z rozhovorů po skončení setkání, většina z návštěvníků očekávala, že v rámci programu budou uslyšet jednu či dvě písně přímo od Adama Plachetky, nebo aspoň ukázkou z nového CD. Bohužel se tak nestalo. Adam Plachetka vysvětlil, že má velice náročný denní program.

Několik z nás pak oslovilo ředitele Centra s tím, že pan Plachetka je přece Čech, mohl tedy aspoň něco česky říci, abychom ho slyšeli v mateřské řeči. Bylo nám řečeno, že České centrum je zařízení pro Rakušany, ne pro Čechy. Nerada bych špatně interpretovala odpověď na naši námitku, chápeme, že v Rakousku se mluví německy, ale chodí tam přece i Češi a tlumočnice byla přítomna. Vyrozuměla jsem z ní – doufám, že mylně – že program je pro Rakušany a české akce jsou jinde. Jenže pokud pan ředitel zná své obecenstvo, pak musí vědět, že minimálně polovina návštěvníků jsou příslušníci české menšiny ve Vídni se zájmem o své české kořeny. Přestanou-li tam – zřejmě nevtátni – chodit....

Proč nebyly k dispozici žádné židle, vysvětloval tím, že se jednalo o krátkou akci, a to může přece každý stát. Musím říci, že vstupenky „k stání“ už si dávno většina z návštěvníků nekupuje a dá přednost troše pohodlí vsedě. A více než půlhodina není zase tak krátká doba.

Proč nebylo možné vyslechnout reprodukci jedné či dvou písní z CD, nám vysvětlil tím, že to prostě byla jen krátká akce. Jenže v programu Českého centra se uvádí pro den 15. 6. v 18:30 hod.: „Adam Plachetka: Arias. Bizet. Donizetti. Dvořák u. a.“ Takže pokud nebyli páni Bizet atd. přítomni, dalo se očekávat, že je bude prezentovat pan Plachetka.

Suma sumárum – odcházeli jsme poněkud zklamáni. Celá akce vypadala v porovnání s jinými vystoupeními poměrně nepřipraveně, bez zájmu a rozhodně ne reprezentativně. Je možné, že se někdo neslyšně do nefungujícího mikrofonu za tento nedostatek omluvil, ale pokud ano, zaniklo to. Škoda.

Nechci zlehčovat význam prezentace české kultury, hospodářství apod. Ale nelze nevidět, že tahle nebyla právě vydařená. Naštěstí má většina programů v Centru velmi dobrou úroveň.

AK

STÁLÁ KOMISE SENÁTU PČR  
PRO KRAJANY ŽIJÍCÍ V ZAHRANIČÍ  
spolu s odbornými partnery  
MINISTERSTVEM ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČR,  
AKADEMII VĚD ČESKÉ REPUBLIKY,  
ČESKOU ŠKOLOU BEZ HRANIC z. s.

vás zvou na mezinárodní konferenci

**DIASPORA JAKO PARTNER  
MATEŘSKÉHO STÁTU**

Konference se uskuteční ve dnech 19.-20. 9. 2016  
od 9:00 do 16:00 hodin v Jednacím sále Senátu PČR,  
vchod z Valdštejnské ul., recepce A.

Při vstupu je nutné předložit průkaz totožnosti.

Konference se koná pod záštitou 1. místopředsedy Senátu PČR MUDr. Přemysla Sobotky.

Hlavním výstupem konference by mělo být definování či ujasnění si politických cílů České republiky s ohledem na péči o českou diasporu a vytvoření efektivních nástrojů pro oboustranně přínosnou spolupráci a vypracování podkladů pro vytvoření pracoviště s meziresortní kompetencí.

**Program:**

**19. 9. 2016 – 1. jednací den**

- Zahájení – Přemysl Sobotka, 1. místopředseda Senátu PČR
  - Jiří Drahoš, předseda Akademie věd ČR
  - Lucie Slavíková-Boucher, předsedkyně České školy bez hranic z. s.
- Cíle konference a popis současného stavu – Tomáš Grulich, předseda Stálé komise Senátu PČR pro krajanů žijících v zahraničí
- Současný stav exekutivního zájmu o českou diasporu – Jaroslav Kantůrek, zvláštní zmocněnec pro krajanů žijících v zahraničí MZV ČR
- ČR a zahraniční Češi: dvacet let hledání spolupráce – Stanislav Brouček, Etnologický ústav AV ČR
- Návraty krajanů po roce 1990 a jejich význam pro ČR – Zdeněk Uherek, Etnologický ústav AV ČR
- Blok zástupců ministerstev – popis problematiky na jednotlivých rezortech
  - Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR
  - Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR
  - Úřad místopředsedy vlády ČR pro vědu a výzkum
  - Ministerstvo vnitra ČR
  - Ministerstvo kultury ČR
  - Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR
  - Ministerstvo zdravotnictví ČR
  - Ministerstvo spravedlnosti ČR
- Diskuse a zakončení prvního dne

**20. 9. 2016 – 2. jednací den**

- Zahájení 2. dne a shrnutí z předešlého dne – Tomáš Grulich, předseda Stálé komise Senátu PČR pro krajanů žijících v zahraničí
- Cíl konference – Lucie Slavíková-Boucher, předsedkyně České školy bez hranic z. s.
- Inspirace ze zahraničí  
Why Diaspora Matters – A Global Approach – Martin Russel, Diaspora Matters, Irsko

Přístup polského státu k vlastní diaspoře – nový vládní program, zástupce polské exekutivy

Akademický pohled na situaci v Polsku – Polsko a Polonia – Hana Červinková, EÚ AV ČR

Přístup izraelského státu k vlastní diaspoře – Gary Koren, velvyslanec Státu Izrael v ČR

- Blok I.: Ekonomický pohled na roli diasporu ve vztahu k mateřskému státu
- Blok II.: Věda a vzdělávání – Češi v zahraničí, vazba na zemi původu
- Blok III.: Moderní mobilita
- Závěr a definování výstupu z konference – Tomáš Grulich, předseda Stálé komise Senátu pro krajanů žijících v zahraničí

V jednotlivých blocích budou diskutovat odborníci na daná témata a dále lidé, kteří debatu obohatí o vlastní zkušenost. Všichni se budou zamýšlet nad otázkami: Z jakého důvodu by se měl stát zajímat o svoji diasporu? Co diaspora od své mateřské země očekává? Příklady z Vaší praxe: pozitivní i negativní; porovnání se zkušenostmi z jiných zemí.

**Poznámka:** Na konferenci je nutno se přihlásit na adresu Bronislava Vacková, tajemnice Stálé komise Senátu PČR pro krajanů žijících v zahraničí, vackovab@senat.cz, tel.: +420 257 072 794.

(Jméno a příjmení účastníka, emailová adresa, organizace, firma, země, termín)

**Workshop zur Gegenwartsliteratur  
in Centrope**

**Textanalyse der künstlerischen Texte  
der letzten fünf Jahre  
Wintersemester 2016/17**

Die Euroregion Centrope umfasst Bundesländer, Länder (kraj) und Komitate (megye) in vier verschiedenen Nationalstaaten, also Österreichs, der Slowakei, Ungarn und Tschechien. Wenn wir uns also mit der Literatur in diesem Raum beschäftigen, so haben wir es mindestens mit vier Nationalliteraturen zu tun; da jedoch in allen vier Ländern anerkannte und nicht anerkannte Minderheiten existieren, treten gerade durch die Multikulturalität Wiens viele weitere Sprachen und Literaturen hinzu.

Ort: Dokumentationsstelle für ost- und mitteleuropäische Literatur

Spengergasse 30-32, 1050 Wien

Tel./Fax: +43 1 9419358

<http://www.doml.at>

Zeit: 1. Oktober 2016 bis 30. Jänner 2017 jeden Dienstag 15:00 Uhr bis 17:00 Uhr (c. t.)

Der Workshop ist vor allem für Studenten der Literaturwissenschaft gedacht, wobei ich darauf hinweisen muss, dass es dafür keine ETCS Punkte geben kann, da wir eine außeruniversitäre Einrichtung sind, aber er wendet sich an alle literaturwissenschaftlich interessierten Leser, seien es Übersetzerinnen und Übersetzer, Autoren, Schriftstellerinnen und Dichterinnen, Journalisten, Theologinnen, Schauspielerinnen, Politikerinnen usw. & usf.

Ansprechperson und Informationen: Dr. Stephan-Immanuel Teichgräber (doml@chello.at)

## Moravské zemské muzeum zahájí roční oslavy 200. výročí vzniku

Moravské zemské muzeum v Brně příští rok oslaví 200 let od svého založení. Série akcí k výročí začne už letos 9. září v Biskupském dvoře, kde skončí soutěž o zisk truhly s pokladem, k níž se rozdalo počátkem roku 5 000 klíčů, z nichž jen jeden je pravý, a rozložena bude do celého roku. Muzeum uspořádá výstavní cyklus představující jednotlivá odborná oddělení, rok oslav zahájí otevření truhly moravského pokladu, která obsahuje pozlacené repliky šperků velkomoravských princezen, řekla na tiskové konferenci Eva Pánková z vedení muzea. Zcela mimořádně se tento den zpřístupní Kapucínské terasy v centru Brna. Všechna odborná oddělení se budou následně prezentovat po celý rok v Dietrichsteinském paláci.

## Oslava Havlových osmdesátin vyvrcholí koncertem v Lucerně

Oslava nedožitých osmdesátin dramatika a bývalého českého prezidenta Václava Havla vyvrcholí koncertem v pražském paláci Lucerna. Ten se uskuteční v sobotu 15. října, tedy deset dní po Havlových narozeninách. Koncert je součástí projektu Havel@80, jímž si Knihovna Václava Havla po celý rok připomíná prezidentovo nedožitě jubileum. Sobotní večer zahájí slavnostní otevření výstavy a knihy *Hele, Havel!* Jde o snímky pořízené výhradně neprofesionálními fotografy, které Knihovna Václava Havla získala na základě veřejné výzvy. Za půl roku od vyhlášení do knihovny doputovalo přes 1 300 snímků od dvou stovek autorů. Po vernisáži Lucernu rozezní hudba ze čtyř pódíí, na kterých se během noci a brzkého rána vystřídá více než čtyřicetka hudebních skupin.

## V Praze byla premiéra posledního filmu Jana Němce

Poslední film režiséra Jana Němce, jednoho z představitelů československé nové vlny, přišel do českých kin 15. září. Snímek *Vlk z Královských Vinohrad*, který Němec natáčel podle vlastních autobiografických povídek, však nestihl dokončit. Zemřel letos v březnu, den před koncem natáčení, a film dokončil pomocný režisér Tomáš Klein. Snímek je podobně jako většina Němcových filmů drzý, drsný, živelný, plný ironie, ale i upřímnosti.

## Poklad mincí z Pardubicka se zdvojnásobil

Poklad stříbrných mincí z přelomu 10. a 11. století, který byl loni na podzim objeven u Chýště na Pardubicku, se rozrostl na dvojnásobek. Původní nález odevzdaný do sbírek Východočeského muzea čítal celkem 780 položek, při podrobném průzkumu lokality archeologové našli dalších 745 mincí, jejich zlomků či shluků celých mincí. Mincovní soubor tvoří české denáry ražené knížetem Boleslavem II. v mincovnách v Praze a na Vyšehradě. Celý nález si budou moci lidé prohlédnout od 21. září do 16. října na výstavě *Denárový poklad století*. Podle ředitele muzea Tomáše Libánka je hodnota pokladu nevyčísitelná a pro historické

poznání doby počátků českého státu má nebyvalý dopad. Východočeské muzeum v Pardubicích  
Zámek č. p. 2, 530 02 Pardubice  
Tel.: +420 466 799 240

Expozice a výstavy Východočeského muzea jsou přístupné celoročně, denně kromě pondělí v době od 10:00 do 18:00 hodin.

## Lidický památník získal unikátní knihu

Do sbírky lidického památníku přibyla unikátní pamětní kniha. Jsou v ní podpisy všech 143 přeživších lidických žen i řady politických osobností. Pamětní kniha byla založena 10. června 1945 u příležitosti prvního pietního shromáždění v Lidicích a zachycuje období do roku 1948. Památníku ji za Český červený kříž předala ředitelka kladenského Českého červeného kříže Stanislava Klicmanová Maříková.

## Dny evropského dědictví začnou ve Slavonicích

Více než 150 obcí, přes 900 památek a 200 akcí je letos v Česku přihlášeno ke Dnům evropského dědictví. Celoevropská akce se koná ve 48 zemích, v Česku to bude od 3. do 11. září. Většina sídel, sakrálních staveb, ale i památek průmyslové architektury bude zpřístupněna zdarma. Národní zahájení se odehraje v renesančních Slavonicích a národním tématem letos jsou Památky a komunity. Součástí národního zahájení je tradičně i předávání titulů Nositel tradice lidových řemesel. Cenu udělí ministr kultury. Letos se jimi stanou Josef Fidler z Hlinska, který se zabývá ruční výrobou textile zvané žynylka, a Jiří Rücker z Pečok, který vyřezává perníkové formy. Výstava výrobců, kteří ocenění za udržování tradiční výroby dostali v minulosti, začala 2. září.

## Návrat Váši Příhody do jeho rodných Vodňan

Dne 26. 6. 2016 ve 13 hodin se konal pietní akt, při kterém byly uloženy ostatky legendárního českého houslového virtuosa Váši Příhody do nového hrobu na hřbitově u sv. Vojtěcha ve Vodňanech. Mistr Příhoda spolu s manželkou Helenou a synem Giovannim byli exhumováni z původního hrobu z vídeňského hřbitova Hietzing v úterý 21. června. Tento hrob byl před třemi roky určen ke zrušení, ale díky aktivitě Institutu Váši Příhody se tomu tak nestalo. Hrob Příhodovy rodiny je v péči jeho rodného města Vodňany.

Váša Příhoda patřil ve své době k největším osobnostem houslového umění ve světě. Jeho podání Paganiniho *Variací na Nel cor più non mi sento* se stalo měřítkem vrcholného houslového umění. Arturo Toscanini o něm v začátku jeho kariéry prohlásil „Paganini nemohl hrát lépe než tento mladík.“ Váša Příhoda však nevykonal jen v podání skladeb janovského čaroděje. Byl vynikajícím interpretem Čajkovského, Dvořáka, ale také třeba Bachových sonát. Svě recitoval končil mnohdy vlastními úpravami známých melodií, z nichž ta ze Straussova *Růžového kavalíra* se stala proslulou. Po druhé světové válce Váša Příhoda emigroval a jeho jméno zde začalo upadat částečně do zapomnění. V roce 1956 však patřil jeho umělecký návrat

na festivalu Pražské jaro k největším okamžikům jeho historie. Publikum při jeho příchodu na pódium Smetanovy síně přivítalo dojatého umělce patnáctiminutovým manifestačním potleskem.

Po šedesáti letech od Příhodova uměleckého návratu na pražská pódia jej jeho rodné město přijalo natrvalo i s jeho rodinou. Velmi dojemného obřadu se účastnili vedle starosty Vodňan Václava Heřmana a dalších vzácných hostů i kulturní atašé Rakouského velvyslanectví Mag. Waltraud Strommer, kytici položil též Vladislav Vilímc, zástupce Společnosti Jana Kubelíka. Při samotném spouštění ostatků rodiny Váši Příhody do nového hrobu hrál houslista Tomáš Vinklát *Adagio* z Bachovy *Houslové sonáty g moll*. Symbolicky tak spočinuli všichni naši slavní houslisté minulosti ve své rodné zemi.

### **V Mariánské Týnici vzniklo nové Centrum baroka**

V budově bývalého cisterciáckého proboštství u kostela v Mariánské Týnici u Kralovic vzniklo Centrum baroka. Inicivoval ho Plzeňský kraj jako součást projektu Západočeské baroko. Projekt byl zahájen v lednu, v polovině května zprovoznil kraj webový portál <http://www.zapadoceskebaroko.cz>. Centrum baroka zobrazuje bohatý společenský a kulturní život šlechticů i prostého lidu. Bude nabízet program pro odbornou i laickou veřejnost. Přednáškové cykly pokryjí výtvarné umění, duchovní život, osobnosti, život ve městech, na zámcích a v klášterech, barokní krajinu, zahradní umění a základy vědy. K atraktivitě přispěje barokní móda, numismatika, vojenství, topografie, vzdělání i múzická umění. Součástí centra je nově otevřená expozice *Baroko a jeho svět*.

### **Člověk v tísní se spojí se slovenským Človekem v ohrožení**

Česká humanitární organizace Člověk v tísní se propojí se slovenskou organizací Človek v ohrožení. V zahraničí budou sdílet administrativní náklady, jako jsou kanceláře či podpůrný personál. Na Slovensku se Človek v ohrožení zároveň po deseti letech úzké spolupráce právně sloučí se slovenskou pobočkou Človeka v tísní. Človek v ohrožení i Človek v tísní ale dál zůstávají samostatnými organizacemi s vlastním vedením, rozhodováním i vlastními projekty. Spolupráce by měla umožnit rychlejší a účinnější pomoc.

### **Konference hledala cesty, jak se města vyrovnají s migrací**

Odborníci na architekturu, urbanismus, městské plánování a krajinotvorbu v Praze dva dny hledali inovativní řešení a cesty, jak se mohou města Evropy a Západu úspěšně a bezbolestně vyrovnat s přílivem nových obyvatel. V karlínském Foru začala mezinárodní konference reSITE 2016, na kterou přijelo osm stovek expertů z celého světa. Volbou letošního tématu si organizátoři festivalu kladli za cíl přeladit pozornost z hranic jednotlivých států do měst, která jsou po tisíciletí přirozenými centry lidské migrace. Pozvali světové odborníky z řad architektů, urbanistů, zástupců měst, investorů, developerů, vyučujících na univerzitách či sociálních aktivistů.

### **V Praze zahájilo činnost Halíkovo centrum pro studium náboženství**

Diskusí na téma náboženství a nacionalismus ve střední Evropě zahájilo v Klementinu činnost Centrum pro studium politické filozofie, etiky a náboženství. Za mezinárodním centrem stojí teolog a duchovní Tomáš Halík a působit bude při pražské filozofické fakultě. Spolu s Tomášem Halíkem vystoupili zástupci spolupracujících univerzit a institucí. Diskuse se zúčastnil ředitel centra středoevropských studií na Harvardské univerzitě Grzegorz Ekiert a ředitelka Vídeňského institutu humanitních věd Shalini Randeirová. Centrum bude propojeno také s Oxfordskou univerzitou či Univerzitou Notre Dame a bude se zaměřovat na výzkum aspektů veřejného života a otázek spojenými s rolí náboženství v současné společnosti.

### **ÚSTR vytvořil pro cizince web o historii v komunistickém Česku**

Ústav pro studium totalitních režimů (ÚSTR) připravil pro zahraniční studenty v Česku nebo učitele v zahraničí internetový portál, který jim pomůže zodpovědět některé otázky z historie socialistického Československa. S tehdejšími děním se seznámí prostřednictvím filmových ukázek, vzpomínek pamětníků nebo historických pramenů. Webová stránka s názvem <http://www.socialismrealised.eu/SocialismRealised.LifeinCommunistCzechoslovakia1948-1989> je tak například inspirací i pro výuku o roku 1968, kdy Československo obsadila vojska pěti států Varšavské smlouvy v čele se sovětskou armádou. Podle autorů webu „nabízí analytický přístup a studium historických dokumentů“. Podle historika ústavu Čenka Pýchy jsou na portálu ale i ukázky z dobové novinářské produkce, mimo jiné články *Ztroskotanci a samozvanci z Rudého práva* o Chartě 77.

### **Zástupci českých škol v cizině budou znovu sdílet své zkušenosti**

V Národní technické knihovně v Praze se konal osmý ročník mezinárodní konference Českých škol bez hranic a spolupracujících institucí z celého světa. Česká škola bez hranic sdružuje české školy, které v zahraničí vzdělávají potomky Čechů, kteří tam žijí. Na konferenci se bude diskutovat mimo jiné o výuce mateřských jazyků na Islandu.

České školy bez hranic nabízejí výuku českého jazyka a reálií pro děti od 18 měsíců do 15 let. Sdružuje školy v osmi evropských městech, ale spolupracuje s více než padesáti školami po celém světě. Tématem letošní konference bylo vedle výuky mateřštiny na Islandu také aktuální zdroje informací pro učitele zaměřené na moderní a soudobé dějiny a zapojení české školy do sítě zahraničních škol v místě působení. Sněmovna v polovině července přerušila projednávání poslaneckého návrhu, který by měl zajistit spolufinancování těchto škol ze státního rozpočtu.

### **Ministr Herman potvrdil ČR jako hlavního hosta knižního veletrhu v Lipsku**

Ministr kultury Daniel Herman (KDU-ČSL) a ředitel mezinárodního knižního veletrhu v Lipsku Oliver Zill v Praze

podepsali dohodu potvrzující Českou republiku jako hlavního hosta na veletrhu v roce 2019. V této roli se Česko na jednom ze čtyř nejvýznamnějších knižních veletrhů v Evropě představí po čtyřicetileté pauze. Příprava prezentace potrvá tři roky. Na základě podepsané dohody bude v březnu 2017 vypracována smlouva mezi oběma stranami. Jaký bude rozpočet prezentace a kdo ji bude organizovat, se teprve rozhodne v průběhu roku. K prezentaci na lipském knižním veletrhu v roce 2019 se statutem hlavní země vyzvala Česko německá strana. Lipský veletrh se zaměřuje především na státy střední a východní Evropy a Skandinávií. Národní prezentace se uskuteční na stánku o výměře zhruba 150 čtverečních metrů. Na veletrhu i jinde ve městě se pak uskuteční desítky literárních akcí, kde vystoupí třicet až čtyřicet českých autorů.

### **Nový portál umožňuje českým projektům představit se v zahraničí**

Nový webový portál pro propagaci českého umění a kreativního průmyslu v zahraničí využily během prvních dvou týdnů od jeho oficiálního spuštění desítky uživatelů. Cílem webu CzechPlatform je propojit české instituce s autory projektů, kteří chtějí svou práci vyvézt za hranice Česka. Na portálu CzechPlatform se od konce června mohou prostřednictvím krátkého formuláře bezplatně přihlásit umělci, organizátoři festivalů, vědci a další zájemci. Jejich projekt se pak zařadí do kalendáře akcí, který se zobrazuje na úvodní stránce webu. Akce je možné filtrovat podle země, data, nebo oboru. Informace o té akci by se pak měla dostat na česká velvyslanectví, konzuláty, ke krajaňským spolkům nebo k ředitelům Českých center.

### **Zdravotnictví v ČR trápí stárnutí lékařů a odchody mladých lékařů**

České zdravotnictví trápí stárnutí lékařů a odchod absolventů lékařských fakult do ciziny, potvrdil dlouhodobá varování lékařské komory projekt Česko v datech. Průměrný věk lékařů stoupl za patnáct let téměř o čtyři roky, a to ze 44,5 na 48,4 roku. Každý pátý student lékařské fakulty odchází po studii do zahraničí. Ústav zdravotnických informací a statistiky evidoval ke konci roku 2013 celkem 40 619 lékařů. Na jednoho lékaře tak připadalo 271,1 obyvatele, nejlépe vychází tento poměr v Praze (143,7), nejhůře ve Středočeském kraji (419), většina jeho obyvatel ale cestuje za léčením do hlavního města. V lékařské populaci je 56 % lékařek a 44 % lékařů.

### **Zdravotním sestřím bude stačit střední škola a rok dalšího studia**

Zdravotní sestry by měly mít plné kompetence už po čtyřech letech střední školy a roku vyšší odborné školy. Vláda podle premiéra Bohuslava Sobotky schválila změnu zákona, která zjednoduší vzdělávání sester. Model 4+1 má nahradit systém, kdy sestra musí po střední škole projít ještě tříletým bakalářským studiem. Povinnost zdravotních sester mít vysokou školu ruší novela zákona o podmínkách získávání a uznávání způsobilosti k výkonu nelékařských zdravotnických povolání, kterou nyní posoudí Sněmovna.

Cílem kabinetu je dostat sestry rychle do praxe a získat jich víc pro lůžková oddělení nemocnic.

### **Na občance bude nový údaj, poznají se lidé s bydlištěm na radnici**

Lidé, kteří mají trvalé bydliště na obecních úřadech, to od příštího roku budou mít vyznačeno v občanských průkazech. Loni bylo na úřadech přihlášeno 381 000 občanů, podle ministerstva vnitra přitom je v Česku kolem 70 000 bezdomovců. Ministerstvo chce údaji v občanském průkazu identifikovat lidi, kteří mají trvalé bydliště na adrese, kde sídlí radnice. Na občance tak bude přímo označeno, že jde o bydliště takzvané ohlašovny, což je sídlo obecního úřadu. Problém je v tom, že sídlo na radnicích často mívají lidé, kteří se skrývají před dluhy, nebo s nimi pronajímatel nechce uzavřít nájemní smlouvu, byly zaznamenány i případy, kdy na radnici „bydli“ bohatí podnikatelé. Se změnou počítá novela zákona o evidenci obyvatel, kterou bude projednávat legislativní rada vlády. Pak by se měla dostat na program vlády a ke schválení do Parlamentu.

### **Bývalý židovský hřbitov v Prostějově bude kulturní památkou**

Ministerstvo kultury zařadilo bývalý židovský hřbitov v Prostějově, který byl zničen za německé okupace a náhrobní kameny s židovskými nápisy si rozebrali lidé z města a okolních vesnic, na seznam kulturních památek. Řekl to v Prostějově rabín Louis Kestenbaum. Na místo bývalého hřbitova přijel z USA v doprovodu dvou desítek židovských podporovatelů ze Spojených států, Velké Británie, Izraele, Rakouska a Česka. Návrh na prohlášení někdejšího židovského hřbitova, na jehož místě je park a škola, podala židovská organizace Kolel Damesek Eliezer a záměr podpořila Federace židovských obcí v ČR i památkáři. Prostějovská radnice ale s návrhem nesouhlasí.

### **Výstava přibližuje historii i současné opravy mariánského sloupu**

Historii mariánského morového sloupu na Hradčanském náměstí v Praze a jeho současné restaurování přibližuje výstava instalovaná přímo v jeho okolí. Od vysvěcení mariánského sloupu letos uplyne 280 let. Většina soch se na sloup vrátí v originálech, některé v kopiích. Celý sloup bude po opravě v roce 2019. Panelová výstava na náměstí je členěna do tří oddílů – historie mariánského sloupu a jeho tvůrci, průzkumy a restaurování a nakonec medailony jednotlivých světců, které si návštěvníci mohou prohlédnout na fotografiích. Mariánský sloup na Hradčanském náměstí byl postaven mezi lety 1724 a 1736. Byl vztyčen na místě, kde v letech 1713-1714 stával morový oltář sloužící ke společným bohoslužbám a modlitbám obce v období pražské morové rány.

### **Z bývalé Schindlerovy továrny by měl být památník holokaustu**

Nadační fond Šoa a Oskara Schindlera chce přeměnit bývalou továrnu a koncentrační tábor v Brněnci na památ-

ník obětí holokaustu. V podniku za druhé světové války Schindler zaměstnával židovské pracovníky převezené z Polska, zachránil tak před smrtí více než 1 000 lidí. Fond má příslib získání části areálu od současného majitele, spolupráci je nakloněna i samospráva. Revitalizace zchátralého objektu má kromě kulturně-historického významu i velký ekonomický potenciál, řekl ČTK předseda správní rady fondu Jaroslav Novák. „Cílem je vybudovat věrnou repliku na původních základech koncentráku včetně strážních věží a prostor fabriky, lazaretu a tábora s vězni,“ uvedl Novák. Součástí má být expozice věnovaná životu Oskara Schindlera a konkrétním osudům vybraných vězňů. Památník by podle představ fondu byl nejen místem pro exkurze, ale také prostory pro výstavy a konference, v plánu je i vydávání knih, natáčení dokumentů a filmů o holokaustu.

### Politolog Ulč představil svou knihu o komunistické justici

Po více než padesáti letech v Česku vychází knižně disertační práce exilového spisovatele a profesora politologie Oty Ulče s názvem *Komunistická justice a třídní boj*. Autor ji v Praze představil při přednášce v Ústavu pro studium totalitních režimů. Publikace se zabývá vývojem práva i společnosti v nejvýznamnějším období upevnování komunistické moci po roce 1948. Na její prezentaci autor řekl, že k tématu disertace ho přivedlo i jisté nepochopení Západu vůči charakteru politického a soudního systému Československa či Sovětského svazu. Anglicky psaný text Ulč dopracoval a obhájil v roce 1963, nyní je poprvé k dispozici česky.

### Výstava Koruna bez krále

Výstava o známém i neznámém příběhu českých korunovačnických klenotů po roce 1918 je prezentována v románském sklepení Starého královského paláce, kde byly klenoty ukryty v posledních letech německé okupace. Součástí expozice je i jinak nepřístupné místo, kde se nacházela speciálně zbudovaná tajná komora pro uložení klenotů, kterou se podařilo rekonstruovat podle plánů a dalších dokumentů dochovaných v Archivu Kanceláře prezidenta republiky. Vedoucí archivu a spoluautor výstavy PhDr. Jakub Doležal provede zájemce těmito jedinečnými historickými prostorami a zdůrazní ty nejzajímavější informace i některé další souvislosti, které zůstávají běžnému návštěvníkovi skryty...

Prohlídka proběhne 21. 9. od 17-18 hodin. Vstup je možný s platnou vstupenkou na výstavu. Prohlídku si, prosím, rezervujte na e-mailu jakub.dolezal@hrad.cz.

### Rozkulačeno! Půlstoletí perzekuce selského stavu

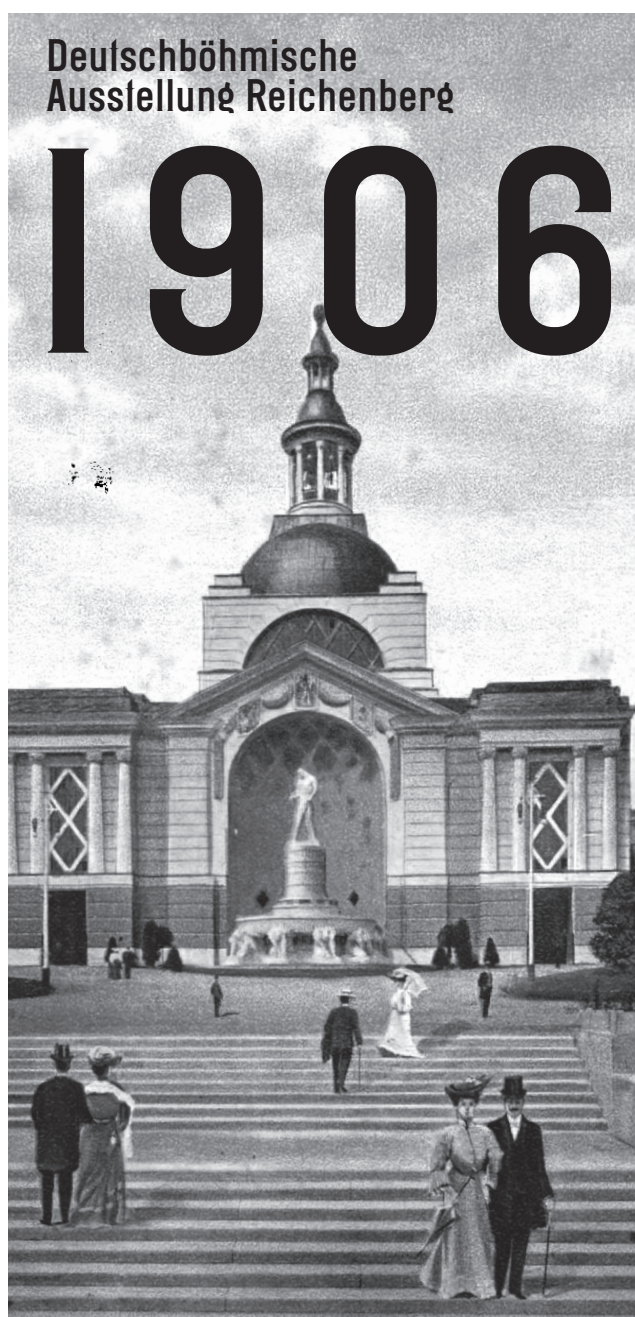
Co znamenali sedláci pro českou společnost? Proč a jak usilovaly nacistická a komunistická diktatura o jejich zničení? Co z jejich světa přežilo dodnes? Odpovědi na řadu otázek vám možná dá výstava Ústavu pro studium totalitních režimů instalovaná v Národním zemědělském muzeu. Navštívit ji můžete do 30. září 2016.

Výstava ÚSTR vůbec poprvé mapuje perzekuci selského stavu. Výstava je multimediální – vedle vystavených předmětů, textů a fotografií návštěvník zhlédne i ukázky z dobových nahrávek a filmů, které uvedené problematice dodávají plastičnost.

Otevřeno úterý – neděle, 9:00-17:00 hodin,  
Kostelní 44, 170 00 Praha 7.

### Německo-česká výstava Liberec 1906 Deutschböhmisches Ausstellung Reichenberg 1906

Výstava německých Čech, která proběhla v Liberci v létě 1906, byla reakcí na narůstající národnostní animozity Čechů a Němců, reakcí na Jubilejní zemskou výstavu v Praze v roce 1891. V Liberci proto byla zorganizována přehlídka průmyslu, hospodářství, řemesel a umění tzv. německých Čech.



Projekt výstavy, plánovaný pro letní sezónu 2016 do Oblastní galerie Liberec a Severočeského muzea, má snahu rekonstruovat historické souvislosti, zákulisí vzniku a podobu této události. Část prezentovaná v galerii představí cca osmdesát dohledaných uměleckých děl, která na výstavě byla prezentována, a zvýší tak povědomí o tvorbě tzv. českých Němců z doby počátku 20. století. Řada obrazů, plaket, kreseb a grafik byla zakoupena do sbírek Moderní galerie, kde se nachází doposud. Jedná se o díla a autory, kteří patří ke generaci pozapomenutých a opomíjených autorů, jejichž díla byla nedílnou součástí expozic Moderní galerie. Ukázána budou díla spadající především do 19. století, jasně následující dobové umělecké snahy, např. symbolismus nebo postimpresionismus, především však orientaci na mnichovskou či vídeňskou malbu vrcholící secese.

Výstavu doprovází stejnojmenná kniha, která bude k zakoupení na pokladně galerie. Zároveň mohou návštěvníci absolvovat virtuální prohlídku výstavou na velkoformátové plazmové obrazovce. Ve spolupráci s Technickou univerzitou vznikla interaktivní mapa s bohatým obrazovým materiálem doplněná popisnými texty.

Výstava je otevřena do 18. 9. 2016.

Oblastní galerie Liberec Masarykova 723/14, 460 01 Liberec 1

Výstava má samostatný web [www.1906.cz](http://www.1906.cz).

### Festival Jarmily Novotné 2016

Festival, který se koná již pátým rokem, zahájila putovní výstava o životě Jarmily Novotné s názvem *Jarmila Novotná: Operní diva*, jež byla představena v různých městech České republiky. Po loňském úspěchu se také letos v rámci festivalu Pražské jaro 2016 uskutečnil pěvecký koncert s podtitulem *Pocta Jarmile Novotné*, tentokrát se sopranistkou Martinou Jankovou. Další ročník mistrovských kurzů se soustředil na klasický zpěv pod vedením sopranistky Kateřiny Kněžkové a byl rozšířen o obor barokního zpěvu v čele s Markétou Cukrovou. V závěru se uskutečnil společný koncert absolventů a lektorů kurzů v Litni, který byl zopakován 14. září na pražské HAMU v sále Martinů.

### 27. Internationale Biennale des graphischen Designs Brunn bis 30. 10. 2016

Die Internationale Biennale des graphischen Designs Brunn reflektiert seit über fünfzig Jahren Geschehen und Wandlungen in der visuellen Kultur. Sie gehört zu den ältesten und wichtigsten Veranstaltungen dieser Art weltweit.

Der 27. Jahrgang der Brünner Biennale wird sich mit zentralen Begriffen des zeitgenössischen graphischen Designs und der visuellen Kommunikation befassen. Er knüpft an den 25. Jahrgang frei an, der sich allen Formen des graphischen Designs widmete, und insbesondere an den letzten, thematisch orientierten Jahrgang, der auf das graphische Design, Bildung und Schulen orientiert war.

Kann man neue Sachen mit alten Worten beschreiben? Die kommende Biennale reagiert auf Wandlungen und Zustand des gegenwärtigen graphischen Designs, seine

Menge, Vielfalt, Unübersichtlichkeit und scheinbare Oberflächlichkeit. Ihre Ambition ist es, einige Begriffe sowohl auf der allgemeinen als der subjektiven Ebene zu erfassen, die das heutige graphische Design definieren oder beeinflussen. Sie will seine Grundparameter, aktuelle Themen und Motive für den Besucher offenlegen und benennen.

[www.moravska-galerie.cz](http://www.moravska-galerie.cz)

### Janáček Brno 7.-16. 10. 2016

Nach einem Riesenerfolg des letzten Jahrgangs des Theater- und Musikfestivals „Janáček Brno“ bei den Zuschauern bereitet das Nationaltheater Brunn für die Tage vom 7. bis 16. 10. 2016 den bereits 5. Jahrgang dieser prestigeträchtigen, der Persönlichkeit von Leoš Janáček gewidmeten Biennale vor. Das Festivalprogramm umfasst drei Linien: Es handelt sich um ungewohnte Interpretationen von Opern aus der ersten Hälfte des 20. Jahrhunderts in der Darbietung weltberühmter Künstler und Ensembles, um eine Programmlinie mit Chorwerken von Leoš Janáček und seinen Zeitgenossen und nicht zuletzt um eine Programmlinie, die genreüberschreitende Projekte zu Janáčeks Werken präsentiert („Jazz goes to Janáček“).

[www.janacek-brno.cz](http://www.janacek-brno.cz)

### Josef Hoffmann – Josef Frank do 30. 10. 2016

V letošním roce se Rodný dům Josefa Hoffmanna v Brtnici ve své výstavě *Josef Hoffmann – Josef Frank. Od „nekonvenční garnitury“ k otevřenému systému* zabývá vztahem mezi uměleckými osobnostmi Josefa Hoffmanna a Josefa Franka. Tematicky navazuje na monografickou výstavu *Josef Frank: Against Design* ve vídeňském muzeu užitého a současného umění MAK. V České republice se Frankova díla vystavují poprvé. Exponáty reprezentují jeho volný, individuální a otevřený systém ztvárnění Hoffmannovy ideje komplexního pojetí zařizování prostoru – „Garniturdanken“. Výstava současně díla obou autorů vzájemně porovnává.

Rodný dům Josefa Hoffmanna

Otevírací doba: září-říjen úterý – neděle 10:00-17:00.

[www.moravska-galerie.cz](http://www.moravska-galerie.cz)

### MSV 2016 – Mezinárodní strojírenský veletrh

V pozdějším, říjnovém termínu se od 3. do 7. října 2016 v Brně na Výstavišti bude konat 58. ročník Mezinárodního strojírenského veletrhu. MSV je tradičně věnována vysoká mediální pozornost, akredituje se přes čtyři sta novinářů. Součástí veletrhu je špičkový doprovodný program odborných konferencí, seminářů a workshopů na aktuální technická, obchodní a ekonomická témata. Mezinárodní strojírenský veletrh je nejvýznamnější průmyslový veletrh ve střední Evropě, s každoroční účastí více než 1 500 vystavovatelů a 80 000 návštěvníků. Ze zahraničí přijíždí přes 35 % vystavovatelů a 10 % návštěvníků. Návštěvnost je vysoce odborná, přes 70 % návštěvníků ovlivňuje rozhodování o investicích, třetina patří k vrcholovému managementu. Zastoupeny jsou všechny klíčové oblasti strojírenského a elektrotechnického průmyslu.





RAKÚSKO-SLOVENSKÝ KULTÚRNY SPOLOK  
ÖSTERREICHISCH-SLOWAKISCHER KULTURVEREIN

## POZVÁNKA/EINLADUNG SEPTEMBER 2016

Sobota/ Samstag 17. 9. 2016

### slovenská púť do Maria Taferl



Púť do druhého najznámejšieho pútnického miesta v Rakúsku Maria Taferl. Bazilika je zasvätená sedembolestnej Panne Márii, preto jej hovoria krajanovia aj „Rakúsky Saštín“. Slovenskú svätú omšu o 10.00 hod. v bazilike celebruje *Lic. theol. Pavol Dubovský*. Na spoločnom obede (každý si hradí sám) sa posilíme v reštaurácii hotela Rose s výhľadom na nádherné okolie údolia „Nibelungenau“. V Maria Taferl navštívime pokladnicu s votívnymi darmi, pozrieme sa do malej kláštornej záhrady a povieme si o histórii baziliky. Možnosť kúpiť si makovú pochúťku Mohnzelt alebo absolvovať spoločnú prechádzku lesnou promenádou. Na ceste späť si urobíme fotoprestávku pred blízokým zámkom Artstetten.

- Odchod **7,30 hod.** Viedeň Schwedenplatz (autobusová zastávka „N“, slovenský dopravca)
- Návrat **18,00 hod.** Viedeň Schwedenplatz
- Poplatok za dopravu vrátane vstupného do pokladnice: Členovia RSKS **20,00 EUR**, Nečlenovia **23,00 EUR**
- **Sprevádza certifikovaná viedenská sprievodkyňa Ing. Jana Gregor-Rogler**
- Prihlášky posielajte najneskôr **do 10.9.2016**
- E-Mail: [Jana.Gregor-Rogler@outlook.com](mailto:Jana.Gregor-Rogler@outlook.com), Tel: 0676/9713113

Sobota/ Samstag 24. 9. 2016

Danube Tennis a Rakúsko-slovenský kultúrny spolok pod záštitou jeho excelencie veľvyslanca SR vo Viedni Juraja Macháča vás srdečne pozývajú na

### 6. DANUBE CHALLENGE TENNIS CUP

- Začiatok: **8,30 hod.**
- Miesto konania: **TENNIS POINT** - Baumgasse/ Ecke Nottendorfergasse, 1030 Wien
- Kategórie: ženské a mužské štvorhry
- Štartovné: **29,00 €** na osobu / v cene zahrnutá 1x minerálka, snack, obed, hodnotné ceny, kurty, sauna, squash
- Tombola s hodnotnými cenami počas obedňajšej prestávky
- Darček pre každého hráča
- Prihlášky do: 20. Septembra 2016
- E: [info@danube-tennis.com](mailto:info@danube-tennis.com)
- T: +43 676 717 1177
- [www.danube-tennis.com](http://www.danube-tennis.com) / [facebook.com/danube.tennis](https://www.facebook.com/danube.tennis)



Pondelok/ Montag 26. 9. 2016

### Klubový literárny program v rámci Európskeho dňa jazykov

Večer venovaný 30. výročiu úmrtia **Jaroslava Seiferta**, ktorý v roku 1984 obdržal Nobelovu cenu za literatúru. Čítať sa bude z jeho diel a taktiež z jeho korešpondencie s Ladislavom Chudíkom, ktorá bola knižne vydaná. Doplnkovou témou je tvorba **Marie von Ebner Eschenbach**, u ktorej si tento rok pripomíname 100. výročie úmrtia. Marie von Ebner Eschenbach má ako jediná žena pomník na pôde Viedenskej univerzity. Program sa uskutoční v spolupráci s Klubom Čechov a Slovákov vo Viedni. Literárne ukážky budú čítať: *Marie Brandeis (CZ)*, *Andrea Ozábalová (SK)*, *Michaela Kováčiková (SK)* a *Daniela Makový Nedas (SK)*.

- **Začiatok/Beginn: 19,00 hod./** Uhr v spolku RSKS/ im Verein ÖSKV
- **Vstupné/Eintritt:** dobrovoľný príspevok/ freiwillige Spende



**Sobota | Samstag 17.9.2016****DIVADELNÉ PREDSTAVENIE**

Pozývame vás na spoločný výlet do Bratislavy na Devín a do divadla Aréna na rozprávku

**POPOLUŠKA**

Kde bolo, tam bolo.....žila raz jedna Popoluška, jej dve sestry a zlá Macocha. Popoluška sa starala o celú rodinu – upratovala umývala riad a varila. Raz sa však objavila dobrá Víla a pomohla jej dostať sa na kráľovský bál.....

**Rozprávka je určená pre deti vo veku od 5 rokov. Predstavenie trvá 1 hodinu 15 minút bez prestávky.**

**Zraz: 17.9.2016 o 9.30 hod.**  
**Wien – Erdberg, Erdbergstraße,**  
 priamo pri východe z U3-Erdberg  
 autobus SLOVAK LINE  
**Návrat: okolo 17.30 Wien – Erdberg**  
**Divadlo začína o 15.00 hod.**

**Cena: pre členov spolku SOVA 10,-€/osoba.**  
**Deti z kurzu slovenčiny gratis.**

V cene je zahrnutá doprava, výlet loďou z Devína a divadelná vstupenka  
**Obmedzený počet miest!**

**Objednávky do 10.9.2016:**  
[elena.mandik@utanet.at](mailto:elena.mandik@utanet.at) telefón **0680/1260341**

**Divadelní spolek VLASTENECKÁ OMLADINA z VÍDNĚ**  
 Vás zve na predstavení



**sobota 12. listopadu 2016 v 17 hodin**  
 divadelní sál školy Školského spolku Komenský  
 Vídeň 3., Sebastianplatz 3

Vstupenky:  
 0699 13475758  
[www.omladina.at](http://www.omladina.at)

Gefördert aus Mitteln der Volksgruppenförderung des Bundeskanzleramtes  
 Ministerstvo zahraničních věcí ČR Odbor nevládních styků

**Nedeľa | Sonntag 9.10.2016****DIVADELNÉ PREDSTAVENIE**

Pozývame vás na divadelné predstavenie pre deti v podaní divadla **PIKI z Pezinka**

**BABIČKA Z VAJÍČKA**

Načo vám je mamička princezná a otecko na hranie, keď na vás nemajú čas. A niekedy vás hnevajú tak, že človek by vyskočil z kože. A ešte k tomu nemajú rodičov a teda ani vy starých rodičov.

Basta fidli, staré vidly, chmuľo - truľo, smradľavá noha, počúrané strašidlo, už mám toho dosť! Najvyšší čas, aby sa stal nejaký zázrak!

Zlatá rybka, Aladinova zázračná lampa, čarovné zrkadlo? Ale nie. Vajíčko. Obyčajné, malé vajíčko...

**v nedeľu/ am Sonntag 9.10.2016**  
**o/ um 16.00 hod./Uhr**  
**v spolku/ im Verein SOVA**  
**vstupné/ Eintritt:**

dobrovoľný príspevok/ *freiwillige Spende*

**Veranstaltung in slowakischer Sprache**

**Pripravujeme | in Vorbereitung**

**Pondelok 5.12.2016 o 16.00**

**Mikulášska besiedka spolku SOVA**

v Komenského škole, Sebastianplatz 3,  
 1030 Wien

**Jarný tábor SOVA 2017**

nedeľa 9.4.2017 – piatok 14.4.2017

Škola v prírode FANTÁZIA Stará Myjava



**Letný tábor TATRY začiatkom júla 2017**

Škola v prírode Tatranská Lesná

**SLOVENSKÝ ŠKOLSKÝ SPOLEK SOVA  
SLOWAKISCHER SCHULVEREIN**

Otto-Bauer Gasse 23/11, A-1060 Wien

Tel.: +43 1 596 13 15

Email: [sova@slovaci.at](mailto:sova@slovaci.at)

[www.slovaci.at](http://www.slovaci.at)



Městské muzeum a galerie Hustopeče  
 Stadtmuseum und Galerie Hustopeče  
 Dukelské nám. 23  
 693 01 Hustopeče

...zve na „ČESKO-RAKOUSKÝ UMĚLECKÝ SALON“  
 28. října 2016 ve 14:00 hod.

...lädt zum „TSCHECHISCH-ÖSTERREICHISCHEN  
 KUNSTSALON“ am 28. Oktober 2016 um 14:00 ein

Umělci z Hustopeče:  
 KünstlerInnen aus Hustopeče:

Robert Buček  
 Marie Grúzová  
 Bohuslav Janovský  
 Pavel Klak  
 Martina Klaková  
 Jiřina Kulišková  
 Michal Mikulič  
 Jarmila Milotová  
 Roman Müller  
 Jiří Polešák

Umělci z Vídně:  
 KünstlerInnen aus Wien:

Ulrike Chladek  
 Evelyn Doll  
 Bernhard Kulisz  
 Herbert „LAHERB“ Langmüller  
 Silvia „SIKO“ Konrad  
 Martina „TINEDA“ Eder

Otevření / Eröffnung: Mgr. Soňa Nezhodová, PhD  
 Hudební příspěvky z Hustopeče a Vídně  
 Musikalische Beiträge aus Hustopeče und Wien

Otevírací doba (28. 10. - 20. 11. 2016):  
 Po - Pá: 9:00 - 16:30, Ne: 14:30 - 17:30  
 Öffnungszeiten (28. 10. - 20. 11. 2016):  
 Mo - Fr: 9:00 - 16:30, So: 14:30 - 17:30



BUNDESKANZLERAMT ÖSTERREICH

Ausstellung

15. 9. 2016  
 – 27. 9. 2016



Das Slowakische Institut in Wien  
 und das Slowakische Zentrum für Volkskunst und Handwerk  
 (ÚLUV)

laden Sie herzlich zur Eröffnung der Ausstellung

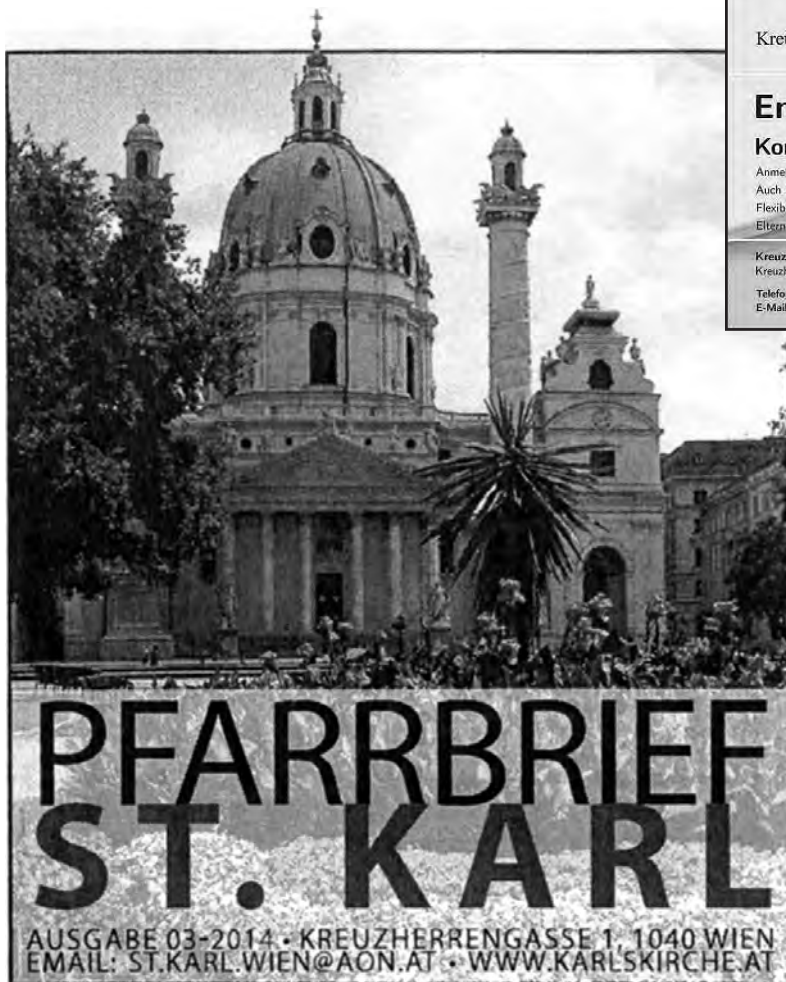
## Im Trachtenstil

am Mittwoch, 14. September 2016, um 18.30 Uhr  
 im Slowakischen Institut, Wipplingerstr. 24-26, 1010 Wien



Ausstellungsdauer: 15. 9. – 27. 9. 2016





**PFARRBRIEF  
ST. KARL**

AUSGABE 03-2014 • KREUZHERRENGASSE 1, 1040 WIEN  
EMAIL: ST.KARL.WIEN@AON.AT • WWW.KARLSKIRCHE.AT

Kreuzherrenmusikschule  
WIEN

NEUERÖFFNUNG

**Entdeckt die Freude an der Musik.**  
**Kommt und musiziert mit.**

Anmeldung der neuen Schüler ab sofort  
Auch Erwachsene sind willkommen  
Flexible Unterrichtszeiten (auch Samstags)  
Elternfreundliche Preise

Musikschule bei der Karlskirche



Kreuzherrenmusikschule Wien  
Kreuzherrengasse 1 / 1040 Wien (hinter der Karlskirche)  
Telefon: +43 1 504 61 87 / +43 664 621 68 84  
E-Mail: info@khms.at Web: www.khms.at

**HEILIGE MESSE**

Montag bis Freitag 18:00 Uhr,  
Samstag Vorabendmesse 18:00 Uhr  
Sonn- und Feiertage 9:30 und 11:00 Uhr  
Rosenkranz täglich um 17:30 Uhr  
in der Kapelle

Beichtgelegenheit eine halbe Stunde vor Beginn der  
Messen und nach Vereinbarung

**Svatá zpověď také v českém jazyce!****Die Kirche ist geöffnet:**

Mo-Fr 7:30-19:00 Uhr  
Sa 8:30-19:00 Uhr, So 9:00-19:00 Uhr

**Kanzleistunden:**

Mo-Fr 8:30-11:30 Uhr  
Tel.: 504 61 87, Fax: DW 13  
eMail: st.karl.wien@aon.at

Haus- und Krankenbesuche und Beichte mit  
Kommunionempfang nach Vereinbarung mit der  
Pfarrkanzlei

**POKYNY PRO ČTENÁŘE**

Přihlášky k členství/odběru časopisu zasílejte na adresu:

**Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku**  
**Kulturklub der Tschechen und Slowaken in Österreich**  
**Mohsgasse 30/9**  
**A-1030 Wien**

tel./fax/záznamník (od 10:00): **++43-1-79 88 454**

e-mail: **info@kulturklub.at, www.kulturklub.at**

Nemáme placenou sekretářku, a proto prosíme o pochopení, pokud se nedovoláte. Namluvte svá přání na záznamník, určitě se ozve. Srdečně děkujeme všem novým odběratelům časopisu a věříme, že jsou s ním spokojeni. Zároveň prosíme o Vaše ohlasy, přání, návrhy a kritiky.

**Vážení členové v Rakousku**, příspěvek na rok 2016 činí **35,- €** (členský příspěvek 17 € + předplatné 18 €). Členství zahrnuje: zasílání časopisu, možnost inzerce na homepage Klubu, možnost inzerce s 20 % slevou v časopise *Kulturní klub* aj.

**Vážení čtenáři v Rakousku**, abo-příspěvek na rok 2016 činí **37,- €**. Prosíme, uveďte na složence zkratku ABO.

**Vážení členové a čtenáři ve světě (s výjimkou ČR a SR)**, členský příspěvek či abo na rok 2015 činí včetně poštovného **50,- €**.

**Bankovní spojení:** Bank Austria  
IBAN: **AT 03 1200000 683035901**  
SWIFT: **BKAUATWW**.

**POKYNY A CENÍK PRO INZERENTY**

(platí od 1. 1. 2015, viz též: [www.kulturklub.at](http://www.kulturklub.at))

Rozměry v cm	Měsíční poplatek v €
2,5 × 5,2	9,50
3,3 × 10,0	24,00
6,5 × 5,2	24,00
7,0 × 8,5	39,00
7,0 × 10,5	48,00
5,0 × 17,3	52,00
12,5 × 17,3	125,00

Inzeráty otiskujeme v černobílém provedení.  
Jednorázový příplatek za rámeček a/nebo šedé pozadí: 4 €.

Kromě výše uvedených rozměrů a standardního černobílého provedení je možno po domluvě otisknout inzerát v barvě a/nebo jiné velikosti. Platba musí být uskutečněna s předstihem 14 dnů před otištěním inzerátu, a to převodem, složenkou, nebo hotově (zasláním v obálce).  
**Sleva pro členy Kulturního klubu: 20 %.**

Bankovní spojení:

- Bank Austria Creditanstalt  
IBAN: **AT03 1200 0006 8303 5901**  
SWIFT: **BKAUATWW**  
účel: **inzerce**

Kontakt:

- Tel.: **+43/(0)699/195 440 77**  
Fax: **+43/(0)1/7988454**  
e-mail: **inzerce@kulturklub.at**



**TSCHECHISCHES ZENTRUM**  
ČESKÉ CENTRUM

**Herrengasse 17, 1010 Wien**  
ředitel ing. Martin KRAFL  
tel.: +43-1-53 52 360

[www.czechcentres.cz/vienna](http://www.czechcentres.cz/vienna)  
e-mail: ccwien@czech.cz  
[www.facebook.com/TschechischesZentrumWien](http://www.facebook.com/TschechischesZentrumWien)

Po, St, Čt 10:00-17:00  
Út 10:00-18:00, Pá 10:00-16:00

**Každou první sobotu v měsíci  
otevřeno pro veřejnost  
od 10:00 do 15:00 hodin!**



**Slowakisches Institut**

**SLOVENSKÝ INŠTITÚT**  
Wipplingerstrasse 24-26  
1010 Wien

Po – Štv 09:00-12:30, 13:00-17:00

Pia 09:00-12:30, 13:00-15:00

INFO:

tel./fax: ++43-1 53 54 057  
[www.mzv.sk/sivieden](http://www.mzv.sk/sivieden)  
e-mail: [si.wien@gmx.at](mailto:si.wien@gmx.at)

**Galerie auf der Pawlatsche**  
Institut für Slawistik  
Universitätscampus  
1090 Wien, Spitalgasse 2-4 / Hof 3  
[www.univie.ac.at/pawlatsche](http://www.univie.ac.at/pawlatsche)



Münzwardeingasse 2, 1060 Wien  
[theaterbrett@gmx.at](mailto:theaterbrett@gmx.at)  
[www.theaterbrett.at](http://www.theaterbrett.at)  
Tel. Vorbestellungen unter  
0676/7345566



Täglich ab 11:00 bis 23:00h

ALTÖSTERREICHISCHE & BÖHMISCHE KÜCHE  
1050 Wien - Margaretenstraße 60 - Tel (0222) 586 09 67

### STAROŽITNÍK: FIEDLER V.

Restauruje / nakupuje / prodává. Zájem o nákup českých malířů. Zprostředkování bude honorované. V. Fiedler, Vídeň 7, Siebensterng. 20. Tel. 523 35 81, mobil 0664/3566676.

### RAKÚSKO-SLOVENSKÝ KULTÚRNÝ SPOLOK

Sekretariát: út 9:00-10:30, čt 18:00-19:30  
Otto-Bauer-Gasse 23/11, 1060 Wien  
tel. +43-1-596 13 15, fax +43-1-595 57 99  
[rsks@slovaci.at](mailto:rsks@slovaci.at) [www.slovaci.at](http://www.slovaci.at)

### VESELÁ ŠKOLA s celodenní péčí MŠ

Česká škola  
doučování

7:00-17:00 hodin  
0-15 let

Barichgasse 21/4, 1030 Wien  
Tel.: 0650 33 23 579

### DŮLEŽITÉ ADRESY

**Ateliér JAN, Jan a Tamara Brabenc**  
Spittelberggasse 7, 1070 Wien  
tel./fax: 526 54 22

**MOKI – Theater für Kinder**  
tel. 505 98 06, [www.theater-moki.at](http://www.theater-moki.at)

### OBCHODNÍ PRÁVO A NEMOVITOSTI

Adresa právníka / právníčky  
v redakci  
tel., fax a záznamník:  
01 79 88 454  
(od 11:00)

Hledáme domovnictví  
**0664 14875 35**

### Fa. Malermeister Benedek Kolenyak



- Stuckarbeiten
- Putztechniken
- Innen - und Aussenputz
- Renovierung
- Trockenbau
- Malerarbeiten
- Ausbau

und alle Arbeiten rundum Hausbau wie Estrich, Boden, Fliesen, Maurer Arbeiten.  
Wir sind eine kleine Firma, aber mit guten Referenzen und Super Preisen mit Sitz in:

A-2145 Hausbrunn, Bezirk Mistelbach, NÖ

Mehr Info unter [www.malerei.eu.sk](http://www.malerei.eu.sk) oder unter Tel.: 0043 676 7417 564

### Aircraft Gewerbekälte GmbH KÄLTE- & KLIMATECHNIK

Dipl. Wi. Ing. (FH) Markus Stefan  
Brigittenuer-Lände 156-158, 6/15, 1200 Wien

E-mail: [m.stefan@aircraft-gewerbekaelte.at](mailto:m.stefan@aircraft-gewerbekaelte.at)

Tel.: +43 699 109 50 189

[www.aircraft-gewerbekaelte.at](http://www.aircraft-gewerbekaelte.at)

Otevřeno vždy od 15. března do 31. října

BIERGARTEN · RESTAURANT

## Schweizerhaus

Familie Karl Kolařík  
seit 1920

1020 Wien, Prater 116, Tel. 728 01 52



*Raumdekor*

**ANTON FLORIÁN**  
MALERMEISTER

TEL.+FAX **586 86 86**

1060 Wien, Hofmühlgasse 18

E-mail: [raumdekor.florian@aon.at](mailto:raumdekor.florian@aon.at)

MALEREI - STUCK  
JALOUSIEN - ROLLO  
ANSTRICH - TAPETEN  
TEPPICHE - VORHÄNGE  
STIL- UND LIFTKARNISEN  
WAND- UND BODENBELÄGE  
FARBEN - LACKE - WERKZEUGE  
>>> *sleva pro krajany*

**KULTURNÍ KLUB**

Informační časopis Čechů a Slováků v Rakousku

Informationszeitschrift der Tschechen  
und Slowaken in Österreich

Mohsgasse 30/9, 1030 Wien

mobil (od 10:00): 0043-0-664-97 33 764

fax: 0043-1-79 88 454

e-mail: [info@kulturklub.at](mailto:info@kulturklub.at)

[www.kulturklub.at](http://www.kulturklub.at)



Restaurace  
privátní pokoje

**BÖHMISCHER  
HOF**

So-St 10:30-22:00 hod.

Čt 10:30-14:00 hod.

Laaerstr. 55  
2111 HARMANNSDORF-  
RÜCKERSDORF

Tel. 06 991 991 1111

[www.hroch.at](http://www.hroch.at)



**Koniasch Latin Press s. r. o.**

Na Hubálce 7, CZ-169 00 Praha 6

tel./fax: +420-220 511 681

**KLP** [koniasch@gmail.com](mailto:koniasch@gmail.com)



Rudoleckého 23, CZ - Znojmo

tel./fax 515 22 57 30

e-mail: [info@tiskarna-sladek.cz](mailto:info@tiskarna-sladek.cz)

[www.tiskarna-sladek.cz](http://www.tiskarna-sladek.cz)

ofsetový tisk • barevné kopírování  
• grafické studio •



**Restaurace BÖHMERWALD – rodina Stuchlíkova**

Česká kuchyně a speciality.  
Osłavy pro malé i větší skupiny  
v romantickém prostředí  
české a slovenské restaurace.

Na Vaše objednávky se těší rodina Stuchlíkova,  
1040 Wien, Argentinierstr. 66 / Wiedner Gürtel 20,  
tel./fax: 505 72 34, e-mail: [boehmerwald@aon.at](mailto:boehmerwald@aon.at),  
[www.restaurant-boehmerwald.at](http://www.restaurant-boehmerwald.at)

otevřeno: po – ne 11:00-15:00, 17:00-23:00 hod.



**Restaurant**

**Schönbrunner Stöckl**

beim Meidlinger Tor

České a slovenské speciality!

rodina

**Smadišova**

10:00-22:00, otevřeno po celý rok

1130 Wien, Schönbrunn, Meidlinger Tor, tel.: +43-1-813 42 29

tel./fax: +43-1-812 82 71, [www.schoenbrunnerstoeckl.com](http://www.schoenbrunnerstoeckl.com)

*Lux Böhmisches Kuchl*

SPECIALITY ČESKÉ  
A MORAVSKÉ KUCHYNĚ

OTEVŘENO: pondělí – pátek

11:00-15:00 a 17:30-23:00

1080 Wien, Schloßelgasse 18

tel.: +43-(0)1-402 57 31 (rodina Ficencova)



KOREC und BLÁŽEK OEG



Mo-Fr 09:00-19:00, Sa 09:00-15:00  
17:00-18:00 – sleva 25%

Täglich Mittagsmenü – Spezialitäten aus der ganzen  
Monarchie – Trennkost- und Seniorenkarte  
Simmeringer Hauptstr. 96a, 1110 Wien  
Tel. +74 331 81

Přimo v nákupním centru Simmering  
3 hod. parkování v garáži zadarmo



**Danica Korecová**, fa. Korec  
tel./fax: 038-7486 159  
Info v reštaurácii Pressburg

**ZLATNICTVÍ  
HODINÁŘSTVÍ**  
RICHARD ARNOLD

Opravy šperků  
a hodin, předělávky,  
vlastní výroba (též  
u doneseného materiálu  
1100 Wien, Buchengasse 88  
Tel./fax: 604 54 85  
po-pá 9-12 a 14-18 hod.,  
so 9-12 hod.

## Česky a slovensky mluvící lékaři ve Vídni

**MUDr. Jiřina BODNAR**  
choroby kožní a pohlavní  
po, čt 14-18:30, út 8-13, pá 8-11  
Josefstädterstr. 3/4-5, Wien 8  
tel. 406 99 41

**MUDr. Vít DOLEŽAL**  
zubní lékař (všechny pokladny)  
Kegelgasse 14 / Top 12 (vchod  
ze Seidlgasse 12), 1030 Wien  
tel. 713 72 66

**MUDr. Eva DRSATA**  
oční lékařka (všechny pokladny)  
Favoritenstr. 8/2, 1040 Wien,  
po, st – odpoledne; út, čt – dopoledne  
termín po dohodě na tel. 587 54 27

**MUDr. Kamila HAJEK**  
soukromá léčba homeopatií  
Ada-Christen-Gasse 2/F/8, Wien 10  
tel. 689 22 80

**MUDr. Hana LION**  
zubní lékařka  
Waltenhofengasse 5/2/301,  
1100 Wien  
Mo 11-17, Di 8-14, Mi 9-17, Do 10-15  
tel. 615 46 10, všechny pokladny

**MUDr. Kristina LION**  
všeobecná lékařka se specializací  
na psychosomatiku a psychoterapii  
Röttergasse 37, 1170 Wien  
tel. 486-22-86, všechny pokladny

**MR MUDr. Vladislav LIPTÁK**  
internista – sportovní lékař  
Innere Medizin – Sportmedizin  
gerichtlich beeid. Sachverständiger  
Diplomsportarzt, všechny pokladny  
Zelinkagasse 12, 1010 Wien-City  
po, út, st 14:00-16:00, čt 9:00-11:00  
tel. 533 58 34, fax 533 58 34 16

Digitale Praxis: **Dr. med. &  
Dr. dent. med. Josef LUDVÍK**  
FA für Zahn-, Mund- und Kiefer-  
heilkunde  
Simmeringer Hauptstr. 40/4,  
1110 Wien  
Po 10:00-13:00, 14:00-19:00,  
út 7:30-14:00, st 7:30-14:00,  
čt 12:00-17:00 a podle domluvy  
tel.: 749 34 76, www.drludvik.at  
e-mail: ordination@dr-ludvik.at

**MUDr. Ilona POLZER**  
(roz. Bartošková)  
choroby oční a optometrické  
(Wahlarzt)  
Wiener Neudorf, Schillerstr. 26, NÖ

po, út 9-12, po + st 17-19 hod.  
a po dohodě (i sobota dopoledne  
možná)  
Tel.: 02236-496 93, v akutních přípa-  
dech mimo ord. hod.: 0660-3470374  
www.gesundeaugen.at

**MUDr. Georg SOJKA**  
neurolog a psychoterapeut  
tel. 0664/214 01 63,  
termín po dohodě

### PSYCHOTERAPEUT PSYCHOLOGICKÉ PORADENSTVÍ

**Mag. Dr. Ladislav Nykl, Ph.D.**  
lektor na vídeňské univerzitě  
a Masarykově univerzitě v Brně  
semináře růstu osobnosti, pomoc  
při sociálních problémech, depresích,  
psychosomatických problémech atd.

Praxe:  
Lederergasse 17/7, Wien 8,  
tel.: 523 57 44 nebo 0676/5194833  
e-mail: [nykl.psychoterapie@aon.at](mailto:nykl.psychoterapie@aon.at)  
<http://members.aon.at/nykl>

**Ověřené překlady dokumentů aj.  
Univ.-Lektor Dr. Dietmar KOLLER**  
A-2333 Leopoldsdorf, Weidengasse 2  
tel. +43-2235/44 637, +43-676/37 62 117,  
+43-1-515 28-444, fax: 02235/44 638  
práce: A-1030 Wien, Marxergasse 1a  
(City-Tower Wien Mitte/Bhf. Landstr.)  
e-mail: [dietmar.koller@univie.ac.at](mailto:dietmar.koller@univie.ac.at)  
[www.tschechisch-slowakisch.com](http://www.tschechisch-slowakisch.com)

**Mag. Lenka KOVARIK**  
A-1210 Wien, Felix-Slavik-Str. 3/1/10  
tel./fax: 2908809, mobil: 0699/11807581  
[lenkakovarik@outlook.com](mailto:lenkakovarik@outlook.com)  
[lenka.kovarik@fh-burgenland.at](mailto:lenka.kovarik@fh-burgenland.at)  
<http://www.deutsch-tschechisch.at>

**Dr. Milan KOŠIČEK**  
A-1030 Wien, Salesianergasse 17  
tel.: 0664/2537951, fax: 066477-2537951  
e-mail: [m.kosicek@A1.net](mailto:m.kosicek@A1.net)

**Mag. Pavlína BÖHMOVÁ-LÖSSL**  
Allgemein beeidete und gerichtlich zertifizierte  
Dolmetscherin für die tschechische Sprache  
Sprachtrainerin für Tschechisch, Slowakisch,  
Deutsch  
A-1100 Wien, Dieselgasse 5/43  
tel./fax 2082175, 0699/19544077  
[office@pavlina.at](mailto:office@pavlina.at), [www.pavlina.at](http://www.pavlina.at)

**EUROPÄISCHE VOLKSSCHULE**  
Volksschule Sir Karl Popper  
1150 Benedikt, Schellingerg. 1-3  
Tel. 9823403  
Sprachclubs in Französisch, Ungarisch,  
Tschechisch, Slowakisch, Italienisch

### DUCHOVNÍ SLUŽBA

**České katolické misie**  
Katholische Mission für Tschechen  
Duchovní správce krajanů Prof. P.ThDr. Jan Horák  
1030 Hagenmüllergasse 31,  
tel. +43 0664 406 55 41, fax: +430 01 711 84 112  
[www.sweb.cz/farnost.viden](http://www.sweb.cz/farnost.viden), [www.rozhledy.at](http://www.rozhledy.at)  
**KOSTEL "Nejsvětějšího Vykupitele",  
Vídeň 3., Rennweg 63:** mše svatá každou neděli  
a svátek v 10:00 hodin.  
**CHRÁM "Panny Marie na Nábřeží", Vídeň  
1., Salvatorgasse 12:** mše svatá každou neděli a  
svátek v 08:30 hodin.  
**KAPLE "Panny Marie Pomocnice křesťanů",  
Vídeň 13., St. Veit-Gasse 25:** mše svatá 3. sobo-  
tu v měsíci v 18:00 hodin platná na neděli.  
**KOSTEL "Don Bosco", Vídeň 3., Hagenmül-  
lergasse 33:** mše svatá podle kalendáře akcí  
**kostel Panny Marie na rohu**  
Linz, Herrenstr. a Redigierst. v centru města  
Mše svatá v českém jazyce, každou sobotu v 16.30  
hodin. Duchovní správce: P.ThDr. Michal  
Kaplánek SDB, tel. 00420 656 354

Římskokatolická  
**Katedrála sv. Štěpána  
Wiener St. Stephansdom**  
svatá zpověď pondělí 16–18, úterý  
15–17, středa 13–14 hod.

**Kostol Panny Márie Snežnej**  
1030 Wien, Jaquingasse 12  
Svatá omša s kázňou v slovenskom jazyku každú  
nedelu a v zasvätený sviatok o 18 hodine.

**K. M. Hofbauer Klub**  
Česko-slovenské společenství věřících  
při chrámu Maria am Gestade ve Vídni  
Seitzergasse 5, 4. patro vlevo, A-1010 Wien  
<http://k-m-hofbauer-klub.webnode.at/>  
Tel.: 0043 699 192 528 87  
[renesieliga@gmail.com](mailto:renesieliga@gmail.com)

**Kaple sv. Stanislava, Kurentgasse 2, Wien 1**  
mše svatá každý první pátek v měsíci v 18:00

### ŠKOLSKÝ SPOLEK KOMENSKÝ

**Mateřská škola**  
**Ředitelka: Sabina Eimer**  
Sebastianplatz 3, 1030 Wien  
Tel.: +43-1-7133188-10

**Bilingvní obecná škola**  
**Ředitelka: Dipl. Päd. Marcela Ofner**  
Sebastianplatz 3, 1030 Wien  
Tel.: +43-1-713 31 88-20

**Bilingvní sekundární škola  
(3. + 4. BS)**  
**Ředitelka: Dipl. Päd. Marcela Ofner**  
Schützengasse 31, 1030 Wien  
Tel.: +43-1-713 31 88-20

**Bilingvní reálné gymnázium  
1. + 2. Klasse (model WM)**  
**Ředitelka: Mag. Helena Huber**  
Schützengasse 31, 1030 Wien,  
Tel.: +43-1-713 31 88-60  
[www.orgkomensky.at](http://www.orgkomensky.at)

Kulturklub der Tschechen  
und Slowaken in Österreich  
Mohsgasse 30/9  
1030 Wien

Nezapomeňte nahlásit případnou změnu adresy!

